

01

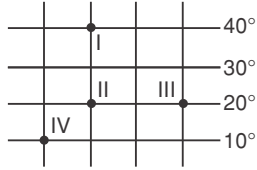
Doğal Sistemler I

- Coğrafi Konum ve Yerel Saatler
- Dünya'nın Şekli ve Hareketleri
- Harita ve Ölçek
- İzohipsler
- Genel Tekrar

COĞRAFİ KONUM VE YEREL SAATLER / I

1. Aşağıdakilerden hangisi paralellerin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Ardışık iki paralel arasındaki kuş uçuşu uzaklık 111 km dir.
- B) Paralel boyları Ekvator'dan kutuplara doğru küçülür.
- C) 40° güney paralelinden daha güneyde 50 paralel bulunur.
- D) Paraleller birer derece aralıklarla çizilirler.
- E) Paralel dereceleri Ekvatordan kutuplara doğru küçülür.

Yukarıda paralel dereceleri gösterilen merkezler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşamaz?

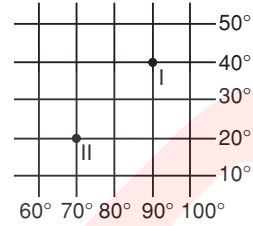
- A) Bütün merkezler Kuzey Yarımküre'de bulunur.
- B) IV numaralı merkez başlangıç paraleline daha yakın konumdadır.
- C) I ve II numaralı merkezler arası uzaklık 2000 km den fazladır.
- D) III numaralı merkezin boylam derecesi IV numaralı merkezin boylam derecesinden büyüktür.
- E) I numaralı merkezin Ekvatora uzaklığı Kuzey Kutup Noktası'na olan uzaklığından azdır.

3. Hatay 36° doğu boylamında, Balıkesir 28° doğu boylamında yer alır.

Yalnız yukarıda verilen bilgiden yararlanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Hatay'ın enlem derecesinin Balıkesir'den küçük olduğuna
- B) Hatay ve Balıkesir'in Kuzey Yarımküre'de olduğuna
- C) Hatay ile Balıkesir arasındaki uzaklığın 888 km olduğuna
- D) Hatay ile Balıkesir arasında 32 dakika zaman farkı olduğuna
- E) Hatay'ın güneş ışınlarını daha büyük açılarla aldığına

4.

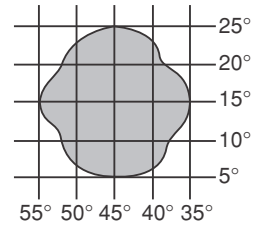

K bölgesi 39° - 43° Kuzey paralelleri, 50° - 55° doğu meridyenleri arasında bulunur.

Buna göre, yukarıdaki şekilde matematik konumları gösterilen merkezlerden K bölgesine ulaşmak isteyen kişilerin hangi yönde gitmesi gerektiği söylenebilir?

I	II
A) Batı	Kuzeybatı
B) Doğu	Güneybatı
C) Kuzey	Kuzeydoğu
D) Güney	Güneydoğu
E) Doğu	Kuzeybatı

5. Bir bölgenin matematik konumu tanımlanırken paralel ve meridyen derecelerinden yararlanılır.

Buna göre, yukarıda taralı olarak gösterilen bölgenin matematik konumu ile ilgili,

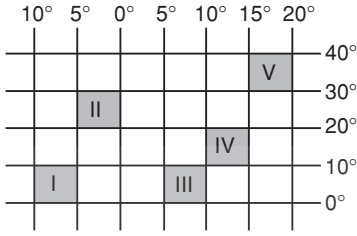
- I. topraklarının bir kısmının 10° K paralelinin güneyinde bulunduğu,
- II. bölgenin 35° - 55° batı meridyenleri arasında bulunduğu,
- III. bölgenin matematik konumu tanımlanırken 20° kuzey paralelinin kullanılacağı,
- IV. bölgenin en güneyinin Ekvator'un 555 km kuzeyinde olduğu

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

! Bir bölgenin matematik konumu tanımlanırken bölgenin en uç noktalarından geçen paralel ve meridyenler kullanılır.

6.

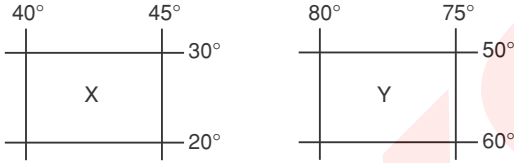
Yukarıdaki şekilde taralı olarak gösterilen merkezlerden hangisinin,

- izdüşüm yüzölçümünün en küçük,
- başlangıç meridyeni ile arasındaki yerel saat farkının en fazla

olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Yukarıda matematik konumları gösterilen X ve Y bölgelerinin aşağıdakilerden hangisi bakımından birbirine daha çok benzerlik gösterdiği söylenebilir?

- A) Bulundukları yarımküre
B) İzdüşüm yüzölçümü
C) Kuzey-güney yönlü genişlik
D) Doğu-batı yönlü genişlik
E) Kuzey kutup bölgesine olan uzaklık

8.

Kuzey Kutup Noktası'na kuş uçuşu uzaklığı 3441 km olan bir merkezin enlem derecesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 31° K B) 31° G C) 62° K
D) 59° K E) 59° G

9.

Aşağıdakilerden hangisi meridyenleri paralellerden ayıran bir özellik değildir?

- A) Boylarının birbirine eşit olması
B) Aralarında 4 dakika yerel saat farkı olması
C) Birer derece aralıklarla çizilmiş olmaları
D) Bir kutuptan diğerine uzanmaları
E) Aralarındaki kuşuçuşu uzaklığın Ekvatordan kutuplara doğru azalması

10. Bir ülkenin en kuzeyinden en güneyine gidildiğinde meridyenler arası mesafe düzenli olarak azalıyorsa bu ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Kuzey-güney yönlü genişliği fazladır.
B) Güney Yarımküre'dedir.
C) Doğusunda meridyen dereceleri daha büyüktür.
D) Yer yüzeyi engebelidir.
E) Yüksek enlemlerdedir.

11. Kuzey Yarımküre'de olduğu bilinen iki merkezden X'in Ekvator'a kuş uçuşu uzaklığı 2997 km, Y'nin Ekvator'a uzaklığı 5994 km dir.

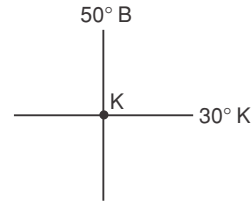
Buna göre X ve Y merkezleri için,

- I. X'in daha alçak enlemde olduğu,
II. Y'nin üzerinde bulunduğu paralelin çevre uzunluğunun daha fazla olduğu,
III. X'in paralel derecesinin daha küçük olduğu,
IV. Y'nin 54° kuzey paralelinde olduğu,

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

12.

Yukarıda bir K merkezinin matematik konumu gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerden hangisi K merkezinin kuzeydoğusunda bulunur?

- A) 15° Kuzey – 40° Batı
B) 30° Kuzey – 60° Batı
C) 40° Kuzey – 30° Batı
D) 45° Kuzey – 50° Batı
E) 20° Güney – 10° Doğu

COĞRAFİ KONUM VE YEREL SAATLER / 2

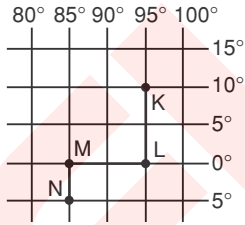
1.

	Enlem	Boylam
I	15° K	16° D
II	72° G	20° B
III	44° K	50° B
IV	50° G	40° B

Yukarıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I ve III numaralı merkezlerin yerel saatleri arasındaki fark en fazladır.
- B) II numaralı merkez Güney Kutup Noktası'na en yakın konumdadır.
- C) III numaralı merkezin yerel saati en geridir.
- D) Dünya, Ekvator ve Başlangıç Meridyeni'ne göre dört eşit bölgeye ayrılrsa III ve IV numaralı merkezler aynı bölgede bulunur.
- E) I numaralı merkezin üzerinde bulunduğu paralelde meridyen aralıkları en geniştir.

2.

Yukarıdaki şekilde matematik konumu gösterilen K noktasından yola çıkan sırayla L, M ve N merkezlerine uğrayan bir aracın toplam kaç km yol katettiği söylenebilir?

- A) 1665
- B) 2775
- C) 5500
- D) 1110
- E) 9435

3.

- K merkezi 50° Güney – 60° Batı
- L merkezi 30° Güney – 80° Batı

Yukarıda K ve L merkezlerinin matematik konumları verilmiştir.

Buna göre L merkezi, K merkezine göre hangi yönde bulunur?

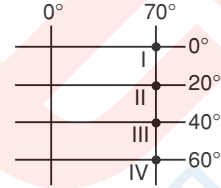
- A) Kuzeydoğu
- B) Güneybatı
- C) Kuzeybatı
- D) Güneydoğu
- E) Doğu

4. Aşağıdaki paralellerden hangisi üzerinde 15 meridyen aralığı yol gidildiğinde alınan mesafe en fazla olur?

- A) 40° Güney
- B) 70° Kuzey
- C) 15° Kuzey
- D) 50° Güney
- E) 10° Güney

5.

Yukarıda matematik konumu verilen merkezler için aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olur?

- A) I numaralı merkez Ekvator ile Başlangıç Meridyeni'nin kesiştiği yerde bulunur.
- B) II ve III numaralı merkezler Başlangıç Meridyeni'ne eşit uzaklıktadır.
- C) Bütün merkezlerin enlem dereceleri boylam derecelerinden küçüktür.
- D) Bütün merkezlerde Dünya'nın çizgisel hızı aynıdır.
- E) IV numaralı merkezden kuzeydoğuya doğru giden bir kişi Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne yaklaşmış olur.

6.

Yerküre üzerinde aralarında birer derece olacak şekilde 360 meridyen yayı çizilmiştir. Bu meridyenlerin her biri arasında 4 dakika zaman farkı oluşmuştur.

Buna göre, zaman farkının 4 dakika olarak ortaya çıkmasına neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi
- B) Dünya'nın kendi eksenini etrafında 24 saatte dönmesi
- C) Meridyenler arası mesafenin Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
- D) Bir Başlangıç Meridyeni'nin bulunması
- E) Paraleller arası mesafenin Dünya'nın her yerinde 111 km olması

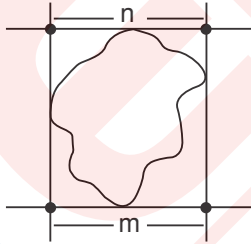
7. Yerküre üzerindeki E, K, S, N noktalarıyla ilgili şu bilgiler verilmiştir.

- Bütün noktalar aynı meridyen üzerinde bulunmak-tadır.
- Merkezlerin her birinden doğuya doğru 300 km yol gidildiğinde birbirinden farklı sayıda meridyen ge-çilmektedir.
- E nin başlangıç meridyenine kuşuçu mu uzaklığı en az S nin uzaklığı en fazladır.

Buna göre, bu noktalarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Yerel saatleri aynıdır.
- B) Enlem dereceleri birbirinden farklıdır.
- C) E nin ekvatora uzaklığı en fazladır.
- D) E ve K daha kuzeyde bulunur.
- E) S nin üzerinde bulunduğu paralelde meridyen ara-lıkları daha geniştir.

8. Aşağıdaki şekilde bir X ülkesi ile bu ülkenin uç noktalarından çizilen paralel ve meridyenlerin oluşturduğu dörtgensel bölge gösterilmiştir.

Şekildeki "n" uzunluğunun "m" uzunluğuna eşit olduğu bilindiğine göre bu ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkının 1 saatten fazla olduğu
- B) Kuzey Yarımküre'deki topraklarının Güney Yarımküre'deki topraklarına eşit büyüklükte olduğu
- C) En kuzeyi ile en güneyinin Ekvator'a uzaklığının eşit olduğu
- D) Kuzeyinden güneyine doğru gidildikçe paralel dere-celerinin küçüldüğü
- E) Topraklarının tümünün başlangıç meridyeninin doğusunda bulunduğu

9.

	Enlem	Boylam
I	30 Kuzey	10° D
II	20 Güney	15° D
III	40 Kuzey	20° B
IV	60 Güney	40° D
V	15 Kuzey	60° B

Yukarıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerden hangi ikisi arasındaki yerel saat farkı en azdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

! Boylam dereceleri arasındaki farkın az olduğu merkezlerde yerel saat farkı da az olur.

10. Bir X ve Y noktası için;

- ekinoks tarihlerinde güneşin aynı anda doğduğu ve battığı,
- gün ortası gölgesinin yıl boyunca aynı anda oluştu-ğu bilgisi bulunmaktadır.

Buna göre, X ve Y merkezleri için aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Boylam derecelerinin aynı olduğu
- B) Başlangıç Meridyeni'nin batısında bulundukları
- C) Gündüz uzunluklarının yıl boyunca birbirlerine eşit olduğu
- D) Güneş ışınlarını yıl boyunca aynı açıyla aldıkları
- E) Kuzey Yarımküre'de bulundukları

11. Aşağıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerden hangisinin yerel saati ile Başlangıç meridyenin yerel saati arasında 1 saat 20 dakika zaman farkı vardır?

- A) 10° Kuzey – 10° Batı
- B) 15° Güney – 30° Doğu
- C) 20° Kuzey – 60° Batı
- D) 60° Güney – 40° Batı
- E) 40° Kuzey – 20° Batı

12. 26° Doğu meridyeninde bulunan Edirne ile 42° Doğu meridyenindeki Siirt'in yerel saatleri arasındaki zaman farkı kaç dakikadır?

- A) 16
- B) 32
- C) 42
- D) 64
- E) 68

COĞRAFI KONUM VE YEREL SAATLER / 3

1.

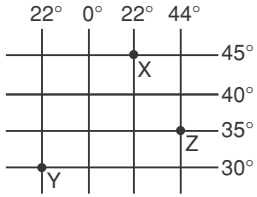
	I	II	III	IV	V
Enlem	20° G	5° K	40° K	28° K	70° G
	30° K	50° K	40° G	55° K	80° G

Yukarıda yeryüzündeki beş bölgenin en kuzeyi ile en güney noktalarının enlem dereceleri verilmiştir.

Buna göre, hangi bölgenin en kuzeyi ile en güneyinin çizgisel hızları arasındaki farkın daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Yukarıda matematik konumları gösterilen merkezlerden X de yerel saat 17.50 iken Y ve Z nin yerel saatleri kaç olur?

Y	Z
A) 15.06	19.18
B) 16.16	20.40
C) 14.54	19.18
D) 15.06	16.16
E) 14.54	21.18

3.

55° Doğu meridyeninde yerel saat 16.20 iken 37° Doğu meridyeninin yerel saati kaçtır?

- A) 14.20 B) 15.08 C) 15.38
D) 16.02 E) 17.32

4.

Ekvator üzerinde bulunan X ve Y merkezleri arasındaki kuşuçuğu uzaklık 3219 km dir.

Buna göre, bu iki merkez arasındaki yerel saat farkı kaç dakikadır?

- A) 29 B) 56 C) 65 D) 116 E) 152

5.

- X merkezi : 16.40
Y merkezi : 15.18
Z merkezi : 13.20

Yukarıda üç farklı merkezin aynı andaki yerel saatleri verilmiştir.

Yalnız bu bilgiden yararlanılarak X, Y ve Z merkezleri için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Yerel saatlerinin başlangıç meridyeninin yerel saatinden ileri olduğuna
B) Enlem derecelerinin birbirinden farklı olduğuna
C) X'in güneş ışınlarını daha büyük açıyla aldığına
D) X ve Z merkezleri arasındaki boylam farkının daha fazla olduğuna
E) Z merkezinde öğle vaktinin daha önce yaşandığına

6.

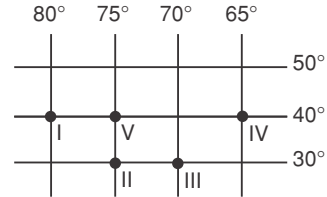
23 Eylül günü Güneş'in doğuşunun Türkiye'nin en batısından 1 saat 20 dakika sonra gözlemlendiği bir merkezin boylam derecesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 6° Batı B) 6° Doğu C) 12° Doğu
D) 25° Doğu E) 46° Doğu

Türkiye'nin en batısından 26° Doğu meridyeni geçer.

7.

Yukarıdaki şekilde coğrafi koordinatları gösterilen merkezlerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I ve II nin yerel saatleri arasında 20 dakika fark vardır.
B) 21 Mart günü Güneş önce IV de batar.
C) II ve V in yerel saatleri yıl boyunca aynıdır.
D) II'de yerel saat 12.00 iken yerel saati 12.20 olan merkez III dür.
E) II ve III arasındaki kuşuçuğu uzaklık 555 km'dir.

8. Bir X merkezinin yerel saati; başlangıç meridyeninin yerel saatinden 128 dakika geri, Y merkezinin yerel saatinden 72 dakika ileridir.

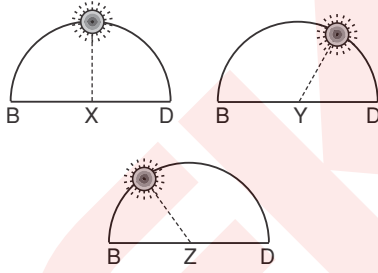
Buna göre, X ve Y merkezlerinin boylam dereceleri nedir?

	X	Y
A)	32° B	14° B
B)	18° B	32° D
C)	32° B	50° B
D)	14° D	32° B
E)	32° D	50° B

9. 12° Doğu boylamında yerel saat 9.40 iken aşağıda boylam dereceleri verilen merkezlerden hangisinde yerel saatin 7.12 olduğu söylenebilir?

- A) 37° Batı B) 25° Batı C) 37° Doğu
D) 28° Batı E) 42° Doğu

10.

Yukarıda aynı enlem üzerinde olduğu bilinen X, Y ve Z merkezlerinde aynı anda güneşin gökyüzündeki konumları gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Z de öğle vakti yaşanırken X de henüz güneş doğmamıştır.
B) Y daha batıdadır.
C) Z de Güneş'in doğuşu daha önce gözlenmiştir.
D) Z ile Y merkezleri arasındaki boylam farkı daha fazladır.
E) Z merkezi X in doğusundadır.

11. 23 Eylül günü Türkiye'nin en doğusunda Türkiye saatiyle 6.00 da doğan güneş 33° Doğu boylamındaki Ankara'da Türkiye saatiyle kaçta batar?

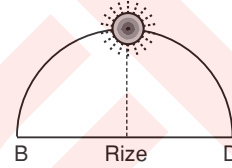
- A) 6.48 B) 17.12 C) 18.48
D) 19.12 E) 5.12

12. Gece gündüz eşitliğinin yaşandığı bir günde 31° Doğu meridyenindeki Antalya'da güneş Türkiye saatiyle 5.56 da doğmuştur.

Buna göre, aynı gün 41° Doğu meridyenindeki Mardin'de güneş Türkiye saatiyle kaçta doğar?

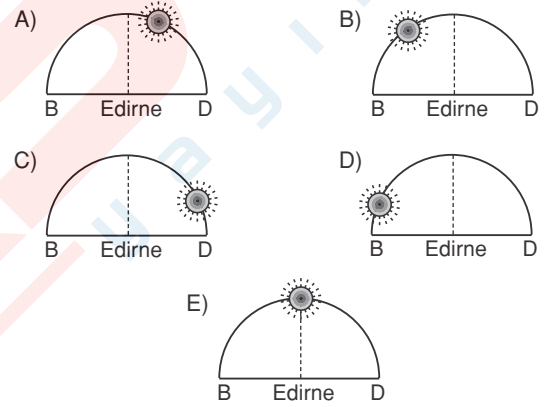
- A) 5.16 B) 5.20 C) 6.36
D) 6.06 E) 6.40

13.

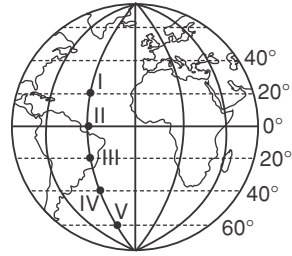

Yukarıdaki şekilde Rize'de Güneş'in gökyüzündeki konumu gösterilmiştir.

Buna göre, Güneş'in aynı anda Edirne'de hangi konumda olduğu söylenebilir?

14.

Yukarıda coğrafi koordinatları gösterilen merkezlerden doğuya doğru 500 km yol gidilmiş ve ulaşılan noktalar da yerel saat birbiriyle karşılaştırılmıştır.

Buna göre, hangi merkezden yola çıkıldığında ulaşılan yerde saatin daha ileri olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Paralel derecesi büyüdükçe meridyenler arası mesafe daralır.

COĞRAFİ KONUM VE YEREL SAATLER / 4

1. Matematik konumu bilinen bir ülke için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) En doğusu ile en batısı arasındaki yerel saat farkına
- B) Kuzey-güney yönündeki genişliğine
- C) En kuzeyinin enlem derecesine
- D) Kuzey rüzgarlarının sıcaklık üzerindeki etkisine
- E) Arazinin ortalama yüksekliğine

2. Aşağıdakilerden hangisinde bir ülkenin matematik konumuyla ilgili bir bilgiye yer verilmiştir?

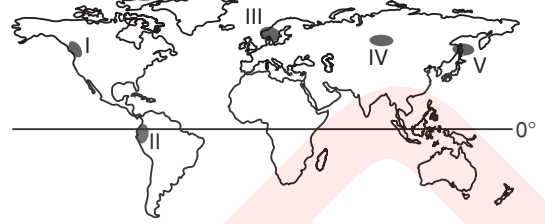
- A) Norveç İsveç'in batısında bulunan yüksek, dağlık ve engebeli bir ülkedir.
- B) Mısır topraklarının bir kısmı Afrika bir kısmı Asya kıtasında bulunur. Ülke topraklarının büyük bir bölümü Süveyş Kanalı'nın batısındadır.
- C) Japonya, Büyük Okyanus kenarında çok sayıda adaya sahip bir ülkedir. Ülkede volkanik aktivite devam etmektedir.
- D) Şili topraklarının bir bölümü Güney Yarımküre'nin tropikal kuşağında büyük bir kısmı ise Orta Kuşağı'nda bulunur.
- E) İtalya, Akdeniz'e kıyısı bulunan bir yarımada üzerindedir.

3. Türkiye'de yaz mevsiminde 45° doğu meridyeninin yerel saati, kış mevsiminde 30° doğu meridyeninin yerel saati ortak saat olarak kullanılır.

Bu bilgidan yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye'nin yaz saati ile kış saati uygulaması arasında bir saat zaman farkı vardır.
- B) Türkiye, yaz mevsiminde ileri saat uygulamasına geçer.
- C) 33° Doğu boylamındaki Ankara, kış mevsiminde yerel saatinden daha geri bir saati ortak saat olarak kullanır.
- D) 29° Doğu boylamındaki İstanbul'un yerel saati yıl boyunca Türkiye'nin ortak saatinden geridir.
- E) Türkiye'nin kıyı kentlerinde yerel saat ortak saate daha yakındır.

4.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak belirtilen taralı alanların hangisinde enlem etkisiyle yerleşme üst sınırı daha yüksektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi matematik konumuyla ilgilidir?

- A) Karayolları genellikle doğu-batı yönünde uzanır.
- B) Kıyı bölgelerinde yıllık yağış miktarı daha fazladır.
- C) 30° doğu meridyeninin yerel saati ortak saat olarak kullanılır.
- D) Yüksek ve engebeli bir ülkedir.
- E) Yıllık yağış miktarının 350 mm den düşük olduğu yöreleri vardır.

6. 90° doğu meridyeninde bulunan bir merkezde yerel saat 22.40 tarih 11 Mart pazardır.

Buna göre, aynı anda aşağıda meridyen dereceleri verilen merkezlerden hangisinde yerel saat 00.40 tarih 12 Mart Pazartesi olur?

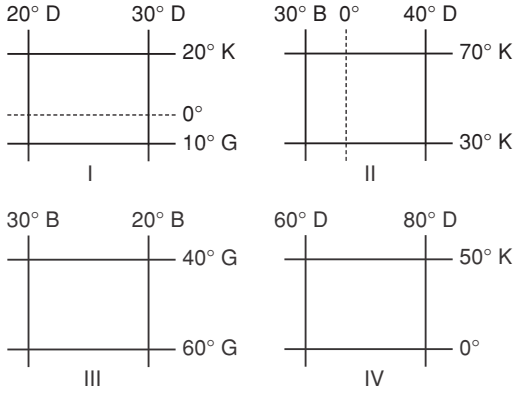
- A) 112° Doğu B) 60° Doğu
- C) 120° Doğu D) 30° Doğu
- E) 150° Doğu

7. Bir ülkede özel konum şartları dikkate alınmazsa Güneş'in 23 Eylül günü en son battığı merkez X olur.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) X merkezi Başlangıç Meridyeni'nin doğusundadır.
- B) Ülkenin kuzey güney yönündeki genişliği fazladır.
- C) X merkezi ülkenin en batısında yer alır.
- D) X merkezinde gündüz uzunluğu en fazladır.
- E) Güneş ışınlarını daha büyük açıyla alır.

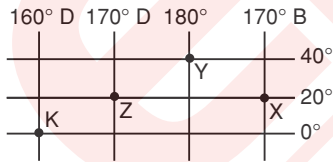
8.

Yukarıda matematik konumları gösterilen bölgeler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I. bölgenin güneydoğusunda yerel saat IV. bölgenin güneydoğusundan ileridir.
- B) I. bölgenin büyük bir bölümü Kuzey Yarımküre'de bulunur.
- C) IV. bölgede enleme bağlı bitki çeşitliliği III. bölgeden fazladır.
- D) II. bölgede yerel saat farkı I. bölgeden fazladır.
- E) Yalnız III. bölgenin güneyinde çizgisel hız kuzey kesiminden azdır.

9.

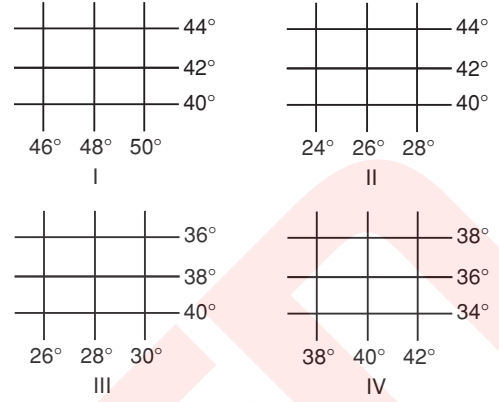
Yukarıdaki şekilde enlem ve boylam dereceleri belirtilen merkezlerle ilgili olarak,

- I. Y'nin 24. saat diliminde bulunduğu,
 - II. Z'de 3 Haziran iken X'in 2 Haziran gününü yaşadığı,
 - III. Z ile K merkezleri arasındaki yerel saat farkının 40 dakika olduğu,
 - IV. X ile Z arasındaki yerel saat farkının X ile K arasındaki yerel saat farkından fazla olduğu
- bilgileri verilmiştir.

Bunlardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

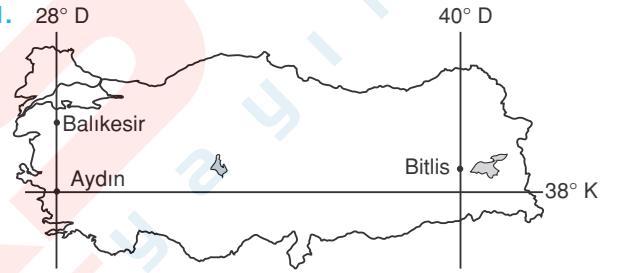
10.

Yukarıda coğrafi koordinatları gösterilen bölgelerden hangilerinde Türkiye topraklarının bir bölümünün bulunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11.

Yukarıdaki haritada bazı merkezlerin matematik konumu gösterilmiştir.

Yalnız yukarıdaki haritadan yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Aydın'ın Ekvator'a olan kuşuğunu uzaklığına
- B) Balıkesir ve Bitlis'in yerel saatleri arasındaki farka
- C) Ekinokslarda Balıkesir ve Aydın'da Güneş'in doğuşu arasındaki zaman farkına
- D) Balıkesir'in Başlangıç Meridyeni'ne kuşuğunu uzaklığına
- E) Aydın'ın enlem ve boylam derecesine

12.

Aşağıdaki ülkelerin her birinde aynı enlem üzerinde bulunan ve aralarında 58 dakika yerel saat farkı olan kent çiftleri belirlenmiştir.

Buna göre, hangi ülkede belirlenen kent çiftleri arasındaki kuşuğunu uzaklığın en fazla olduğu söylenebilir?

- A) Endonezya
- B) Kanada
- C) ABD
- D) İran
- E) Kazakistan

COĞRAFİ KONUM VE YEREL SAATLER / 5

1. I. Yerel saatlerinin aynı olması
II. Çizgisel hızlarının aynı olması
III. 0° meridyeninin yerel saatini ortak saat olarak kullanmaları
IV. Enlem derecelerinin aynı olması

Yukarıda verilenlerden hangileri iki merkezin Ekvator'a eşit uzaklıkta bulunduğunu kanıtlamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

- Ekvator üzerinde yer alan X ve Z merkezlerinin tam ortasında Y merkezi yer almaktadır.
- Y merkezinde yerel saat X den geridir.
- Y ile Z arasında 60 dakika yerel saat farkı bulunur.

Yukarıda verilenlerden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Z merkezi X merkezinin batısındadır.
B) Y ile Z arasındaki kuş uçuşu uzaklık 1665 km dir.
C) X in yerel saati Z nin yerel saatinden 2 saat ileridir.
D) X'de Güneş Y'den bir saat önce doğar.
E) Z merkezi Başlangıç Meridyeni'ne daha yakındır.

3. 85° Batı boylamında yerel saat 16.50 iken A merkezinde yerel saat 18.10, B merkezinde yerel saat 17.30'dur.

Buna göre, A ve B merkezlerinin boylam dereceleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

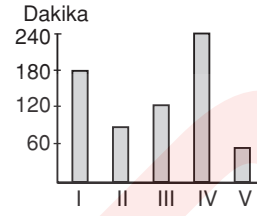
A	B
A) 75° B	65° B
B) 95° B	105° B
C) 65° B	75° B
D) 75° D	65° D
E) 65° D	75° D

4. Yaz mevsiminde Ankara'da bulunan bir kişi bulunduğu kentten başka bir kente gitmiş, gittiği kentte yerel saat ile Türkiye'nin ortak saati arasındaki farkın daha az olduğunu görmüştür.

Buna göre, bu kişinin hangi yönde gittiği söylenebilir?

- A) Kuzeye B) Doğuya C) Güneye
D) Batıya E) Güneybatıya

5.

Dünya üzerinde doğu-batı yönlü genişliği 400 km olan beş bölge seçilmiş bu bölgelerin doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkı yukarıdaki grafikte gösterilmiştir.

Buna göre, bölgelerden hangisinin Ekvator'a daha yakın konumda olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

- Ekvator üzerinde yer alan X ve Y merkezleri arasında 64 dakika yerel saat farkı bulunmaktadır.
- 60° Kuzey paraleli üzerinde bulunan P ve R arasındaki yerel saat farkı X-Y arasındaki yerel saat farkına eşittir.

Yukarıda verilen bilgilerden yararlanılarak X - Y - P - R merkezleri için aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olur?

- A) X ile Y arasındaki kuş uçuşu uzaklık P ile R arasındaki kuş uçuşu uzaklıktan fazladır.
B) P ile R merkezlerinin yerel saati X ile Y den ileridir.
C) X ile Y arasındaki kuş uçuşu uzaklık 2000 km den fazladır.
D) X ile Y arasındaki meridyen sayısı daha fazladır.
E) P ile R merkezleri Batı Yarımküre'de bulunur.

7.

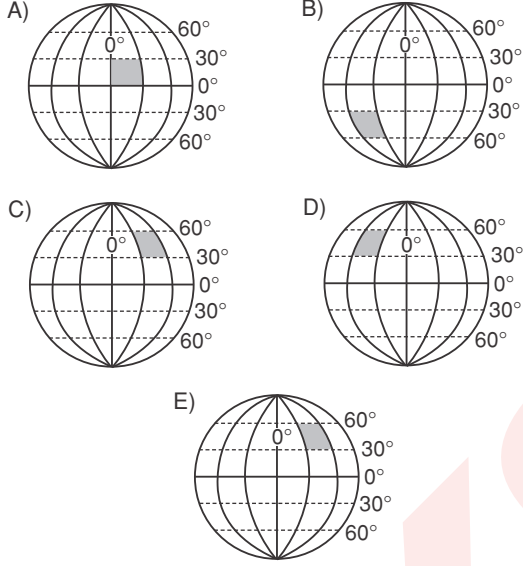
İki farklı merkezde aynı anda öğle vakti yaşanması bu merkezler ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisini doğrular?

- A) Aynı siyasi bölgede bulunduklarını
B) Güneş ışınlarını aynı açıyla aldıklarını
C) Yıl boyunca Güneş'in doğuşunu aynı anda gözlemlediklerini
D) Aynı boylam üzerinde bulunduklarını
E) Enlem derecelerinin aynı olduğunu

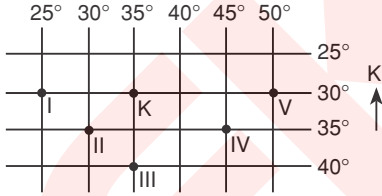
8.

- Güneyinden kuzeyine gidildikçe çizgisel hız azalır.
- En batısından 20° Batı meridyeni geçer.
- Yıl içinde dört mevsim belirgin olarak yaşanır.

Yukarıda özellikleri verilen bölge aşağıdaki şekillerde taralı olarak gösterilen alanlardan hangisinde olabilir?

9.

Yukarıda matematik konumu gösterilen K merkezinde gün içindeki en kısa gölge oluştuğunda, şekildeki numaralı merkezlerden hangisinde yerel saat 13.00 olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıda verilenlerden hangisi Siirt'in 42° Doğu boylamı üzerinde olduğuna kanıt olur?

- A) 21 Mart'ta Güneş'in doğuşunun Ankara'dan önce gözlenmesi
 B) Gurup ve tan sürelerinin Moskova'dan kısa olması
 C) Yerel saatinin Başlangıç Meridyeni'nin yerel saatinden 168 dakika ileri olması
 D) Kış mevsiminde yerel saatinin Türkiye'nin ortak saatinden ileri olması
 E) Güneş ışınlarını yıl içinde Samsun'a göre daha büyük açılarla alması

11. Aynı meridyen üzerinde bulunan iki merkezden birinin tarih değiştirme çizgisinin doğusunda diğerrinin tarih değiştirme çizgisinin batısında olması mümkünmüdür, Neden?

- A) Mümkündür. Çünkü tarih değiştirme çizgisi bir kuptan diğerine uzanır.
 B) Mümkün değildir. Çünkü bir meridyenin tamamında yerel saat aynıdır.
 C) Mümkündür. Çünkü, tarih değiştirme çizgisi siyasi sınırlar dikkate alınarak düzenlenmiştir.
 D) Mümkün değildir. Çünkü tarih değiştirme çizgisi Büyük Okyanus üzerinden geçmektedir.
 E) Mümkündür. Çünkü bir meridyen üzerinde Güneş yıl boyunca aynı anda doğup batmaz.

12. 23 Eylül'de Güneş'in Bursa ve Denizli'de yaklaşık aynı anda batması bu merkezlerin;

- I. birbirlerine yakın konumda olmaları,
 II. Kuzey Yarımküre'de bulunmaları,
 III. ortak saatlerinin aynı olması,
 IV. boylamlarının aynı olması

özelliklerinden hangileriyle ilgili bilgi verir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

13. I. Aynı anda birden fazla ortak saat kullanır.
 II. Üzerindeki bütün merkezlerin yerel saati Başlangıç meridyeninin yerel saatinden ileridir.
 III. Ülke içinde enleme bağlı sıcaklık farkı fazladır.
 IV. Yüksek enlemlerde bulunur.
 V. En doğusu ile en batısı arasındaki yerel saat farkı fazladır.

Yukarıda bir ülkenin bazı coğrafi özellikleri verilmiştir.

Bunlardan hangi ikisi arasında neden-sonuç ilişkisi olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve V

DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ / I

1. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın Ekvator'da şişkin kutuplarda basık, geoid şeklinde olduğunu kanıtlamak için kullanılacak bir bilgidir?

- A) Kutup Yıldızı'nın Kuzey Kutup Noktası'ndaki görünüm açısının 90° olması
- B) Güneş ışınlarının Ekvator çevresine daha büyük açılarla düşmesi
- C) Dünya'nın dönüş hızının kutuplara doğru azalması
- D) Dünya üzerinde 180 tane paralel dairesi olması
- E) Yerçekiminin Ekvator'da az kutuplarda fazla olması

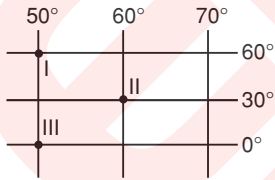
2. I. 30° enleminde sıcaklık ortalamalarının 70° enlemlerinden yüksek olması
II. Cisimlerin en kısa gölgelerinin öğle saatlerinde oluşması
III. Dünya haritalarında az veya çok hata olması
IV. Belli aralıklarla Güneş tutulması meydana gelmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri Dünya'nın şekli ile ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

! Ay, Dünya ile Güneş arasında bulunduğunda Güneş tutulması meydana gelir.

3.

Yukarıdaki şekil üzerinde coğrafi konumları belirtilen numaralı merkezlerden yola çıkan üç farklı uçak bulundukları paralel üzerinde, yerden aynı yükseklikte doğuya doğru hareket ederek Dünya çevresinde tam bir tur atmışlardır.

Bu uçakların aldıkları yolun birbirine eşit olmaması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Başlangıç noktalarının farklı meridyenler üzerinde olması
- B) Dünya'nın küresel bir şekle sahip olması
- C) Geçtikleri meridyen sayısının farklı olması
- D) Dünya'nın bu enlemlerdeki dönüş hızının birbirinden farklı olması
- E) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi

4. Güneş'in doğuş ve batışı sırasında gözlenen alaca karanlılığın süresi her enlemde farklıdır.

- I. merkez 33 dakika
- II. merkez 59 dakika
- III. merkez 45 dakika

Buna göre, Güneş'in doğuşu sırasında alacakaranlık süresi gözlenen yukarıdaki merkezlerin enlem derecesi büyük olandan küçük olana sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I - II - III
- B) II - I - III
- C) II - III - I
- D) III - I - II
- E) III - II - I

5.

- I. Ekvator çevresi 40 076 km, kutuplar çevresi 40 009 km dir.
- II. Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe iki meridyen arası mesafe kısalmır.
- III. Yerçekimi Ekvator'da az, kutuplarda fazladır.
- IV. Dünyanın bir yüzü aydınlık iken diğer yüzü karanlıktır.
- V. Dünya üzerinde 360 meridyen yayı oluşturulmuştur.

Yukarıda verilenlerden hangi ikisi arasında sebep-sonuç ilişkisi vardır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

6. X merkezi Kuzey Kutup Dairesi, K merkezi Yengeç dönencesi, Z merkezi Oğlak dönencesi üzerinde bulunur.

Bu bilgiden yararlanılarak merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) K ve Z merkezlerinde çizgisel hız birbirine eşittir.
- B) X merkezinde gece gündüz sürelerinin yıl içindeki değişimi daha belirgindir.
- C) K ve Z merkezlerine güneş ışınları yılda bir kez dik düşer.
- D) X merkezinde yıl içinde bir gün gündüz uzunluğu 24 saate ulaşır.
- E) K ve Z merkezleri yıl içindeki en uzun gündüzlerini aynı dönemde yaşar.

7.

	Enlem	Boylam
X Merkezi	67° Kuzey	46° Doğu
Y Merkezi	24° Kuzey	73° Doğu

Yukarıda coğrafi konumları verilen X ve Y merkezleri ile ilgili bazı bilgiler şöyledir:

- I. Y de yerel saat daha ileridir.
- II. X de sıcaklık ortalamaları daha düşüktür.
- III. Y nin yerel saati ile Başlangıç Meridyeni'nin yerel saati arasındaki fark daha fazladır.
- IV. X'de Güneş'in ufuk üzerindeki yükseltisi daha azdır.

Buna göre, verilenlerden hangileri Dünya'nın şekliyle ilişkilidir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8.

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerden hangisinde Güneş'in ufuk üzerindeki yüksekliğinin daha az, gurup ve tan sürelerinin daha uzun olduğu söylenebilir?

- A) Oslo B) Kahire C) Tokyo
D) Meksiko city E) Sidney

9. Akdeniz'de deniz suyu tuzluluğu Karadeniz'den az Kızıldeniz'den daha fazladır.

Söz konusu denizlerin hangi özelliği bu durumun temel nedenidir?

- A) Enlem derecelerinin farklı olması
- B) Derinliklerinin farklı olması
- C) Yüzölçümlerinin farklı olması
- D) Çevrelerindeki nüfus yoğunluğunun farklı olması
- E) Bulundukları bölgede Dünya'nın dönüş hızının farklı olması

10. I. Türkiye'nin doğusunda yerel saatin batısından ileri olması
II. Ekinoks tarihlerinde Ekvator'daki bir cismin gölgesinin sabah saatlerinde cismin batısı yönüne düşmesi
III. Türkiye'nin güneyine güneş ışınlarının daha büyük açılarla düşmesi

Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş yönü batıdan doğuya doğrudur.

Yukarıda verilenlerden hangileri bu durumla ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

! Dünya, batıdan doğuya doğru döndüğü için doğuda güneş önce doğar.

11. • Atlas Okyanusu üzerinde Batı Avrupa'ya doğru ilerleyen Golf Stream Sıcak su akıntısında hareket yönünün sağına doğru bir sapma görülmesi
• Sabah saatlerinde ölçülen sıcaklıkların öğle saatlerinde ölçülen sıcaklıklardan düşük olması

Yukarıda verilenlerin ortak nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

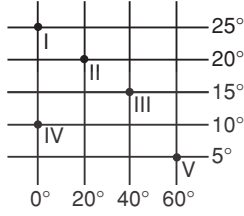
- A) Dünya'nın geoid şeklinde olması
- B) Yer ekseninin eğik olması
- C) Yer'in eksenini etrafında dönmesi
- D) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
- E) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının yıl içinde değişmesi

12. Aşağıda verilenlerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

- A) Dünya'nın yörünge hızı yıl içinde değişir.
- B) Dünya 3 Ocak'ta Güneş'e en yakın 4 Temmuz'da en uzak konumdadır.
- C) Dünya'nın yörüngesi elips şeklindedir.
- D) Kuzey Yarımküre'de yaz mevsimi süresi kış süresinden uzundur.
- E) Kuzey Yarımküre'de sonbahar ekinoksu iki gün geç gerçekleşir.

DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ / 2

1.

Dünya'nın günlük ve yıllık hareketi dikkate alındığında, yukarıda coğrafi koordinatları verilen merkezlerden hangisinde düz bir zemine dik olarak yerleştirilmiş bir cismin gölge boyunun sıfır olması beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

İki dönence arasında bulunan tüm merkezlerde cisimlerin gölge boyu yıl içinde iki kez sıfır olur.

2. Aşağıda verilenlerden hangisi eksen eğikliğiyle ilişkilendirilemez?

- A) Türkiye'de yaz koşulları yaşanırken Şili'de kış koşullarının yaşanması
B) Türkiye'nin güneş ışınlarını alma açısının yıl içinde belirgin farklılık göstermesi
C) Türkiye'de altı ay boyunca gündüz süresinin gece süresinden uzun olması
D) Nijerya'nın bazı günlerde en kuzeyinin bazı günlerde en güneyinin güneş ışınlarını dik alması
E) Ekvatorial bölgede kalıcı kar sınırının Orta Kuşak'tan yüksek olması

3. 30° Kuzey paralelindeki bir X merkezinden yola çıkan ve aynı meridyen üzerinde kuzeye doğru 777 km yol giden kişi Y merkezine ulaşmıştır.

Buna göre, X ve Y merkezleri için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) X merkezi güneş ışınlarını yıl boyunca daha büyük açıyla alır.
B) Y merkezinde Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı daha büyüktür.
C) X ve Y merkezleri arasında 7 paralel aralığı vardır.
D) X merkezinde gündüz süresinin yıl içindeki değişimi daha belirgindir.
E) 21 Mart'ta Güneş'in X ve Y merkezlerinde aynı anda doğduğu gözlenir.

4. Aşağıdakilerden hangisinde Yerküre'nin günlük ve yıllık hareketine bağlı olarak bir değişme gözlenmez?

- A) Bir merkezin güneş ışınlarını alma açısında
B) Aydınlanma dairesinin yerinde
C) Yer eksenini ile yörünge düzlemi arasındaki açı değişiminde
D) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığında
E) Yer'in yörünge hızında

5. I. koşul : Yer ekseninin yörünge düzlemine dik olması
II. koşul: Yer'in yörünge uzunluğunun azalması
III. koşul : Yer ekseninin eğiklik derecesinin artması
IV. koşul : Yer'in eksenini çevresindeki dönüş hızının artması

Aydınlanma çemberinin yıl boyunca kutup noktalarına teğet geçmesi için yukarıda verilen koşullardan hangilerinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

6. Dünya'nın yörünge hızı saatte yaklaşık 107 bin km dir.

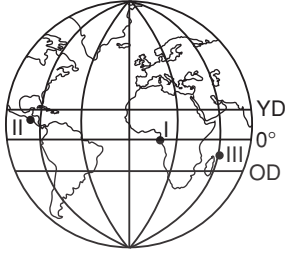
Bu hızın ocak döneminde fazla, temmuz döneminde daha az olmasına neden olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer ekseninin eğik olması
B) Yer'in yörüngesinin elips şeklinde olması
C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi
D) Güneş ışınlarının bir merkeze düşme açısının yıl içinde değişmesi
E) Dünya'nın küresel şekilde olması

7. Bir merkezin aşağıda verilen özelliklerinden hangisi merkezin Tropikal Kuşak'ta bulunduğuna kanıt olur?

- A) En uzun gündüzünü 21 Haziran'da yaşaması
B) Güneş ışınlarını yılda iki kez dik açıyla alması
C) 21 Haziran'dan sonra güneş ışınlarını küçülen açılarla alması
D) 21 Mart'tan sonra gece-gündüz süreleri arasındaki farkın artması
E) Güneş'in doğuş saatlerinin yıl içinde değişmesi

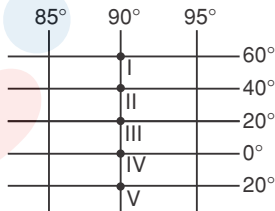
Yukarıdaki şekilde yeryüzündeki konumları gösterilen merkezler ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı merkezde gece gündüz uzunluğu yıl boyunca birbirine eşittir.
- B) II numaralı merkezde cisimlerin gölgesinin güneye düştüğü bir günde I ve III numaralı merkezlerde de cisimlerin gölgesi güneye düşer.
- C) Her üç merkez de bazı tarihlerde güneş ışınlarını dik açıyla alır.
- D) II numaralı merkezde yıl içindeki en uzun gündüz 21 Haziran'da yaşanır.
- E) III numaralı merkezde en kısa gölgeler 21 Aralık'ta oluşur.

9. I. Güneş ışınlarının Ekvator'a dik düşmesi
II. 70° Kuzey paralelinde gece uzunluğunun gündüz uzunluğuna eşit olması
III. Aydınlanma çemberinin 80° paralellerine teğet olması
IV. Kuzey Yarımküre'de kış başlangıcının yaşanması
- Yukarıda verilen gözlemlerden hangileri 23 Eylül tarihinde yapılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10.

Yukarıda coğrafi konumları verilen merkezlerden hangisinde 21 Haziran'da Güneş'in daha önce doğduğu gözlenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

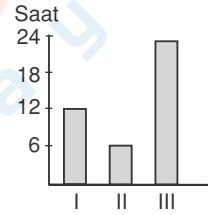
11. Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasında $23^\circ 27'$ lik bir açı vardır.

Bu açının bugünkünden fazla olması durumunda aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkması beklenir?

- A) Dünya'nın yörünge hızının artması
- B) Kutup noktalarında gündüz uzunluğunun artması
- C) Tropikal kuşağın genişlemesi
- D) Güneş ışınlarının Ekvator'a dik düştüğü gün sayısının artması
- E) Dönencelerin ortadan kalkması

! Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasındaki açı ek-sen eğikliğini ifade eder. Bu açının daha büyük olması eğikliğinin fazla olduğunu gösterir.

12.

Yukarıda üç farklı merkezin 21 Haziran'daki gündüz uzunlukları verilmiştir.

Bu merkezlerin enlem derecesi büyük olandan küçük olana sıralanışı nasıl olmalıdır?

- A) I - II - III
- B) I - III - II
- C) II - I - III
- D) II - III - I
- E) III - II - I

13. • 21 Aralık'ta gündüz uzunluğu en fazladır.
• 21 Mart'ta gün ortası gölgeleri cisimlerin güneyi yönüne düşer.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bir merkez için aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) 21 Haziran'da yaz başlangıcı yaşanır.
- B) Mevsimler belirgin olarak yaşanır.
- C) En uzun gündüzün süresi yaklaşık 18 saattir.
- D) Güney Yarımküre'dedir.
- E) Tropikal kuşakta bulunur.

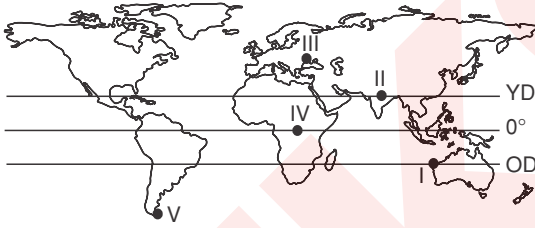
DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ / 3

1. Aralarında 15° lik boylam farkı bulunan iki merkez arasında 60 dakika yerel saat farkı vardır.

Bu sürenin bugünkünden daha kısa olması için aşağıda verilenlerden hangisinde bir değişiklik olması gerekir?

- A) Güneş ışınlarının atmosferdeki tutulma oranında
B) Mevsim sürelerinde
C) Dünya'nın küresel şeklinde
D) Dünya'nın çizgisel hızında
E) Bir yıl süresinde

2. Bir merkeze güneş ışınlarının dik veya dike yakın açılarla gelmesi bu merkezde cisimlerin gölge boyunun kısa olmasına neden olur.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinde 21 Aralık'ta cisimlerin gölge boyunun en kısa olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Güneş ışınlarının Ekvator'a dik düştüğü bir gün ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Türkiye'de gece sıcaklık ortalamalarıyla gündüz sıcaklık ortalamaları birbirine eşittir.
B) Aydınlanma çemberi kutup noktalarına teğet geçer.
C) Dünya üzerindeki her yerde güneş aynı anda doğar ve batar.
D) 30° Doğu boylamındaki bütün merkezlere güneş ışınları aynı açıyla düşer.
E) Güney Kutup Kuşağı tamamen aydınlıktır.

	Enlem	Boylam
I	30° K	20° D
II	40° G	50° B
III	60° K	20° D
IV	15° G	30° D

21 Haziran'da güneş ışınları Kuzey Yarımküre'deki Yengeç Dönence'sine dik düşer.

Bu dönemde yukarıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) I numaralı merkezde cisimlerin gölgesi kuzeye düşer.
B) En uzun gölgeler II numaralı merkezde oluşur.
C) I ve III numaralı merkezde güneş aynı anda doğar ve batar.
D) IV numaralı merkezde gece gündüz süreleri arasındaki fark en azdır.
E) I ve III numaralı merkezlerde gündüz uzunluğu gece uzunluğundan fazladır.

5. Estonya'nın yıl içinde en uzun gündüzünü yaşadığı bir günde Kiribati en kısa gündüzünü yaşar.

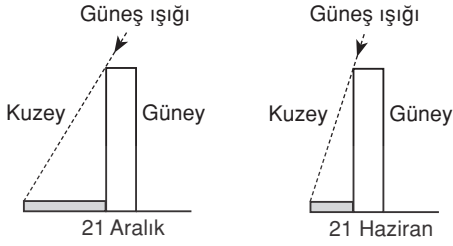
Yalnız bu bilgiden yararlanılarak Estonya ve Kiribati ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Boylam dereceleri arasındaki fark fazladır.
B) Farklı yarımkürelerde bulunurlar.
C) Orta Kuşak'ta bulunurlar.
D) Yıllık sıcaklık ortalamaları arasındaki fark fazladır.
E) Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer alırlar.

6. • En uzun gündüzünü 21 Aralık'ta yaşar.
• Cisimlerin gün ortası gölgesi yıl boyunca cismin güneyi yönüne düşer.
• Mevsimler belirgindir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen merkezin enlem derecesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) 40° Kuzey B) 38° Güney
C) 12° Kuzey D) 10° Güney
E) 75° Güney

Yukarıda bir cismin iki farklı tarihte gün ortası gölgesi ve gölge yönü verilmiştir.

Şekillerden yararlanılarak cismin bulunduğu merkez ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

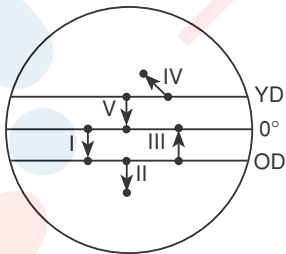
- A) Kuzey Yarımküre'de bulunur.
- B) Güneş ışınları yıl boyunca dik açıyla düşmez.
- C) En kısa gölge boyu 21 Haziran'da oluşur.
- D) 21 Haziran'dan sonra gündüz süreleri kısaltmaya başlar.
- E) Ortalama yükseltisi azdır.

8. Bir X kentinin yıl içindeki en uzun gündüzü ile en kısa gündüzü arasındaki süre farkı 2 saat 40 dakika iken bu süre Y kentinde 5 saat 50 dakika kadardır.

Bu bilgiden yararlanılarak X ve Y kentinin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgili bir yorum yapılabilir?

- A) Ekvator'a uzaklıkları
- B) Bulundukları yarımküre
- C) Boylam dereceleri
- D) Denize uzaklıkları
- E) Yerel saatleri

9.

21 Aralık'ta yukarıdaki şekil üzerinde belirtilen kent çiftlerinden hangisi arasında işaretli oklar yönünde yol alındığında; hem güneş ışınlarının atmosferdeki tutulma oranının hem de çizgisel hızın azaldığı gözlenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Kayseri'de bir hafta boyunca yapılan bir gözlemlerle ilgili bazı bilgiler şöyledir:

- I. Gündüz süresi gece süresinden uzundur.
- II. Güneş ışınlarının yere düşme açısı büyümektedir.
- III. Güneş hergün bir önceki güne göre erken doğmakta ve daha geç batmaktadır.

Bu gözlemin aşağıdaki tarihlerden hangisinde yapıldığı söylenebilir?

- A) 3 Haziran – 10 Haziran
- B) 11 Mart – 18 Mart
- C) 20 Temmuz – 27 Temmuz
- D) 3 Ocak – 10 Ocak
- E) 20 Ekim – 27 Ekim

11. 21 Aralık'ta Norveç'ten İspanya'ya giden bir kişinin İspanya'da aşağıdakilerden hangisini gözlemlemesi beklenemez?

- A) Güneş'in ufuk üzerinde kalış süresi daha uzundur.
- B) Geceler daha kısadır.
- C) Güneş ışınlarının yere düşme açısı daha büyüktür.
- D) Cisimlerin gölge uzunluğu daha kısadır.
- E) Gurup ve tan süreleri daha kısadır.

12.

	21 Aralık (saat)	21 Haziran (saat)
X	12	12
Y	7	17
Z	16	8
K	20	4

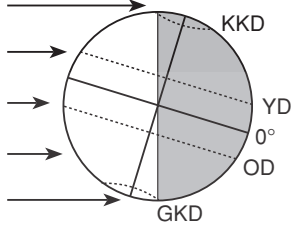
Yukarıda bazı merkezlerin 21 Aralık ve 21 Haziran'daki gündüz süreleri verilmiştir.

Bu merkezler için aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlış olur?

- A) Z ve K aynı yarımkürede bulunur.
- B) X de çizgisel hız en fazladır.
- C) K, Güney Kutup Dairesi'ne en yakın konumdadır.
- D) Y, Kuzey Yarımküre'de bulunur.
- E) 21 Aralık'ta güneş ışınlarını en büyük açıyla alan merkez K dir.

DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ / 4

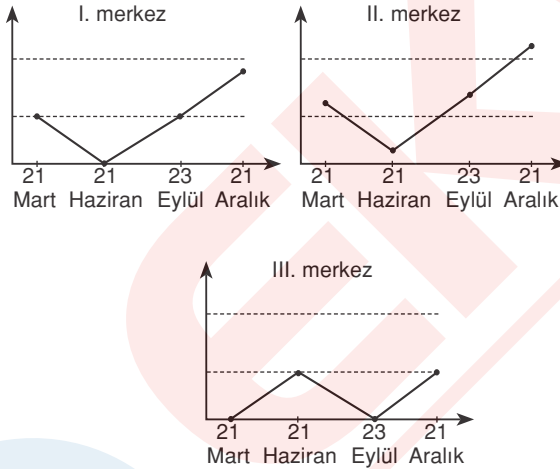
1.

Dünya, Güneş karşısında şekildeki konumda iken yeryüzünde aşağıdakilerden hangisi gözlenmez?

- A) Aynı boylam üzerindeki iki merkezden daha güneydekinde Güneş daha önce doğar.
- B) Ekvator'daki cisimlerin gölge uzunluğu Yengeç dönencesindekilerden kısadır.
- C) Arjantin ve Şili'de yaz başlangıcı yaşanır.
- D) Oğlak Dönencesi'ndeki gündüz uzunluğu Güney Kutup Dairesi'ndeki gündüz uzunluğundan kısadır.
- E) Oğlak Dönencesi'nden Yengeç Dönencesi'ne gidildikçe gece gündüz süreleri arasındaki fark düzenli olarak azalır.

2.

Yukarıdaki grafiklerde üç farklı merkezde cisimlerin yıl içindeki gölge boyu değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, bu merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) I numaralı merkez Yengeç dönencesindedir.
- B) II numaralı merkezin enlem derecesi diğer merkezlerden büyüktür.
- C) III numaralı merkez yıl içinde iki kez güneş ışınlarını dik açıyla alır.
- D) I ve II numaralı merkezler Kuzey Yarımküre'de bulunur.
- E) Üç merkezde de cisimlerin gölge yönü yıl boyunca birbirinin aynısıdır.

3. Yer eksenini ile ekliptik düzlem arasında 90° lik bir açı olsaydı yeryüzünde aşağıdakilerden hangisi gözlenirdi?

- A) Güneş ışınlarının yıl boyunca Ekvator'a dik düştüğü
- B) Yer'in Güneş'e olan uzaklığının azaldığı
- C) Yeryüzündeki sıcaklık ortalamalarının arttığı
- D) Ekvator'dan kutuplara doğru sıcaklık ortalamalarının düzenli olarak azaldığı
- E) Dönencelerin enlem derecelerinin büyüdüğü

4.

- I. 21 Mart'taki gündüz uzunluğu
- II. Herhangi bir tarihte gece gündüz süreleri arasındaki fark
- III. Cisimlerin en kısa gölgesinin olduğu tarih
- IV. 21 Aralık'taki gece süresi

Yukarıda verilenlerden hangileri bir merkezin bulunduğu yarımküre hakkında kesin bir bilgi vermez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5.

Güneş ışınları atmosferden geçerken aldıkları yolun uzunluğuyla doğru orantılı şekilde enerji kaybına uğrarlar.

Buna göre, ekinoks tarihlerinde aşağıda enlem dereceleri verilen merkezlerin hangisinde güneş ışınlarının atmosferdeki enerji kaybının en fazla olduğu söylenebilir?

- A) 30° K
- B) 40° G
- C) 23° K
- D) 70° G
- E) 85° K

6.

Aşağıdakilerden hangisi 16 Eylül - 30 Eylül tarihleri arasındaki 20 günlük sürede Türkiye'de gözlemlenecek bir durum değildir?

- A) Gündüz sürelerinin gece sürelerine eşitlenmesi
- B) Cisimlerin gün ortası gölgelerinin uzaması
- C) Gündüz süresinin kısalması
- D) Aynı enlemdeki merkezlerde Güneş'in aynı anda doğup batması
- E) Cisimlerin gün ortası gölgelerinin kuzeye düşmesi

7. 21 Haziran'da gündüz süresi Hatay'dan daha uzun olan bir kent için;

- I. Güneş ışınlarını Hatay'dan daha büyük açılarla aldığı,
- II. Hatay'ın daha güneyinde olduğu,
- III. Hatay'a göre Kuzey Kutup Noktası'na daha yakın konumda olduğu,
- IV. gece gündüz süreleri arasındaki farkın Hatay'dan fazla olduğu

bilgilerinden hangilerinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aydınlanma çemberinin Kutup daireleri ile Kutup noktaları arasında yer değiştirmesi yeryüzünde gece gündüz uzunluğunun değişmesine neden olur.

I	68° 50'
II	75° 40'
III	75° 40'
IV	80° 30'
V	85° 50'

Yukarıdaki tabloda Kuzey Kutup Noktasında gündüz yaşandığı bilinen beş farklı dönemde aydınlanma çemberinin teğet olduğu enlem dereceleri verilmiştir.

Buna göre, hangi dönemde Türkiye'deki gündüz uzunluğunun en fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aynı boylam üzerinde yer alan X ve Y merkezlerinde 21 Aralık günü Güneş'in doğuşu gözlenmiş, boylamın yerel saatine göre X'de 5.40'da, Y de 4.20'de Güneş'in doğduğu belirlenmiştir.

Buna göre,

- I. X de gündüz uzunluğunun daha kısa olduğu,
- II. Y nin daha güneyde olduğu,
- III. Y'de günlük sıcaklık ortalamalarının daha yüksek olduğu

yargılarından hangileri kesinlikle doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıda enlem derecesi verilen merkezlerin verilen tarihlerde yaşadığı gündüz süreleri birbiriyle karşılaştırılmak istenmektedir.

Buna göre hangi merkezde verilen tarihte gündüz süresinin daha uzun olduğu söylenebilir?

- A) 40° Kuzey, 23 Eylül
B) 60° Güney, 21 Aralık
C) 70° Kuzey, 21 Mart
D) 30° Kuzey, 21 Haziran
E) 50° Kuzey, 21 Aralık

11. • Tropikal kuşağın yeryüzünde kapladığı alanın bugünkünden geniş olması
• Türkiye'de yaz ile kış sıcaklıkları arasındaki farkın bugünkünden fazla olması

aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesine bağlıdır?

- A) Dünya'nın Güneş'e daha yakın konumda olması
B) Güneş'ten gelen enerji miktarının artması
C) Yer eksenini ile yörünge düzlemi arasındaki açının artması
D) Dünya'nın çizgisel hızının artması
E) Ekvator ile yörünge düzlemi arasındaki açının artması

12. Aynı meridyen üzerinde bulunan iki merkezden daha kuzeydekinde Güneş'in daha önce doğup daha geç battığı gözlenmiştir.

Bu gözlem,

- I. Kuzey Yarımküre'de gündüz süresinin gece süresinden uzun olduğu,
- II. Güneş ışınlarının Kuzey Yarımküre'deki bir merkeze dik düştüğü,
- III. Güney Yarımküre'de ilkbahar başlangıcının yaşandığı

dönemlerden hangilerinde yapılmış olamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

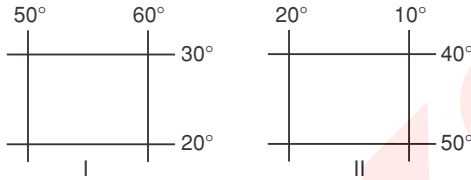
DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ / 5

1. Kutuplardan Ekvator'a doğru gidildikçe Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızının arttığı gözlenir.

Bu duruma neden olan faktörün aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Ekvator'un sıcaklık ortalamasının Orta Kuşak'tan yüksek olması
- B) Dönencelerin $23^\circ 27'$ enlemlerinden geçmesi
- C) Dünya haritalarında hata oluşması
- D) Paralel boylarının Ekvator'dan kutuplara doğru küçülmesi
- E) Kutup Yıldızı'nın görünüm açısının Kuzey Kutbundan Ekvator'a doğru küçülmesi

2.

Yukarıda matematik konumları gösterilen bölgeler ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. bölgenin güney kesimleri güneş ışınlarını dik açılarla olabilir.
- B) II. bölgede yaz koşulları varken I. bölge kış koşullarını yaşar.
- C) II. bölgede gece gündüz sürelerinin değişimi daha belirgindir.
- D) I. bölgenin tamamı Orta Kuşak'ta bulunur.
- E) II. bölge en uzun gündüzünü 21 Aralık'ta yaşar.

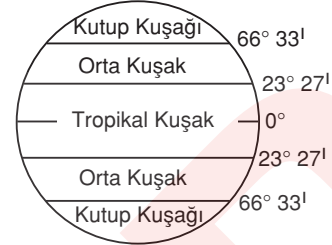
3.

- I. 20° Kuzey paralelindeki bir cismin öğle vakti gölgesinin cismine güneyi yönüne düşmesi
- II. 80° Güney paraleli üzerinde gece-gündüz sürelerinin birbirine eşit olması
- III. Ekvator üzerinde gündüz uzunluğunun gece uzunluğundan fazla olması
- IV. Aydınlanma çemberinin 60° paraleline teğet olması

Yer'in günlük ve yıllık hareketleri sırasında yukarıda verilen gözlemlerden hangilerinin yapılması beklenmez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4.

Yukarıdaki şekilde matematik iklim kuşaklarının sınırları gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin yalnız Orta Kuşağa ait bir özellik olduğu söylenebilir?

- A) Gündüz sürelerinin uzayıp kısalması
- B) Güneş ışınlarının hiçbir zaman dik açıyla düşmesi
- C) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
- D) Güneş'in ufuk üzerindeki yüksekliğinin yıl içinde değişmesi
- E) Gündüz uzunluğunun bazı aylarda 24 saate ulaşması

5.

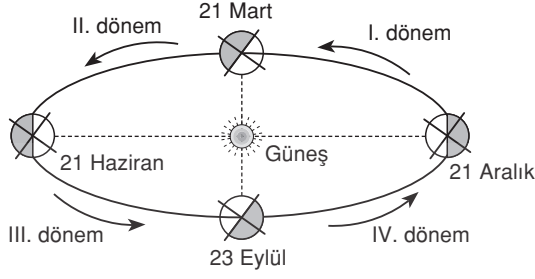
30° Kuzey paraleli ile 60° Doğu meridyeninin kesiştiği noktada yer alan K merkezinden ayrılan bir kişi kuzeye doğru 600 km yol almış ve ulaştığı M merkezi ile ilgili şu bilgileri vermiştir.

- I. Gündüz uzunluğu K dan fazladır.
- II. Güneş ışınlarının yere düşme açısı K dan küçüktür.
- III. Cisimlerin öğle vakti gölge uzunluğu K ya göre fazladır.
- IV. Çizgisel hız K dan azdır.

Söz konusu yolculuğun 6 ay sonra aynı noktadan başlanıp bir kez daha yapılacağı varsayılrsa verilenlerden hangilerinin tekrar gözleneceği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6.

Yukarıdaki şekilde bir yıl içinde belirlenen dört farklı dönem gösterilmiştir.

Bu dönemlerden hangilerinde Kuzey Yarımküre'de gündüz süresinin gece süresinden kısa olduğu gündüzlerin uzamakta, gecelerin kısalmakta olduğu gözlenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

7.

- Güneş ışınlarını yıl içinde hiçbir gün dik açıyla almayan,
- 21 Mart'ta ilkbahar başlangıcının yaşandığı,
- gece ve gündüzün yıl boyunca düzenli gözlenebildiği

merkez haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde bulunabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

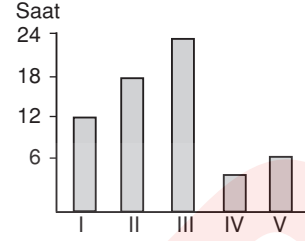
8. Türkiye'de;

- cisimlerin gölge boyunda kısalmanın başlaması,
- gündüz sürelerinin uzamaya başlaması

şağıda verilen tarihlerden hangisinde gerçekleşir?

- A) 21 Mart B) 21 Haziran
C) 4 Temmuz D) 23 Eylül
E) 21 Aralık

9.

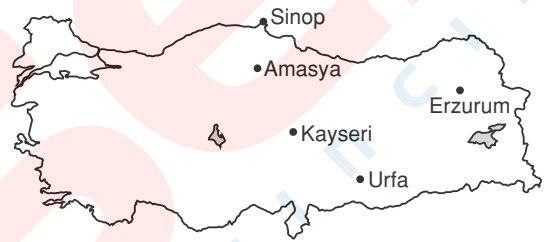

Yukarıda beş farklı merkezin 21 Aralık'taki gündüz uzunlukları verilmiştir.

Bu merkezlerden hangisinin Kuzey Kutup noktasına daha yakın konumda olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

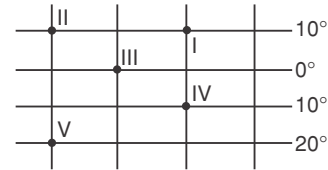
10.

Yukarıda verilen merkezlerin hangisinde ocak ayı boyunca gündüz uzunluğunun diğer merkezlerden fazla olduğu söylenebilir?

- A) Sinop B) Urfa C) Erzurum
D) Amasya E) Kayseri

11.

21 Haziran'da yukarıda enlem ve boylam dereceleri gösterilen merkezlerde aşağıda verilenlerden hangisinin gözleneceği söylenemez?

- A) I ve II numaralı merkezlerde gündüz süreleri birbirine eşittir.
B) IV ve V numaralı merkezlerde gündüz süresi geceden kısadır.
C) Bu tarihte II den III numaralı merkeze giden bir kişi gündüz süresinin uzadığını gözler.
D) V numaralı merkezde gece gündüz süreleri arasındaki fark daha fazladır.
E) Bütün merkezlerde cisimlerin öğle vakti gölgesi cismin güneyi yönüne düşer.

! Güneş ışınlarının Kuzey Yarımküre'ye dik geldiği bütün aylar boyunca daha kuzeydeki bir merkezin gündüzü uzun olur.

HARİTA VE ÖLÇEK / I

1. Çoruh Nehri vadisinin gösterildiği bazı haritaların ölçeği aşağıda verilmiştir.

Bunlardan hangisinin Çoruh vadisinin ayrıntılı incelenmesi için daha uygun olduğu söylenebilir?

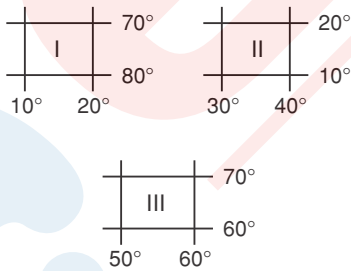
- A) 1 / 200 000 B) 1 / 800 000
C) 1 / 1 200 000 D) 1 / 3 500 000
E) 1 / 4 200 000

! Büyük ölçekli haritalarda ayrıntı daha fazladır.

2. Dünya'nın küresel şekilde olması haritalarda hata oluşumuna neden olur.

Buna göre, eşit boyutlardaki kağıtlara kağıdın tamamı kullanılacak şekilde hazırlanan aşağıdaki haritalardan hangisinde hata oranının daha fazla olacağı söylenebilir?

- A) Balkan Yarımadası Fiziki Haritası
B) Gürcistan İdari Bölünüş Haritası
C) Dünya Fiziki Haritası
D) Türkiye Maden Haritası
E) Avrupa İdari Bölünüş Haritası

Yukarıda coğrafi koordinatları verilen bölgelerin haritaları eşit boyuttaki kağıtlara kağıdın tamamı kullanılacak şekilde çizilmiştir.

Buna göre çizilen haritaların büyük ölçekli olandan küçük ölçekli olana sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I – II – III B) I – III – II
C) II – III – I D) III – I – II
E) III – II – I

4.

	Ölçek
Marmara Bölgesi	1 / 600 000
Doğu Anadolu Bölgesi	1 / 400 000
Ege Bölgesi	1 / 400 000

Yukarıda bazı bölge haritalarının ölçekleri verilmiştir.

Bu haritalarla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlış olur?

- A) Marmara haritasının ayrıntı gösterme gücü daha azdır.
B) Doğu Anadolu haritası kağıt üzerinde daha fazla yer kaplar.
C) Marmara haritasında belirlenen 1 cm² lik bölgenin gösterdiği gerçek alan diğer haritalardan fazladır.
D) Üç harita da uzunluk hesaplamalarında kullanılabilir.
E) Ege haritasında 1 cm uzunluğundaki bir yol gerçekte 40 km dir.

5. İstanbul ilinin 1 / 100 000 ölçeğiyle hazırlanmış haritası ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) İlin kuşbakışı görünüşü gösterilmiştir.
B) İl genelinde belli bir oranda küçültme yapılmıştır.
C) İki merkez arasındaki kuşuçuğu uzunluğun belirlenmesinde bu çizimden yararlanılabilir.
D) Haritada Dünya'nın küresel şekli nedeniyle belirgin bir bozulma vardır.
E) Kent, bir düzlem üzerinde gösterilmiştir.

6. 30 x 30 cm ebatlarındaki kağıtlar üzerine çizilecek farklı yörelere ait beş haritanın hangi özelliği haritanın ölçeğine göre değişir?

- A) Enlem ve boylam derecesi
B) Gösterdiği gerçek alanın genişliği
C) Arazideki en yüksek yerin yüksekliği
D) Yerçekillerinin uzanış yönü
E) Kıyı uzunluğu

7. I. Daha dar alanları göstermeleri
II. Gösterdikleri ayrıntının fazla olması
III. Ölçek paydasının büyük olması
IV. Yerşekilerini gerçeğe daha yakın göstermeleri

Yukarıda verilenlerden hangileri küçük ölçekli haritaları büyük ölçekli haritalardan ayıran özelliklerdir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

8. Bir hava aracının 500 metre yükseklikten aldığı görüntü dikkate alınarak X yöresinin haritası, 1500 metre yükseklikten aldığı görüntü dikkate alınarak Y yöresinin haritası hazırlanmıştır.

Buna göre;

- I. X yöresi haritası daha ayrıntılıdır.
II. Y yöresi haritasında daha çok küçültme yapılmıştır.
III. X yöresi haritasında arazinin yüksekliği daha azdır.

Bilgilerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Aynı büyüklükteki kağıtlara kağıdın tamamı kullanılacak şekilde,

- I. Türkiye fiziki haritası
II. Avrupa fiziki haritası
çizilmiştir.

Bu haritalar birbiriyle karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. harita daha büyük ölçeklidir.
B) II. haritada ayrıntı daha azdır.
C) I. haritada izohipsler arası yükselti farkı daha azdır.
D) Yalnız II. haritadan profil çıkartılabilir.
E) II. haritada daha fazla küçültme yapılmıştır.

Fiziki haritalar alan ve uzunluk hesaplama, yükselti belirleme ve profil çıkarmada kullanılabilir.

10. Herhangi bir bölgeyi gösteren bir fiziki haritada izohipsler arası yükselti farkı ve izohips eğrilerinin sayısı haritanın ölçeğine göre değişir.

Buna göre yaklaşık 1600 metre yüksekliğindeki Aydın Dağları'nın aşağıda ölçekleri verilen Ege Bölgesi haritalarından hangisinde daha çok sayıda izohips eğrisiyle gösterileceği söylenebilir?

- A) 1 / 500 000 B) 1 / 1 000 000
C) 1 / 2 000 000 D) 1 / 5 000 000
E) 1 / 10 000 000

11. Gerçekte 450 km olan iki kent arası uzaklık I. haritada 9 cm, II. haritada 15 cm olarak gösterilmiştir.

Buna göre, haritaların ölçeği aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I. harita	II. harita
A)	1 / 500 000	1 / 300 000
B)	1 / 4 500 000	1 / 500 000
C)	1 / 5 000 000	1 / 3 000 000
D)	1 / 6 000 000	1 / 900 000
E)	1 / 50 000	1 / 6 000 000

12. Ankara – Eskişehir arasındaki demiryolu, aşağıda ölçekleri verilen İç Anadolu Bölgesi haritalarından hangisinde daha uzun gösterilir?

- A) 1 / 100 000 B) 1 / 150 000
C) 1 / 500 000 D) 1 / 1 500 000
E) 1 / 3 000 000

13. Marmara Bölgesi'ni gösteren bir fiziki haritadan yararlanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İznik Gölü'nün gerçek alanına
B) Yıldız Dağları'nın uzanış yönüne
C) Uludağ'ın yaklaşık yüksekliğine
D) Bölgenin doğu - batı yönündeki genişliğine
E) Manyas Gölü çevresindeki yerleşme sayısına

HARİTA VE ÖLÇEK / 2

1. 1 / 1 400 000 ölçekli haritada 15 cm olarak gösterilen bir yol gerçekte kaç km dir?

A) 15 B) 150 C) 210 D) 290 E) 500

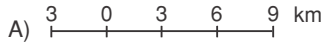
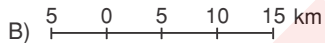
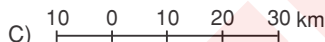
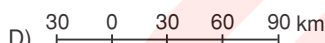
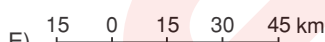
2. Artvin – Rize yöresinin gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasında belirgin fark vardır.

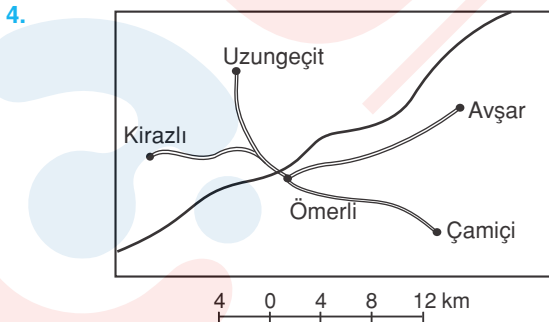
Bu durum yörenin hangi özelliğiyle ilgilidir?

- A) Yüzey şekillerinin engebeli olmasıyla
B) Yüksek enlemlerde bulunmasıyla
C) Kıyıların çok girintili çıkıntılı olmasıyla
D) Yüzölçümünün büyük olmasıyla
E) Kıyı yöresi olmasıyla

3. 1 / 3 000 000 kesir ölçeğinin çizgi ölçek değeri aşağıdakilerden hangisidir?

(çizgi ölçeklerin boyu 4 cm, 1 birim 1 cm dir.)

- A) km
B) km
C) km
D) km
E) km

Yukarıda verilen haritaya göre Çamiçi – Uzungeçit arası kuşuçu mu uzaklık yaklaşık kaç km dir?

- A) 12 B) 16 C) 20 D) 25 E) 30

5. Bir çizimin harita özelliği taşıması için çizimde

- I. kuşbakışı görünümü gösterme,
II. yerşekillerini gösterme,
III. küçültmelerin belli bir ölçeğe göre yapılması,
IV. beşeri yapıları gösterme

özelliklerinden hangi ikisinin birlikte bulunması gereklidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. 1 / 1 500 000 ölçekli haritada 4k cm uzunluğunda gösterilen bir yol ikinci bir haritada 12k cm olarak gösterilmiştir.

Buna göre ikinci harita için;

- I. daha küçük ölçekli olduğu,
II. haritada gösterilen ayrıntının daha fazla olduğu,
III. yeryüzünün fiziki özelliklerini gösterdiği

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

- 7.

I. harita

II. harita

Yukarıda eşit boyuttaki sayfalara çizilecek olan iki farklı haritanın ölçeği gösterilmiştir.

Buna göre, çizilecek haritalarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) I. haritada gösterilecek alan daha dardır.
B) II. harita daha az ayrıntı gösterecektir.
C) I. haritada daha az küçültme yapılacaktır.
D) II. haritada alan hesaplaması yapmak daha zor olacaktır.
E) II. haritada 1 cm uzunluğundaki bir yol I. haritada 3 cm olacaktır.

8. Dünya haritaları hazırlanırken karaların ve okyanusların şekil ve boyutlarında bazı bozulmalar meydana gelir.

Bu durum

- I. Yer'in küresel bir şekle sahip olması,
- II. haritaların kuşbakışı görünüşe göre çizilmeleri,
- III. harita çizimlerinde bir ölçek kullanılması

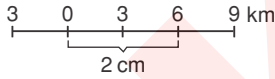
faktörlerinden hangileriyle ilişkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Yaklaşık 400 km uzunluğundaki Gediz Nehri'nin 5 cm olarak gösterildiği haritanın ölçeği nedir?

- A) 1 / 200 000 B) 1 / 400 000
C) 1 / 2 000 000 D) 1 / 4 000 000
E) 1 / 8 000 000

10.

Yukarıdaki çizgi ölçekle hazırlanmış haritada iki merkez arası kuşuçu mu uzaklık 12 cm olarak gösterilmiştir.

Bu mesafe gerçekte kaç km dir?

- A) 18 B) 24 C) 36 D) 48 E) 52

11. Ölçekleri aynı olan biri siyasi diğeri fiziki iki Dünya haritası birbiriyle karşılaştırıldığında haritalarda

- Grönland adasının harita alanı ile
- Afrika kıtasında meydana gelen bozulma oranının aynı olmadığı görülmüştür.

Bu durum haritaların hangi özelliğinin birbirinden farklı olmasıyla ilgili olabilir?

- A) Küçültme oranının
B) Projeksiyon yönteminin
C) Gösterdiği unsurların
D) Düzlem üzerindeki büyüklüğünün
E) Yapılış zamanının

12. Van Gölü'nün kuzey – güney yönündeki genişliği;

- I. haritada 1,5 cm
II. haritada 7 cm
III. haritada 4,5 cm

olarak gösterilmiştir.

Buna göre, verilen haritalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

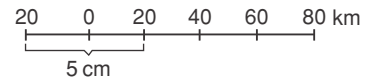
- A) Harita ölçekleri birbirinden farklıdır.
B) II. haritada Van Gölü kıyıları daha ayrıntılı incelenebilir.
C) III. haritada gölün kapladığı alan I. haritadan 9 kat büyüktür.
D) II. haritanın ölçek paydası daha küçüktür.
E) I. haritada gölün yüksekliği daha az gösterilmiştir.

13. Ekvator çizgisinin 3° Doğu meridyeniyle kesiştiği noktada bir K merkezi, 6° Batı meridyeniyle kesiştiği noktada bir M merkezi bulunmaktadır.

Buna göre K – M arası kuş uçu mu uzaklığın 4,5 cm gösterildiği haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 / 1 000 000 B) 1 / 2 000 000
C) 1 / 11 100 000 D) 1 / 22 200 000
E) 1 / 90 000 000

14.

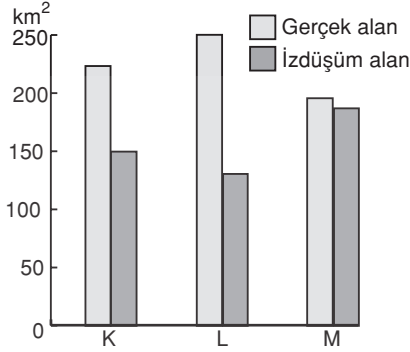

Yukarıdaki çizgi ölçekle hazırlanan bir Batı Avrupa haritası, aşağıdaki ölçeklerden hangisiyle hazırlanan Batı Avrupa haritasından daha çok ayrıntı gösterir?

- A) 1 / 200 000 B) 1 / 400 000
C) 1 / 600 000 D) 1 / 800 000
E) 1 / 900 000

HARİTA VE ÖLÇEK / 3

1.

Yukarıdaki grafikte üç farklı bölgenin gerçek ve izdüşüm alanları gösterilmiştir.

Grafik incelendiğinde

- I. L nin daha engebeli olduğu
- II. aynı ölçekle hazırlanan haritalarda M nin daha geniş yer kaplayacağı
- III. silindir projeksiyon ile hazırlanan bir Dünya haritasında K nin daha çok bozulmaya uğradığı

yargılarından hangileriyle ilgili bir bilgiye ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. 910 km uzunluğundaki bir yol 1 / 7 000 000 ölçekli bir haritada kaç cm olarak gösterilir?

- A) 7 B) 13 C) 64 D) 91 E) 637

3. Brezilya ve İtalya'nın aynı boyuttaki kağıtlar üzerine çizilmiş haritaları birbiriyle karşılaştırıldığında ölçeklerinin aynı olmadığı görülür.

Bu durum ülkelerin hangi özelliğiyle ilgilidir?

- A) Enlem dereceleri
B) Yer şekilleri
C) Yüzölçümleri
D) Bulundukları yarımküre
E) İklim özellikleri

4.

Aşağıdaki bölgelerden hangisinin haritası hazırlanırken şekil ve boyutlarında meydana gelebilecek bozulmanın en az olması için Güney Kutup Noktasını merkez alan bir düzlem projeksiyona daha çok ihtiyaç duyulur?

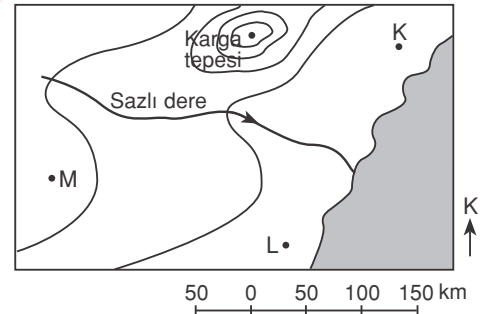
- A) Grönland B) Avustralya
C) Antartika D) Güney Amerika
E) Afrika

5.

Gerçekte 250 km olan iki kent arası uzaklığın 2,5 cm olarak gösterildiği haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 / 100 000 B) 1 / 250 000
C) 1 / 500 000 D) 1 / 2 500 000
E) 1 / 10 000 000

6.

Yukarıdaki haritadan yararlanılarak;

- I. M ile L arasındaki yüzeyin eğimi,
- II. M ile K arasındaki yüzeyin profili,
- III. Karga Tepesi'nin yüksekliği,
- IV. Sazlıdere'nin uzunluğu,
- V. L ile K arası kuşuçuğu uzaklık

belirlenmek istenmektedir.

İstenilenlerden hangilerinin belirlenmesi için haritanın ölçeğinin kullanılması yeterli olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

7. Aşağıdaki ölçeklerden hangisiyle hazırlanan bir Kıbrıs haritası daha az ayrıntı gösterir?

- A) 1 / 400 000 B) 1 / 1 200 000
C) 1 / 9 000 000 D) 1 / 10 000 000
E) 1 / 15 000 000

8. I. Kuşbakışı görünümü göstermesi
II. Ölçek kullanılması
III. Çok dar bir alanı göstermesi
IV. Bir düzlem üzerinde gösterilmesi

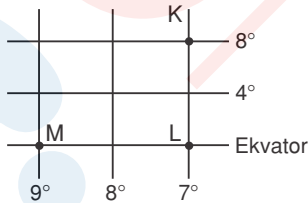
Yukarıda verilenlerden hangileri bir planı haritadan ayıran en belirgin özelliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

9. 1 / 600 000 ölçekli haritada 4 cm² olarak gösterilen bir gölün 1 / 300 000 ölçekli haritada kaç cm² olarak gösterileceği söylenebilir?

- A) 8 B) 12 C) 16 D) 32 E) 48

10.

Yukarıda matematik konumları verilen merkezlerden K – L arası yol bir haritada 8 cm, M – L arası yol 2 cm olarak belirlenmiştir.

Buna göre, ölçümün yapıldığı haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

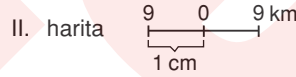
- A) 1 / 100 000 B) 1 / 200 000
C) 1 / 1 000 000 D) 1 / 11 000 000
E) 1 / 50 000 000

11. 49 km² lik bir gölün 4 cm² olarak gösterildiği haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 / 120 000 B) 1 / 350 000
C) 1 / 700 000 D) 1 / 2 000 000
E) 3 500 000

! Ölçek : $\sqrt{\frac{\text{Harita alanı}}{\text{Gerçek alan}}}$

12. I. harita 1 / 300 000

III. harita 1 / 1 200 000

Yukarıda verilen ölçeklerden hangi ikisiyle hazırlanan Türkiye haritalarının kağıt üzerinde kapladığı alan aynı olur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Aşağıdaki tabloda beş farklı Türkiye haritası üzerinden ölçülen İzmir – Ankara arası harita uzunlukları verilmiştir.

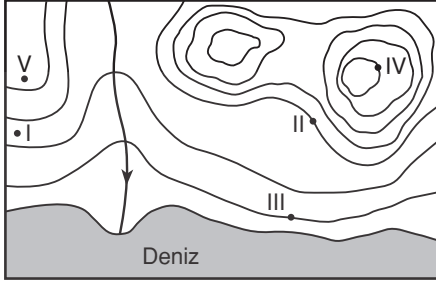
Harita	Uzunluk (cm)
I	6
II	3
III	12
IV	5
V	20

Bu haritalar ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) II. haritanın kağıt üzerinde kapladığı alan en azdır.
B) III. haritanın ölçeği I. haritadan büyüktür.
C) V. harita daha çok ayrıntı gösterir.
D) II. haritada Türkiye'nin kuzeyi ile güneyi arasındaki enlem farkı daha azdır.
E) II. ve V. haritaların boyutları arasındaki fark en fazladır.

İZOHİPSLER / I

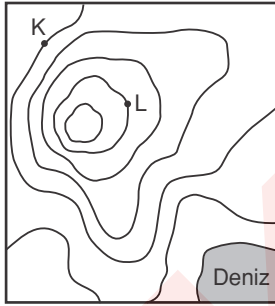
1.

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen hangi iki merkez arasındaki yükselti farkı en azdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

2.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen K noktası 400 metre yükseltide bulunduğuna göre L'nin yüksekliği kaç metredir?

- A) 500 B) 600 C) 800
D) 1000 E) 1400

	İzohips aralık değeri (metre)
I. harita	1500
II. harita	250
III. harita	750

Yukarıda aynı yöreye ait üç farklı izohips haritasının izohips aralık değerleri verilmiştir.

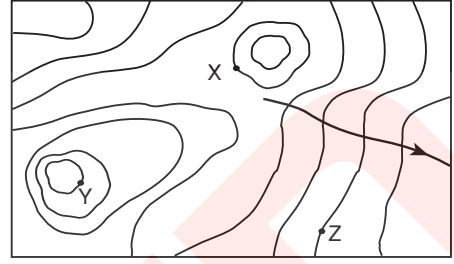
Buna göre

- I. Birinci haritada yer alan izohips sayısı daha azdır.
- II. İkinci haritanın ayrıntı gösterme gücü daha fazladır.
- III. Üçüncü haritadaki küçültme oranı birinci haritadan fazladır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

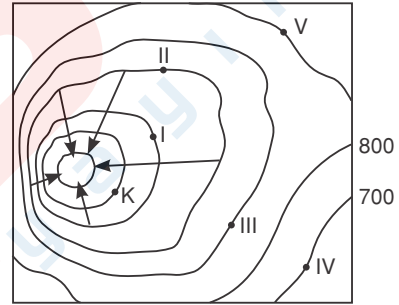
4.

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen X ile Y merkezleri arasındaki yükselti farkı 450 metre olduğuna göre, Y ile Z arasındaki yükselti farkı kaç metredir?

- A) 150 B) 600 C) 900
D) 1200 E) 1500

5.

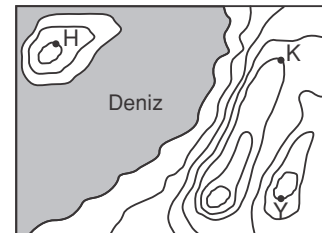
Yukarıdaki izohips haritasında numaralandırılarak belirtilen merkezlerden hangisinin yüksekliği K'nın yüksekliğine eşittir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

İzohips haritalarında kapalı çukurlar (çanak) ok işaretleriyle belirtilir.

6.

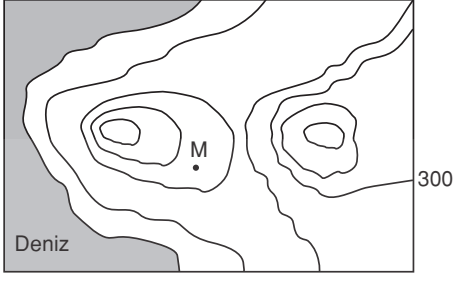

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen H noktasının yüksekliği 200 metredir.

Buna göre Y ile K noktaları arasındaki yükselti farkı kaç metredir?

- A) 100 B) 200 C) 300
D) 450 E) 500

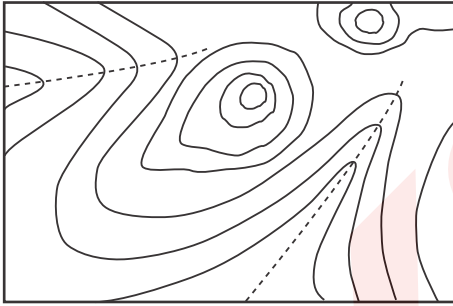
7.

Yukarıdaki izohips haritasında "M" ile belirtilen yer hangi yükselti değerleri arasında yer alır?

- A) 100 – 200 B) 200 – 300 C) 300 – 400
D) 400 – 500 E) 500 – 600

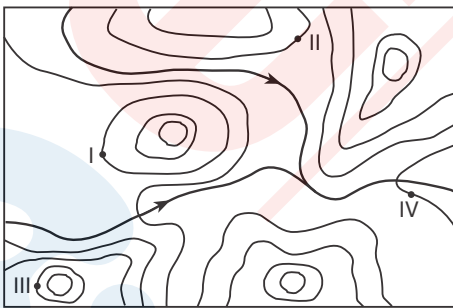
8.

Yukarıdaki izohips haritasında aşağıdaki yerşekillerinden hangisi gösterilmemiştir?

- A) Vadi B) Sırt C) Boyun
D) Yamaç E) Falez

9.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen merkezlerin yükseltisi fazla olandan aza doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

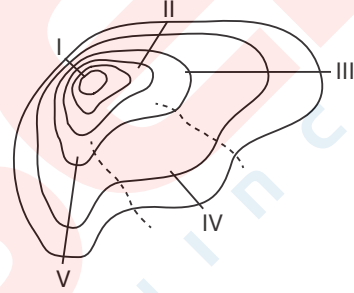
- A) I – II – IV – III B) II – I – IV – III
C) III – I – II – IV D) III – I – IV – II
E) IV – III – II – I

! İzohips haritalarında akarsuyun akış yönüne doğru arazi alçalır. Akarsuyun karşılıklı iki tarafında yükselti aynıdır.

10. Aşağıdakilerden hangisi izohips yöntemiyle hazırlanmış haritalarda yer alan eşyüksekti eğrilerinin bir özelliği değildir?

- A) Birbirlerine yaklaştıkları yerde yüzey eğimi artar.
B) Eşit yükselti farklarıyla çizilirler.
C) Deniz kıyısını gösteren eğrinin yüksekliği sıfır metredir.
D) İzohips eğrisinin kıyı ile arasındaki kuşuçuğu uzaklık arttıkça yükseltisi artar.
E) İzohips eğrileri birbirini kesmez.

11.

Yukarıda bir yörenin izohips yöntemiyle hazırlanmış haritası gösterilmiştir.

Buna göre, aynı yörenin tarama yöntemiyle bir haritası yapılmak istense haritada belirtilen numaralı kesimlerden hangisinde daha kalın ve daha sık çizgiler kullanılacağı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Bir yörenin renklendirme yöntemiyle hazırlanan haritasını inceleyen bir grup öğrenci şu bilgileri vermiştir.

- Bölge çoğunlukla turuncu yer yer de akarsu kenarlarında olacak şekilde sarı ile gösterilmiştir.
- Bölgenin güneybatısında kahverengi ve tonlarının kullanıldığı bir yöre vardır.
- Bölgede hiç yeşil kullanılmamıştır.

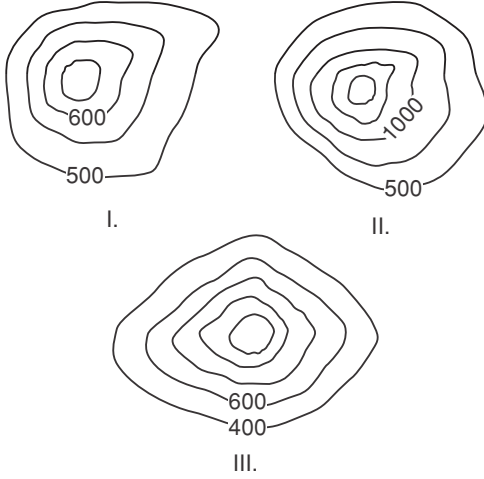
Verilenlerden yararlanılarak bölge ile ilgili;

- I. orta yükseklikte olduğu,
II. akarsularının güneybatıya doğru aktığı,
III. yer yer kapalı çukurların bulunduğu,
IV. güneybatısında yükseltinin fazla olduğu

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1.

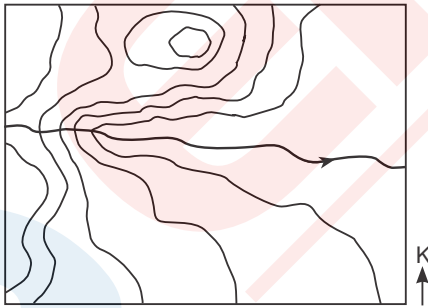

Yukarıda üç tepenin eşyüksekti eğrileriyle hazırlanmış haritaları gösterilmiştir.

Bu tepelerin yükseltisi fazla olandan aza sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I – II – III B) I – III – II C) II – I – III
D) II – III – I E) III – II – I

2.

Yukarıda bir yörenin izohips haritası verilmiştir.

Yörede vadiyi takip ederek yörenin en batısından en doğusuna giden bir kişinin,

- I. yükseltinin azaldığı,
II. arazide eğimin azaldığı,
III. akarsuyun akış hızının azaldığı,
IV. akarsu vadisinin daraldığı

gözlemlerinden hangilerini yapması beklenmez?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

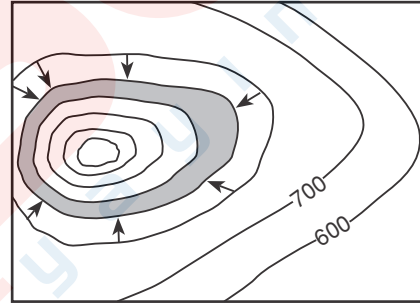
3.

Renklendirme yöntemiyle hazırlanmış bir Türkiye fiziki haritasında Bafra Ovası ile Çukurova yeşil, Konya Ovası sarı renkle gösterilmiştir.

Bu bilgidten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bafra Ovası ve Çukurova'nın aynı büyüklükte olduğuna
B) Konya Ovası'nın kutpa daha yakın konumda olduğuna
C) Konya Ovası'nda yükseltinin Çukurova ve Bafra Ovası'ndan fazla olduğuna
D) Bafra ve Çukurova'da aynı tür bitkilerin yayılış gösterdiğine
E) Konya Ovası'nın çevresine göre çukurda olduğuna

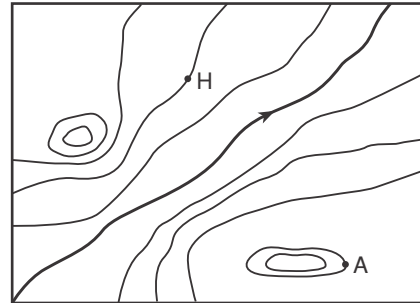
4.

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen tepenin zirvesinin hangi yükseltiler arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) 800 – 900 B) 900 – 1000
C) 1000 – 1100 D) 1100 – 1200
E) 1200 – 1300

5.

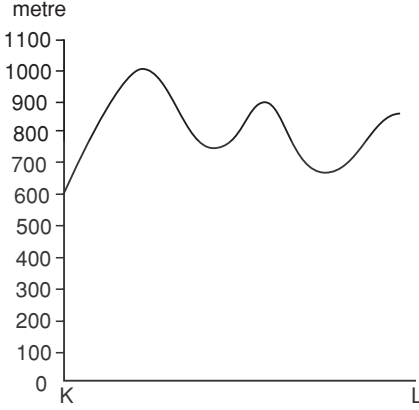

Yukarıdaki izohips haritasında izohips eğrileri arasındaki yükselti farkı 125 metredir.

Buna göre, haritada belirtilen H ile A merkezleri arasındaki yükselti farkı kaç metredir?

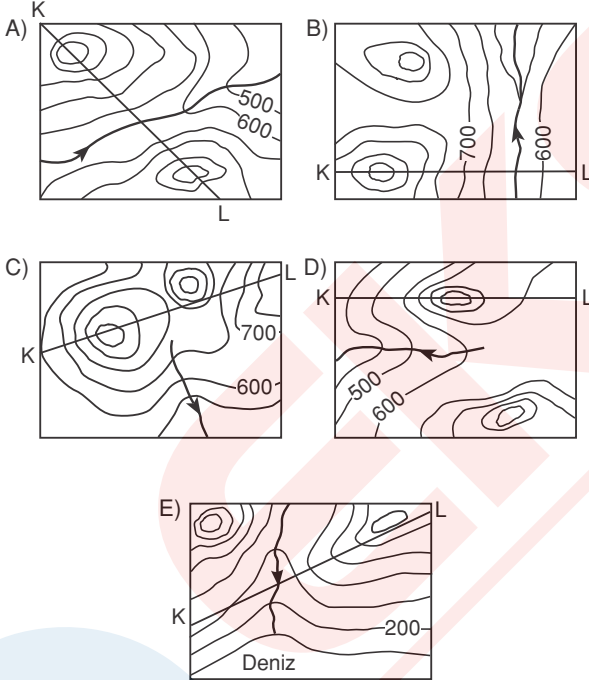
- A) 250 B) 500 C) 600 D) 700 E) 1000

6.

Yukarıda bir arazinin K – L doğrultusundan alınan profili verilmiştir.

Bu profil aşağıdaki izohips haritalarının hangisinde K – L doğrultusundan çıkarılmıştır?

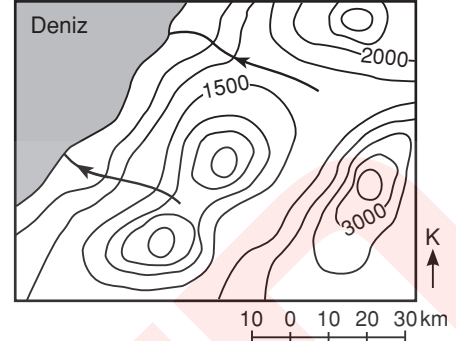

7. Bir izohips haritasında yer alan dağın kuzey yamacında izohipslerin çok sık, güney yamacında çok seyrek olduğu görülmektedir.

Bu bilgidan yararlanılarak aşağıdaki yorumlardan hangisine kesin olarak gidilir?

- A) Kuzey yamaçta akarsu sayısının fazla olduğuna
- B) Güney yamaçta bitki örtüsünün daha sık olduğuna
- C) Kuzey yamaçta güneşlenme süresinin daha uzun olduğuna
- D) Güney yamaçta yüzey eğiminin daha az olduğuna
- E) Kuzey yamaçta yükseltinin daha fazla olduğuna

8.

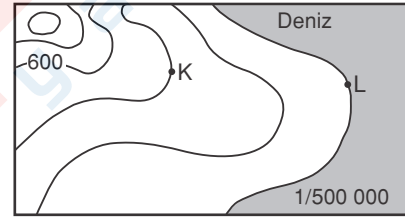

Yukarıda bir yörenin izohips haritası gösterilmiştir.

Haritadan yararlanılarak yöreyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

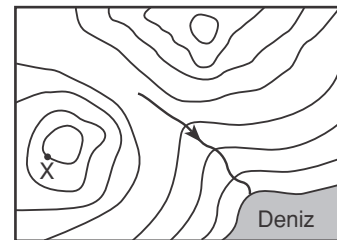
- A) Tepeler arasındaki kuş uçuşu uzaklığı
- B) Akarsuların akış yönüne
- C) Akarsu uzunluklarına
- D) Yörenin en yüksek yerinin yaklaşık yüksekliğine
- E) Yörede sıcaklığın en yüksek olduğu yere

9.

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen K – L arası kuş uçuşu uzaklık 4 cm olduğuna göre K – L arası eğim % kaçtır?

- A) 2
- B) 4
- C) 6
- D) 10
- E) 12

Yukarıdaki izohips haritasında X ile belirtilen yerin yüksekliği 1400 metre olduğuna göre, yörede yer alan akarsuyun kaynak kısmının hangi yükselti aralığında yer aldığı söylenebilir?

- A) 300 – 400
- B) 400 – 500
- C) 500 – 600
- D) 600 – 800
- E) 700 – 900

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 1 / 2

Şekildeki merkezlerin paralel (enlem) dereceleri gösterilmiştir. Paralel dereceleri kuzeye doğru büyüdüğü için bütün merkezler Kuzey Yarımküre'dedir.

Paralel derecelerinden yararlanılarak uzaklık hesaplamaları yapılabilir. Ancak boylam derecelerine ulaşamaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 1 / 8

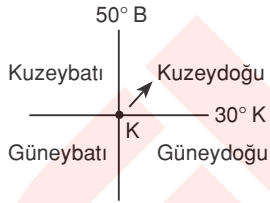
Bir merkezin herhangi bir paralele 3441 km uzaklıkta olması bu merkezle arasında

$$3441 \div 111 = 31 \text{ paralel aralığı olduğunu gösterir.}$$

$$90^\circ - 31 = 59^\circ \text{ K}$$

(A) (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 1 / 12

K merkezinden kuzeydoğu yönüne gidildiğinde paralel derecesinin büyüdüğü, meridyen derecesinin küçüldüğü (K, Batı Yarımküre'de olduğu için) gözlenir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 2 / 4

İki meridyen arası mesafenin en fazla olduğu yer Ekvator'dur. Buna göre, 15 meridyen aralığı yol gidildiğinde 10° Güney paralelinde (Ekvator'da daha yakın olduğu için) alınan mesafe daha fazla olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 2 / 10

Ekinoks tarihlerinde Güneş'in aynı anda doğduğu, gün ortası gölgesinin (öğle vakti gölgesi) aynı anda oluştuğu merkezler kesinlikle aynı boylamda yer alır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 3 / 3

$$55 - 37 = 18 \text{ meridyen}$$

$$18 \times 4 = 72 \text{ dakika}$$

$$72 \text{ dak.} = 1 \text{ saat } 12 \text{ dak.}$$

37° doğu boylamı 55 doğu boylamına göre daha batıda olduğu için yerel saat daha geri olacaktır.

$$16.20 - 1.12 = 15.08$$

(A) (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Konum ve Yerel Saatler 5 / 2

Verilen merkezlerin Ekvator üzerinde olduğu bilinmektedir. Ancak Başlangıç Meridyeni'ne göre konumları ile ilgili bir bilgiye yer verilmemiştir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri 1 / 5

Ekvator çevresinin 40 076 km, kutuplar çevresi 40 009 km olması Ekvator'un Yer'in merkezine daha uzak olduğunu gösterir. Bu durumun bir sonucu olarak Ekvator'da yerçekimi daha azdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri 2 / 7

Tropikal Kuşakta bulunan bütün merkezler güneş ışınlarını yıl içinde iki kez dik açıyla alır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri 2 / 8

III numaralı merkez dönenceler arasındaki Tropikal kuşakta bulunduğu için güneş ışınlarını yıl içinde iki kez dik açıyla alır. Ancak bu dönemler 21 Aralık tarihi değildir. Bu nedenle en kısa gölgelerin 21 Aralık'ta oluştuğunun söylenmesi yanlış olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri 3 / 4

I ve III numaralı merkezler aynı boylamdır. Ancak ekinoks tarihleri dışındaki hiç bir günde aynı boylamdaki merkezlerde güneş aynı anda doğup batmaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri 3 / 7

Her iki tarihte de cismin gölgesi kuzeyi gösterdiğine göre merkez Kuzey Yarımküre'de ve Orta Kuşak'tadır. Ancak verilen şekilde merkezin yüksekliği ile ilgili bir bilgi yoktur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri 5 / 5

M merkezi kutba daha yakındır. Bu nedenle yıl boyunca güneş ışınlarının yere düşme açısı daha küçük, gölge boyu daha uzun, çizgisel hız daha az olacaktır. Ancak gündüz süreleri mevsime göre değişir. Kutup bölgelerinde gündüz bazen çok uzun bazen çok kısadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Harita ve Ölçek 1 / 3

Şekilde coğrafi koordinatları gösterilen ve paralel - meridyen farkı aynı olan bölgelerin yüzölçümleri birbirine eşit değildir. I numaralı merkez kutup bölgesine yakın olduğu için yüzölçümü daha küçük, II numaralı merkez ekvatora yakın olduğu için yüzölçümü büyüktür. Farklı büyüklükteki bölgeler eşit boyuttaki kağıtlara çizileceğine göre yüzölçümü büyük olanda daha fazla küçültme yapılacaktır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Harita ve Ölçek 1 / 13

Fiziki haritalar yeryüzünün fiziksel özelliklerini gösterir. Yerçekilleri gibi. Bu haritalarda yerleşmelere yer verilmez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Harita ve Ölçek 2 / 11

Ölçekleri aynı olan iki ayrı Dünya haritasının Grönland adasında farklı oranda bozulmaya neden olması kullanılan projeksiyon yöntemiyle ilişkilendirilebilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Harita ve Ölçek 3 / 5

$$\text{Ölçek} : \frac{2,5 \text{ cm}}{250 \text{ km}} = \frac{1 \text{ cm}}{10\,000\,000 \text{ cm}}$$

(A) (B) (C) (D) (E)

İzohipsler 1 / 3

Büyük ölçekli haritalarda izohips aralık değeri küçüktür. Buna göre ikinci haritanın ölçeği daha büyük birinci haritanın ölçeği en küçüktür. Bir dağı gösteren izohips haritasında aralık değerlerinin büyük olması kullanılacak izohips sayısının az olmasına neden olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

İzohipsler 1 / 8

Falez, kıyı önündeki dikliklerdir. Haritada bir kıyı yöresi gösterilmediğine göre falez yoktur.

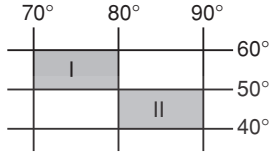
(A) (B) (C) (D) (E)

İzohipsler 2 / 10

Haritada izohipsler arası yükselti farkı $1400 \div 7 : 200$ metredir. Buna göre akarsuyun kaynak noktası $600 - 800$ metre arasındadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

1.

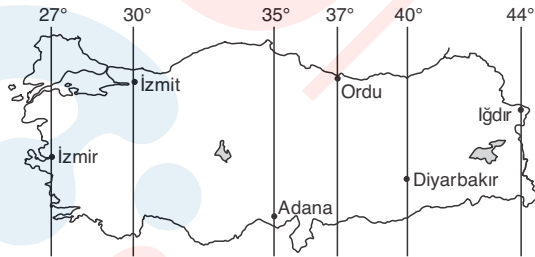
Yukarıda matematik konumları gösterilen taralı bölgeler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olur?

- A) I. bölgede kullanılan ortak saat daha ileridir.
- B) I. ve II. bölge arasında bir günlük tarih farkı vardır.
- C) I. bölgede yükselti nedeniyle sıcaklık ortalamaları daha düşüktür.
- D) II. bölgenin yüzölçümü daha büyüktür.
- E) Ekvator ile Başlangıç Meridyeni'nin kesiştiği nokta I. bölgenin güneydoğusunda kalır.

2. **Aşağıdakilerden hangisi tümüyle Güney Yarımküre'de bulunan bir merkezle ilgili olamaz?**

- A) Güneyinde enlem derecesi kuzeyinden daha büyüktür.
- B) Kuzeyinden güneyine doğru gidildikçe çizgisel hız azalır.
- C) Kuzey kesimlerinde grup ve tan süreleri daha kısadır.
- D) Kuzey kesimlerinde iki meridyen arası mesafe daha geniştir.
- E) Ekinokslarda güney kesimlerinde güneşin ufuk üzerindeki yüksekliği daha fazladır.

3.

Yukarıdaki haritada bazı illerin boylam dereceleri verilmiştir.

Buna göre, Adana'da yerel saat 12.00 iken yerel saatin 12.20 olduğu merkez aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İzmit
- B) Diyarbakır
- C) İzmir
- D) Ordu
- E) Iğdır

4.

Türkiye, yaz mevsiminde ileri saat uygulamasına geçer.

Bu dönemde Türkiye saati 16.40 iken yerel saati 14.00 olan bir merkezin hangi boylamda olduğu söylenebilir?

- A) 5° Doğu
- B) 10° Doğu
- C) 10° Batı
- D) 70° Doğu
- E) 85° Doğu

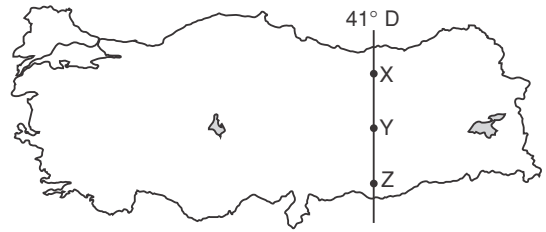
5.

Şili, toprakları tümüyle Güney Yarımküre'de bulunan bir ülkedir.

Aşağıdakilerden hangisi ülkenin bu özelliğinin bir sonucu değildir?

- A) 21 Aralık'ta yaz başlangıcını yaşaması
- B) Ekinoks tarihlerinde ülkenin kuzeyinden güneyine gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısının küçülmesi
- C) Güneyinde çizgisel hızın kuzey kesimlerinden az olması
- D) 21 Mart'ta ülkedeki cisimlerin gölgesinin güneye düşmesi
- E) 20. saat diliminin saatini ortak saat olarak kullanması

6.

Yukarıda boylam dereceleri verilen merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

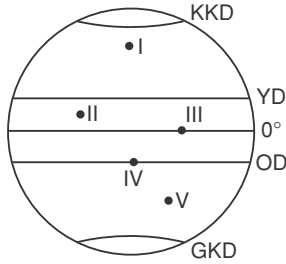
- A) Yalnız 21 Mart ve 23 Eylül'de üç merkezde de Güneş aynı anda doğup batır.
- B) Yalnız 21 Haziran'da Z'deki cisimlerin gölgesi diğer merkezlerden kısadır.
- C) X'de gece gündüz sürelerinin yıl içindeki değişimi daha belirgindir.
- D) X den Y'ye giden bir kişi güneş ışınlarının yere düşme açısının büyüdüğünü gözler.
- E) X merkezi Başlangıç meridyenine daha yakın konumdadır.

7. Ankara 33° Doğu boylamı 40° Kuzey paraleli üzerinde yer alır.

Buna göre, sonbahar ekinoksunda Ankara'da Güneş doğduktan 13 saat sonra Güneş'in battığı merkezin hangi boylamda olduğu söylenebilir?

- A) 18° Doğu B) 30° Doğu C) 18° Batı
D) 50° Doğu E) 50° Batı

8.

Yukarıda yeryüzündeki konumları gösterilen merkezlerden hangisinde cisimlerin öğle vakti gölgesi yıl boyunca cismin kuzeyi yönüne düşer?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

	hız (km / saat)
I	850
II	1670
III	1210
IV	175

Yukarıdaki tabloda dört farklı merkezde Dünya'nın çizgisel hızı verilmiştir.

Tablodan yararlanılarak merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II numaralı merkezlerin birbirine daha uzak olduğuna
B) IV numaralı merkezin Kuzey Kutup noktasına en yakın olduğuna
C) Bütün merkezlerin aynı yarımkürede bulunduğu
D) Merkezlerin enlem derecelerinin birbirinden farklı olduğuna
E) III numaralı merkezde gurup ve tan sürelerinin en kısa olduğuna

10.

	Enlem	Boylam
I	40° K	60° D
II	20° K	20° B
III	10° K	40° D
IV	30° G	50° D
V	50° K	30° B

Yukarıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerden hangisinde 21 Aralık'taki gündüz uzunluğu diğer merkezlerden fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

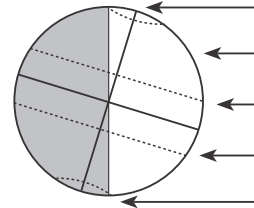
11. Bir merkezde

- gece gündüzün ar dalanması,
- kayaların fiziksel parçalanmaya uğraması,
- Güneş'in ufuk üzerindeki yüksekliğinin gün içinde değişmesi

aşağıda verilenlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Merkezin ortalama yüksekliğinin fazla olmasıyla
B) Dünya'nın eksenini etrafında dönmesiyle
C) Merkezin Orta Kuşak'ta bulunmasıyla
D) Dünya'nın küresel şekilde olmasıyla
E) Yeryüzünde dinamik oluşumlu basınç merkezlerinin bulunmasıyla

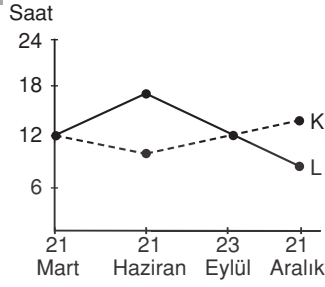
12.

Dünya Güneş karşısında şekildeki konumda iken yeryüzünde aşağıdakilerden hangisinin gözlemlendiği söylenemez?

- A) Kuzey Yarımküre'de yaz başlangıcının yaşandığı
B) Aydınlanma çemberinin kutup dairelerine teğet geçtiği
C) Yengeç Dönencesi'ne öğle vakti güneş ışınlarının dik düştüğü
D) Güney Yarımküre'de gece sürelerinin gündüz sürelerinden fazla olduğu
E) Aynı meridyen üzerinde bulunan bütün merkezlerde Güneş'in aynı anda doğduğu

13.

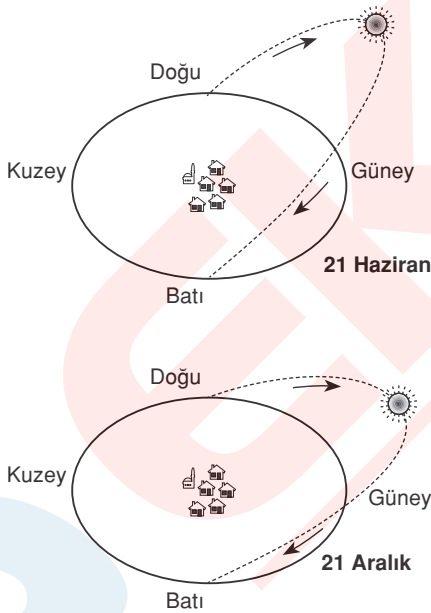

Yukarıdaki grafikte K ve L merkezlerinde gündüz sürelerinin yıl içindeki değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, kentlerde gündüz sürelerinin değişim oranının birbirinden farklı olması kentlerin hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Bulundukları yarımküre
- B) Enlem dereceleri
- C) Sıcaklık ortalamaları
- D) Boylam dereceleri
- E) Yükselteleri

14.

Yukarıdaki şekillerde bir yerleşmede 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde Güneş'in gökyüzünde izlediği yol gösterilmiştir.

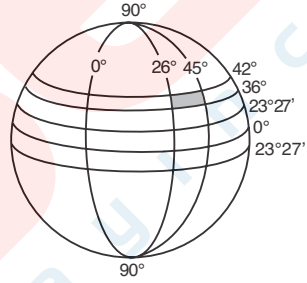
Buna göre, bu yerleşme ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) En sıcak gün 21 Haziran'da yaşanır.
- B) Kuzey Yarımküre'dedir.
- C) Soğuk rüzgarların etkisi fazladır.
- D) 21 Aralık'ta gece ile gündüz süreleri arasındaki fark daha fazladır.
- E) Ortalama yüksekliği azdır.

15. Aşağıdakilerden hangisi yer ekseninin eğik olduğunu kanıtlayacak bir bilgi değildir?

- A) İstanbul'da Güneş'in yıl boyunca aynı saatte doğup aynı saatte batmaması
- B) Dünya'nın 3 Ocak'ta Güneş'e daha yakın konumda olması
- C) Ankara'da cisimlerin gölge boyunun yıl içinde değişmesi
- D) Adana'da Güneş'in ufuk üzerindeki yüksekliğinin yıl içinde değişmesi
- E) Kuzey Kutup noktasında 6 ay boyunca Güneş'in batmaması

16. Aşağıdaki dünya şekli üzerinde Türkiye'nin matematik konumu taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre, Türkiye ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

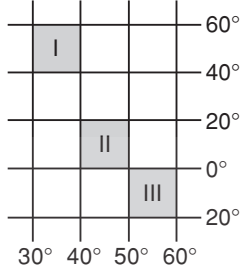
- A) En doğusu ile en batısı arasında 19 boylam fark vardır.
- B) Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik açıyla almaz.
- C) Düz bir zemine dikilen bir çubuğun gölge yönü yıl içinde her zaman kuzeyi gösterir.
- D) En kuzeyi ile en güneyi arasında 666 km kuş uçuşu uzaklık bulunur.
- E) Güneş'i, Başlangıç Meridyeni'ne göre daha geç görür.

17. Bir coğrafi bölgenin ortalama yükseltisi, yerşekilleri, önemli yollara, boğazlara, maden ve enerji kaynaklarına göre konumu o bölgenin özel konumunu belirler.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin özel konumunun bir sonucudur?

- A) Yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanabilmesi
- B) 3 nolu saat diliminin saatini ulusal saat olarak kullanması
- C) Rize'de doğal bitki örtüsünün orman, Nevşehir'de bozkır olması
- D) Akdeniz kıyılarında denize girilebilme süresinin Karadeniz kıyılarına göre uzun olması
- E) Samsun'da 1 m lik çubuğun gölge boyunun yıl boyunca Adana'dan uzun olması

18.

Yukarıda coğrafi koordinatları gösterilen merkezler ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Bütün merkezler Doğu Yarımküre'de bulunur.
- B) I numaralı merkezin izdüşüm yüzölçümü II numaralı merkezden küçüktür.
- C) Bütün merkezlerin kuzey güney yönlü genişliği birbirine eşittir.
- D) II numaralı merkez Yengeç dönencesinin güneyinde bulunur.
- E) III numaralı merkezin güneybatısının koordinatları 20° güney, 50° batıdır.

19.

	enlem	boylam
I	10°	60°
II	30°	30°
III	40°	20°
IV	50°	25°
V	58°	40°

Yukarıda enlem ve boylam dereceleri verilen merkezlerden hangisinin Başlangıç Meridyeni'ne kuşu-çumu uzaklığı daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Başlangıç meridyeni ile Ekvator'un kesiştiği noktadan kuzeybatıya doğru 5000 km yol giden bir grup için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarih değiştirme çizgisine yaklaştırlardır.
- B) Yol boyunca Batı Yarımküre'de bulunurlar.
- C) Ulaştıkları bölgede hem enlem derecesi hem de boylam derecesi büyümüştür.
- D) Ulaştıkları bölgede yerel saat daha geridir.
- E) Yol boyunca Orta Kuşak'ta bulunurlar.

21. Aşağıdaki tabloda bazı enlemlerde ardışık iki meridyen arasındaki mesafe ve zaman farkı gösterilmiştir.

Enlem	Ardışık iki meridyen arasındaki mesafe (km)	Zaman farkı (dakika)
0°	111	4
23° 27'	100	4
66° 33'	47	4

Buna göre, Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe meridyenler arasındaki mesafe azalmasına rağmen zaman farkının her yerde 4 dakika olması aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Meridyenlerin kutuplarda birleşmesinin
- B) Meridyenlerin boylarının eşit olmasının
- C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında batıdan doğuya doğru dönmesinin
- D) Dünya'nın dönüş hızının kutuplara doğru gidildikçe azalmasının
- E) Toplam 360 tane meridyen olmasının

22. Aşağıdakilerden hangisi Güneş, Kuzey Yarımküre'deki herhangi bir merkezin üzerinde iken gerçekleşen bir durum değildir?

- A) Kuzey Yarımküre'de gündüz süresi gece süresinden daha uzundur.
- B) Güney Yarımküre'deki cisimlerin öğle vakti gölgesi güneye düşer.
- C) Aydınlanma çemberi Kutup Noktalarından geçer.
- D) Herhangi bir merkezden güneye doğru gidildikçe gündüz süresi kısalır.
- E) Ekvator'da gündüz süresi 12 saattir.

23. – 21 Mart tarihinden sonra gecelerin gündüzlerden daha uzun olmaya başladığı,
– bir cismin gölge yönünün her zaman güneyi gösterdiği

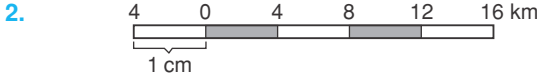
bir merkez ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Ekvator ile Oğlak Dönencesi arasında yer almaktadır.
- B) Yıl içinde güneş ışınlarını 21 Mart tarihinde en eğik açıyla alır.
- C) Güneş, yıl içinde altı ay boyunca hiç batmaz.
- D) Güneye doğru gidildikçe meridyenler arası mesafe daralır.
- E) Yıl içinde dört mevsim belirgin olarak yaşanmaktadır.

1. 36 km uzunluğundaki bir yolun 3 cm olarak gösterildiği bir haritada inceleme yapan bir grup öğrenci, aynı haritada üzerinde 2 cm² alan kaplayan gölün gerçek alanını hesaplamak istemektedir.

Buna göre, gölün gerçek alanı kaç km² dir?

- A) 24 B) 144 C) 288 D) 360 E) 480

Yukarıda verilen ölçekle hazırlanan bir haritada 7 cm² olarak gösterilen bir yörenin gerçek alanı kaç km² dir?

- A) 28 B) 49 C) 112 D) 140 E) 400

3. Türkiye'deki idari bölünüşü gösteren bir harita,

- Doğu Anadolu'daki engebeli yüzeylerin belirlenmesi,
- Türkiye'nin kuzey – güney yönündeki profilinin çıkarılması,
- il merkezleri arasındaki uzaklığın hesaplanması,
- yüz ölçümü geniş idari birimlerin belirlenmesi

niceliklerinden hangileri için uygundur?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

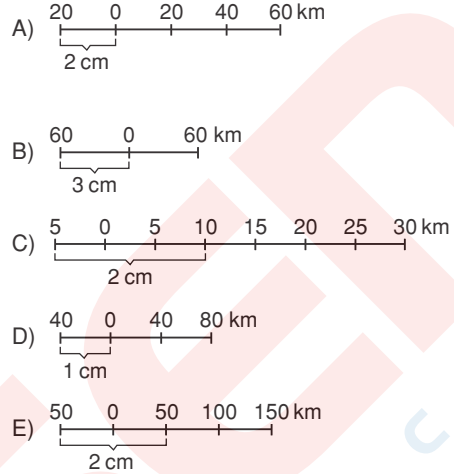
4. Plan ve krokinin ortak özellikleri arasında;

- kuşbakışı olarak çizilmeleri,
- çizimleri yapılırken belirli bir ölçeğin kullanılması,
- çizimi yapılan yerin bütün fiziki özelliklerini göstermeleri,
- düzlem üzerine aktarılmaları

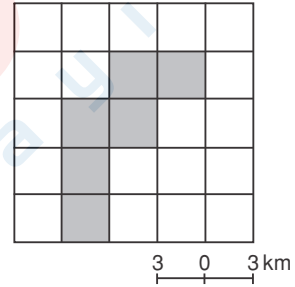
ifadelerinden hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve IV E) II ve IV

5. Aşağıdaki ölçeklerden hangisiyle hazırlanmış Trabzon il haritası daha çok ayrıntı gösterir?

- 6.

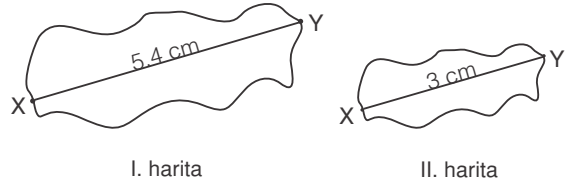

Yukarıda birim karelere bölünmüş bir haritanın ölçeği verilmiştir.

Bu haritada taralı bölgenin alanı yaklaşık kaç km² dir?

- A) 9 B) 18 C) 30 D) 54 E) 63

- 7.

Yukarıda 1 / 1 500 000 ölçekli I. haritada X ile Y merkezleri arası harita uzunluğu 5.4 cm olarak gösterilmiştir.

Aynı uzunluğun 3 cm olarak gösterildiği II. haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 / 1 000 000 B) 1 / 2 700 000
C) 1 / 3 000 000 D) 1 / 4 500 000
E) 1 / 9 000 000

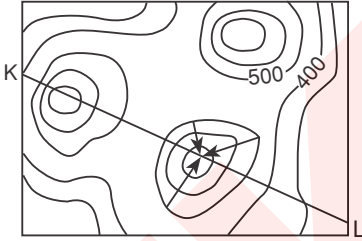
8. "Haritalardan yararlanarak bir yolun gerçek uzunluğu ya da bir gölün gerçek alanı bulunabilir. Çünkü; -----" diyen bir kişi sözlerini aşağıdakilerden hangisi ile tamamlarsa daha doğru olur?

A) Haritalar belli bir ölçeğe göre çizilirler.
B) Haritalarda yerşekilleri ayrıntılı olarak gösterilir.
C) Harita çiziminde projeksiyon yöntemleri kullanılır.
D) Haritalar kuşbakışı görünüşü göstermektedir.
E) Haritalarda küresel yüzey düzleme aktarılmıştır.

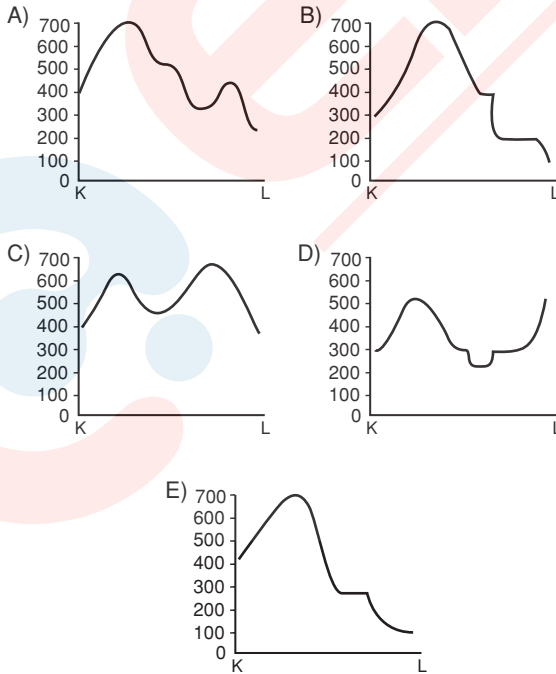
9. Dünya üzerinde 1800 km^2 alan kaplayan bir yarımadanın $1/3 \text{ 000 000}$ ölçekli haritadaki alanı kaç cm^2 olur?

A) 2 B) 15 C) 30 D) 90 E) 900

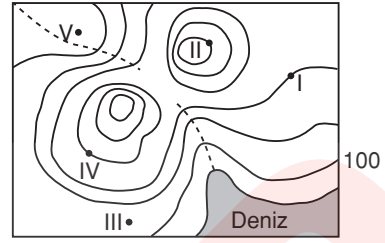
10.

Yukarıdaki izohips haritasının K – L doğrultusundan çıkarılacak profili aşağıdakilerden hangisi olur?

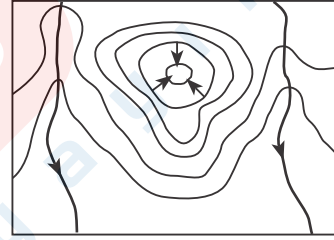
11.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen merkezlerden hangilerinin yüksekliği 300 metreden azdır?

A) Yalnız III B) I ve II C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

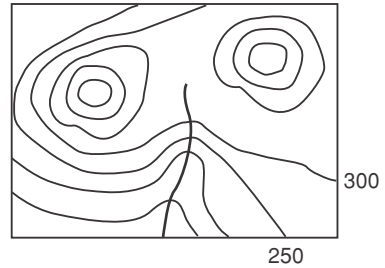
12.

Yukarıdaki haritada aşağıdaki yerşekillerinden hangisi gösterilmemiştir?

A) Yamaç B) Boyun C) Vadi
D) Sırt E) Kapalı çukur

13.

Yukarıdaki izohips haritasında yer alan akarsuyun aşağıda verilen yükselti aralıklarının hangisinde akış gösterdiği söylenemez?

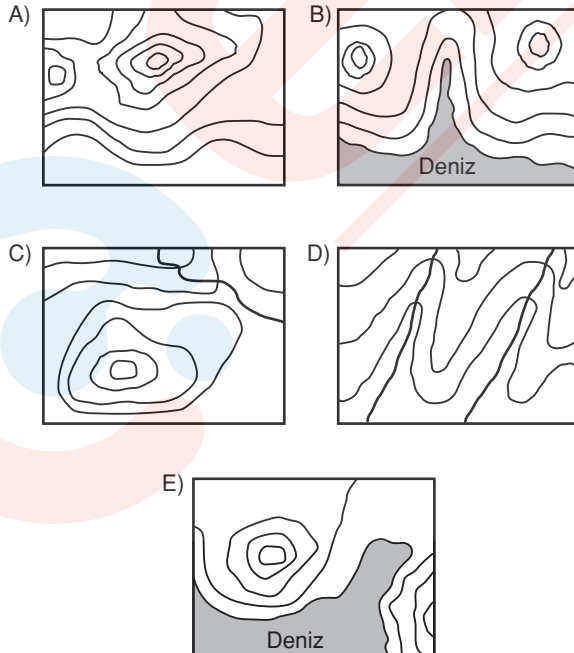
A) 100 – 150 B) 150 – 200 C) 200 – 250
D) 300 – 350 E) 350 – 400

14. I. Renklendirme yöntemiyle hazırlanmış bir Türkiye fiziki haritası üzerinde belirlenen iki ovanın birbirinden farklı renklerle gösterilmiş olması
- II. Tarama yöntemiyle hazırlanmış bir haritada çok sık ve kalın çizgilerle tarama yapılan yöreler bulunması
- III. Aynı yöreyi gösteren iki farklı haritanın birincisinde izohipsler arası yükselti farkının daha fazla olması

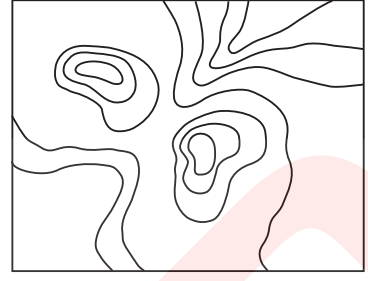
Yukarıda verilenlerden hangileri ölçek farkının haritaya etkisini örneklendirir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
- D) I ve III E) II ve III

15. Aşağıdaki izohips haritalarından hangisinin gösterdiği yörede hem bir boyun hem de sırt adı verilen arazi şekilleri bulunduğu söylenebilir?

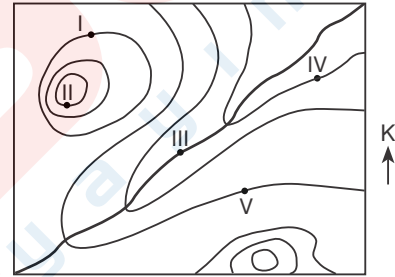
16.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen boyun bölgesinden yola çıkan ve doğrudan kuzeydoğuya doğru giden bir kişi aşağıdaki yeryüzeylerinden hangisini geçmiştir?

- A) Delta B) Ova C) Sırt
- D) Plato E) Vadi

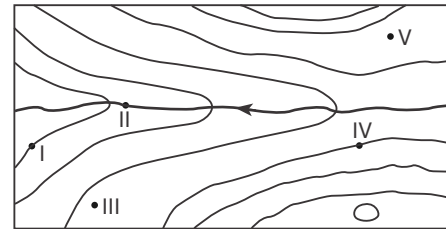
17.

Yukarıdaki izohips haritasında numaralanarak belirtilen noktaların hangisinden güneye doğru giden bir kişi arazide yükseltinin azaldığını gözlemler?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

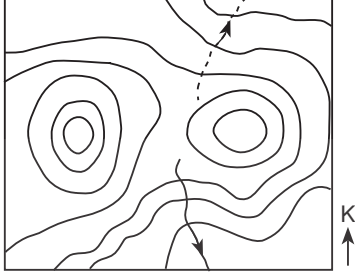
18.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen hangi noktanın yükseltisinin bilinmesi durumunda izohipsler arası yükselti farkının kesinlikle belirleneceği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
- D) II ve IV E) IV ve V

19.

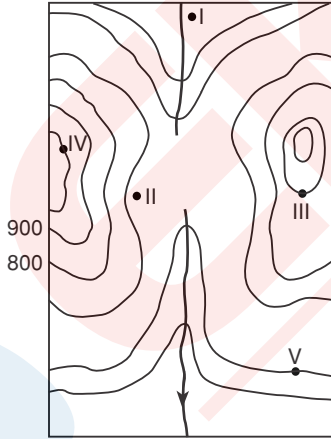

Yukarıda bir yörenin izohips haritası verilmiştir.

Buna göre yöre ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Yörenin kuzeyinde yükselti güneyinden fazladır.
- B) Yöredeki akarsular genellikle güney yönünde akış gösterirler.
- C) Yöredeki tepelerin yükseltileri birbirinden farklıdır.
- D) Yöredeki en yüksek yerin yükseltisi 700 metreden fazladır.
- E) Yöredeki akarsu bir delta düzlüğü oluşturmuştur.

20.

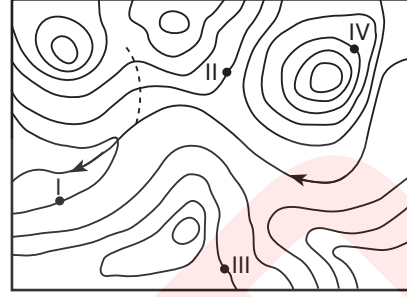

Yukarıda bir bölgenin izohips haritası verilmiştir.

Buna göre, harita üzerinde işaretli merkezler ve yükselti eşleştirmelerinden hangisinin yanlış olduğu söylenebilir?

	merkez	yükselti
A)	I	400 – 500
B)	II	700 – 800
C)	III	900
D)	IV	1000
E)	V	600

21.

Yukarıdaki izohips haritasında izohipsler arası yükselti farkı 100 metredir.

Buna göre haritada belirtilen hangi iki merkez arası yükselti farkının 300 metre olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

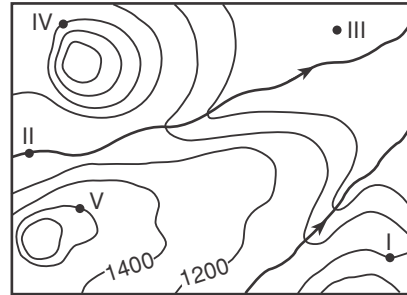
22. Bir yörede yüksekliği 1500 metre olan noktaların birleştirilmesiyle oluşmuş izohips eğrisi yöreyi gösteren,

- I. haritada 17 cm
 - II. haritada 3 cm
- uzunluğundadır.

Bu iki harita ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisine kesin olarak gidilebilir?

- A) I. haritanın ayrıntı gösterme gücü fazladır.
- B) II. haritada daha çok sayıda izohips eğrisine yer verilmiştir.
- C) I. haritada arazinin yüksekliği daha fazladır.
- D) II. harita daha engebeli bir yüzeyi göstermektedir.
- E) I. haritada yüzey eğimleri daha fazladır.

23.

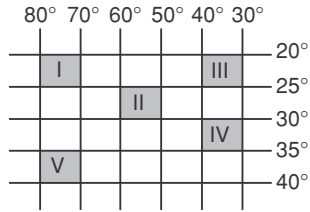
Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen numaralı merkezlerden hangilerinin yükseltisi kesin olarak belirlenemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) III ve V

DÖRT KÖŞE

1. Yeryüzündeki bir meridyen yayını tam daire oluşturacak şekilde tamamlayan meridyene antimeridyen denir.

Yeryüzündeki paraleller arasında 111 km uzaklık vardır.

Yukarıda verilen bilgiler dikkate alındığında 145° doğu meridyenin antimeridyeni üzerinde bulunan ve Ekvator'un 3663 km güneyindeki bir merkezin yukarıdaki şekilde taralı olarak belirtilen aralıklardan hangisinde yer aldığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Kuzey Amerika kıtası ölçekleri bilinmeyen iki haritadan;
birincisinde 100 cm²
ikincisinde 25 cm²

alan kaplamaktadır.

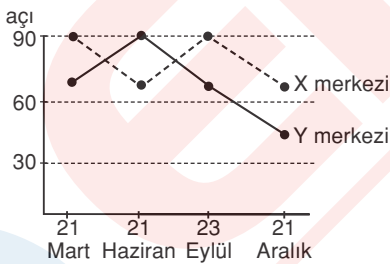
Buna göre;

- I. Birinci haritada 100 cm olan bir uzunluk ikinci haritada 25 cm dir.
II. İkinci harita daha az ayrıntı gösterir.
III. Birinci haritanın ölçeği ikinci haritanın ölçeğinden iki kat büyüktür.

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2.

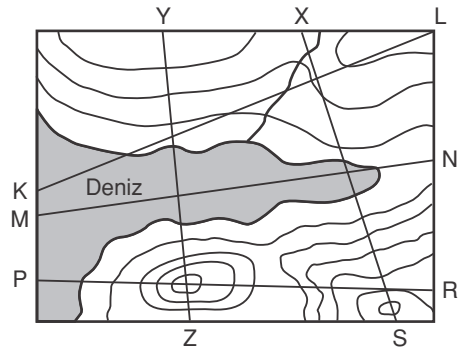

Yukarıdaki grafikte X ve Y merkezlerinin güneş ışınlarını alma açısının yıl içindeki değişimi gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Y merkezi Yengeç Dönencesi'nde bulunur.
B) Eşit boydaki iki cisimden Y de bulunanın gölgesi yıl boyunca X de bulunandan uzun olur.
C) X merkezi güneş ışınlarını yıl içinde iki kez dik alır.
D) Bazı tarihlerde her iki merkezin güneş ışınlarını alma açısı birbirine eşit olur.
E) Y merkezindeki cisimlerin yıl içindeki en uzun gölgesi 21 Aralık'ta oluşur.

4.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen doğruların hangisinden çıkarılacak profile yükselti farkı en az hangisinde en fazla olur?

	en az fark	en fazla fark
A)	K – L	P – R
B)	M – N	X – S
C)	K – L	Y – Z
D)	M – N	K – L
E)	Y – Z	M – N

02

Doğal Sistemler II

- Sıcaklık
- Basınç ve Rüzgarlar
- Nem ve Yağış
- İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü
- Genel Tekrar

1. Atmosfer farklı özellikteki çeşitli katmanlardan meydana gelmiştir. Atmosfer katmanlarına ait bazı özellikler şöyledir:

- İklim olaylarının görülmesini sağlar.
- Meteorların yanarak parçalanmasını sağlar.
- Güneş'ten gelen zararlı ışınları tutar.
- Uydu haberleşmesini sağlar.

Buna göre, verilenler arasında atmosferin hangi katmanına ait bir özellik yoktur?

- A) Mezozfer B) Ozonosfer
C) Tropozfer D) İyonosfer
E) Ekzosfer

2. Atmosfer olaylarının uzun yıllar ortalamasına iklim denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde bir yörenin iklim özelliğiyle ilgili bir bilgiye yer verilmiştir?

- A) Sağnak yağış yörede sel baskınlarına neden oldu
B) Hava sıcaklığı 28 °C olarak belirtildi. Ancak hissedilen sıcaklık 35 °C kadar.
C) Yörede ilkbaharın yağışlı, yaz mevsiminin kurak olması bozkır bitkilerinin gelişmesini sağlar.
D) Yörede yaşanması beklenen aşırı düşük sıcaklıklara karşı çiftçiler uyarıldı.
E) Rüzgar hızının saatte 90 km ye ulaşması deniz ulaşımında aksamalara neden oldu.

3. Dünya'nın geoid şeklinden dolayı yerçekimi kutuplarda fazla Ekvator'da azdır.

Aşağıdakilerden hangisinde Yerküre'nin bu özelliğinin atmosfer üzerindeki etkisiyle ilgili bir bilgiye yer verilmiştir?

- A) Atmosferde yükseldikçe sıcaklık ortalamalarının düşmesi
B) Atmosfer kalınlığının Ekvator'da fazla kutuplarda az olması
C) Zararlı güneş ışınlarının yere ulaşmasını engellemesi
D) Gökyüzünün mavi görünmesini sağlaması
E) Yerden yükseldikçe atmosfer yoğunluğunun azalması

4. I. Dünya'nın Ekvator'da şişkin kutuplarda basık olması
II. Yeryüzünde sıcaklıkların aşırı düşük olmaması
III. Orta Kuşak'ta mevsimlerin belirgin olması
IV. Biyosferin zararlı güneş ışınlarından korunması

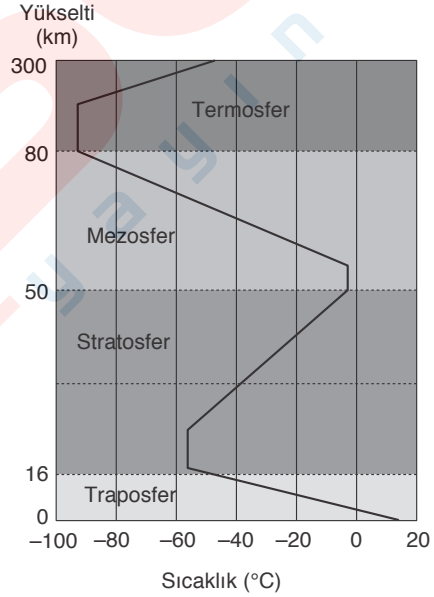
Yukarıda verilenlerden hangileri üzerinde atmosferin herhangi bir etkisi olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Dünya'nın şekli, hareketleri, gereken eğikliği, atmosferinin varlığı ve bu olguların sonuçları ayrı ayrı düşünülmeli

5.

Yukarıdaki grafikte atmosferdeki sıcaklık değişimi gösterilmiştir.

Grafiğe göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Atmosferde yükseltiye bağlı düzenli sıcaklık değişimi gözlenmez.
B) Tropozfer'in üst kısımlarında sıcaklık ortalaması alt kısımlarından düşüktür.
C) Stratosfer'in alt kısımlarında sıcaklık -50 °C kadardır.
D) Atmosfer'deki en düşük sıcaklıklar Termozfer'in alt kısımlarında ölçülür.
E) Stratosfer'in üst kısımlarında günlük sıcaklık değişimi daha belirgindir.

6. Alp Dağları Avrupa'da genel olarak doğu-batı yönünde uzanan bir dağ sırasıdır.

Bu dağlık alanda,

- I. kalıcı kar seviyesinin yaklaşık 2700 metre olması,
- II. güney yamaçlarında güneşlenme süresinin yıl boyunca kuzey yamaçlarından fazla olması,
- III. kuzey yamaçlarında kalıcı kar seviyesinin daha alçak olması,

özelliklerinden hangilerinin gözlenmesi dağlık alanın Kuzey Yarımküre'de bulunduğunu kanıtlar?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Aşağıda beş farklı dağlık yörenin coğrafi koordinatları verilmiştir.

Bu dağlık alanlarda özel konum şartlarının aynı olduğu varsayılırsa hangi dağlık alanda kalıcı kar sınırının daha alçak, güney yamacında güneşlenme süresinin daha uzun olduğu söylenebilir?

- A) 69° 68° 40°
42°
- B) 38° 40° 10°
7°
- C) 135° 130° 62°
60°
- D) 147° 150° 35°
36°
- E) 90° 95° 30°
27°

8. Bir bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin bölgenin iklimi ile ilişkilendirilmesi beklenmez?

- A) Tuzlu toprakların bulunması
- B) Bitki örtüsünün cılız olması
- C) Gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın fazla olması
- D) Gece gündüz sürelerinin yıl içindeki değişiminin fazla olması
- E) Nem isteği fazla olan bitkilerin tarımının yapılamaması

9. Güney Amerika ülkelerinden birisi olan Peru'da batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklık ortalamaları düşer.

Bu durum sıcaklık üzerinde etkili olan,

- I. enlem,
- II. karasallık,
- III. yükselti

faktörlerinden hangilerine ters düşer?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10. Güneş ışınlarının düşme açısının değişmesi sıcaklığı etkiler.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgiyle açıklanamaz?

- A) Güneşlenme süresi uzadıkça yerin ısı birikiminin artması
- B) Türkiye'de temmuz ayı sıcaklık ortalamasının mart ayı sıcaklık ortalamasından fazla olması
- C) Japonya kıyıları boyunca güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık ortalamasının düşmesi
- D) Bir merkezde Güneş'in doğuşundan sonraki saatlerde sıcaklık ortalamalarının yükselmesi
- E) Ekvator çevresinin sıcaklık ortalamasının Orta Kuşak'tan yüksek olması

11. Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe güneş ışınlarının yere düşme açısının küçüldüğü gözlenir. Bu durum sıcaklık ortalamalarının düşmesine neden olur.

Aşağıdakilerden hangisinin bu durumun bir sonucu olduğu söylenemez?

- A) Kutuplarda kalıcı kar seviyesinin alçak olması
- B) Alçak enlemlerden gelen rüzgarların hava sıcaklığını artırması
- C) Akdeniz'in su sıcaklığının Karadeniz'den yüksek olması
- D) Kuzey Amerika'nın güney kesimlerinde kar örtülü gün sayısının kuzey kesimlerinden az olması
- E) Kıyılarda günlük sıcaklık farkının kara içlerinden az olması

12. Aşağıdakilerden hangisi Atmosfer'in en alt katmanı olan Troposfer'in özellikleri arasında yer almaz?

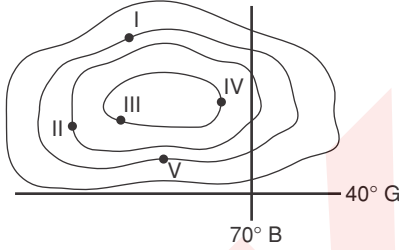
- A) Yerden yansıyan ışınlarla ısınması
- B) Meteorolojik olayların görülmesini sağlaması
- C) Kalınlığının Ekvator'da fazla kutuplarda az olması
- D) Atmosferin gaz yoğunluğu en fazla olan katmanı olması
- E) Bileşimindeki azot gazının % 50 oranında olması

1. Ay yüzeyinde gündüz sıcaklıklarının 150°C gece sıcaklıklarının -130°C olduğu tesbit edilmiştir.

Dünya ve Ay birbiriyle karşılaştırıldığında, Dünya yüzeyinde gün içindeki sıcaklık değişiminin daha az olması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yüzey alanının geniş olması
B) Kendi eksenini çevresinde dönmesi
C) Ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
D) Bir atmosferinin bulunması
E) İç ısısını kaybetmemiş olması

2.

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen yörede numaralandırılarak belirtilen merkezlere aynı tür bitkinin aynı anda ekimi yapılmıştır.

Sıcaklık koşullarının ürünün olgunlaşması üzerindeki etkisi düşünüldüğünde hangi merkezdeki ürünün daha erken olgunlaşacağı söylenebilir?

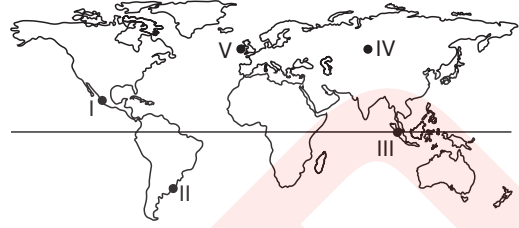
- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Orta Asya'nın kış sıcaklık ortalamalarının aynı enlemdeki Doğu Asya kıyılarından düşük olması
II. Kuzey Avrupa'nın yıllık sıcaklık ortalamasının Güney Avrupa'dan düşük olması

Yukarıda verilenler sıcaklığa etki eden faktörlerden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

I	II
A) Enlem	Bakı
B) Karasallık-denizellik	Yükselti
C) Yükselti	Karasallık denizellik
D) Enlem	Yükselti
E) Karasallık-denizellik	Enlem

4.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak belirtilen merkezlerden hangisinde yıllık sıcaklık ortalaması en yüksek, yıllık sıcaklık farkı en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Rüzgar yönü
II. Günlük hareket
III. Yükselti
IV. Mevsim

Bir merkezin sıcaklık ortalamalarının belirgin bir şekilde değişmesinde yukarıda verilenlerden hangilerinin etkisi yoktur?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve IV E) III ve IV

6.

	Kalıcı kar sınırı		Dağın yüksekliği
	Kuzey yamaç	Güney yamaç	
I	1100	1300	2500
II	2700	2500	4000
III	300	500	3800
IV	—	—	2800

Yukarıdaki tabloda dört farklı dağın yüksekliği ile kuzey ve güney yamaçlarındaki kalıcı kar sınırı verilmiştir.

Kar sınırı üzerinde yalnız enlem ve bakının etkisi dikkate alınırsa bu dağlık alanlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) I ve II numaralı dağlar farklı yarımkürelerde bulunur.
B) III numaralı dağ Kuzey Yarımküre'dedir.
C) IV numaralı dağ Ekvator'a en yakın konumdadır.
D) III numaralı dağın enlem derecesi II numaralı dağdan yüksektir.
E) II numaralı dağda kar kalınlığı III numaralı dağdan fazladır.

7. İsveç ve Norveç'te kuzey sektörlü rüzgarların etkili olduğu günlerde hava sıcaklığı hissedilir derecede düşer bu durum ülkelerin hangi özelliğinin bir sonucudur?

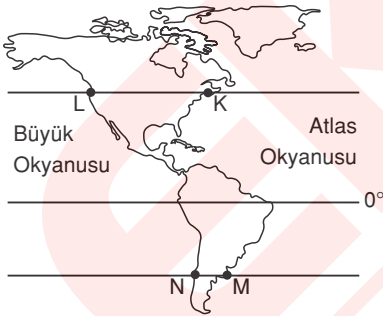
- A) Okyanus akıntılarının etkisinde olmaları
- B) Güneş ışınlarının düşme açısının küçülmesi
- C) Kuzey Yarımküre'de bulunmaları
- D) Yerçekillerinin dağlık ve engebeli olması
- E) Deniz etkisinde bulunmaları

8. Tropikal kuşakta kalıcı kar sınırı yüksektir.

Bu duruma etki eden faktör aşağıdakilerden hangisi üzerinde de etkili olmuştur?

- A) İtalya'da kalıcı kar bulunmasında
- B) Kuzey Amerika'da kuzey rüzgarlarının sıcaklığı düşürmesinde
- C) Türkiye'deki dağların yamaçlarında bitki örtüsünün kuşaklar oluşturmada
- D) Çöllerde günlük sıcaklık farkının fazla olmasında
- E) Bulutsuz kış gecelerinin ayaz olmasında

9.

Yukarıdaki haritada konumu gösterilen K merkezinin yıllık sıcaklık ortalamasının L merkezinden, M nin yıllık sıcaklık ortalamasının N den daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin sıcaklık üzerindeki etkisinin bir sonucudur?

- A) Okyanus akıntıları
- B) Yükselti
- C) Yer'in şekli
- D) Sürekli rüzgarlar
- E) Denizellik - karasallık

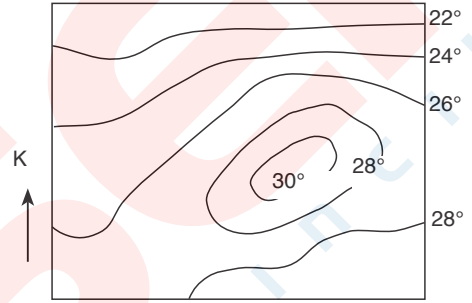
! Merkezlerin kıyıda, deniz seviyesinde ve aynı enlemde olduğuna dikkat edelim.

10. I. Bir dağ yamacında yükseldikçe bitkilerin kuşaklara ayrılması
II. Konya'da kar örtülü gün sayısının Erzurum'dan az olması
III. Toros Dağları'nın güney yamaçlarında orman üst sınırının kuzey yamaçlarından yüksek olması

Yukarıda verilenlerden hangileri yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisine örnek olur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

11.

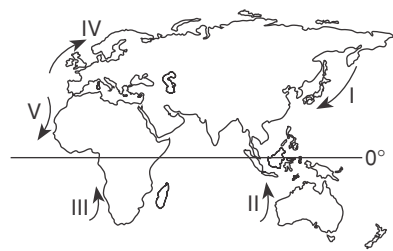

Yukarıda bir bölgenin temmuz ayı sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış izoterm haritası verilmiştir.

Haritadan yararlanılarak bölge ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Bölgede yükseltinin en fazla olduğu yere
- B) Temmuz ayında sıcaklık ortalaması en düşük güne
- C) Bölgenin güneyi ile kuzeyi arasındaki yaklaşık sıcaklık farkına
- D) Bölgenin güneş ışınlarını alma açısına
- E) Bölgenin doğal bitki örtüsüne

12.

Yukarıdaki haritada numaralanarak gösterilen okyanus akıntılarının hangisinin ulaştığı kıyıda sıcaklığı diğerlerinden farklı yönde etkileyeceği söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

! Kutup yönünden gelen akıntılar ulaştıkları bölgede sıcaklığı düşürücü yönde etki yapar.

1. Avustralya'nın doğu kıyılarının kuzey yönünden gelen okyanus akıntılarının etkisinde olduğu, aynı enlemdeki batı kıyıların ise güney yönünden gelen okyanus akıntılarının etkisinde olduğu bilinmektedir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olur?

- A) Ülkenin batısında dağlık alanlar fazladır.
B) Kıtanın batısında nem isteği fazla olan bitkiler yayılış gösterir.
C) Batı kıyılarını etkileyen akıntıların iklim üzerindeki etkisi daha azdır.
D) Doğu ve batı kıyılarındaki akıntıların sapma yönleri birbirinden farklıdır.
E) Doğu kıyılarını etkileyen akıntılar sıcaklığı artırıcı yönde etki yapar.

2. Kuzey Yarımküre'de yıllık sıcaklık farkı Güney Yarımküre'den fazladır.

Bu duruma neden olan faktör Kuzey Yarımküre'de aşağıdaki özelliklerden hangisinin gözlenmesinde de etkili olmuştur?

- A) Sıcak kuşağın kapladığı alanın Güney Yarımküre'den geniş olması
B) Yaz mevsimi süresinin kış mevsimi süresinden uzun olması
C) Güney sektörlü rüzgarların sıcaklığı artırıcı yönde etki yapması
D) Gerçek ve indirgenmiş sıcaklıkları birbirine eşit yöreler bulunması
E) Yüzen buzların orta enlemlere kadar ilerleyebilmesi

3.

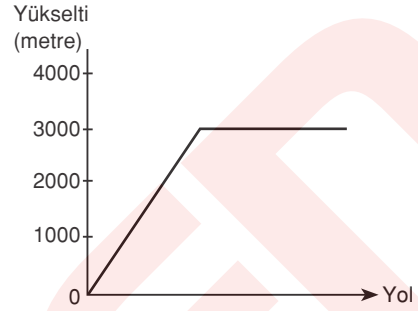
	Gerçek Sıcaklık °C	İndirgenmiş Sıcaklık °C
X	-3	5
Y	12	15

Yukarıdaki tabloda iki merkezin gerçek ve indirgenmiş sıcaklıkları verilmiştir.

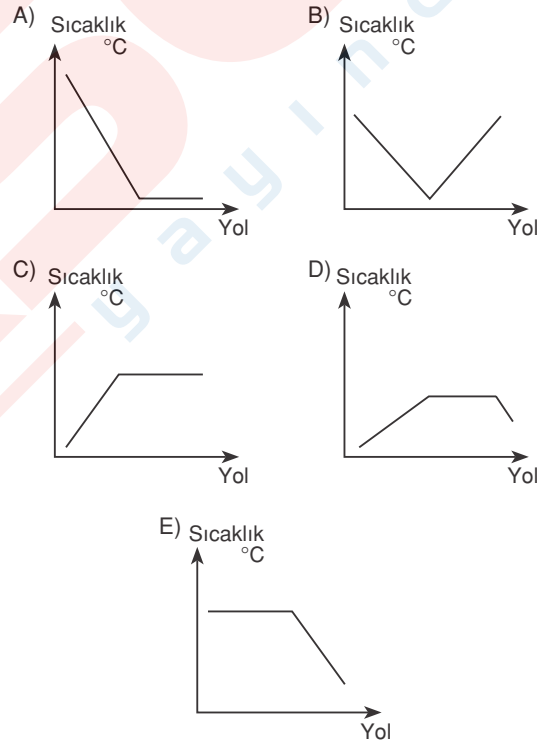
Tablodan yararlanılarak X ve Y merkezleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Enlem dereceleri arasındaki farka
B) Bulundukları yarımküreye
C) Yükselteleri arasındaki farka
D) Kuzey rüzgarlarının sıcaklık üzerindeki etkisine
E) Atmosfer nemliliklerine

4. Aşağıdaki şekilde, atmosferde yol alan bir balonun yükseklik değişim grafiği gösterilmiştir.

Balonun yol boyunca aynı enlemde olduğu bilindiğine göre, bu balonun sıcaklık değişimini gösteren grafik aşağıdakilerden hangisine benzer?

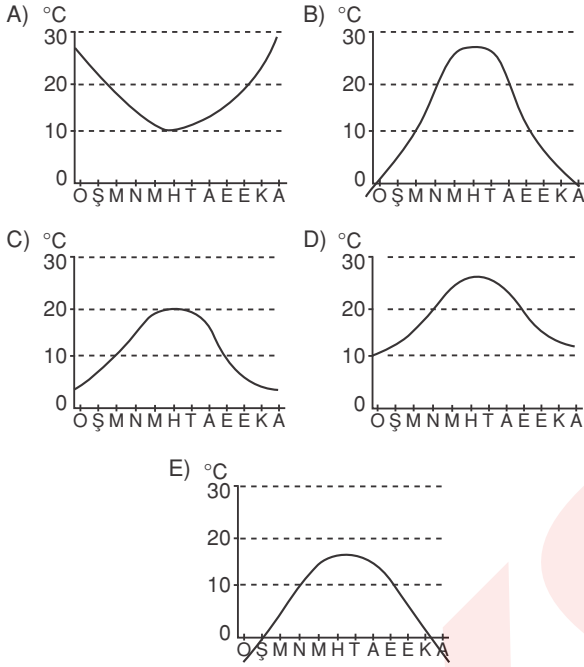

5. Afrika'nın en güneyinde deniz etkisinde bulunan Cape-town'un ocak ayı sıcaklık ortalaması ile Kuzey Afrika'da deniz etkisindeki Trablus'un ocak ayı sıcaklık ortalaması arasında belirgin fark vardır.

Bu durum kentlerin hangi özelliğinin birbirinden farklı olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Ortalama yükselti
B) Bulundukları yarımküreye
C) Bitki örtüsü
D) Hakim rüzgar yönü
E) Okyanus akıntıları

6. Aşağıda aylara göre sıcaklık ortalamaları gösterilen merkezlerden hangisinin Kuzey Yarımküre'de bulunduğu ve yıllık sıcaklık ortalamasının daha yüksek olduğu söylenebilir?

7. Kuzey Atlantik'de etkili olan Labrador akıntısı ulaştığı kıyılarda sıcaklık ortalamalarını düşürmektedir.

Bu bilgiden yararlanılarak Labrador akıntısıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yaz mevsiminde etkisini artırdığına
B) Karaların batı kıyılarında etkili olduğuna
C) Rüzgar oluşumuna neden olduğuna
D) Yüksek enlemlerden alçak enlemlere doğru ilerlediğine
E) Ulaştığı kıyılarda buharlaşmayı artırdığına

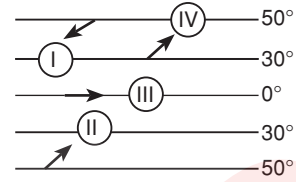

8. Asya'nın kuzey kesimlerinden denize ulaşan akarsuların aşağı kesimlerindeki donma süresi Karadeniz kıyılarından denize ulaşan akarsuların donma süresinden uzundur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin sıcaklık üzerindeki etkisinin bir sonucudur?

- A) Yükselti
B) Okyanus akıntıları
C) Enlem
D) Karasallık-denizellik
E) Eksen eğikliği

9.

Yukarıdaki şekilde bazı rüzgarların hareket yönü ok işaretleriyle belirtilmiştir.

Yalnız enlem etkisi dikkate alındığında bu rüzgarlardan hangilerinin numaralı merkezlerde hava sıcaklığını düşüreceği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Kış mevsiminde kara içinden kıyıya doğru esen rüzgarların kıyıda sıcaklığı düşürücü etki yapması
II. Torosların güney eteklerinde yağmur bırakan bir rüzgarın yüksek kesimlerde kar yağışına neden olması
III. Kuzey Afrika'da kış koşulları yaşanırken Güney Afrika'da yaz koşullarının yaşanması
IV. Kanada'nın iç kısımlarında yıllık sıcaklık farkının aynı enlemdeki kıyı kesimlerinden fazla olması

Yukarıda verilenlerden hangileri kara ve denizlerin farklı ısınma özelliğine sahip olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) I, III ve IV

11. Kuzey Yarımküre'nin ocak ayı sıcaklık ortalaması 8,5°C, Güney Yarımküre'nin ocak ayı sıcaklık ortalaması 17 °C dir.

Her iki yarımkürenin ocak ayı sıcaklık ortalamaları arasında belirgin fark olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
B) Yarımkürelerde kara ve deniz oranlarının birbirinden farklı olması
C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi
D) Dünya'nın en yüksek yerlerinin Kuzey Yarımküre'de yer alması
E) Bu ayda Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının azalması

1.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
X	1.6	3.6	8.3	13.9	19.3	25.9	31.0	30.3	24.9	17.1	9.8	4.1
Y	-3.6	-1.6	3.4	10.4	15.5	19.7	23.7	23.7	18.9	12.0	5.4	-0.4

Yukarıdaki tabloda iki merkezin aylık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Her iki merkez de Kuzey Yarımküre'dedir.
- B) Y merkezinde kar örtülü gün sayısı daha fazladır.
- C) X merkezinin sıcaklık ortalaması daha yüksektir.
- D) Her iki merkezin bazı aylardaki sıcaklık ortalaması birbirine eşittir.
- E) X merkezinde yıllık sıcaklık farkı daha fazladır.

2.

- I. Ocak ayı sıcaklık ortalamasının temmuz ayı sıcaklık ortalamasından düşük olması
- II. Gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki farkın fazla olması
- III. Bulutsuz kış gecelerinde buzlanmaya karşı önlem alınması
- IV. Yaz mevsiminde daha çok güney sektörlü rüzgarların etkisinde kalması

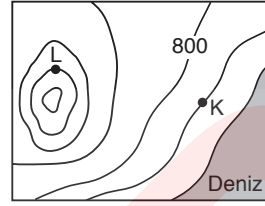
Yukarıda verilenlerden hangileri Kuzey Yarımküre'de bulunan bir ülkede nemliliğin sıcaklık üzerinde etkili olduğunu kanıtlar?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Sıcaklık ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bulutsuz günlerde günlük sıcaklık farkı bulutlu günlere göre daha fazladır.
- B) Günün en sıcak vakti yerin ısı biriktirmesi nedeniyle öğleden sonraki vakitlerdir.
- C) Bir merkezde güneşlenme süresi uzadıkça ısı birikimi artar.
- D) Kuzey Yarımküre'de dağların güney yamaçlarında sıcaklık ortalamaları daha yüksektir.
- E) Gün içinde güneş ışınlarının aynı açıyla düştüğü sabah ve akşam saatlerinde ölçülen sıcaklıklar aynıdır.

4.

Yukarıdaki izohips haritasında belirtilen L merkezinin ocak ayı indirgenmiş sıcaklık ortalaması, -3, K merkezinin 5 °C olarak belirlenmiştir.

Bu merkezlerin ocak ayı gerçek sıcaklık değerleri kaç °C dir?

	L	K
A)	10	3
B)	7	10
C)	-13	3
D)	3	7
E)	-5	-2

5.

Aşağıdakilerden hangisi enlemin sıcaklık üzerindeki etkisine örnek olmaz?

- A) Güneyden gelen okyanus akıntılarının Batı Avrupa'da sıcaklığı artırması
- B) Akdeniz'in tuzluluk oranının Kızıldeniz'den fazla olması
- C) Türkiye'nin güneyi ile kuzeyi arasında yaklaşık 7-8 °C sıcaklık farkı olması
- D) Ekvatorial bölgede orman üst sınırının yüksek olması
- E) Yeryüzündeki en yüksek sıcaklıkların yengeç dönencesi üzerindeki kara içlerinde ölçülmesi

6.

	En sıcak ay sıcaklık ortalaması °C	En soğuk ay sıcaklık ortalaması °C
I	26	10
II	18	-5
III	30	2

Yukarıda üç merkezin en sıcak ve en soğuk ay sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Tablodan yararlanılarak merkezlerle ilgili;

- I. yıllık sıcaklık farkı,
- II. bulunduğu yarımküre,
- III. kış yağışı miktarı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

7. 960 metre yükseklikteki bir K merkezinde sıcaklık 17 °C olarak ölçülmüştür.

Buna göre, K merkezinin indirgenmiş sıcaklığı kaç °C dir?

- A) 12.2 B) 15.7 C) 21.8 D) 23.5 E) 26.6

! İndirgenmiş sıcaklık değeri gerçek sıcaklık değerinden daha yüksektir.

8. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin sıcaklık ortalamalarında okyanus akıntılarının etkili olduğu söylenmez?

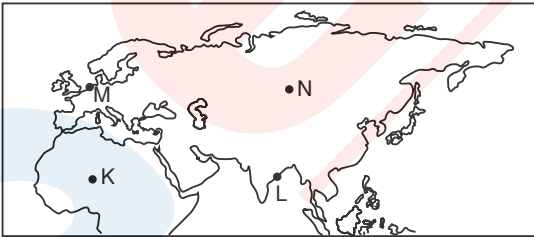
- A) Japonya B) İngiltere C) İtalya
D) Kanada E) Şili

9. Işıma nedeniyle yerden atmosfere verilen ısının tutulmaması Ankara'da gece boyunca sıcaklığın hızla düşmesine neden oldu. Bu durumun yollarda meydana getirdiği buzlanma vatandaşlara zor saatler yaşattı.

Yukarıda verilen bilgiye göre kentteki düşük sıcaklık öncelikle aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Atmosfer nemliliğinin az olmasıyla
B) Güneş ışınlarının düşme açısının küçük olmasıyla
C) Gece uzunluğunun fazla olmasıyla
D) Rüzgar şiddetinin artmasıyla
E) Hava kirliliğinin fazla olmasıyla

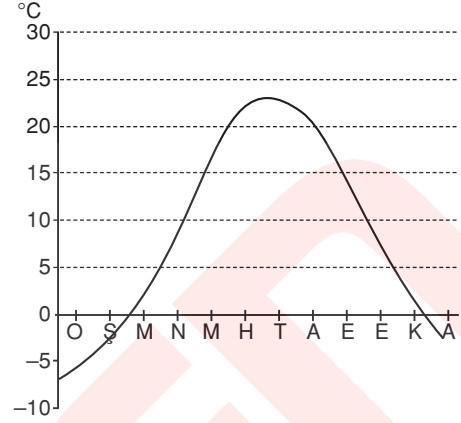
10.

Yeryüzünde sıcaklık dağılışına etki eden faktörler dikkate alındığında haritada gösterilen K, L, M ve N merkezleri ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlış olur?

- A) M ile N'nin sıcaklık ortalamaları arasında fark olması karasallık denizelliğin sıcaklık üzerindeki etkisine kanıt olur.
B) K'nın yıllık sıcaklık ortalaması N'den yüksektir.
C) K'da günlük sıcaklık farkı M'den fazladır.
D) L'de yıllık sıcaklık farkları en azdır.
E) M'de kış sıcaklık ortalamaları L'den yüksektir.

11.

Yukarıda bir merkezin aylık sıcaklık ortalamaları gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak bu merkezle ilgili,

- I. Kuzey Yarımküre'de bulunduğu
II. Kış sıcaklık ortalamasının 0 °C den düşük olduğu
III. Yıllık sıcaklık farkının 25 °C den fazla olduğu
IV. Yükseltisinin 2000 metreden fazla olduğu

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

12.

	Sıcaklık (°C)	Enlem (Kuzey)	Yükselti (m)	Rüzgar yönü
K	16	42° 14'	1000	Güney
L	14	41° 20'	1500	Güneydoğu
M	21	42° 40'	200	Güneybatı
N	7	40° 15'	3000	Güney

Yukarıdaki tabloda K, L, M ve N merkezlerinin yıllık ortalama sıcaklıkları enlem dereceleri, yükseltileri ve hakim rüzgar yönleri verilmiştir.

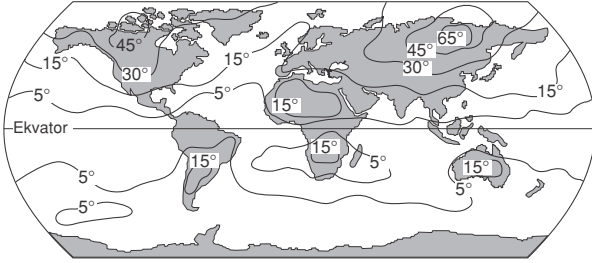
Tablodaki bilgilere göre bu merkezlerin yıllık ortalama sıcaklıkları ile;

- I. enlem,
II. yükselti,
III. rüzgar yönü

etmenlerinden hangileri arasında güçlü bir ilişki olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Aşağıdaki haritada Dünya üzerindeki yıllık sıcaklık farkları gösterilmiştir.

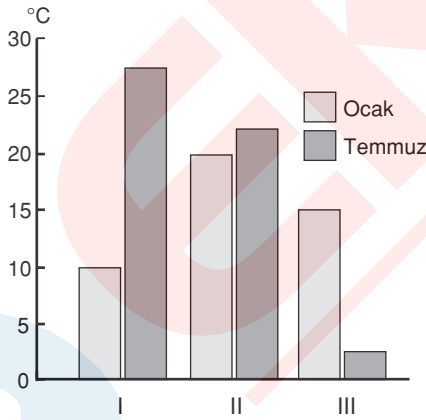
Haritadaki bilgilerden yararlanılarak,

- I. Yüksek enlemlerdeki kara içlerinde yıllık sıcaklık farkı daha fazladır.
- II. Ekvator çevresinde yıllık sıcaklık farkı 5 °C den azdır.
- III. Yaz sıcaklıklarının yüksek olduğu merkezlerde yıllık sıcaklık farkları fazladır.
- IV. Aynı enlemdaki kıyılarda yıllık sıcaklık farkı aynıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2.

Yukarıdaki grafikte üç merkezin ocak ve temmuz ayı sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Grafiğe göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I numaralı merkezin yıllık sıcaklık ortalaması III numaralı merkezden fazladır.
- B) II numaralı merkez tropikal kuşaktır.
- C) III numaralı merkez Güney Yarımküre'dedir.
- D) Yalnız I numaralı merkez güneş ışınlarını yıl içinde dik açıyla alabilir.
- E) II numaralı merkezin yıllık sıcaklık farkı ne azdır.

3. Kuzey Yarımküre'de karaların oranı %39 iken, Güney Yarımküre'de %19 dur.

Kara oranının Güney Yarımküre'de az olması;

- I. eş sıcaklık eğrilerinin enlemlere daha uygun uzanış göstermesi,
- II. kış sıcaklık ortalamasının daha yüksek olması,
- III. 21 Aralık - 21 Mart tarihleri arasında yaz mevsimi koşullarının yaşanması

durumlarından hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi enlemin sıcaklık üzerindeki etkisine ters düşer?

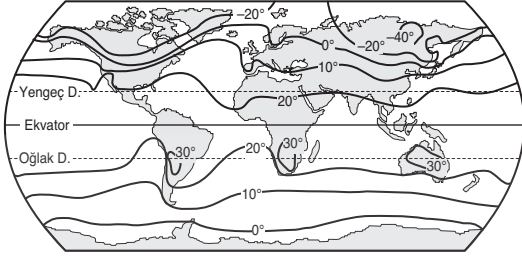
- A) Ekvator çevresinde kalıcı kar sınırının Avrupa'dan yüksek olması
- B) Arjantin'de kuzeyden güneye doğru gidildikçe sıcaklık ortalamalarının düşmesi
- C) Grönland'ın kuzeyinde deniz suyunun donma süresinin güneyinden uzun olması
- D) Hollanda'da kuzey güney yönlü sıcaklık değişiminin Kanada'dan az olması
- E) Batı Avrupa'nın yıllık sıcaklık ortalamasının Doğu Avrupa'dan düşük olması

5. Güney Kutup Noktası'nda 23 Eylül tarihinde Güneş doğar ve 21 Mart'a kadar yaklaşık altı ay süreyle Güneş batmaz. Bu bölgede güneşlenme süresi uzun olmasına rağmen sıcaklık ortalamalarının 0 °C nin üzerine çıkmaz.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bölgede Antarktika kıtasının bulunması
- B) Güneş ışınlarının çok küçük açılarla düşmesi
- C) Yer ekseninin eğik olması
- D) Zeminin kar ve buzlarla kaplı olması
- E) Soğuk okyanus akıntılarının etkisinde olması

6.

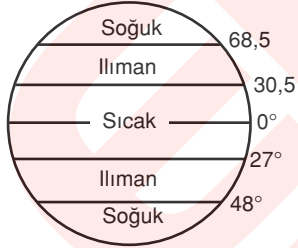

Yukarıda Dünya Ocak ayı indirgenmiş sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış izoterm haritası verilmiştir.

Haritaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sibirya'da kar kalınlığının Antartika kıtasından fazla olduğuna
- B) Kuzey Amerika'da sıcaklık ortalamasının -30°C nin altında olduğu yerler bulunduğu
- C) Oğlak dönencesi civarında kıyılardan kara içlerine geçildikçe sıcaklık ortalamalarının yükseldiğine
- D) İzotermelerin enlemlere uygun uzanış göstermediğine
- E) Güney Yarımküre'de 10°C izotermünün Orta Kuşaktan geçtiğine

7.

Yukarıdaki şekilde Dünya üzerinde sıcaklık kuşaklarının sınırı gösterilmiştir.

Şekil incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sıcaklık kuşaklarının oluşumunda enlem etkisinin olduğuna
- B) Güney Yarımküre'de soğuk kuşağın daha alçak enlemlere indiğine
- C) Kuzey Yarımküre'de sıcak kuşağın daha geniş yer kapladığına
- D) Güney Yarımküre'de ılıman kuşakta kara oranının daha fazla olduğuna
- E) Sıcaklık kuşaklarının sınırının her iki Yarımküre'de birbirinden farklı olduğuna

8.

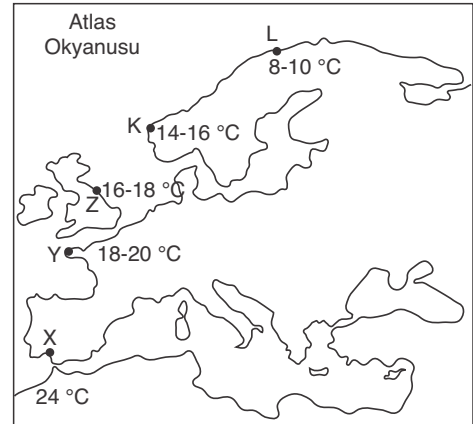
Yukarıdaki haritada numaralandırılarak belirtilen merkezlerden hangisinde ocak ayı sıcaklık ortalamasının daha yüksek olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisine neden olan faktör diğerlerinden farklıdır?

- A) Ankara'nın gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasında 4°C kadar fark olması
- B) Kutuplarda buzul örtülerinin deniz seviyesine kadar inmesi
- C) Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklık ortalamalarının düşmesi
- D) Erzurum'da yaz süresinin Ankara'dan kısa olması
- E) Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin uzaması

10.

Yukarıdaki haritada bazı merkezlerin yıllık sıcaklık ortalamaları gösterilmiştir.

Bu merkezlerin sıcaklık ortalamalarının birbirinden farklı olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enlem B) Denizellik C) Yer şekilleri
- D) Yükselti E) Okyanus akıntıları

BASINÇ VE RÜZGARLAR / I

1. Rüzgarsız, durgun bir günde Erciyes Dağı'nın eteğinde ölçülen basınç, dağın zirvesinde ölçülen basınçtan fazladır.

Bu durum basınç değişiminde;

- I. sıcaklık,
- II. gaz yoğunluğu,
- III. dinamik etken

faktörlerinden hangilerinin etkisini gösteren bir durumdur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

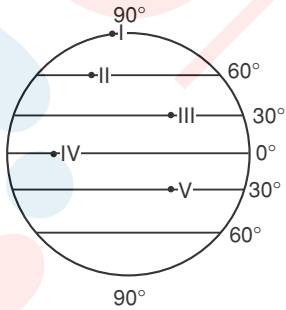
2.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinin yalnız yaz mevsiminde termik oluşumlu bir alçak basıncın etkisinde olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

Yukarıdaki şekilde numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinin yıl boyunca termik yüksek basınç alanı olduğu söylenebilir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. Yıl boyunca yükselici hava hareketinin etkisinde olan bir merkez ile ilgili;

- I. bulutlu ve yağışlı olduğu,
- II. yüksek basınç alanı olduğu,
- III. çevreden rüzgar aldığı

yargılarından hangileri söylenemez?

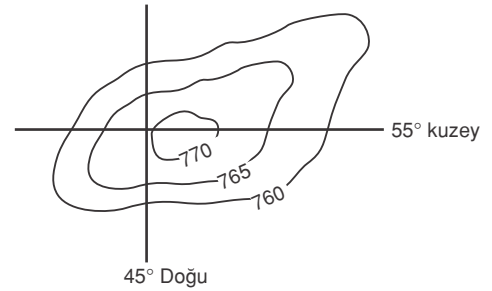
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Yükselici hava hareketleri alçak basınç alanlarını oluşturur.

5. Ekvator çevresinde sürekli bir termik alçak basınç alanının bulunması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Atmosfer kalınlığının fazla olması
- B) Yükseltinin az olması
- C) Isınmanın fazla olması
- D) Denizelliğin fazla olması
- E) Bitki örtüsünün gür olması

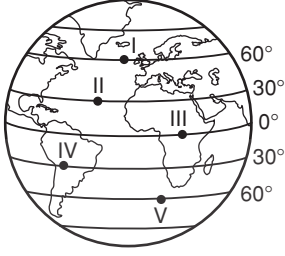

Yukarıdaki şekilde termik oluşumla bir basınç merkezi gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu basınç merkezinin etki alanının genişlemesine neden olur?

- A) Sıcaklık ortalamalarının düşmesi
- B) Ekvator yönünden gelen rüzgarların etkisini artırması
- C) Yerin ısı birikiminin artması
- D) Atmosfer nemliliğinin artması
- E) Rüzgar hızının azalması

7.

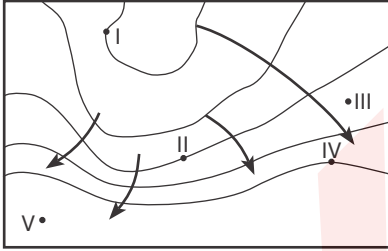

Yukarıdaki haritada yeryüzündeki sürekli basınç merkezlerinden bazılarının yeri gösterilmiştir.

Buna göre, hangi basınç merkezinin oluşumunun Dünya'nın eksen hareketiyle ilişkilendirilmesi be-k-lenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

Yukarıda bir bölgenin izobar haritası ile bölgede etkili rüzgarların esiş yönleri gösterilmiştir.

Haritada gösterilen numaralı merkezlerden hangisinde atmosfer basıncının daha düşük olduğu söy-lenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

	Sıcaklık (°C)	
	Gece	Gündüz
I	9	16
II	18	24
III	6	15
IV	-3	17
V	-10	-2

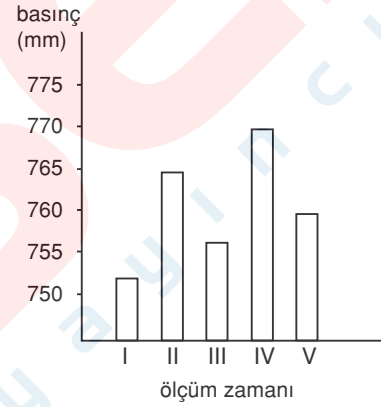
Basınç değişiminde yalnız termik faktörlerin etkili olduğu varsayılrsa yukarıda gece ile gündüz sıcaklık ortalamaları verilen merkezlerden hangisinde günlük basınç farkının en az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıda verilenlerden hangisi yıl boyunca yüksek basınç alanının etkisinde kalan bir bölgenin özelliği olabilir?

- A) Günlük sıcaklık farklarının az olması
B) Yıl boyunca yükselici hava hareketlerinin etkisinde olması
C) Bulutluluk oranının fazla olması
D) Çevreden gelen rüzgarların etkisinde olması
E) Yıllık yağış miktarının az olması

11.

Yukarıda İstanbul'da beş farklı zamanda ölçülen basınç değerleri gösterilmiştir.

Buna göre basınç farklılaşmasının temel nedeninin sıcaklık olduğu varsayılırsa ölçüm yapılan hangi zamanda hava sıcaklığının en yüksek olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

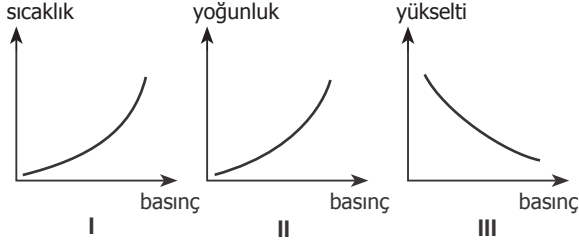
12. Güneydoğu Asya, yaz mevsiminde çevredeki okyanuslar üzerinden gelen rüzgarların etkisinde kalır.

Bu bilgiden yararlanılarak Güneydoğu Asya ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Mevsimlik sıcaklık farklarının fazla olduğu
B) Yaz kuraklığının belirgin olduğu
C) Günlük rüzgarların etkisinde kaldığı
D) Yaz mevsiminde alçak basınç alanı olduğu
E) Tropikal Kuşak'ta bulunduğu

BASINÇ VE RÜZGARLAR / 2

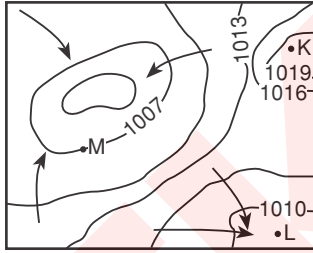
1.

Yukarıda atmosfer basıncının değişmesine neden olan bazı unsurlar ile basınç arasındaki ilişkiyi gösteren grafikler verilmiştir.

Grafiklerden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Yukarıda bir bölgenin izobar haritası verilmiştir.

Haritadan yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) K'dan L ye gidildikçe basınç değeri azalır.
B) K'daki basınç değeri M den fazladır.
C) Bölgede iki tane alçak basınç merkezi vardır.
D) K bölgesindeki basınç değeri 1019 mb dan fazladır.
E) K bölgesindeki yüksek basınç alanının oluşumunda dinamik faktörler etkilidir.

3.

Bir merkeze ait rüzgar frekans gülünden yararlanılarak merkezle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bulunduğu iklim kuşağı
B) Ortalama yüksekliği
C) Kuzey rüzgârlarının sıcaklık üzerindeki etkisi
D) Hakim rüzgâr yönü
E) Rüzgârların sapma yönü

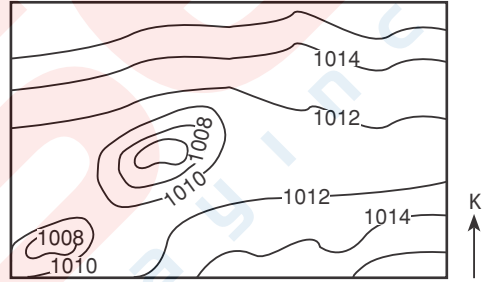
4.

- I. Yükselti
II. Yerçekimi
III. Sıcaklık
IV. Gaz yoğunluğu

Yukarıda verilenlerden hangilerinde artış olması, atmosfer basıncının artmasına neden olmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve IV

5.

Yukarıda bir bölgenin izobar haritası verilmiştir.

Harita incelendiğinde bölge ile ilgili;

- I. bulunduğu yarımküre,
II. sıcaklık ortalaması,
III. bölge genelindeki basınç farkı,
IV. basınç merkezlerinin etki süresi

bilgilerinden hangilerine ulaşılabacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV
D) I ve II E) II, III ve IV

6.

Dünya'nın şekli ve günlük hareketi gibi nedenlerle yer yüzünde sürekli basınç merkezleri oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu basınç merkezlerinin varlığının bir sonucudur?

- A) Sürekli rüzgarların oluşması
B) Okyanus akıntılarında sapma ve halkalanmalar oluşması
C) Matematik iklim kuşaklarının oluşması
D) Mevsimlerin oluşması
E) Yıllık sıcaklık farklarının oluşması

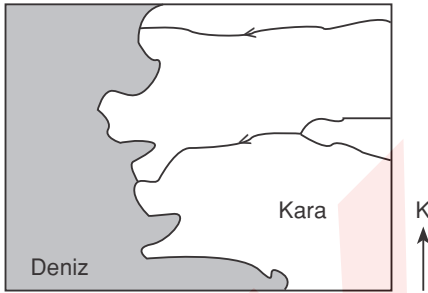
7. Aşağıdaki tabloda birbirine komşu olduğu bilinen iki ortamın beş farklı zamandaki basınç değeri verilmiştir.

Zaman	ova basınç (mb)	dağ basınç (mb)
I	1013	1010
II	1020	1012
III	1009	1020
IV	1017	1020
V	1014	1017

Buna göre tabloda belirtilen hangi zamanda rüzgarın dağdan ovaya doğru olduğu ve hızının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

Yukarıdaki haritada gösterilen kıyı yöresinin batıdan gelen şiddetli rüzgarların etkisinde olduğu bilinmektedir.

Buna göre, yöreyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

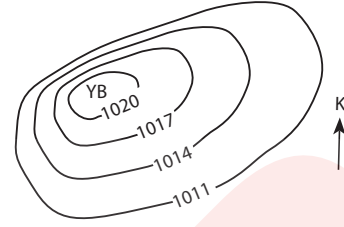
- A) Yörenin güneyinde basınç değerlerinin kuzeyinden fazla olduğuna
B) Bölgedeki rüzgârın hareket yönünün sağına doğru sapacağına
C) Bölgenin doğusunda bir alçak basınç alanı olduğuna
D) Bölgedeki rüzgârın mevsimlik bir rüzgâr olduğuna
E) Rüzgâr oluşumunda yer şekillerinin etkili olduğuna

9. Kuzey Yarımküre'de etkili olan rüzgarlar hareket yönlerinin sağına doğru sapar.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Dünya'nın eksenini çevresinde batıdan doğuya doğru dönmesiyle
B) Kuzey Yarımküre'de kara alanlarının geniş yer kaplamasıyla
C) Genç kıvrım dağlarının bulunmasıyla
D) Yer ekseninin eğik olmasıyla
E) Yeryüzünde yükselti farklarının olmasıyla

10.

Yukarıdaki şekilde Güney Yarımküre'deki bir yüksek basınç merkezi gösterilmiştir.

Bu merkezden çevreye doğru esen rüzgarların hızları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olur?

- A) Kaynağını aynı basınç merkezinden aldıkları için aynıdır.
B) İzobar eğrileri arasındaki basınç farkı aynı olduğu için aynıdır.
C) İzobar eğrileri arasındaki uzaklık farklı olduğu için farklıdır.
D) Yer şekilleri eğimli, engebeli olduğu için farklıdır.
E) Basınç merkezinin etki alanı fazla olduğu için rüzgar hızı fazladır.

11. Afrika'nın kuzey kesimleri yıl boyunca alçalıcı hava hareketlerinin etkisinde kalır.

Bu durumun bölgede

- I. yıllık yağış miktarının az olması,
II. gece gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın fazla olması,
III. kara - deniz meltemlerinin oluşması

özelliklerinden hangilerine neden olması beklemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

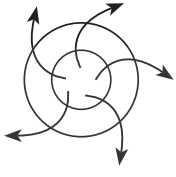
12. I. Bir vadiye giren rüzgârın hızı artar.
II. Basınç merkezleri yer değiştirirse rüzgar yön değişir.
III. Rüzgâr oluşumunu okyanus akıntıları doğrudan etkiler.
IV. Basınç merkezi arasındaki basınç farkı ortadan kalkarsa rüzgâr durur.

Yukarıda rüzgârlarla ilgili olarak verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

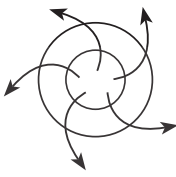
- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

BASINÇ VE RÜZGARLAR / 3

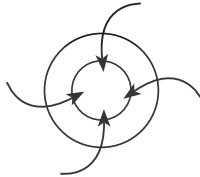
1. I. merkez

II. merkez

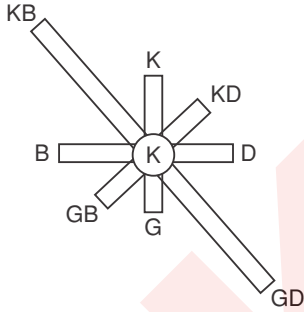

III. merkez

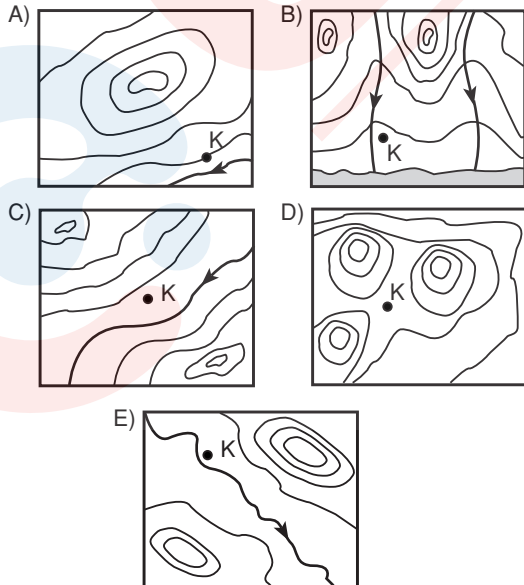
Yukarıdaki şekillerden hangilerinde Kuzey Yarımküre'de yüksek basınç merkezinden doğan rüzgarların esiş yönü gösterilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

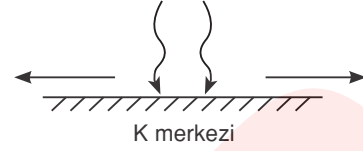

Yukarıda bir K merkezinin rüzgar frekans gülü verilmiştir.

Yerçekillerinin rüzgara yön verici etkisi dikkate alındığında K merkezinin aşağıdaki izohips haritalarından hangisinde yer alan merkez olduğu söylenebilir?

3.

Yukarıdaki şekilde bir K merkezinde hava hareketlerinin yönü gösterilmiştir.

Buna göre, K merkezi ile ilgili;

- I. basınç değerinin çevresine göre fazla olduğu,
II. rüzgarların hareket yönünün sağına saptığı,
III. hava sıcaklığının düşük olduğu

bilgilerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Kuzey Yarımküre'de etkili olan Alize rüzgarı aşağıdaki özelliklerden hangisiyle Batı rüzgarından ayrılır?

- A) Yönünde sapma olması
B) Dinamik yüksek basınç merkezinden doğması
C) Tropikal kuşak iklimleri üzerinde etkili olması
D) Etki alanının geniş olması
E) Esiş süresinin uzun olması

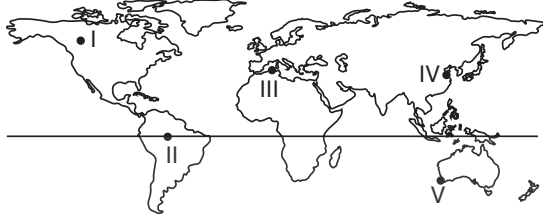
5.

- Ilıman kuşak iklimleri üzerinde etkilidir.
- Dinamik basınç merkezleri arasında eser.
- Orta kuşak karalarının batı kıyılarına yağış bırakır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı rüzgarı
B) Alizeler
C) Tropikal siklonlar
D) Föhn rüzgarı
E) Yaz musonları

6.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen merkezlerden hangisinin iklim özelliklerinin şekillenmesinde yaz musonlarının etkili olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

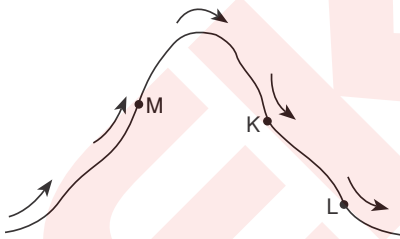
7.

- I. Dağ meltemi
- II. Kış musonu
- III. Alize rüzgârı
- IV. Kutup rüzgârı

Yukarıda verilen rüzgarlardan hangilerinin etki alanı geniş, esiş süresi daha uzundur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8.

Yukarıdaki şekilde bir dağlık alanın yamaçlarında etkili olan rüzgâr ile bu rüzgârın etkisindeki bazı merkezler gösterilmiştir.

Rüzgârın hareket yönü dikkate alındığında

- I. M'de yağış ihtimalinin K'dan fazla olduğu,
- II. K'da rüzgârın kurutucu etkisinin L'den az olduğu,
- III. M'de rüzgârın K'dan yavaş olduğu

Bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

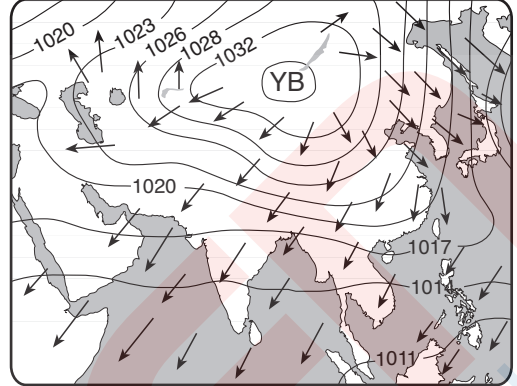
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9.

Avrupa kıtasında aşağıdaki rüzgarlardan hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Föhn rüzgârı B) Alize
C) Sirocco D) Batı rüzgârı
E) Dağ - vadi meltemleri

10. Aşağıdaki haritada muson rüzgarlarının yılın bir dönemindeki esiş yönleri gösterilmiştir.

Bu haritadan yararlanılarak rüzgârın esiş dönemiyle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Asya karası üzerinde bir yüksek basınç alanı bulunduğu
B) Rüzgârların Asya kıyılarında sıcaklığı düşürücü yönde etki yaptığına
C) Rüzgârların kuru ve soğuk karakterli olduğuna
D) Bölgede kara ve denizler arasında basınç farkı olduğuna
E) Rüzgârın gündüz saatlerinde daha hızlı estiğine

11. Meltem rüzgârları gün içinde yön değiştirir.

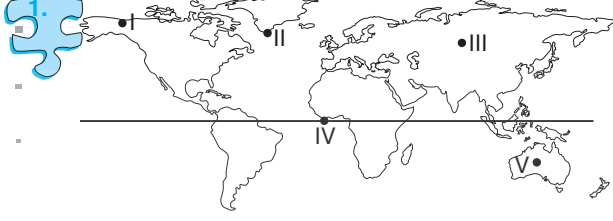
Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Rüzgârın etki alanının dar olmasıyla
B) Basınç merkezlerinin yer değiştirmesiyle
C) Esme süresinin kısa olmasıyla
D) Engeli yüzeylerde esmesiyle
E) Termik basınç alanları arasında oluşmasıyla

12. Aşağıdakilerden hangisi kutup rüzgarlarının özellikleri arasında yer almaz?

- A) Rüzgâr yönünde Dünya'nın günlük hareketi nedeniyle sapma vardır.
B) Rüzgâr, kaynağını termik yüksek basınç merkezinden alır.
C) Yağış bırakmaz.
D) Hızı ve yönü üzerinde yerşekillerinin herhangi bir etkisi yoktur.
E) Yüksek enlemlerden alçak enlemlere doğru eser.

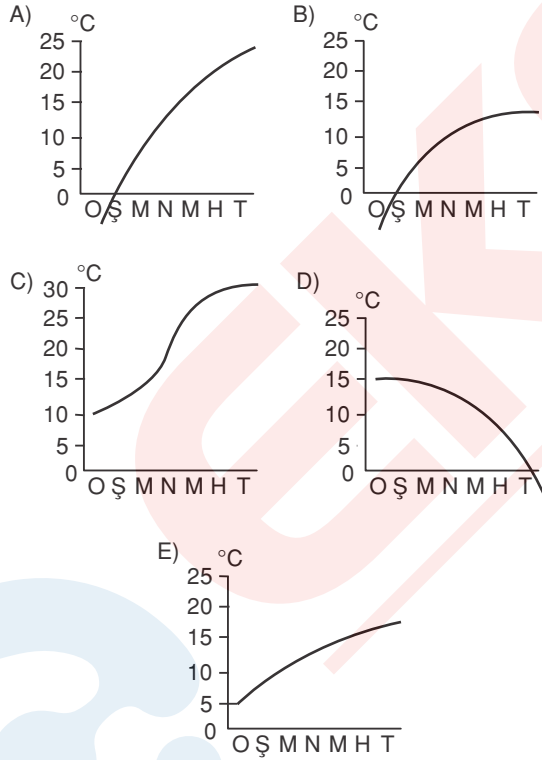
NEM VE YAĞIŞ / I

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak belirtilen merkezlerden hangisinde mutlak nemin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıda yılın ilk altı ayına ait aylık sıcaklık ortalamaları gösterilen merkezlerden hangisinde, verilen dönemde maksimum nemin daha yüksek olduğu söylenebilir?

3. Bir göl ortamında

- I. rüzgar hızının artması,
- II. sıcaklığın yükselmesi,
- III. gölü besleyen su kaynaklarının azalması

faktörlerinden hangileri buharlaşmanın artmasına neden olur?

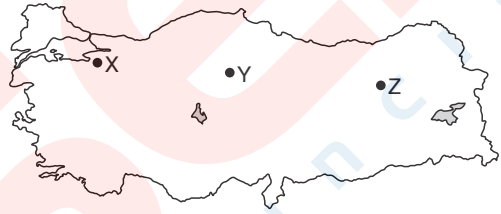
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Zeminden buharlaşma arttıkça havadaki mutlak nem ortar.
II. Kıyılarda mutlak nem kara içlerinden fazladır.
III. Bir merkezdeki mutlak nem yaşanan mevsime göre değişir.
IV. Yerden yükseldikçe mutlak nem artar.

Yukarıda mutlak nem ile ilgili verilen ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

5.

Ocak ayında rüzgarsız ve bulutsuz bir günde, yukarıda konumları gösterilen merkezlerin maksimum nemleri birbiriyle karşılaştırılmıştır.

Buna göre, merkezlerin maksimum nemi fazla olan-
dan aza sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde veril-
miştir?

- A) X, Y, Z B) X, Z, Y C) Y, X, Z
D) Y, Z, X E) Z, Y, X

! Maksimum nemin sıcaklıkla doğrudan ilişkili olduğunu hatırlayalım.

6.

Yukarıdaki haritada bir dağlık yörenin yamaçlarında et-
kili olan hava kütesinin yönü gösterilmiştir.

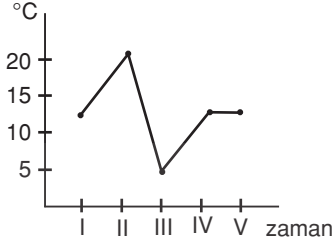
Şekil incelendiğinde bu hava kütesinin hareketi sı-
rasında,

- I. hız,
- II. sıcaklık,
- III. bağıl nem,
- IV. maksimum nem

özelliklerinden hangilerinde değişme olduğu ile il-
gili bir bilgiye ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

7.

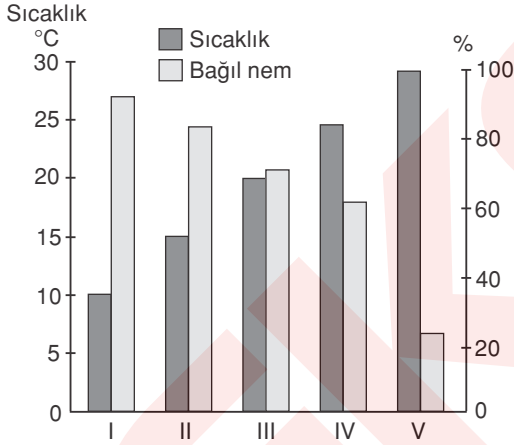

Yukarıda bir hava kütlelerinin beş farklı zamanda ölçülen sıcaklık değerleri verilmiştir.

Bu hava kütlelerinde verilen süreçte mutlak nemin sabit olduğu bilindiğine göre hangi zamanda bağıl nemin en düşük olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

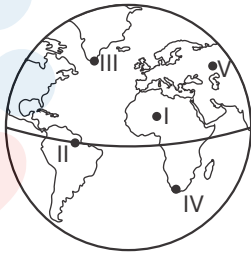
8.

Yukarıda sıcaklıkları ve bağıl nemleri verilen hava kütlelerinden hangisinin etkisinde kalan bir deniz yüzeyinde buharlaşmanın daha az olacağı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak belirtilen merkezlerden hangisinde mutlak nem ve bağıl nemin yıl boyunca yüksek olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sıcaklığı artan hava kütlelerinin nem taşıma kapasitesi artar. Soğuyan hava kütleleri doyma sınırına yaklaşır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu örneklendirmez?

- A) Yükselen hava kütlelerinin yağış bırakması
B) Isınan hava kütlelerinde sis yoğunluğunun azalması
C) Çiy ve kırağı gibi oluşumların daha çok sabaha karşı görülmesi
D) Bulutsuz kış gecelerinin ayaz olması
E) Kutuplarda bağıl nemin yıl boyunca yüksek olması

11. Mutlak nemleri birbirine eşit olan iki hava kütlelerinden bağıl nemi daha düşük olan için aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Etki alanı daha geniştir.
B) Maksimum nemi daha düşüktür.
C) Bulutluluk daha fazladır.
D) Yağış oluşumu daha kolaydır.
E) Sıcaklığı daha yüksektir.

12.

	Mutlak nem (gr/m ³)	Maksimum nem (gr/m ³)
I	7	11
II	13	14
III	3	15

Yukarıdaki tabloda mutlak ve maksimum nem miktarı verilen hava kütleleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I. hava kütlelerinde sıcaklık daha düşüktür.
B) II. hava kütlelerinde bağıl nem I. hava kütlelerinde fazladır.
C) III. hava kütlelerinde nem açığı en fazladır.
D) I ve III numaralı hava kütlelerinin hem bağıl nem hem de sıcaklıkları arasındaki fark en fazladır.
E) II. hava kütleleri doyma sınırına daha yakındır.

1. Yükselici bir hava kütleğinde bağıl nemin artmasına neden olan asıl faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava kütleğinin zeminden uzaklaşması
- B) Sıcaklığın düşmesi
- C) Mutlak nemin azalması
- D) Hava basıncının düşmesi
- E) Bulut oluşumunun görölmesi

2. Aşağıda mutlak nemleri aynı olan beş hava kütleğinin bağıl nemleri verilmiştir.

Buna göre, hangi hava kütleğinde sıcaklığın en yüksek olduğu söylenebilir?

- A) % 10
- B) % 30
- C) % 42
- D) % 75
- E) % 95

3. Bir hava kütleğinde yağış oluşumunun gerçekleşmesi için havanın doyma sınırına ulaşması gerekir. Havanın doyma sınırına ulaşmasının temel koşulu ise havanın soğumasıdır.

Buna göre, aşağıdaki hava kütlelerinden hangisinde yağış oluşması beklenir?

- A) Yaz mevsiminde deniz üzerinden alçak kıyı ovasına doğru ilerleyen
- B) Bir yamaç boyunca alçalan
- C) Isınma sonucu yerden hızla yükselen
- D) Soğuk denizden sıcak denize doğru ilerleyen
- E) Dinamik yüksek basınç alanında alçalan

4.

	Sıcaklık °C	Mut. nem (gr / m ³)
I	10	9
II	20	9

Yukarıdaki tabloda iki hava kütleğinin aynı anda ölçülen sıcaklıkları ile mutlak nem miktarları verilmiştir.

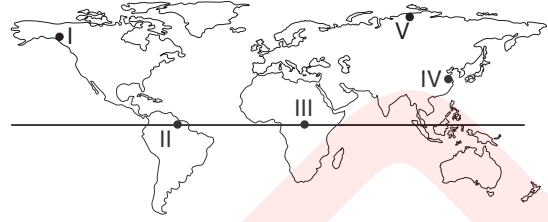
Bu hava kütleleri için;

- I. maksimum nemlerinin farklı olduğu,
- II. bağıl nemlerinin farklı olduğu,
- III. konveksiyonel yağışa neden olacakları,
- IV. doyma sınırına aynı anda ulaşacakları

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin hangisi yeryüzünün çok yağışlı alanları arasında gösterilmez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Bir hava kütleğinde sıcaklığın artması

- I. mutlak nem,
- II. maksimum nem,
- III. bağıl nem,
- IV. yoğunlaşma

unsurlarından hangilerinin artışına neden olmaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

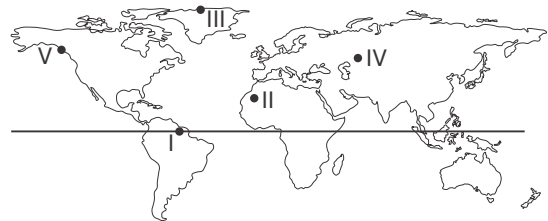
7. Aşağıda kutup kuşağında bulunan bir hava kütleğinde gözlenen bazı olaylar sebep - sonuç ilişkisi içinde sıralanmıştır:

- I. Sıcaklık ortalamasının düşük olması
- II. Yeryüzeyinden meydana getirdiği buharlaşma miktarının az olması
- III. Hava kütleğindeki mutlak nem miktarının az olması
- IV. Havanın alçak basınç alanlarına doğru ilerlemesi
- V. Yağış miktarının az olması

Buna göre, verilenlerden hangisinin sıralamada yeri yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

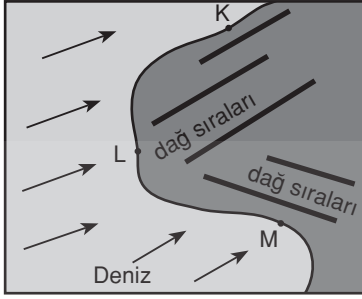
8.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin hangisinde yıl içinde maksimum nemin daha belirgin değişme gösterdiği söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9.

Yukarıdaki haritada güneybatı yönünden gelen rüzgarların etkisinde kalan bir kıyı yöresi gösterilmiştir.

Bu yörede K ve L merkezleri rüzgarın etkisiyle daha az yağış alırken M'ye düşen yağış miktarı fazladır.

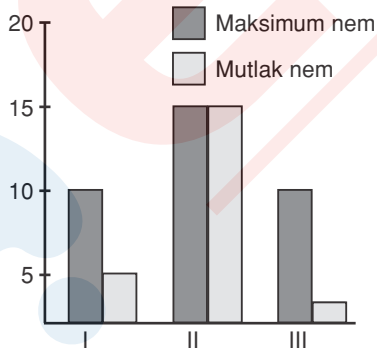
Bu durum M yöresinde;

- I. dağların rüzgâra dik olması,
- II. bitki örtüsünün gür olması,
- III. dağların kıyı çizgisine paralel olması,
- IV. tarım olanaklarının fazla olması

koşullarından hangi ikisinin birlikte görülmesiyle ilişkilidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10.

Yukarıdaki grafikte üç farklı hava kütlelerinin mutlak ve maksimum nem miktarı gösterilmiştir.

Bu hava kütlelerinin bağıl nemi fazla olandan az olana sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I, II, III
- B) I, III, II
- C) II, I, III
- D) II, III, I
- E) III, I, II

11. Sabah saatlerinde soğuk yüzeylerde gözlenen kırağ oluşumu aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Hava basıncının düştüğüne
- B) Rüzgar hızının azaldığına
- C) Hava kütlelerinde yoğunlaşma şartlarının gerçekleştiğine
- D) Su yüzeylerinde buharlaşmanın başladığına
- E) Hava kütlelerinde mutlak nemin arttığına

12.

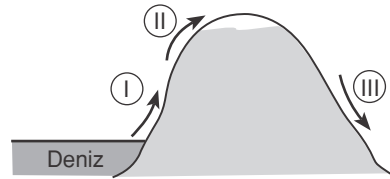

Yukarıdaki şekilde deniz üzerinden gelen ve bir dağlık yörenin yamacında iki ayrı zamanda etkili olan hava kütleleri gösterilmiştir. Bu hava kütlelerinden I. si dağ yamacında yaklaşık 1500 metreden itibaren yağış bırakmasına rağmen, II. hava kütleleri yağışını 2500 metreden sonra bırakmıştır.

Buna göre, I. hava kütleleri için aşağıdaki yargılardan hangisi daha doğru olur?

- A) Bağıl nemi daha yüksektir.
- B) Hava kütlelerinin hızı daha fazladır.
- C) Deniz üzerinde soğuk bir cepheyle karşılaşmıştır.
- D) Daha çok yağış bırakacaktır.
- E) Sıcaklığı daha yüksektir.

13.

Yukarıdaki şekilde bir dağ yamacında hareket halindeki hava kütleleri gösterilmiştir.

Bu hava kütlelerinin numaralı kesimlerin hangilerinden geçerken çiy, sis veya kırağı gibi oluşumları meydana getirmesi beklenmez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

1. Bir merkezde yıl boyunca sıcaklık yüksek, sıcaklık farkı az, bulutluluk ve yağış fazladır.

Bu bilgilere dayanarak, merkezle ilgili

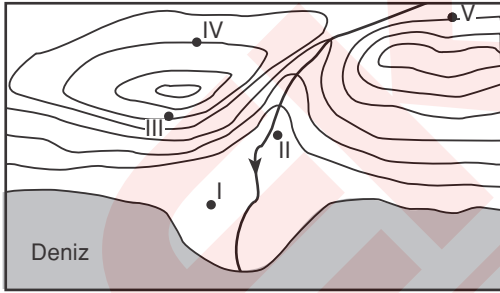
- I. Maksimum nem yıl boyunca fazladır.
- II. Alçalıcı hava hareketleri yıl boyunca etkilidir.
- III. Mutlak nem fazladır.
- IV. Ortalama yükselti fazladır.

yorumlarından hangileri yapılmaz?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdakilerden hangisi havada bulunan nemin yoğunlaşmasının sonucu arasında yer almaz?

- A) Sis yoğunluğunun azalması
- B) Çiy oluşumunun gözlenmesi
- C) Yağışın başlaması
- D) Bulutluluğun artması
- E) Soğuk yüzeylerde kırağı görülmesi

Yukarıdaki izohips haritasında gösterilen kıyı yöresinin yaz mevsiminde deniz üzerinden gelen nemli hava kütlelerinin etkisinde kaldığı bilinmektedir.

Buna göre, haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinde yaz yağışı miktarının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıda verilen yerlerden hangisinde konveksiyonel yağış oluşumu gözlenmesi beklenir?

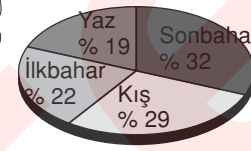
- A) Termik oluşumlu alçak basınç alanlarında
- B) Dağ sıralarının denize dönük yamaçlarında
- C) İki farklı hava kütesinin karşılaşma alanında
- D) Dinamik yüksek basınç alanlarında
- E) Soğuk okyanus akıntılarının etkisindeki kıyılarda

5. Bir merkezin aylara göre yağış miktarını gösteren bir grafikten yararlanılarak bu merkezle ilgili;

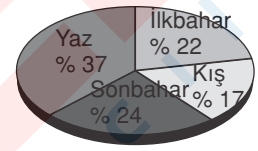
- I. yıllık yağış miktarı,
- II. yağış rejimi,
- III. yağış oluşum şekli,
- IV. en yağışlı gün

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Brest

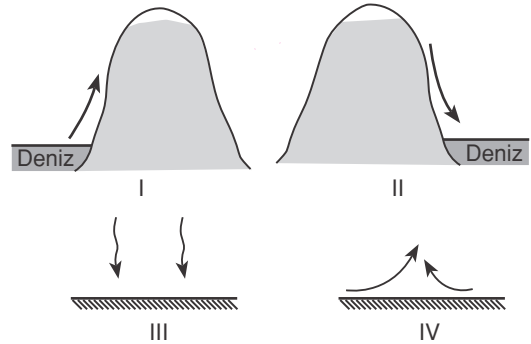
Moskova

Yukarıdaki grafiklerden birincisinde Fransa'nın batı kesimindeki Brest'in ikinci grafikte Rusya'nın başkenti Moskova'nın yıllık yağışının mevsimlere göre dağılışı gösterilmiştir.

Grafikler incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Brest'in yıllık yağış miktarının Moskova'dan fazla olduğuna
- B) Brest'te yağış rejiminin daha düzenli olduğuna
- C) Moskova'da kış yağışlarının kar şeklinde olduğuna
- D) Moskova'da kurak geçen gün sayısının daha fazla olduğuna
- E) Her iki merkezin ilkbahar yağışlarının birbirine eşit miktarda olduğuna

- 7.

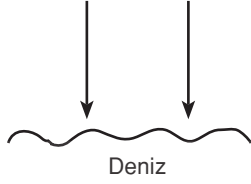

Yukarıda hareket yönü gösterilen hava kütlelerinden hangilerinin yağış oluşturmaları beklenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

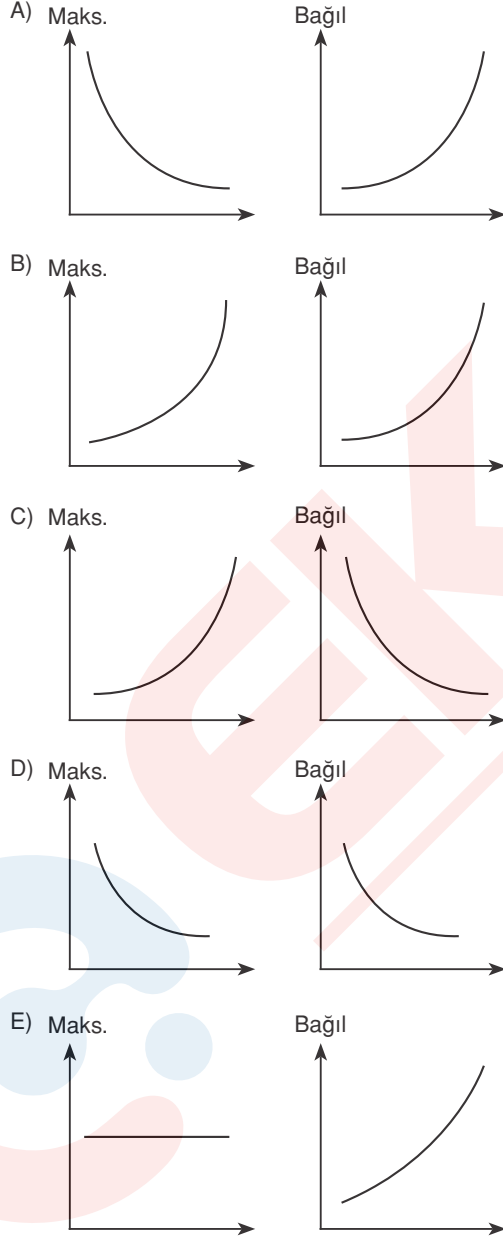
! Alçalan hiç bir hava kütlesi yağış oluşturmaz

8.

Yukarıda bir hava kütesinin hareket yönü gösterilmiştir.

Bu hava kütesinin maksimum ve bağıl nem değişim grafikleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

9. Bir X merkezinin bir haftalık hava raporunda,

Pazartesi - Salı : Bulutluluk oranı fazla, sıcaklık mevsim normallerinin üzerinde

Çarşamba - Perşembe - Cuma : Kuzey rüzgârları, etkili, parçalı bulutlu, sıcaklık mevsim normallerinin altında

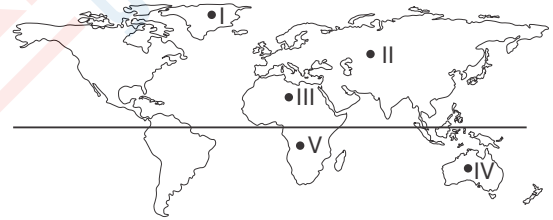
Cumartesi - Pazar : Gökyüzü açık, yeryer buzlanma etkili

ifadeleri yer almıştır.

Buna göre, X merkezinde raporun hazırlandığı dönemle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) Hafta başında günlük sıcaklık farkı daha azdır.
- B) Kuzey rüzgârları hava sıcaklığını düşürücü yönde etki yapmıştır.
- C) Hafta sonunda yerin ısıma ile ısı kaybı artmıştır.
- D) Hafta sonunda kırağı ve kırç oluşumlarına rastlanabilir.
- E) Kuzey rüzgârı merkezde mutlak ve maksimum nemi artırmıştır.

10.

Yukarıdaki haritada yeryüzünün az yağışlı bazı merkezleri gösterilmiştir.

Bu merkezlerden hangisinde yağış azlığının deniz etkisine uzak olmayla ilgili olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Bir bölgedeki yıllık yağış miktarı ve yağış rejimi aşağıdakilerden hangisini etkilemez?

- A) Akarsu akımlarını
- B) Bitki örtüsünü
- C) Toprak özelliğini
- D) Rüzgâr oluşumunu
- E) Ekonomik faaliyetleri

İKLİM TİPLERİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / I

1. – Yıl boyunca konveksiyonel yağışlar etkilidir.
– Yıllık sıcaklık farkı 1 – 2 °C kadardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekvatorial iklim
B) Savan iklimi
C) Muson iklimi
D) Ilıman Okyanusal İklim
E) Ilıman karasal iklim

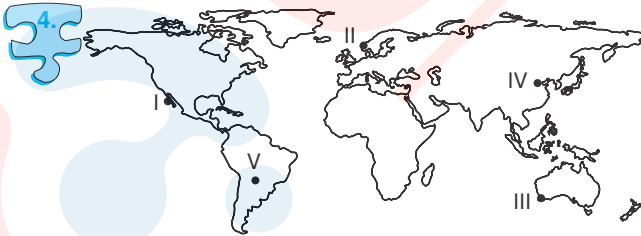
2. Aşağıdaki iklim bölgelerinden hangisinde yıllık sıcaklık ortalaması yüksek; yazlar yağışlı, kışlar kuraktır?

- A) Akdeniz
B) Ilıman Okyanus
C) Savan
D) Sert karasal
E) Tropikal çöl

3. Ekvatorial iklim bölgelerinde orman üst sınırı diğer iklim bölgelerinden yüksektir.

Bu durum Ekvatorial iklim bölgesinin hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Her mevsim yağışlı olması
B) Güneşlenme süresinin az olması
C) Yağış miktarının fazla olması
D) Sıcaklık ortalamasının yüksek olması
E) Bulutluluk oranının fazla olması

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen bölgelerden hangilerinde

- yaz mevsimi sıcak ve kurak
– kış mevsimi ılık ve yağışlı

geçer?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) IV ve V

5. Yaz, yağışlı tropikal iklim ile ilgili;

- I. Yağış rejimi düzensizdir.
II. Yıllık sıcaklık farkı azdır.
III. Kış yağışları kar şeklindedir.
IV. Hayvan varlığı azdır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

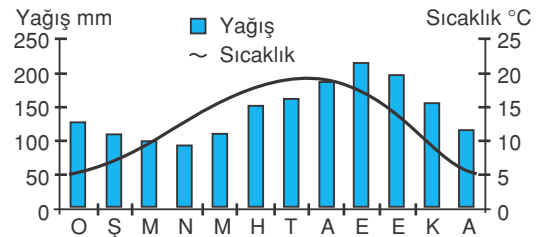
- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. I. Aylık sıcaklık ortalamalarının 20 °C nin üzerinde olduğu, her mevsim yağışlı bölgelerde görülür.
II. Yıllık yağış miktarının 350 – 500 mm arasında olduğu, yazı kurak bölgelerde görülür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim bölgelerinin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II
A) Tropikal orman	Bozkır
B) Karma orman	Çayır
C) Savan	Tundra
D) Tropikal orman	Savan
E) Savan	Çayır

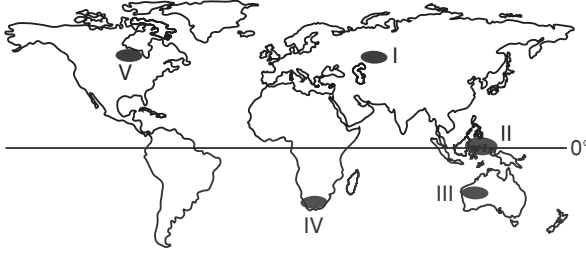
7. Aşağıda bir iklim bölgesinin aylık sıcaklık ve yağış grafiği gösterilmiştir.

Grafiğe dayanarak bu bölge ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Yıllık yağış miktarı 1000 mm den fazladır.
B) Kış mevsimi ılık ve yağışlı geçer.
C) Yağış ve sıcaklık değerleri kısa mesafelerde belirgin farklılık gösterir.
D) Orman gelişimi kolaydır.
E) Yıllık sıcaklık farkı 10 °C den fazladır.

8.

Nem ihtiyacı fazla olan, kuraklığa ve düşük sıcaklığa dayanıksız bir bitki türünün yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen merkezlerden hangisinde daha iyi gelişme göstermesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

! Bitkinin nem ve yüksek sıcaklık istediğine dikkat edelim.

9. Afrika kıtasının kuzey kıyıları ile güney kıyıları arasında aynı tür bitkilere rastlanması kıtanın kuzeyi ile güneyinin hangi bakımdan benzer olduğunu kanıtlar?

- A) Yerçekilleri
B) Kuzey rüzgârlarının sıcaklığa etkisi
C) Sıcaklık ortalamasının en düşük olduğu ay
D) İklim özelliği
E) Hakim rüzgâr yönü

10. Yazları serin, kışları ılık, her mevsim yağışlı bir bölge ile ilgili

- I. doğal bitki örtüsünün orman olduğu,
II. yağış rejiminin düzenli olduğu,
III. Kuzey Yarımküre'de bulunduğu,
IV. cephesel yağışların yıl boyunca etkili olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

11. Aşağıda verilen iklim bölgelerinden hangisinin yıl boyunca termik yüksek basınç alanının etkisinde kaldığı, bitki gelişiminin veya toprak oluşumunun gözlenmediği söylenebilir?

- A) Tropikal çöl
B) Sert karasal
C) Ilıman karasal
D) Tundra
E) Kutup

12.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen X ve Y bölgeleri iklim özellikleri bakımından birbiriyle karşılaştırıldığında, aşağıdakilerden hangisi X bölgesi için söylenemez?

- A) Yıllık sıcaklık farkı daha fazladır.
B) Mevsimlik rüzgârların iklim üzerindeki etkisi fazladır.
C) Yıllık sıcaklık ortalaması daha yüksektir.
D) İklimin ekonomik faaliyetler üzerindeki olumlu etkisi daha fazladır.
E) Yağış oluşumu üzerinde yerçekillerinin etkisi daha belirgindir.

13.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerden hangisinde yaz sıcaklığı daha düşük yıllık yağış miktarı azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Yazlar kısa ve serindir. Kışlar çok soğuk ve uzundur. En fazla yağış yaz aylarında düşer.

Yukarıda özellikleri verilen iklim bölgesi ile ilgili;

- I. Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
II. Kış yağışları kar şeklindedir.
III. Bölge akarsuları kış mevsiminde bol su taşır.
IV. Kar örtülü gün sayısı fazladır.

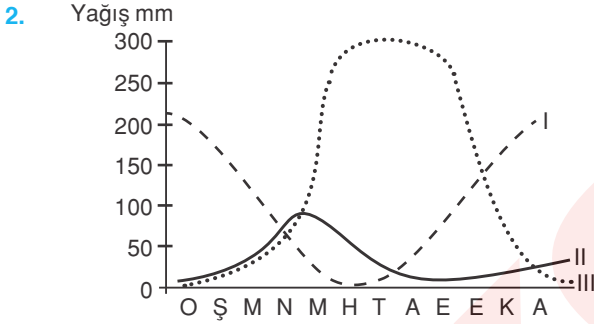
yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

İKLİM TİPLERİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 2

1. Orta Afrika'daki Kongo nehri havzasından yola çıkan ve Afrika'nın güney kıyılarına ulaşan bir kişinin yol boyunca aşağıdaki bitki türlerinden hangisine rastlayacağı söylenemez?

- A) Maki B) Tundra C) Savan
D) Kaktüs E) Tropikal orman

Yukarıdaki grafikte Kuzey Yarımküre'de yer alan üç merkezin aylık yağış ortalamaları gösterilmiştir.

Yağış rejimleri ve yağış miktarları dikkate alındığında bu merkezlerin hangi iklim bölgelerinde yer aldığı söylenebilir?

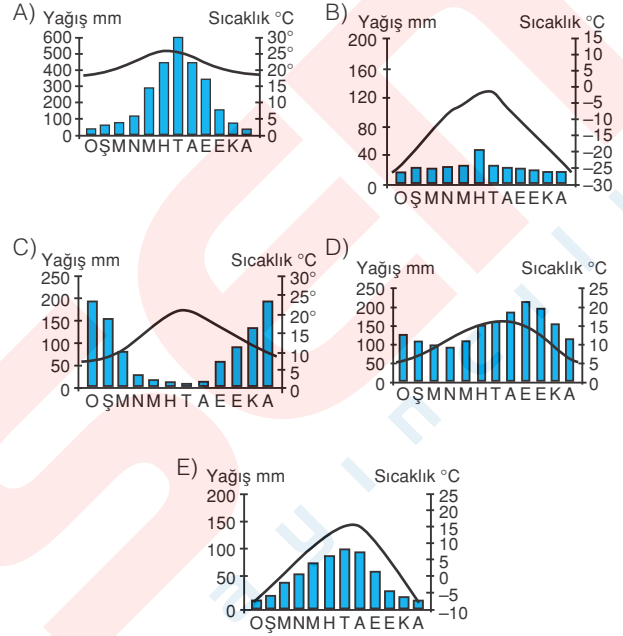
	I	II	III
A) Akdeniz	Step	Muson	
B) Step	Akdeniz	Ilıman	Okyanus
C) Ilıman okyanus	Step	Akdeniz	
D) Tundra	Ilıman Okyanus	Muson	
E) Step	Tundra	Akdeniz	

3. I. Akdeniz
II. Ekvatorial
III. Ilıman karasal
IV. Muson

Yukarıdaki iklim bölgelerinden hangilerinde etkili yağışların genellikle konveksiyonel oluşumlu olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıda aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilen iklim bölgelerinden hangisinin Orta Kuşak kara-larının iç kesimlerinde geniş bir yayılış alanı olduğu söylenebilir? (■ Yağış ~ Sıcaklık)

5. I. Yazı yağışlı tropikal iklim – Kaktüs
II. Sert karasal iklim – Çayır
III. Kutup altı iklimi – Bozkır
IV. Ilıman okyanus iklimi – Orman
V. Akdeniz iklimi – Maki

Yukarıda bitki örtüsü ve iklim eşleştirmesi yapılmıştır.

Verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

6. – Kara ve denizlerin ısınma farkı iklim özelliğinin orta-ya çıkmasındaki temel etkidir.
– Yıllık yağışın büyük bir bölümü yaz aylarında düşer.
– Doğal bitki örtüsü kış mevsiminde kısa bir süre yapmak döken tropikal ormanlardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Savan B) Muson C) Akdeniz
D) Tundra E) Ilıman Karasal

(I) İngiltere, yıl boyunca okyanus üzerinden gelen nemli rüzgarlar ile sıcak okyanus akıntılarının etkisinde kalır. (II) Bu nedenle ülkede yaz mevsimi serin, kışlar ılık geçer. (III) Bulutluluk oranının fazla olduğu ülkede, güneşlenme süresi de kısadır. (IV) Ülkenin coğrafi özellikleri, yıllık ve günlük sıcaklık farklarının az olmasına neden olmuştur. (V) Nehir ulaşımının yapılabilirdiği ülkede nehir ve göl sularının uzun süre donması ulaşım aksamalarına neden olmaktadır.

Yukarıdaki parçada İngiltere'nin coğrafi özellikleri ve iklimi ile ilgili bazı bilgiler numaralandırılarak verilmiştir.

Buna göre, numaralı cümlelerden hangisinde anlamı bozan bir bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Güney Afrika kıyılarında doğal olarak yetişen, ticari değeri fazla bir bitki türü için Türkiye'de uygun bir tarım bölgesi belirlenmek istenmektedir.

Aşağıda verilen yörelerden hangisinin bu bitkinin yetişmesine daha uygun olduğu söylenebilir?

- A) Antalya – Alanya arası kıyı yöresi
B) İç Anadolu'daki ovalar
C) Doğu Anadolu'da yüksekliği 1000 m den fazla olan yamaçlar
D) Samsun – Sinop arası kıyı yöresi
E) Doğu Anadolu'daki akarsu vadileri

9.

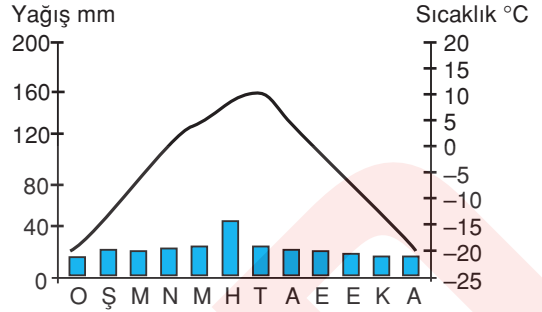
En soğuk ay sic. ort. (0 °C)	En sıcak ay sic. ort. (0 °C)	Yıllık yağış (mm)	Yağışın mevsimlik dağılışı %			
			Kış	İlk.	Yaz	Sonb.
5.2	23.4	2200	23	19	21	37
0.3	22.9	340	29	34	14	23
22.9	28.6	1270	4	17	59	20
9.8	28.6	1100	48	23	3	26

Yukarıda dört farklı iklim bölgesi ile ilgili bazı özellikler verilmiştir.

Tabloda aşağıdaki iklimlerden hangisiyle ilgili bir özellik yoktur?

- A) Ilıman Karasal
B) Ilıman Okyanus
C) Sert Karasal
D) Yazı Yağışlı Tropikal
E) Akdeniz

10.

Yukarıda aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamaları verilen bir merkezle ilgili aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

- A) En sıcak ay ortalaması 10 °C kadardır.
B) Toprak yıl içinde uzun bir süre donmuş haldedir.
C) Yaz yağışı oranı fazladır.
D) Yaz ayları boyunca Kutupsal termik yüksek basıncın etkisinde kalır.
E) Yıllık yağış 250 mm kadardır.

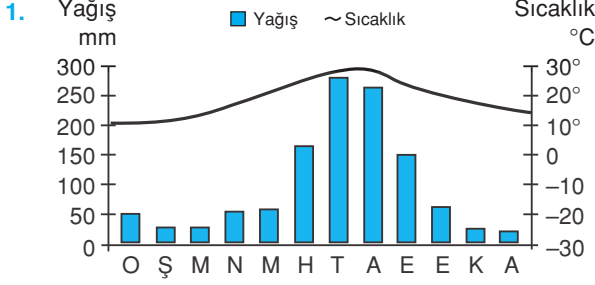
11.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerin iklim özellikleriyle ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) II numaralı merkezde bulutluluk oranı daha fazladır.
B) III ve IV numaralı merkezlerin iklim özellikleri birbirine daha çok benzerlik gösterir.
C) I numaralı merkezde kış sıcaklıkları III numaralı merkezden fazladır.
D) IV numaralı merkezin yıllık sıcaklık farkı I numaralı merkezden azdır.
E) II ve III numaralı merkezin iklim özellikleri arasındaki farkın nedeni karasallık denizelliklidir.

İKLİM TİPLERİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 3

Yukarıda bir merkezin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları verilmiştir.

Bu merkezin iklimi ile ilgili en doğru tanımlama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazlar sıcak ve yağışlı, kışlar çok soğuk
- B) Sıcak ve her mevsimi kurak
- C) Kışları yağışlı, yazları kurak
- D) Her mevsim sıcak, yazları yağışlı
- E) Kışlar ılık ve yağışlı, yazları kurak

2. Aşağıdaki ülkelerden hangisinde Akdeniz iklimi görülmez?

- A) ABD
- B) Şili
- C) İtalya
- D) Avustralya
- E) Danimarka

3. Ekvatorial iklimde 2000 - 3500 metre yükseltileri arasında iğne yapraklı ağaçların oluşturduğu ormanlara rastlanırken, Akdeniz iklim bölgelerinde bu ormanlar 1500 – 2000 metre yükselti aralığında bulunur.

Bu durum Ekvatorial iklim ile Akdeniz iklim bölgelerinin hangi özelliğinin birbirinden farklı olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Yıllık yağış miktarı
- B) Yağışın mevsimlik dağılışı
- C) Yıllık sıcaklık ortalamaları
- D) Yağış oluşum şekilleri
- E) Güneşlenme süreleri

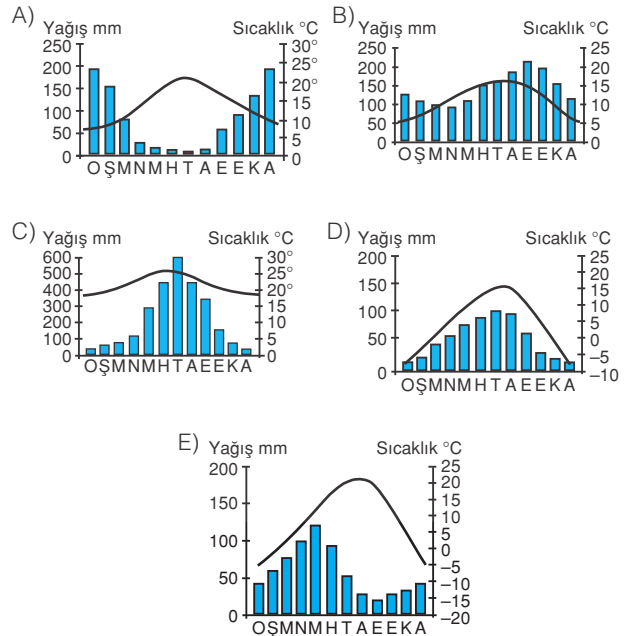
Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin hangisinde ilkbahar yağışlarıyla yeşillenen yaz mevsiminde sararıp kuruyan cılız ot topluluklarına rastlanır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Tundra iklimi bölgesi ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Kaya yosunları ve likenlere rastlanır.
- B) Aylık sıcaklık ortalamaları birkaç ay 0 °C nin üzerindedir.
- C) Toprak uzun süre donmuş haldedir.
- D) En çok yağış kış mevsiminde düşer.
- E) Mutlak nem yıl boyunca düşüktür.

6. Aşağıda aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilen iklim bölgelerinden hangisinde kış mevsimi ılık, yaz mevsimi serin, doğal bitki örtüsü karma ormanlardır? (■ Yağış ~ Sıcaklık)

7. Muson iklimi bölgesinde yaz mevsimi boyunca bol yağış görülür.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bölgenin yaz mevsimi boyunca okyanus üzerinden gelen rüzgarların etkisinde olması
- B) Bölgede orman varlığının fazla olması
- C) Asya kıyılarında yaz aylarında cephe oluşumlarının görülmesi
- D) Asya kıyılarında mutlak ve maksimum nemin fazla olması
- E) Asya'da dağlık alanların bulunması

8. Tayga ormanlarının yayılış gösterdiği bir bölgede araştırma yapan bir kişi, bölgede aşağıdakilerden hangisini gözlemleyemez?

- A) Kar örtüsünün uzun süre yerde kaldığını
- B) Yıllık sıcaklık farkının fazla olduğunu
- C) Yaz mevsiminde yağış görüldüğünü
- D) Yaz mevsiminin erken geldiğini ve uzun sürdüğünü
- E) Akarsu akımlarının yaz aylarında yükseldiğini

! Orta Kuşağın kutba yakın kesimlerinde yayılış gösteren iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlara tayga ormanları denir.

9. Aşağıdaki haritada yeryüzündeki beş farklı iklim bölgesi ile bu iklimlerden birine ait bazı özellikler verilmiştir.

- Günlük sıcaklık farkları bazı günlerde 50 °C'yi bulur.
- Yıllık yağış miktarı 250 mm'den azdır.
- Yeryer kurakçıl otlara rastlanır.

Buna göre, verilen özellikler hangi bölgeye aittir?

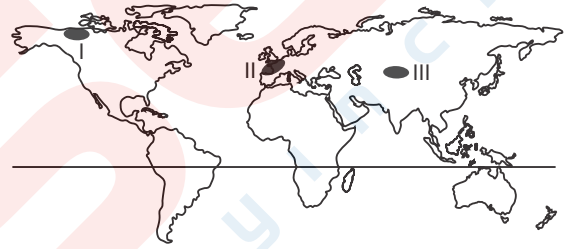
- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Afrika'nın kuzeyinde yıl boyunca etkili olan dinamik yüksek basınç, yaz mevsiminde etkili olduğu alanı genişleterek daha kuzeydeki Akdeniz İklimi bölgelerini de etkisi altına alır.

Buna göre Akdeniz ikliminin hangi özelliğinin dinamik yüksek basıncın etkisinde kalmasının bir sonucu olduğu söylenebilir?

- A) Kış mevsiminin ılık geçmesi
- B) Yaz mevsiminin kurak olması
- C) Cephesel yağışların etkili olması
- D) Yıllık yağış miktarının 1000 mm civarında olması
- E) Orman üst sınırının 2000 mm kadar olması

11.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerin doğal bitki türleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A) Bozkır	Karışık orman	Tundra	
B) Çayır	Tundra	Karışık orman	
C) Tundra	Karışık orman	Bozkır	
D) Tundra	Maki	Bozkır	
E) Bozkır	Maki	Karışık orman	

12.

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
Yağış (mm)	10	15	80	145	285	390	375	362	268	135	42	20
Sıcak (°C)	19	18	19,5	20,3	24,2	26,6	27,4	28,1	27,5	21,5	19,9	19,4

Yukarıda bir merkezin aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamaları verilmiştir.

Bu merkezle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Doğal bitki örtüsü gür, iğne yapraklı ormanlardır.
- B) Yıllık sıcaklık ortalaması 20 °C'den fazladır.
- C) Yaz mevsimi sıcak ve yağışlı geçer.
- D) Yıllık sıcaklık farkı 10 °C'den azdır.
- E) Yağış rejimi düzensizdir.

Sıcaklık 1 / 2

C seçeneğinde ilkbaharın yağışlı, yaz mevsiminin kurak olması gibi bir genelleme yapılmış ve bozkır bitkilerinin gelişmesi bu durumla ilişkilendirilmiştir.

Bu genelleme uzun süreli bir atmosfer olayı olarak ifade edilebilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Sıcaklık 1 / 7

Kalıcı kar sınırı kutba yakın bölgelerde daha alçaktır. Kuzey Yarımküre'deki güney yamaçlarda güneşlenme süresi daha uzundur. Buna göre dağlık bölgenin Kuzey Yarımküre'de ve kutba yakın olması gerekir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Sıcaklık 2 / 6

Tabloda, kalıcı kar kütesinin hangi yükseltide başladığı ile ilgili bilgi verilmiştir. Örneğin I. bölgede kalıcı karlar dağlık alanın kuzey yamacında 1100 metreden sonra başlar. Bu yükseklikte kar kalınlığının ne kadar olduğu ile ilgili bir bilgi ise yoktur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Sıcaklık 3 / 8

Asya'nın kuzeyinde sıcaklık ortalaması enlem etkisi nedeniyle daha düşüktür. Bu nedenle bu bölgede akarsular daha uzun süre donmuş halde kalır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Sıcaklık 4 / 5

Sıcaklığı yalnız enlem faktörü etkiliyor olsaydı yeryüzündeki en yüksek sıcaklık Ekvator'da olurdu. Ancak hava hareketleri ve karasallığın etkisiyle yengeç dönencesi üzerindeki karalarda sıcaklık ortalaması daha yüksektir. Bu durum enlem etkisiyle çelişir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Sıcaklık 4 / 12

Tabloda verilen merkezlerin enlem dereceleri ve rüzgar yönü yaklaşık aynıdır. Ancak merkezlerin yükseltileri arasında belirgin fark vardır. Tabloda yükseltisi az olan merkezde sıcaklığın fazla olduğu görülmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Sıcaklık 5 / 3

Güney Yarımküre'de kara oranının az olması sıcaklık ortalamalarının çok düşmesini ve aşırı yükselmesini engeller. Bu nedenle Güney Yarımküre'nin kış ortalamaları aşırı düşük değildir. Deniz etkisi fazla olduğu için izoterm eğrilerinde fazla sapma olmaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

Basma ve Rüzgar 1 / 6

Şekilde çevresine göre basıncın fazla olduğu bir yüksek basınç alanı gösterilmiştir. Basınç merkezinin termik oluşumlu olduğu da bilindiğine göre, bu bölgede soğuma şiddetlendikçe basınç alanı genişleyecektir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Basma ve Rüzgar 1 / 8

Rüzgarlar yüksek basınç alanından alçak basınç alanına doğru ilerler. Şekildeki ok işaretleri rüzgar yönünü gösterdiğine göre, I numaralı merkezde basınç en fazla, V numaralı merkezde en az olmalıdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Basma ve Rüzgar 1 / 11

Basınç farklılaşmasının temel nedeni sıcaklık ise sıcaklığın yüksek olduğu dönemde atmosfer basıncının düşük olması gerekir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Basma ve Rüzgar 2 / 2

Haritadan yararlanılarak, haritada gösterilen merkezlerin basınç durumu ile ilgili bilgilere ulaşılabilir. Ancak basınç alanlarının oluşum nedeni (termik - dinamik) belirlenemez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Basma ve Rüzgar 3 / 2

Rüzgâr frekans gülü K merkezinin en çok kuzeybatı ve güneydoğu yönünden rüzgâr aldığını göstermektedir.

Buna göre, yerşekilleri bu yönlerden rüzgar almaya uygun olmalıdır. Bu yönlerde dağ tepe gibi rüzgarı engelleyecek yerşekilleri bulunmamalıdır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Banan ve Rüzgar 3 / 4

Batı rüzgarları Orta kuşak, Alizeler Tropikal kuşak iklimleri üzerinde etkili olur. Bu özellik iki rüzgârı birbirinden ayırır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nem ve Yağış 1 / 1

Su varlığının fazla, sıcaklığın yüksek olduğu bölgelerde buharlaşma sonucu atmosferdeki nem miktarı (mutlak nem) artar.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nem ve Yağış 1 / 8

Sıcaklığı düşük olan ve nem açığı az olan (nem açığının az olması bağıl nemin fazla olduğunu ifade eder) hava kütlelerinin etkisinde bulunan yerlerde buharlaşma daha az olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nem ve Yağış 1 / 10

Soruda sıcaklık değişiminin nem üzerindeki etkisini örneklendirecek bilgilere yer verilmiştir. Yükselen havanın soğuyarak yağış bırakması, günün en soğuk vakti olan sabah saatlerinde havadaki nemin yoğunlaşarak çiy ve kırağı oluşturması gibi. Ancak D seçeneğindeki bulutsuz kış gecelerinin ayaz olması ifadesi sıcaklığın neme değil nemin sıcaklığa etkisiyle ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nem ve Yağış 2 / 3

Isınma sonucu yerden hızla yükselen hava kütlesi atmosferin yüksek kesimlerinde soğuma imkanı bulur. Soğuyan hava kütlelerinde de yağış gözlenir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nem ve Yağış 3 / 3

Dağların nemli hava kütlelerine dönük yamaçlarında yağış oluşumu kolaydır. Şekildeki I ve II numaralı merkezlerde yükseltinin az olması, IV ve V numaralı merkezlerin deniz üzerinden gelen hava kütlelerine kapalı olması nedeniyle yağış görülmesi beklenmez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nem ve Yağış 3 / 6

Grafiklerde yıllık yağışın mevsimlere dağılışı oranı gösterilmiştir. Kentlerin yıllık yağış miktarı bilinmediği için hangi kentin daha yağışlı olduğu veya hangi kentte ilkbahar yağışının daha fazla miktarda olduğuna ulaşılamaz. Ancak Brest'te yağışın mevsimlere daha düzenli dağıldığı görülmektedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü 1 / 4

Soruda Akdeniz iklim bölgelerinin özellikleri verilmiştir. Kaliforniya kıyılarındaki I numaralı merkez ile Güneybatı Avustralya'daki III numaralı merkez bu iklimin etkisindedir.

(A) (B) (C) (D) (E)

İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü 1 / 9

Bitki türleri birbirine benzeyen bölgeler, iklim özellikleri bakımından da birbirine benzerlik gösterir.

(A) (B) (C) (D) (E)

İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü 2 / 4

Orta Kuşak karalarının iç kısımlarında karasal iklim geniş alan kaplar. Bu iklim bölgelerinde kış mevsimi soğuk, yaz sıcak geçer.

(A) (B) (C) (D) (E)

İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü 2 / 7

Soruda, İngiltere'de yaz mevsiminin serin, kış mevsiminin ılık geçtiği bilgisine yer verilmiştir.

Böyle bir bölgede nehir ve göl sularının uzun süre donduğunu söylemek yanlış olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü 3 / 3

Ekvatorial iklimde 2000 - 3500 metre yükseltileri arasında yetişme ortamı bulan bir bitki Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe daha alçak seviyelerde görülür. Bu durum sıcaklık ortalamalarının düşmesiyle ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) (E)

İklim Tipleri ve Bitki Örtüsü 3 / 10

Dinamik yüksek basınç alanları alçalıcı hava hareketi sonucu oluşur. Akdeniz ikliminin yaz aylarında bu hava hareketinin etkisine girmesi bölgede yağış oluşmayacağını gösterir.

(A) (B) (C) (D) (E)

1.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangilerinde güney sektörlü rüzgarların sıcaklığı düşürücü etki yapacağı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

2. Bir merkezde gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın fazla olması merkezin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilişkili olamaz?

- A) Ortalama yükseltisinin fazla olması
B) Atmosfer nemliliğinin az olması
C) Karasallığın şiddetli olması
D) Güneş ışınlarını yıl boyunca dik açıyla almaması
E) Gece boyunca ısımayla ısı kaybının fazla olması

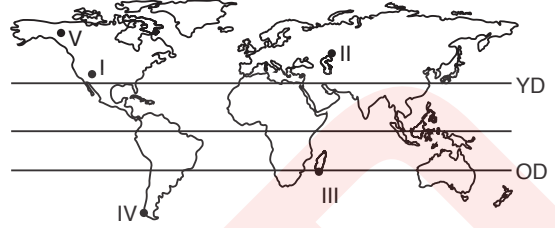
3.

Yukarıdaki haritada belirtilen hangi iki merkezin sıcaklık ortalamalarının birbirinden farklı olması karasallık denizelliğin sıcaklık üzerindeki etkisine kanıt olur?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

4.

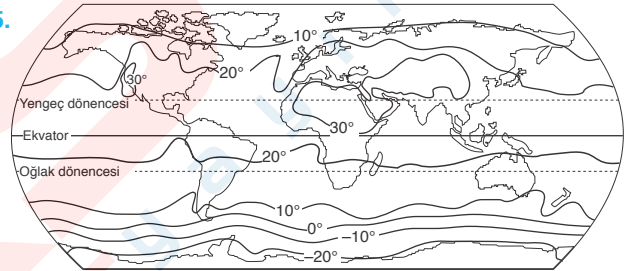

Güneş ışınlarının atmosferdeki yolu uzadıkça enerji kaybı artar. Bu durum ısınma üzerinde etkilidir.

Buna göre, 21 Haziran'da yukarıdaki haritada belirtilen merkezlerden hangisinde enerji kaybının en az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

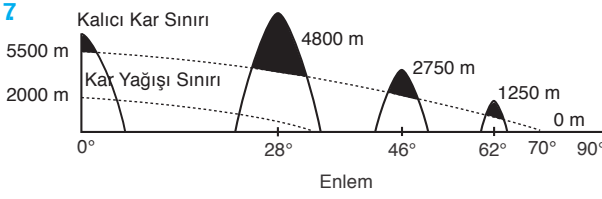
Yukarıda Dünya temmuz ayı ortalama izoterm haritası verilmiştir.

Harita incelendiğinde aşağıdakilerden hangisinin sıcaklık üzerindeki etkisiyle ilgili bir bilgiye ulaşılabilir?

- A) Karasallık
B) Enlem
C) Okyanus akıntıları
D) Bakı
E) Denizellik

6. Bir merkezin yalnız gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki fark biliniyorsa bu merkezle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bulunduğu sıcaklık kuşağına
B) Nemliliğin sıcaklık üzerindeki etkisine
C) Aylık sıcaklık ortalamasına
D) Ortalama yüksekliğine
E) Yıllık sıcaklık farkına

Yukarıdaki şekilde enleme göre kalıcı kar ve kar yağışı sınırı gösterilmiştir.

Buna göre;

- I. Ekvatorial bölgede kar yağışı sınırının yüksek olduğu,
- II. yüksek dağlarda kalıcı kar sınırının yüksek olduğu
- III. 60° enlemindeki kar kalınlığının 45° enlemindekinden az olduğu,
- IV. yüksek enlemlerde kalıcı kar sınırının deniz seviyesinde olduğu

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. I. Kuzey Yarımküre'de Sıcak Kuşağın Güney Yarımküre'deki Sıcak Kuşaktan daha geniş olan kaplaması
II. Stockholm'da temmuz ayı sıcaklık ortalamasının ocak ayı sıcaklık ortalamasından yüksek olması
III. Çöl bölgelerinde günlük sıcaklık farkının fazla olması

Yukarıdaki durumlara neden olan faktörler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Kara ve deniz dağılışı	Eksen eğikliği	Atmosfer nemliliği
B) Eksen eğikliği	Dünya'nın şekli	Kara ve deniz dağılışı
C) Yükselti	Atmosfer nemliliği	Günlük hareket
D) Atmosfer nemliliği	Eksen eğikliği	Dünya'nın şekli
E) Eksen eğikliği	Kara ve deniz dağılışı	Yükselti

9. Aşağıdakilerden hangisi Atmosfer'in troposfer katmanına ait bir özellik değildir?

- A) Yere ve zamana göre değişen miktarda subuharı ve karbondioksit bulunması
B) Yerden yükseldikçe gaz yoğunluğunun azalması
C) Kalınlığının Ekvatordan kutuplara doğru gidildikçe azalması
D) Yerden yükseldikçe sıcaklığın düşmesi
E) Bileşimindeki gazların göktaşlarını parçalaması

10. Ekvatorial bölge yıl boyunca termik alçak basınç alanının etkisindedir.

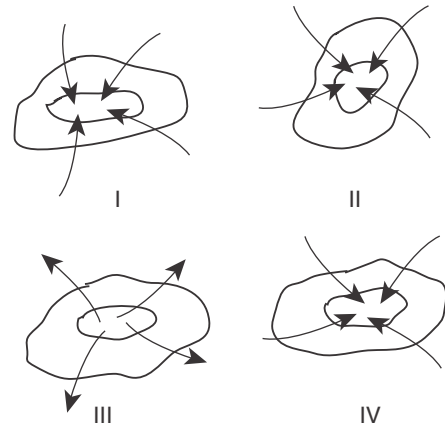
Bu durum bölgede

- I. yıl boyunca yükselim yağışlarının görülmesi
- II. yüksek enlemlerden gelen rüzgarların etkisinde kalması
- III. kalıcı kar seviyesinin yüksek olması
- IV. troposfer kalınlığının fazla olması

özelliklerinden hangilerinin görülmesine neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

11.

Yukarıdaki basınç alanlarından hangilerinde alçalıcı hava hareketleri etkili olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

12. Bir dağın yamacında etkili olan föhn rüzgarının sıcaklığı X merkezine ulaştığında 12°C Y merkezine ulaştığında 17°C, Z merkezine ulaştığında 20°C dir.

Buna göre,

- I. Y'de rüzgarın kurutucu etkisi X den fazladır.
- II. Z de yağış oluşma ihtimali Y den fazladır.
- III. X ile Y arasındaki yükselti farkı Y ile Z arasındaki yükselti farkından fazladır.
- IV. X ile Z arasındaki yükselti farkı 800 metre kadardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, III ve IV

13. I. Termik yüksek basınç alanlarından dinamik alçak basınç alanlarına doğru eserler.
II. Altı aylık dönemlerde birbirine ters yönde eserler.
III. Güney ve güneydoğu Asya'ya yaz mevsiminde bol yağış bırakırlar.
IV. Etkili oldukları bölgede konveksiyonel yağış bırakırlar.

Yukarıda verilenlerden hangileri muson rüzgarlarıyla ilgili değildir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

14. Kuzey Yarımküre'deki bir yüksek basınç merkezi, atmosfer basıncının çok düşük ölçüldüğü X bölgesine doğru yaklaşmaktadır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olacağı söylenebilir?

- A) X'de sıcaklık düşecektir.
B) X'de rüzgar hızı artacaktır.
C) Bölgede cephesel yağış beklenmektedir.
D) Yüksek basınç alanı etkisini kaybedecektir.
E) Bölgede bulutluluk azalacaktır.

15. Kara ve denizler arasında günlük ısınma farkları aşağıdaki rüzgârlardan hangisinin oluşumuna neden olur?

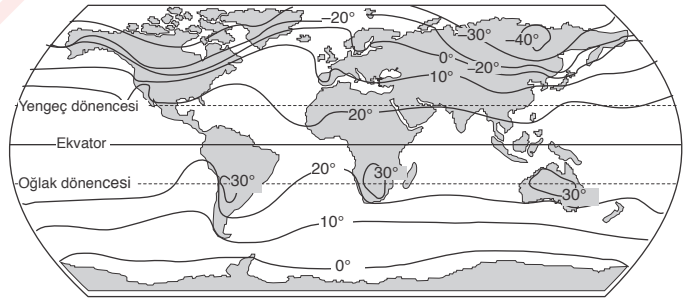
- A) Vadi meltemi B) Deniz meltemi C) Lodos
D) Föhn E) Samyeli

16. • Keşişleme
• Sirocco
• Hamsin

Yukarıda verilen rüzgarların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkiye'de etkili yerel rüzgarlardır.
B) Güney Avrupa'da yağış oluşturlar.
C) Sıcaklığı artırıcı yönde etki yaparlar.
D) Sürekli rüzgarlardır.
E) Etki alanları geniştir.

17. Aşağıda dünyanın ocak ayı sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış izoterm haritası verilmiştir.

Bu ayda en yüksek sıcaklıkların Güney Yarımküre'de görülmesi Güney Yarımküre'nin;

- I. Güneş ışınlarını bu ayda büyük açılarla alması,
II. denizlerin kapladığı alanın fazla olması,
III. ortalama yükseltinin az olması,
IV. yaz mevsiminin yaşanması

özelliklerinden hangileri ile daha çok ilgilidir?

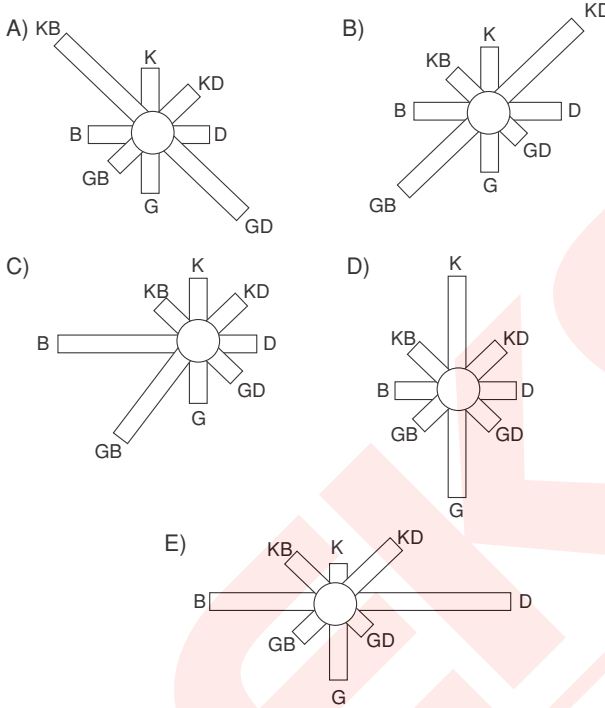
- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

18.

rüzgar yönü	esme sayısı	rüzgar yönü	esme sayısı
Kuzey	27	Kuzeydoğu	60
Güney	50	Kuzeybatı	40
Doğu	150	Güneydoğu	10
Batı	130	Güneybatı	30

Yukarıda bir merkezde rüzgarın bir yıllık süreçteki esme sayısı ve esme yönü verilmiştir.

Buna göre merkezin rüzgar frekans gülü aşağıdaki-lerden hangisidir?

19. 45° kuzey enleminde bulunan iki merkezden daha doğudakinin yıllık sıcaklık ortalaması 17,3 °C, batıdaki-nde yıllık sıcaklık ortalaması 3,8 °C dir.

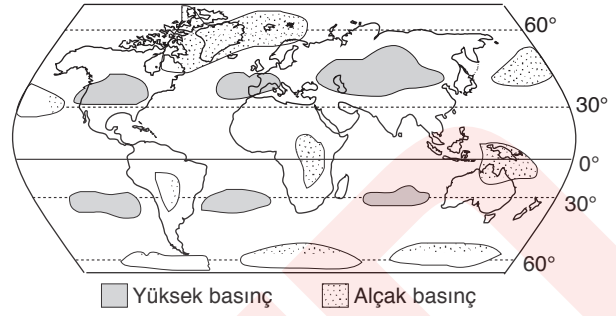
Bu iki merkezin sıcaklık ortalamalarının birbirinden farklı olması,

- I. enlem,
- II. yükselti,
- III. boylam,
- IV. karasallık-denizellik

faktörlerinden hangileriyle ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

20. Aşağıda Dünya ocak ayı izobar haritası gösterilmiştir.

Haritaya bakılarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kuzey Yarımküre'de kış mevsimi yaşandığından Asya'nın iç kesimlerinde yüksek basınç alanı oluşmuştur.
- B) Güney Yarımküre'de bu ayda sıcaklık ortalamaları yüksek olduğundan 60° enlemleri çevresinde alçak basınç alanı oluşmuştur.
- C) Güney Yarımküre'de 30° enlemleri çevresinde alçaklıcıcı hava hareketleri görülür.
- D) Ekvatorial bölgede termik nedenlerden dolayı alçak basınç alanları oluşmuştur.
- E) Güney Yarımküre'deki basınç kuşakları enlemlere daha uygun uzanış gösterir.

21. Doğu-batı uzanışlı bir dağ sırasının kuzey yamaçla-rında güneşlenme süresinin daha uzun, orman üst sınırının daha yüksek olması dağlık alanın hangi özelliğiyle ilişkilidir?

- A) Ortalama yükseltisinin fazla olmasıyla
- B) Güney sektörlü rüzgarların etkisinde olmasıyla
- C) Güney Yarımküre'de bulunmasıyla
- D) Deniz etkisine uzak olmasıyla
- E) Tropikal Kuşak'ta bulunmasıyla

22. Meksika tropikal siklonların etkisinde kalırken Norveç'te bu özellikte bir rüzgar etkili olmaz.

Bu durum ülkelerin hangi özelliklerinin birbirinden farklı olmasının sonucudur?

- A) Yerşekilleri
- B) Matematik konum
- C) Denizellik
- D) Yüzölçüm
- E) Bitki örtüsü

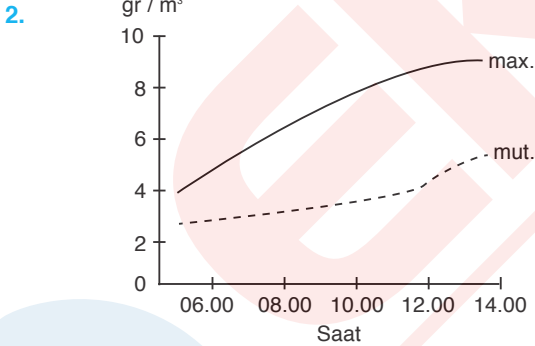
1. • Sıcaklık ortalamaları yıl boyunca yüksek yıllık sıcaklık farkı azdır.
• Bağıl nem yıl boyunca düşüktür.
• Güneşlenme süresi uzundur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen merkez için

- I. buharlaşma şiddetinin az olduğu,
II. yıllık yağış miktarının az olduğu,
III. maksimum nemin yıl boyunca yüksek olduğu,
IV. bulutluluk oranının az olduğu

yargılardan hangileri yanlış olur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki grafikte bir merkezde 06.00 - 14.00 saatleri arasında ölçülen mutlak ve maksimum nem miktarları gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak bu merkez ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) 06.00 daki bağıl nem 10.00 dan fazladır.
B) Merkezde sıcaklık verilen saatler arasında yükselmiştir.
C) Havanın nem açığı saat 12.00'de en fazladır.
D) Saat 14.00'de havanın bağıl nemi %50'den fazladır.
E) Merkezde 12.00 - 14.00 arasında rüzgar şiddeti artmıştır.

3. I. Atmosfer nemliliği fazla olan vadilerin gece boyunca ısı kaybetmesi
II. Deniz üzerinden gelen nemli rüzgarın soğuk karaya doğru ilerlemesi
III. Isınarak yükselen bir hava kütleğinde yoğunlaşmanın başlaması
IV. Bir dağ yamacından aşağıya doğru inen rüzgarın hızının artması

Yukarıda verilen durumlardan hangilerinin sis oluşması beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

4. **Bir bölgede mutlak nem miktarının artması için;**

- I. gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın artması
II. su yüzeylerinden buharlaşmanın artması
III. rüzgar hızının azalması
IV. bağıl nemin %100 olması

koşullarından hangilerinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin nem ve yağış özellikleriyle ilgili aşağıda verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) I numaralı merkezde kış aylarında cephesel yağışlar etkili olur.
B) I numaralı merkezin yıllık yağış miktarı II numaralı merkezden azdır.
C) III numaralı merkezde yaz mevsiminde mutlak nem kış mevsiminden fazladır.
D) I ve III numaralı merkezlerin en yağışlı mevsimleri birbirinden farklıdır.
E) II ve III numaralı merkezlerin yağış rejimi düzenlidir.

6.

- I. Kış yağışları oranı fazladır.
- II. Bodur ağaç türleri ve bazı çalılar yayılış gösterir.
- III. Yaz mevsiminde konveksiyonel yağışlar etkilidir.
- IV. Yağış oluşumunda mevsimlik rüzgarların etkisi fazladır.

Yukarıda verilenlerden hangisi Akdeniz iklim bölgelerinin genel özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7.

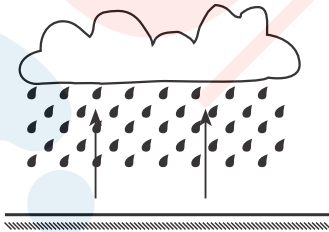
	Sıcaklık °C	Maksimum nem(gr/m ³)
I	20	14.4
II	10	7.5
III	25	19.5
IV	15	10.5

Yukarıdaki tabloda mutlak nem miktarları eşit olan ancak doyma noktasına ulaşmamış dört farklı hava kütlelerinin sıcaklığı ve maksimum nem miktarları verilmiştir.

Bu hava kütleleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) II. hava kütlelerinde bağıl nemin fazla olduğu
- B) III. hava kütlelerinde nem açığının daha büyük olduğu
- C) I. hava kütlelerinin bulunduğu yüksekliğin II. hava kütlelerinden az olduğu
- D) Sıcaklığı yüksek olan hava kütlelerinde maksimum nemin fazla olduğu
- E) II. hava kütlelerinin etkisinde kalan bölgelerde buharlaşma şiddetinin daha az olduğu

8.

Yukarıda hareket yönü gösterilen hava kütlelerinde yağışın başlaması aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Bölgede rüzgar hızının arttığına
- B) Hava kütlelerinin doyma sınırına ulaştığına
- C) Maksimum nemin yüksek olduğuna
- D) Yaz mevsimi koşullarının yaşandığına
- E) Bulut yoğunluğunun azaldığına

9.

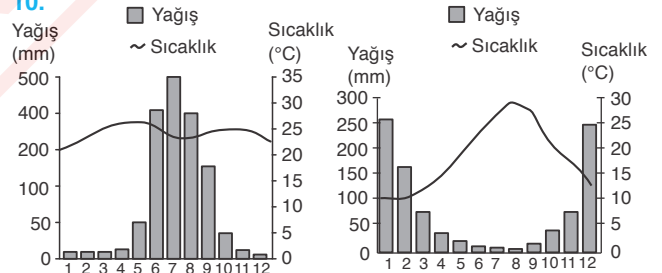
Yukarıdaki haritada belirtilen X merkezinden Y merkezine geçildiğinde,

- I. donlu gün sayısı,
- II. yıllık sıcaklık ortalaması,
- III. yağış miktarı,
- IV. yağışlı gün sayısı

özelliklerinden hangilerinde artış olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10.

Yukarıdaki grafiklerde iki merkezin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilmiştir.

Bu merkezler için;

- I. yağışların yıl boyunca yağmur olarak düştüğü,
- II. yağış rejimlerinin düzensiz olduğu,
- III. yaz ayları boyunca bulutluluk oranlarının fazla olduğu,
- IV. ocak ayı boyunca kırağı ve kırç oluşumlarına rastlandığı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11. Güneş ışınlarının gelme açısının büyüdüğü dönemde yağış miktarı artar. Ancak yıl içinde uzun bir kurak dönem yaşanır. Yıllık yağış miktarı 1000 mm nin üzerindedir. Sıcaklık ortalaması ise 20 °C den fazladır.

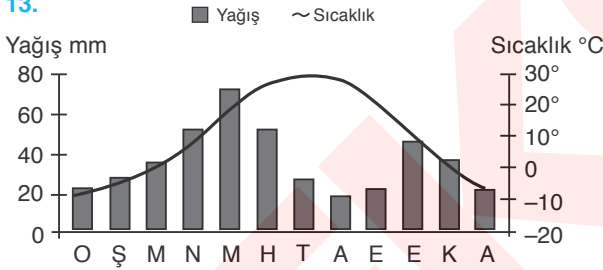
Yukarıda özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekvatorial B) Akdeniz C) Savan
D) Step E) Tundra

12. Batı Avrupa kıyılarında etkili olan iklimin genel özelliklerinin aşağıda verilen bölgelerden hangisinde de görüleceği söylenebilir?

- A) Kanada'nın batı kıyıları
B) Grönland'ın güney kıyıları
C) Doğu Avrupa ovaları
D) Afrika'nın orta kesimleri
E) Güneydoğu Asya kıyıları

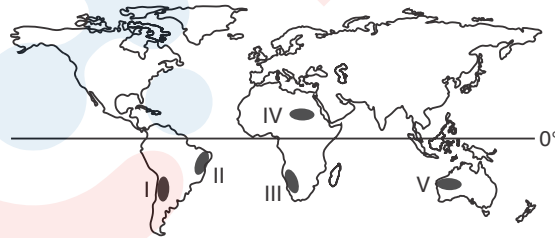
13.

Yukarıda sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilen bölgenin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bozkır B) Çayır
C) Savan D) Maki
E) Geniş yapraklı orman

14.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen merkezlerden hangisi yeryüzünün tropikal çöl bölgeleri arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Step iklimi bölgelerinde;

- I. yıllık yağış miktarının az
II. yaz kuraklığının belirgin
III. kış sıcaklık ortalamalarının düşük
IV. günlük sıcaklık farklarının fazla

olduğu bilinmektedir.

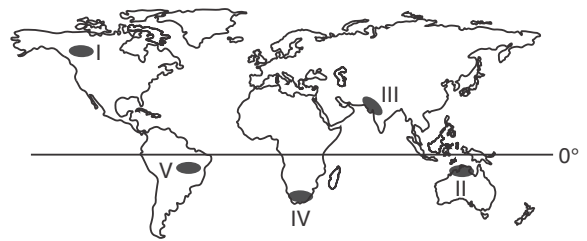
İklim bölgesinin bu özelliklerinden hangilerinin bölgede orman gelişimini engellediği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

16. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgenin Akdeniz ikliminin etkisinde olduğuna kesinlikle kanıt olur?

- A) Güneşlenme süresi uzun kumsalların olması
B) Kış sıcaklık ortalamasının 10 °C kadar olması
C) Zeytin, zakkum, defne türü bitkilerin geniş alanlara yayılması
D) Yağış rejiminin düzensiz olması
E) Cephesel yağışların etkili olması

17.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerden hangisinin doğal bitki örtüsünü tayga ormanları ve alpin çayırlar oluşturmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıdakilerden hangisi güneş ışınlarının yeryüzüne düşme açısını değiştirecek bir etken değildir?

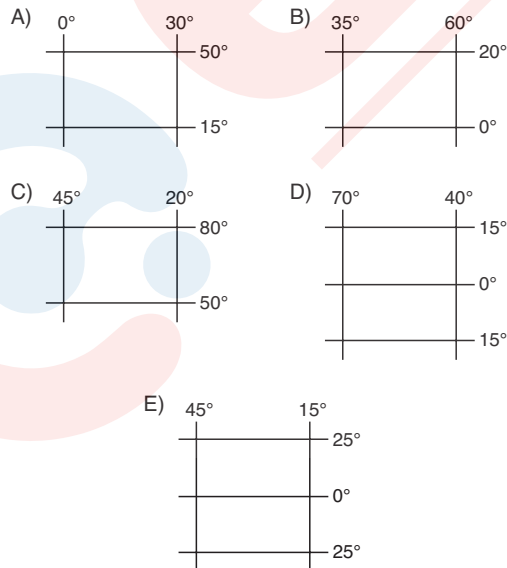
- A) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi
- B) Yer ekseninin eğik olması
- C) Yeryüzeyinde eğim değerinin değişmesi
- D) Yükseltinin artması
- E) Enlem derecesinin artması

19. Aşağıdakilerden hangisi bir merkezin bulunduğu yarımküre ile ilgili daha kesin bilgi verir?

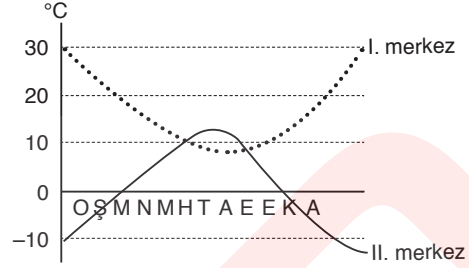
- A) Gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki fark
- B) Sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu ay
- C) Günlük sıcaklık ortalaması
- D) Yıllık sıcaklık farkı
- E) Kar örtülü gün sayısı

20. Aşağıda özel konum şartları eşit kabul edilen beş merkezin enlem ve boylam dereceleri gösterilmiştir.

Buna göre, bu merkezlerden hangisinde doğal bitki örtüsü çeşitliliğinin daha fazla olduğu söylenebilir?

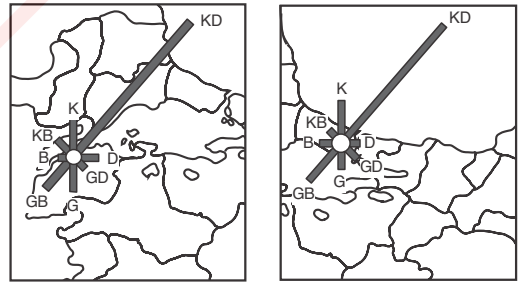
21. Sıcaklık

Yukarıda aylara göre sıcaklık ortalamaları verilen merkezler için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

- A) Bazı aylardaki sıcaklık ortalamalarının birbirine eşit olduğu
- B) En yüksek sıcaklık ortalamalarını yılın farklı dönemlerinde yaşadıkları
- C) Farklı yarımkürelerde bulundukları
- D) I. merkezin yıllık sıcaklık ortalamasının daha yüksek olduğu
- E) II. merkezde yağışlı gün sayısının daha fazla olduğu

22.

Yukarıda Çanakkale ve İstanbul'un rüzgar frekans gülleri verilmiştir.

Rüzgar frekans gülleriye bakılarak, Çanakkale ve İstanbul ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çevrelerindeki yerşekillerinin uzanış yönlerinin benzer olduğu
- B) Güneyden esen rüzgarların merkezlerde yağışa neden oldukları
- C) Her iki merkezde de batı yönünden esen rüzgarların esme sayısının en az olduğu
- D) Kuzeyden esen rüzgarların hızlarının en fazla olduğu
- E) Kuzeydoğudan esen rüzgarların bağıl nemi düşürdüğü

DÖRT KÖŞE

1. Bir ülkede aynı enlemdeki iki göl birbiriyle karşılaştırılmış göllerden I. sinde suyun donma süresinin daha uzun, birim yüzeyden meydana gelen buharlaşma miktarının daha az olduğu görülmüştür.

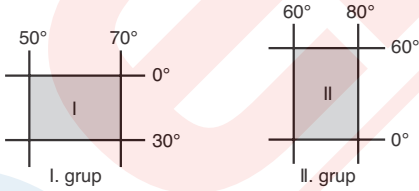
Her iki gölün yalnız yağış suları ile beslendiği bilindiğine göre, meydana gelen farklılık

- I. yükselti
- II. güneş ışınlarını alma açısı
- III. mevsim
- IV. karasallık denizellik

faktörlerinden hangileriyle açıklanamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

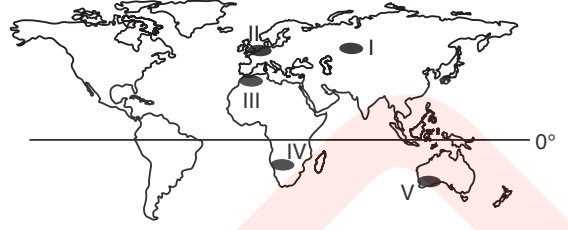
2. Aşağıda bitki coğrafyası konusunda çalışma yapan iki farklı grubun araştırma yaptıkları bölgelerin coğrafi koordinatları verilmiştir.

Bu bölgelerin deniz seviyesinde bulunduğu ve özel konum şartlarının aynı olduğu düşünüldüğünde; araştırma sonuçları ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) II. bölgede soğuğa daha dayanıklı bitki türlerinin yayılışı gözlemlenebilir.
- B) I. bölgede yayılış gösteren bitki türleri, II. bölgede de yayılış gösterir.
- C) I. bölgede bitki çeşitliliği, II. bölgeye göre daha azdır.
- D) Her iki bölgede de bitkilerin ocak - şubat aylarında yapraklarını döktüğü görülür.
- E) I. bölgede yüksek sıcaklık ve nem isteyen bitki topluluklarına rastlanır.

3.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerden hangilerinin yağışın mevsimlik dağılışı ve doğal bitki türleri bakımından birbirlerine daha fazla benzerlik gösterdikleri söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

4. Aşağıdaki tabloda beş hava kütesinin bağıl nemleri ve mutlak nemleri verilmiştir.

	mutlak nem gr / m ³	bağıl nem %
I	5	90
II	10	70
III	15	50
IV	20	40
V	22	30

Bu hava kütlelerinden hangisinde hava sıcaklığının daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

03

Doğal Sistemler III

- ▶ İç Kuvvetler
- ▶ Dış Kuvvetler
- ▶ Su Varlığı
- ▶ Genel Tekrar

**1. Aşağıdakilerden hangisi Yer'in iç yapısıyla ilgili da-
ha çok bilgi verir?**

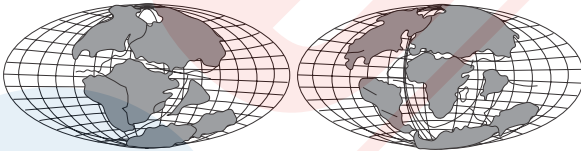
- A) Yeraltı sularının debisi
- B) Kıtaların büyüklüğü
- C) Okyanus sularının fiziksel özelliği
- D) Fay hatlarındaki deprem sıklığı
- E) Volkanik püskürmeler

2. Aşağıda bazı olaylar neden - sonuç ilişkisi içinde verilmiştir.

Buna göre, verilenlerden hangisi yanlıştır?

neden	sonuç
A) İki kıtasal levhanın birbirine yaklaşması	Kıvrım dağlarının oluşması
B) Tortul depolarının kalınlığının artması	Karaların alçalması
C) Yerkabuğunun faylarla parçalanması	Sıcak su kaynaklarının oluşumu
D) Karaların toptan yükselmesi	Volkanların aktif hale geçmesi
E) Volkanların aktif hale geçmesi	Yer sarsıntılarının görülmesi

3.

2. Jeolojik zaman

3. Jeolojik zaman

Yukarıdaki şekillerde kıtaların 2. ve 3. jeolojik zaman-daki durumu gösterilmiştir.

Şekiller incelendiğinde;

- I. Atlas Okyanusu'nun zaman içinde açılıp genişlediği
- II. Kıtaların birbirine göre konumunun değiştiği
- III. Genç kıvrım dağlarının oluştuğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Yer yuvarlağının yoğunluğu ve kalınlığı en az olan katmanı yerkabuğudur. Yerkabuğu sial ve sima olmak üzere iki bölümden oluşur.

Bu iki bölümün;

- I. mineral yapı,
- II. yoğunluk,
- III. sıcaklık,
- IV. tektonik hareketlilik

özelliklerinden hangileriyle birbirinden ayrıldığı söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Mantonun yer kabuğuna yakın kesimleri daha akışkandır. Mantonun bu kesimine astenosfer denir.

Burada meydana gelen yatay ve dikey doğrultudaki akımlar,

- I. levha hareketleri,
- II. okyanus çukurlarının oluşumu,
- III. orojenez,
- IV. organik tortul oluşumu

olaylarından hangilerinin meydana gelmesiyle ilişkilendirilmez?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

6. Tektonik deprem olma olasılığı fazla olan bir yöre için;

- I. jeolojik yapının kırıklı olduğu,
- II. yerçekiminin engebeli olduğu,
- III. karstik kayaçların bulunduğu,
- IV. yeraltı mağaralarının bulunduğu

bilgilerinden hangilerine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) I, II ve III

! Yeryüzünde tektonik, volkanik ve çökme depremleri olmak üzere üç tür deprem görülür.

7. Avrupa'nın güneyinde aktif bir deprem kuşağı bulunur.

Bu durumun öncelikli nedeni bölgenin hangi özelliğidir?

- A) İki kıta arasında yer alması
- B) II. jeolojik zamana ait kayaçların bulunması
- C) Bir iç denize kıyısı olması
- D) Levha sınırında bulunması
- E) Yer yüzeyinin çok engebeli olması

8. II. jeolojik zamanda yeryüzeyinden taşınan malzemeler deniz tabanlarında tortullanmış, bu tortullar III. jeolojik zamandaki dağ oluşumu hareketleri sırasında kıvrılarak su üzerine çıkmıştır. Yeryüzünün genç dağları olarak bilinen bu dağlarda ortalama yükselti fazladır.

Yukarıdaki parçaya göre, II. jeolojik zaman tortularına aşağıdaki arazilerden hangisinde rastlanacağı söylenebilir?

- A) Atlas Okyanusu'nun ortasında
- B) Kuzey Sibirya ovalarında
- C) Güney Avrupa'daki Alp dağları kuşağında
- D) Doğu Asya'daki levha sınırında
- E) Arap yarımadasındaki platolarda

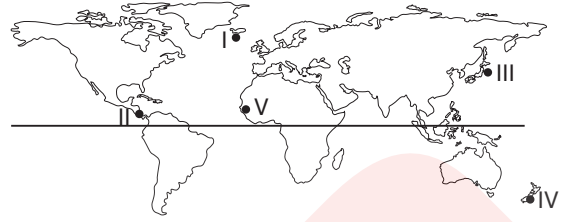
9. Aşağıdakilerden hangisi kimyasal tortul kayaçları fiziksel tortul kayaçlardan ayıran en önemli özelliktir?

- A) İçlerinde fosil bulundurmaları
- B) Uzun bir tortulanma sürecinin olması
- C) Dış kuvvetlerin taşıma faaliyeti sonucu oluşmaları
- D) Sularda çözülmüş malzemeden oluşmaları
- E) Tabakalar halinde bulunması

10. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Fosiller yerin iç yapısı hakkında bilgi verir.
- B) Yer'in iç kısımlarında sıcaklık ve yoğunluk fazladır.
- C) Manto'nun daha akışkan olan üst kısmına astenosfer adı verilir.
- D) Manto'da meydana gelen yatay ve dikey doğrultudaki akımlar iç kuvvetlerin oluşumundaki en önemli etkidir.
- E) Yer kabuğunun üst kısmını oluşturan sial okyanus tabanlarında incedir.

- 11.

Volkanizmanın yeryüzeyinin şekillenmesi üzerindeki etkilerini ve genç volkan konilerinin yapısını araştıran bir bilim insanının araştırma bölgesinin haritada gösterilen numaralı merkezlerden hangisi olması beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

! Volkanik araziler genellikle levha sınırlarında bulunur.

Bir volkanik dağın yamaçlarında ve çevresindeki lav örtülü düzlüklerde

- I. Bazalt,
- II. Andezit,
- III. Kumtaşı,
- IV. Tüf

kayaç türlerinden hangilerine rastlanması beklenmez?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

13. I. Kıtaların çekirdek kısımlarını oluşturan ilk kıvrımlar meydana gelmiştir.
II. Atlas Okyanusu açılıp genişlemiştir.
III. İstanbul ve Çanakkale boğazları oluşmuştur.
IV. Taşkömürü oluşumlarına neden olacak dev bitkiler gelişmiştir.

Yukarıda jeolojik dönemlerle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bunların oluşumuna göre eskiden yeniye sıralanışı nasıl olmalıdır?

- A) I - II - III - IV B) I - IV - II - III
C) II - I - IV - III D) III - II - IV - I
E) IV - I - II - III

1. Çakıltası ve kumtaşı kayaçları oluşum bakımından aşağıdaki kayaç gruplarından hangisinde yer alır?

- A) İç püskürük
- B) Başkalaşım
- C) Fiziksel tortul
- D) Dış püskürük
- E) Kimyasal tortul

2. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgenin levha sınırında olduğuna öncelikle kanıt olur?

- A) Bir ada üzerinde bulunması
- B) Kıta kenarında olması
- C) Yer kabuğu kalınlığının fazla olması
- D) Okyanus kenarında yer alması
- E) Deprem aktivitesinin fazla olması

3. Yeryuvarlığının iç kısımlarında bulunan magmanın yer kabuğuna doğru yükselmesi ve kabuğun içinde yavaş yavaş veya yüzeyde hızla soğuma sonucu magmatik kayaçlar oluşur. Bu tür kayaçların dış kuvvetler tarafından aşındırılıp yerin çukur bir yerinde üst üste tortulanmasıyla veya yüksek ısı ve basınç altında kalmasıyla farklı kayaç türleri de meydana gelir.

Parçada aşağıdaki kayaç oluşum şekillerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) İç püskürük
- B) Metamorfik
- C) Fiziksel tortul
- D) Organik tortul
- E) Dış püskürük

- 4. I. Kilaşı
- II. Tebeşir
- III. Andezit

Yukarıdaki kayaç türlerinin oluşum şekli aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Fiziksel tortul	Kimyasal tortul	Dış püskürük
B) Fiziksel tortul	Organik tortul	Dış püskürük
C) Organik tortul	İç püskürük	Kimyasal tortul
D) İç püskürük	Kimyasal tortul	Organik tortul
E) Organik tortul	Dış püskürük	İç püskürük

5. Yeryüzündeki kayaçlar aşağıdaki faaliyetlerin hangisinde doğrudan kullanılmamıştır?

- A) Petrol kuyularının açılması
- B) Kesici alet yapımı
- C) Bitkilerin öğütülmesi
- D) Konut yapımı
- E) Konutların ısıtılması

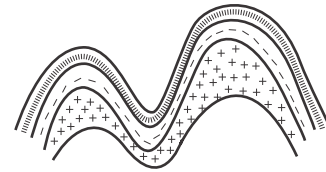
! Yeryüzündeki bazı kayaçlar enerji elde etmek amacıyla, bazı kayaçlar ise dirençleri fazla olduğu için kesme veya öğütme işlemlerinde kullanılmıştır.

- 6. • Linyit
- Turba
- Taşkömürü
- Mercan kayalıkları

Yukarıdaki kayaçlar için aşağıdakilerden hangisinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Yakın jeolojik dönemde tortullanan malzemeden oluşmaları
- B) Fosil yakıt olarak kullanılmaları
- C) Organik tortul kayaçlar arasında bulunmaları
- D) Denizel ortamlarda bulunmaları
- E) Yer'in iç yapısıyla ilgili bilgi vermeleri

7.

Yukarıda bir yörenin jeolojik yapısı gösterilmiştir.

Bu yörenin şekillenmesinde

- I. levha hareketleri,
- II. orojenez,
- III. volkanizma,
- IV. buzul aşındırması

olaylarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. Avrupa'daki Alp dağları yeryüzünün genç kıvrım dağlarına örnek gösterilir.

Oluşumu dikkate alındığında bu dağlık alanda;

- I. antiklinal,
- II. graben,
- III. senklinal,
- IV. traverten

şekillerinden hangilerinin kesinlikle bulunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Avustralya'da rastlanan bir bitki fosiline Antarktika kıtasında da rastlanması aşağıdakilerden hangisini kanıtlamak için kullanılır?

- A) Yeryüzündeki volkanizmanın jeolojik dönemler boyunca aktif olduğunu
- B) Yeryüzündeki canlıların yaşam alanlarını önemli oranda kaybettiğini
- C) Levha sınırlarının kıta sınırlarıyla örtüşmediğini
- D) Yer kabuğu levhalarının hareket halinde olduğunu
- E) Yeryüzündeki ilk canlılara ait fosillerin Antarktika kıtasında bulunduğunu

10. Aşağıda verilenlerden hangisi bir bölgenin şekillenmesinde volkanizmanın etkili olduğuna kanıt olur?

- A) Maar çukurlarının bulunması
- B) Graben düzlüklerine rastlanması
- C) Fiziksel tortul kayaçların bulunması
- D) Kıyı çizgisinin yer değiştirmesi
- E) Karanın ortalama yükseltisinin artması

11. Yer'in iç kısımlarında yüksek sıcaklıkta ve akışkan yapıdaki magmanın bulunması aşağıdakilerden hangisine neden olmaz?

- A) Deprem oluşumu
- B) Volkan püskürmesi
- C) Levha hareketliliği
- D) Dağ oluşumları
- E) Vadi oluşumları

12.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerden hangisinde

- volkanizmanın aktif olduğu,
- sık sık şiddetli depremler görüldüğü

söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Geniş yer kabuğu parçalarının toptan yükselmesi veya alçalması şeklinde gerçekleşen hareketlere epirojenik hareket adı verilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi epirojenik hareketlerin sonuçları arasında yer alır?

- A) Yeryüzündeki lav depolarının kalınlaşması
- B) Kıyı çizgisinin yer değiştirmesi
- C) Küresel iklim değişimlerinin yaşanması
- D) Organik tortul kayaçların oluşması
- E) Doğrultu atımlı fayların oluşması

14.

Epirojenik hareketler sırasında deniz seviyesinin yükselip deniz suyunun kara içlerine doğru ilerlemesine transgrasyon denir.

Aşağıdakilerden hangisi transgrasyon oluşumuna neden olacak bir durumdur?

- A) Karalar üzerindeki buzul depolarında kalınlığın artması
- B) Akarsuların akış hızının yükselmesi
- C) Yer yüzeyinde toprak oluşumunun hızlanması
- D) Fiziksel tortul kayaçların metamorfizmaya uğraması
- E) Okyanus ortası çukurlarının oluşması

1. Aşağıda volkanizma ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dayk ve batolit gibi şekiller derinlik volkanizması sonucu oluşur.
- B) Volkanik arazilere genellikle levha sınırında rastlanır.
- C) Volkanik araziler mineral bakımından zengin olduklarından verimli tarım toprakları oluştururlar.
- D) Büyük Okyanus çevresi hariç yeryüzündeki volkanlar aktivitesini kaybetmiştir.
- E) Volkanik faaliyet deprem, sel veya heyelana neden olabilir.

Buzullarla kaplı bir volkanik dağın aktif hale geçmesinin ne tür doğal afetlere neden olacağını düşünelim.

2. Aşağıda bazı yerşekillerinin oluşumu ile ilgili bilgi verilmiştir.

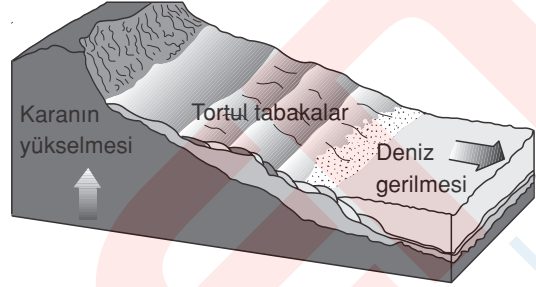
Buna göre, hangi şeklin oluşumu kayaç yapısıyla ilişkilendirilmemiştir?

- A) Yeraltı sularının içinde çözünmüş halde bulunan kirecin yeryüzünde çökmesi sonucu traverten basamakları oluşmuştur.
- B) Volkanik faaliyet sırasında yeryüzüne çıkan tuf ve bazaltın yüzey suları tarafından aşındırılmasıyla peribacaları meydana gelmiştir.
- C) Buzulların yeryüzündeki aşındırma faaliyetleri küçük boyutlu sirk çukurlarını meydana getirir.
- D) Aşınmaya karşı dirençli granit kayaçları çevresine göre yüksek ve belirgin yerşekilleri oluşturur.
- E) Sıcak deniz canlıları olan mercanların ölen kısımlarının üst üste birikmesi sonucu kıyılarda mercan resifleri oluşmuştur.

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin epirojenik hareketlerden etkilendiğine kanıt olur?

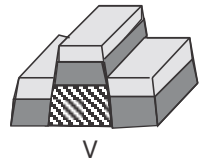
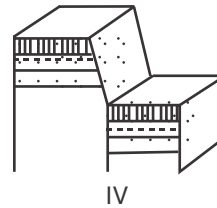
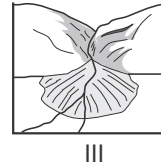
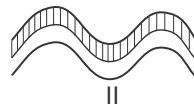
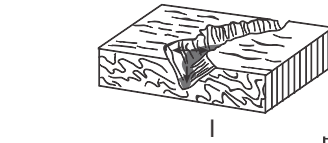
- A) Avrasya levhası ile Afrika levhası arasında bulunması
- B) Bazı yörelerinde I. jeolojik zamana ait fosillere rastlanması
- C) Yükseltisi fazla aşınım düzlüklerinin geniş yer kaplaması
- D) Akarsu ağının sık olması
- E) Faylarla parçalanmış arazilerin fazla olması

- 4. Yerkabuğu levhaları manto üzerinde bir denge oluşturacak şekilde dururlar. İzostatik denge adı verilen bu duruş karaların ağırlığı değişirse bozulur. Bu durumda kara yükselir veya alçalır.**

Buna göre, kara kütlelerinin şekildeki gibi hareket etmesine neden olabilecek olaylar arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Yeryüzeyinin aşınıp hafiflemesi
- B) Yeni bir okyanus çukuru oluşması
- C) Orojenez sonucu bir dağ meydana gelmesi
- D) Deprem sıklığının artması
- E) Volkanik malzemenin yeryüzeyinde depolanması

Yukarıdaki arazilerden hangilerinde graben düzlüklerinin bulunduğu söylenebilir?

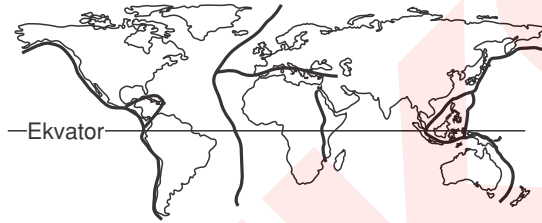
- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

6. Asya'nın doğusunda Büyük Okyanus levhası Avrasya levhasına doğru yaklaşmakta, bu iki levhanın karşılaşma alanında okyanusal levhanın karasal levhanın altına daldığı bilinmektedir.

Bölgedeki bu hareketliliğin aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Asya'nın doğusunda sıcak ve nemli bir iklim özelliğinin görülmesi
- B) Japonya ve Filipinler'de zaman zaman şiddetli depremler görülmesi
- C) Okyanus kenarında derin bir okyanus çukuru bulunması
- D) Volkanik ada yaylarının oluşması
- E) Asya'nın doğusunda çok sayıda aktif volkan bulunması

7.

Yukarıdaki haritada yeryüzündeki volkanik alanlar gösterilmiştir.

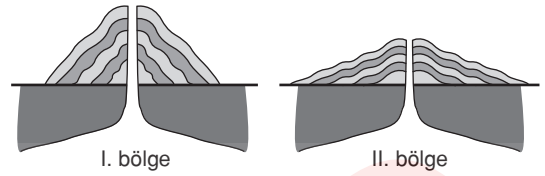
Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisinde arazinin şekillenmesinde volkanizmanın etkili olduğu söylenemez?

- A) Şili
- B) Meksika
- C) İtalya
- D) Endonezya
- E) Ukrayna

8. Orta Amerika ülkelerinde volkanizma aktif halde iken İskandinav ülkelerinde aktif volkan yoktur.

Bu durum her iki bölgenin hangi özelliğinin farklı olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Kayaç türü
- B) Jeolojik yapı
- C) Yerçekilleri
- D) Denize göre konum
- E) Yükselti

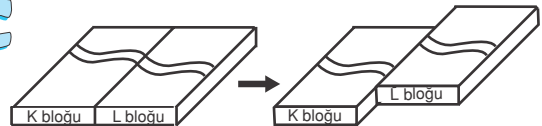
Yukarıdaki şekillerde farklı iki bölgede yeryüzüne ulaşan aynı miktardaki lavların bir baca etrafında üst üste birikmesiyle oluşmuş volkan konileri gösterilmiştir.

Buna göre, II. bölgede oluşan volkan konisinde yükseltinin daha az olması aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Kıta kenarında yer almasıyla
- B) Aşınımına uğramış olmasıyla
- C) Çıkan lavlarda akışkanlığın daha fazla olmasıyla
- D) Oluşum sürecinin daha uzun olmasıyla
- E) Daha çok tuf ve gaz çıkarmış olmasıyla

10. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda volkanizmanın etkisi yoktur?

- A) Maar
- B) Batolit
- C) Krater
- D) Senklinal
- E) Dayk

Yukarıdaki şekillerde bir araziye oluşturan K ve L bloklarının iki farklı dönemdeki görünüşü gösterilmiştir.

Şekiller incelendiğinde,

- I. zaman içinde L bloğunda yükseltinin arttığı,
- II. K bloğunu oluşturan kayaların volkanik kökenli olduğu,
- III. K ve L bloklarının birbirlerine göre yatay yönde yer değiştirdiği

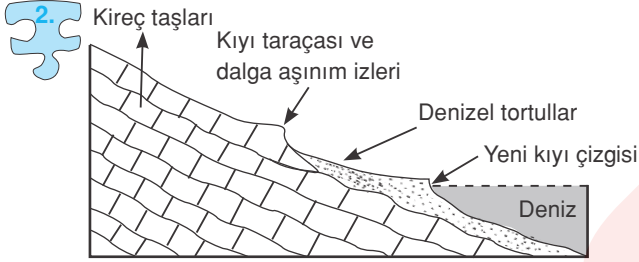
bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

1. I. Volkanik püskürmeler
II. Yer göçmeleri
III. Levha hareketleri
IV. Sıcak su kaynaklarında debi artışı

Yukarıda verilenlerden hangilerinin yer sarsıntılarına neden olması beklenmez?

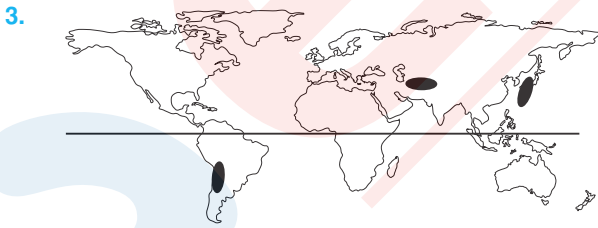
- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki şekilde bir kıyı bölgesinin jeolojik yapısı gösterilmiştir.

Bu yöre ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Kıyı boyunca verimli topraklar bulunur.
B) Dağ sıraları kıyıya paralel uzanmıştır.
C) Deniz tabanı zaman içinde kara haline gelmiştir.
D) Kıyı boyunca dalga yüksekliği fazladır.
E) Arazide volkanik kayalar yaygındır.

Yukarıdaki haritada yeryüzünde şiddetli tektonik deprem görülme ihtimali fazla olan bazı yöreler taranarak gösterilmiştir.

Bu durum yörelerin hangi özelliğinin ortak sonucudur?

- A) Levha sınırında bulunmaları
B) Yükseltilerinin fazla olması
C) Sıcak kuşakta olmaları
D) Volkanik arazilere sahip olmaları
E) Sıcak su kaynaklarına sahip olmaları

4. (I) Yetkililer izin vermedikçe hasarlı binalara girilmemesi konusunda halk uyarıldı. (II) Arama ve kurtarma çalışmaları başlatıldı. (III) İnsanların barınma ihtiyacının karşılanması amacıyla geçici konutlar oluşturuldu. (IV) Zemin etütlerinin biran önce tamamlanması kararlaştırıldı.

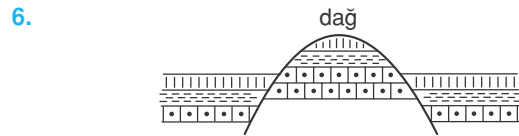
Yukarıda verilenlerden hangileri bir yörede meydana gelen şiddetli bir depremden sonra yapılması öncelikli olan çalışmalar arasında yer almaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Bir yörede bulunan horst ve graben yüzeyleri üzerinde yapılan araştırmada bu iki blok arasındaki yükselti farkının zaman içinde arttığı sonucuna varılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Graben alanlarında tortul birikiminin arttığına
B) Blokların aşınmaya karşı dirençli kayalardan oluştuğuna
C) Tektonik hareketliliğin devam ettiğine
D) Yörede yeraltı su varlığının arttığına
E) Yörede iklim koşullarının belirgin şekilde değiştiğine

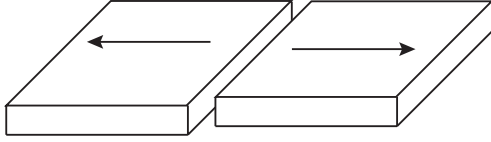
Yukarıdaki şekilde enine kesiti verilen dağlık alan; sert yapıdaki tabakaların yan basınçların etkisiyle kırılması, kırılan bloklardan birinin çevresine göre yükselmesi sonucu oluşmuştur.

Buna göre, bu dağlık alan ile ilgili;

- I. yapısında kireç taşlarının bulunduğu,
II. dağ eteği boyunca fay hatlarının uzandığı,
III. orojenez sonucu oluştuğu

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Yukarıdaki şekilde iki okyanusal levhanın hareket yönü gösterilmiştir.

Bu hareketliliğin

- I. okyanus tabanının açılıp genişlemesi,
- II. volkanik aktivitenin artması,
- III. tektonik depremlerin oluşması,
- IV. kara kütlelerinin toptan yükselmesi

olaylarından hangilerine neden olması beklenmez?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

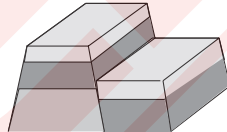
8. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünde orojenik hareketlerin etkili olduğunu kanıtlar?

- A) Himalaya Dağları'nın oluşması
B) Avrupa'daki bazı akarsuların ağız kısımlarında açılmalar olması
C) Atlas Okyanusu'nun yeryüzünde kapladığı alanın genişlemesi
D) Buzul devrinden sonra İskandinav yarımadasının ortalama yükseltisinin artması
E) Orta Anadolu'da maar oluşumlarına rastlanması

9.

I. yöre

II. yöre

Yukarıda bir araştırmacının araştırma yaptığı iki yörenin kesiti gösterilmiştir.

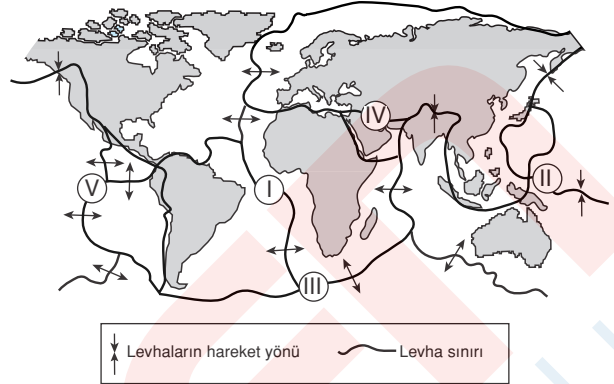
Yalnız şekiller incelendiğinde,

- I. birinci yöredeki dağlık alanın çevresine göre daha yüksek olduğu,
- II. ikinci yöredeki dağlık alanın kuzey güney yönünde uzandığı,
- III. birinci yöredeki tortul tabakaların kıvrımlı yapıda olduğu,
- IV. ikinci yörede kayaç çeşitliliğinin daha fazla olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki haritada yerkabuğunu oluşturan levhalar ve hareket yönleri gösterilmiştir.

Birbirine doğru yaklaşan iki levhanın karşılaşma alanlarında dalma batma zonları vardır. Bu karşılaşma özellikle okyanus tabanlarında meydana geliyorsa derin okyanus çukurları oluşur.

Buna göre, söz konusu oluşumun haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde meydana geldiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

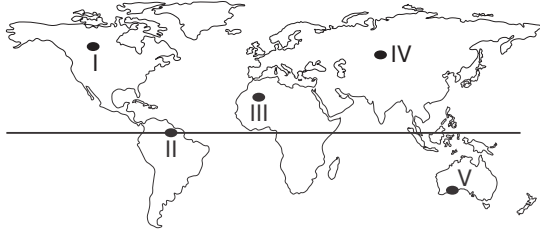
11. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda iç kuvvetlerin etkisi yoktur?

- A) Doğu Afrika'daki çöküntü ovalarının
B) İzlanda'daki krater alanlarının
C) Güney Amerika'daki And Dağları'nın
D) Zonguldak'taki taşkömürü yataklarının
E) Yeni Zelanda'daki gayzerlerin

12. Yerkabuğunu oluşturan levhalarda yatay ve dikey yöndeki hareketliliğin tamamen durduğu varsayılrsa, yeryüzünde aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Çöküntü depremleri
B) Heyelan oluşumları
C) Akarsu aşındırmaları
D) Buzul birikmeleri
E) Dağ oluşumları

1.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yörelerin iklim özelliği dikkate alındığında, hangisinde kahverengi veya kestane renkli step topraklarının yayılış gösterdiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Eski göl tabanlarında, killi ve kireçli depolar üzerinde oluşur. Kurak dönemde bu topraklarda derin çatlaklar oluşur. Bu çatlaklara toprağın üst kısmından dökülen malzeme, yağışlı dönemde tekrar yüzeye itilir. Kil oranının fazla olması toprağın işlenmesini zorlaştırır.

Yukarıda bir toprağın özellikleriyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

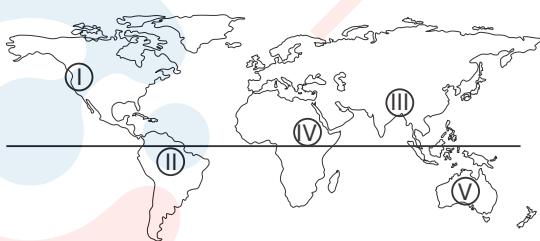
Parçadan yararlanılarak bu topraklarla ilgili

- I. oluşumunda kayaç türünün etkili olduğu,
- II. toprağın dikey yönde yer değiştirdiği,
- III. çayır bitkilerin altında gelişme gösterdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3.

Yukarıdaki haritada numaralanan merkezlerin iklim özelliği dikkate alındığında hangisinde kimyasal çözülmenin yetersiz olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

! Sıcak ve nemli bölgelerde kimyasal çözülme şiddetlidir.

4.

Yeryüzündeki delta alanlarında akarsuyun taşıyıp biriktirdiği malzemeden oluşan topraklar bulunur.

Bu topraklar için;

- I. mineral çeşitliliği bakımından zengin olmaları,
- II. horizonlarının belirgin olmaması,
- III. humus bakımından zengin olmaları,
- IV. bölgedeki ana kayanın özelliklerini yansıtmaları

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

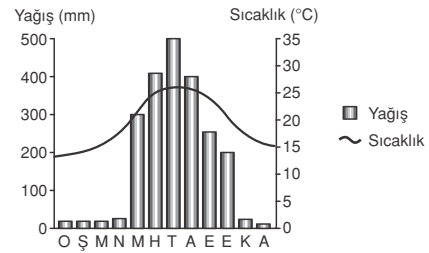
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

5.

Laterit topraklarını Orta Kuşak'ta yayılış gösteren kahverengi orman topraklarından ayıran en önemli özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman örtüsü altında gelişmesi
- B) Toprakta tuz ve kireç birikiminin az olması
- C) Kimyasal çözülmenin yetersiz olması
- D) Humus bakımından fakir olması
- E) Zonal bir toprak olması

6.

Yukarıda bir iklim bölgesinde aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilmiştir.

Bu bölge ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesin değildir?

- A) Bölgede özellikle yaz mevsiminde kimyasal çözülme şiddetlenir.
- B) Topraklarında kil oranı fazladır.
- C) Topraklarında tuz ve kireç birikimi azdır.
- D) Akarsu akımları düzensizdir.
- E) Toprak oluşumu kolaydır.

7. Çernezyom topraklarıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Orta Kuşağın yarı nemli sahalarında bulunur.
- B) Humus bakımından zengindir.
- C) Kumlu ve taşlı topraklardır.
- D) Çayır bitkisi altında gelişir.
- E) Tarımsal verimi yüksektir.

8. X yöresi: Toprak yüzeyinde tuz ve kireç birikimi fazladır. Toprak humus yönünden fakirdir. Toprak horizonları belirgindir

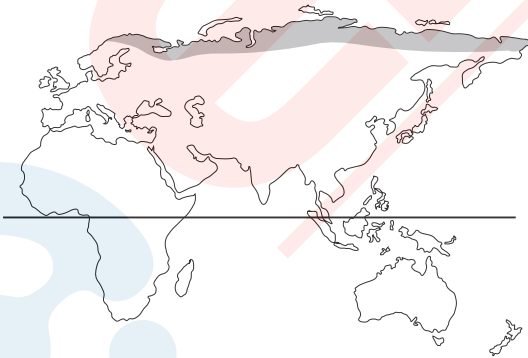
Y yöresi: Toprakta humus yönünden zengin kalın bir A horizonu vardır. Tuz ve kireç birikimlerine derinde bulunan B horizonunda rastlanır.

Yukarıda iki yörenin toprak özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) X yöresinde yıllık yağış miktarı azdır.
- B) Her iki yörede de zonal topraklar bulunur.
- C) Y yöresinde toprak verimi fazladır.
- D) Y yöresinde bitki varlığı daha fazladır.
- E) X yöresinde kimyasal çözülme daha şiddetlidir.

9.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen bölgede yayılış gösteren zonal topraklarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Toprakta humus azdır.
- B) Mekanik çözülme yetersizdir.
- C) Toprak uzun bir süre donmuş halde bulunur.
- D) Yaz ayları boyunca toprak nemi fazladır.
- E) Tarıma elverişsizdir.

10.

Merkezler	Sıcaklık(°C)	
	Gece	Gündüz
I	-2	28
II	20	24
III	4	20
IV	16	32
V	10	25

Yukarıda gece ve gündüz ortalama sıcaklıkları verilen merkezlerden hangisinde mekanik çözülmenin daha şiddetli olduğu söylenebilir?

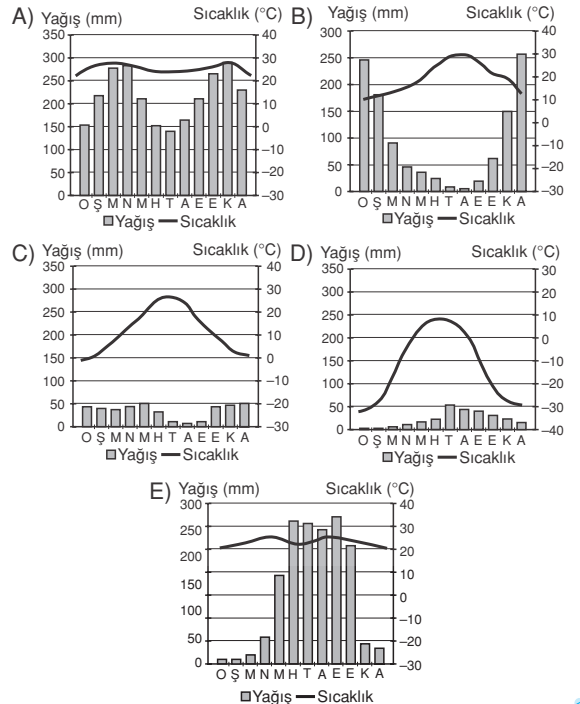
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Kayaçlar fiziksel veya kimyasal çözülme sonucu ufalanıp, ayrışır. Karasal iklim bölgelerinde kayaçların fiziksel çözülmeye uğraması daha kolaydır.

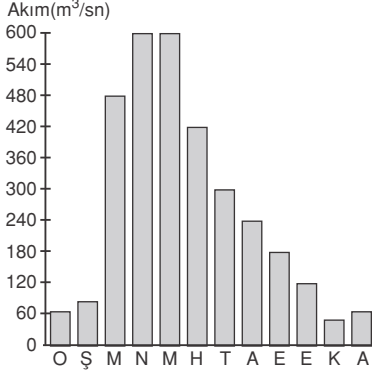
Bu durum karasal iklim bölgelerinin hangi özelliğinin öncelikli sonucudur?

- A) Günlük sıcaklık farklarının fazla olması
- B) Bitki örtüsünün cılız olması
- C) Topraklarında humus miktarının az olması
- D) Yüzey suları bakımından fakir olmaları
- E) Yıllık sıcaklık ortalamalarının düşük olması

12. Aşağıda aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilen yörelerin hangisinde kimyasal çözülmenin şiddetli olduğu ve bu durumun yıl boyunca devam ettiği söylenebilir?

1. Aşağıdaki grafikte, Kuzey Yarımküre'de bulan bir akarsuyun aylara göre akım miktarı gösterilmiştir.

Grafikten, yararlanılarak akarsuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisini doğrulayacak bir bilgiye ulaşılabılır?

- A) Havzası geniştir.
- B) Zaman zaman taşkın yapmaktadır.
- C) Kar ve buz rejimli bir akarsudur.
- D) Rejimi düzensizdir.
- E) Kış aylarında akış hızı azdır.

2. I. Sıcak ve nemli iklimlerde toprak oluşumu kolaydır.
II. Hidromorfik topraklarda yeraltı su seviyesi yüksektir.
III. Rendzina ve verdisol topraklar volkanik kayalar üzerinde oluşur.
IV. Laterit toprakları Orta Kuşak'ta yaygındır.

Yukarıda toprak oluşumu ve toprak tipleriyle ilgili olarak verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

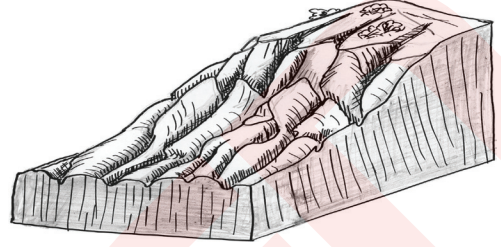
- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Canlı artıklarının ayrışmasıyla toprağa karışan ve toprak verimini artıran organik maddeye humus adı verilir.

Buna göre, humus ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Humus, toprak oluşumunu hızlandırır.
- B) Humuslu topraklar koyu renklidir.
- C) Humus, topraktaki A horizonunda bulunur.
- D) Çernezyom toprakları humus bakımından zengindir.
- E) Ekvatorial iklimin laterit toprakları humus bakımından fakirdir.

4. Aşağıdaki şekil, eğimli bir yüzeyde sel sularının oluşturduğu aşınım yüzeyini göstermektedir.

Şekildeki bilgilere dayanarak bu yüzeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Su erozyonu fazladır.
- B) Yüzey sularının akış hızı fazladır.
- C) Bitki örtüsü cılızdır.
- D) Yüzey pürüzlü bir görünüm almıştır.
- E) Akarsular menderesler çizmektedir.

5.

Yukarıda bazı akarsuların vadi kesitleri verilmiştir.

Vadi kesitleri incelendiğinde hangi akarsuların vadisinde derine aşındırmanın kesintiye uğradığı ile ilgili bir bilgiye ulaşılamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Bir akarsu vadisinde aşınımın son evresinde görülen, vadi boyunca çok az eğimin olduğu boyuna profile denge profili denir. Ren Nehri'nin orta ve aşağı çıkışında vadinin denge profilini aldığı söylenebilir.

Buna göre, Ren Nehri'nin orta ve aşağı çıkışı için aşağıdaki yargılardan hangisi kesin değildir?

- A) Derine aşındırma azalmıştır.
- B) Üzerinde ulaşım yapılabilir.
- C) Hidroelektrik potansiyeli azdır.
- D) Ağız kısmında bir delta oluşturmuştur.
- E) Akış hızı azdır.

! Akarsuların denge profilini almış kesimlerinde aşındırma aşındırma yoktur. Suyun akış hızı azdır.

7.

- Bir akarsuyun dağlık alanda açtığı dar ve derin vadiler şeklindedir.
- Bir çağlayanda, suyun döküldüğü yerde akarsuyun etkisiyle oluşmuş oyuklardır.
- Dağlık alanlarda çok miktarda malzeme taşıyan bir derenin taşıdığı malzemeyi dağın eteğinde biriktirmesiyle oluşan depolardır.
- Akarsuyun yüzeydeki bütün engebeyi ortadan kaldırmasıyla meydana gelmiş çok hafif engebeli büyük düzlüklerdir.

Yukarıda aşağıdakilerin hangisiyle ilgili bir açıklamaya yer verilmemiştir?

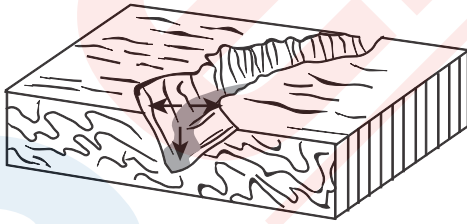
- A) Taraça B) Birikinti yelpazesi
C) Boğaz vadi D) Peneplen
E) Dev kazanı

8.

- Deniz sığ olmalı
- Deniz suyu sıcaklığı yüksek olmalı
- Kıyıda güçlü dalga ve akıntılar olmamalı
- Kıyıda biyolojik çeşitlilik az olmalı

Bir akarsuyun ağız kesiminde delta oluşturabilmesi için, kıyıda yukarıda verilen hangi özelliklerin birlikte bulunması gerekir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki şekilde bir akarsuyun vadisinde yaptığı aşındırmanın yönü oklarla gösterilmiştir.

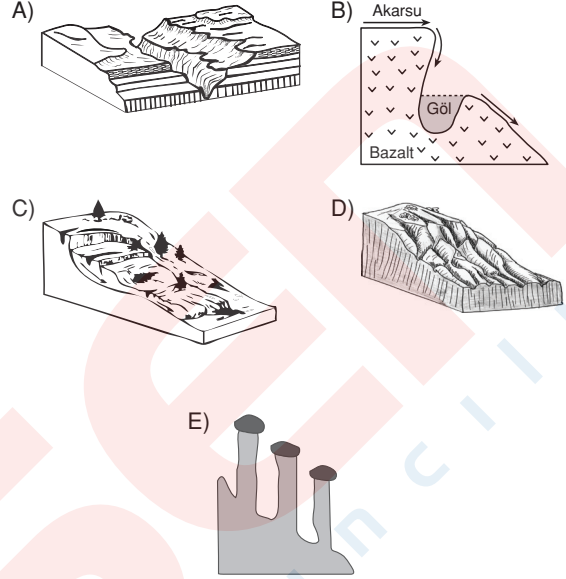
Bu yönlerde yapılan aşındırmanın akarsuda;

- yatağın genişlemesi,
- vadinin taban seviyesine yaklaşması,
- akış hızının artması

sonuçlarından hangilerine neden olması beklenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Aşağıdakilerden hangisi akarsuların veya sel sularının aşındırma yoluyla oluşturduğu yerçekillerinden birisi değildir?

11. Akarsuların birikinti konisi ve dağ eteği ovası oluşturduğu yerler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- Arazinin yüksekliği 500 metreden azdır.
- Akarsuyun yatak eğimi azalmıştır.
- Akarsu mekanik aşındırma yapmaktadır.
- Akarsuyun taşıma gücü artmıştır.
- Akarsuya ulaşan kol sayısı artmıştır.

Aşağıda bir grup öğrencinin araştırma yaptığı yüzeyler ve bu yüzeylerde karşılaştıkları toprak tipleri eşleştirilmiştir.

Yapılan eşleştirmelerden hangisinin kesinlikle yanlış olduğu söylenebilir?

Yüzey	Toprak
A) Delta	Alüvyal
B) Kırgıbayır	Kestane renkli step
C) Birikinti konisi	Kolüvyal
D) Taban seviyesi ovası	Terra rosa
E) Plato	Çernezyom

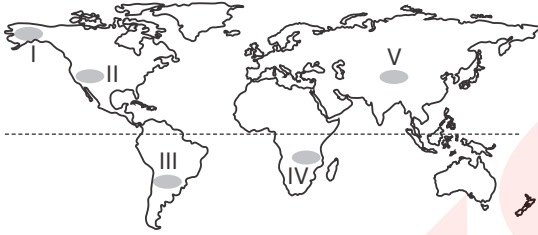
1. Yaygın olarak rüzgar aşınım izlerine rastlanan bir yöre için;

- I. bitki örtüsünün cılız olduğu,
- II. toprağın tanecikli yapıda olduğu,
- III. laterit topraklarının bulunduğu,
- IV. kimyasal çözülmenin şiddetli olduğu

yargılarından hangileri yanlış olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

2.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen bölgelerden hangisinde sirk çukuru, hörgüç kaya gibi şekillere deniz seviyesine daha yakın yüzeylerde rastlanacağı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Bir bölgede yaygın olarak barkan oluşumlarına rastlanması, yöre ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin doğruluğunu kanıtlar?

- A) Yıllık yağış miktarının fazla olduğu
- B) Litasol toprakların bulunduğu
- C) Toprak oluşumunun hızlı olduğu
- D) Kalıcı kar seviyesinin düşük olduğu
- E) Rüzgarın şekillendirici etkisinin fazla olduğu

4.

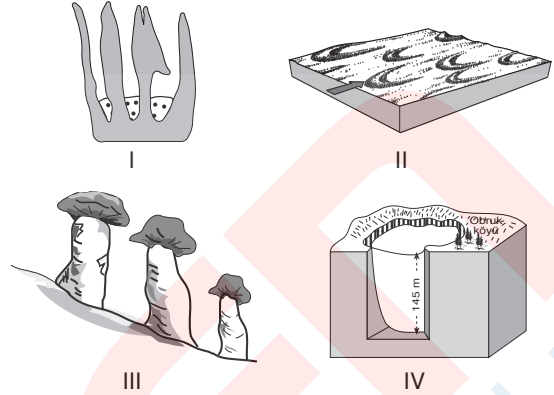
- I. Uvala
- II. Dağ içi ovası
- III. Dev kazanı
- IV. Sirk çukuru

Polye ovaları oluşum özelliği bakımından yukarıdaki yerçekillerinden hangilerine benzerlik gösterir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

! Polyeler karstik aşınım şekilleridir.

5.

Yukarıda verilen şekillerden hangileri suların kimyasal aşındırma yaptığı yerlerde oluşur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

6. Bir arazide yüzeye yakın bir mağaranın tavan kısmının çökmesi,

- I. obruk oluşumu,
- II. dar alanlı bir yer sarsıntısı meydana gelmesi,
- III. erozyon görülmesi,
- IV. yeraltı su seviyesinin düşmesi

olaylarından hangilerine neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

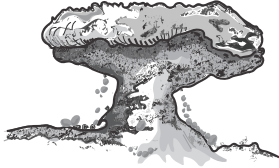
7. Bir bölgede mağara, obruk, uvala gibi yerçekillerinin yaygın olmasının nedeni olarak aşağıdakilerden gösterilebilir?

- A) Suda çözünebilir kayaçların yaygın olarak bulunması
- B) Yazların sıcak ve kurak geçmesi
- C) Akarsuların yeryüzü altı suları ile beslenmesi
- D) Dağların kıyıya paralel uzanması
- E) Yıllık yağış miktarının fazla olması

8. Aşağıdaki şekillerden hangisi suda çözülmüş malzemenin tortullanmasıyla meydana gelmiştir?

- A) Mercan kayalıkları
- B) Tekne vadileri
- C) Kanyon yamaçları
- D) Hörgüç kayaları
- E) Traverten basamakları

9.

Yukarıdaki şeklin meydana geldiği yerlerle ilgili,

- I. yeryüzeyinin şekillenmesinde rüzgar etkisinin fazla olduğu,
- II. yüzey sularında akımın fazla olduğu,
- III. toprağın gevşek dokuda olduğu,
- IV. bitki örtüsünün cılız olduğu

yargılarından hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. Bir kıyı bölgesinde kıyı boyunca buzul izlerine rastlanması bu kıyı bölgesi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisini doğrular?

- A) Yüksek enlemlerdedir.
- B) Okyanus kıyısıdır.
- C) Dalga aşınım izleri fazladır.
- D) Deniz suyu tuzluluğu fazladır.
- E) Deniz ilerlemesi görülmüştür.

Aşağıda dış kuvvetlerin aşındırma yoluyla oluşturduğu bazı şekiller verilmiştir:

- I. Uvala
- II. Mantar kaya
- III. Hörgüç kaya
- IV. Dev kazanı

Bunlardan hangilerinde aşınma sürecinin devam etmesi, şeklin büyümesine ve kapladığı alanın genişlemesine neden olur?

- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) III ve IV

12. • Yardang
• Şahit tepe
• Tafoni

Yukarıdaki oluşumların ortak nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kimyasal aşındırma
- B) Rüzgar biriktirmesi
- C) Akarsu aşındırması
- D) Rüzgar aşındırması
- E) Dalga biriktirmesi

13. I. Antartika'da geniş alanlı bir örtü buzulu bulunur.
II. Bakı, buzulların etki alanı üzerinde belirleyici bir faktördür.
III. Dördüncü jeolojik zamanda buzulların etki alanı genişlemiştir.
IV. Buzul bölgelerinde yıllık yağış miktarı fazla yağış rejimi düzenlidir.

Yukarıdaki bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

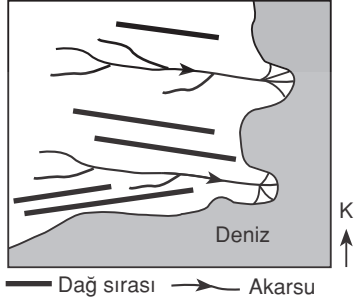
14. Aşağıdakilerden hangisinin oluşmasında rüzgarların doğrudan veya dolaylı etkisi olduğu söylenebilir?

- A) Almanya'daki lës topraklarının
- B) İç Anadolu Bölgesi'ndeki peribacalarının
- C) Orta Asya'daki barkanların
- D) Kuzey Afrika'daki mekanik çözülmenin
- E) Orta Doğu'daki mantar kayaların

15. Bir yörenin şekillenmesinde karstik süreçlerin etkili olabilmesi için yörenin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması zorunludur?

- A) Volkanizmanın aktif olması
- B) Kalker ve jips türünde kayaların olması
- C) Doğal bitki örtüsünün cılız olması
- D) Yağış rejiminin düzenli olması
- E) Yıllık sıcaklık ortalamasının 20 °C nin üzerinde olması

1.

Yukarıdaki haritada bir kıyı yöresi gösterilmiştir.

Bu kıyı yöresi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Yöresin güneyinde boyuna, doğusunda enine kıyı tipi görülür.
- B) Yöresin güneyinde kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım daha zordur.
- C) Yöresin kıyı kesimlerinin şekillenmesinde akarsu biriktirmesi de etkilidir.
- D) Yörede gel git genliği düşüktür.
- E) Yöresin güney kesimlerinde liman oluşumu kolaydır.

2.

Yukarıdaki haritada numaralı kıyı yörelerinin hangisinde kıyı şekillenmesinde hem buzulların hem de gel git olayının etkisi belirgindir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

- I. Falez
- II. Kıyı oku
- III. Haliç
- IV. Tombolo

Yukarıda verilenlerden hangileri dalgaların biriktirme yoluyla oluşturduğu şekillerden değildir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) I, III ve IV

4.

Kıyı önündeki bir ada, dalgaların kıyıda kum biriktirmesi sonucu karaya bağlanabilir.

Bu oluşumun görüldüğü bir yer için aşağıdakilerden hangisi kesindir?

- A) Dağ sıraları kıyıya paraleldir.
- B) Su sıcaklığı yüksektir.
- C) Gel git genliği fazladır.
- D) Deniz sığdır.
- E) Kıyı akıntıları kuvvetlidir.

5.

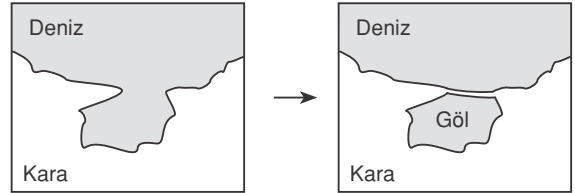
Güney Amerika'da bulunan ve kuzey güney yönünde uzun, dar bir kıyı şeridinde sahip olan Şili'de boyuna kıyı tipi bulunur.

Bu bilgi Şili ile ilgili aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Dağ sıralarının kuzey güney yönünde uzandığını
- B) Dağlık alanlarda ortalama yükseltinin fazla olduğunu
- C) Kıyı kesimi ile iç kesimi arasında iklim özellikleri bakımından fark olmadığını
- D) Kıyıları boyunca benzer iklim özelliklerinin görüldüğünü
- E) Kıyılarında gel git genliğinin az olduğunu

6.

Aşağıda bir kıyı yöresinde kıyı şeklinin zaman içindeki değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, bu kıyının şekillenmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Gel git akıntıları
- B) Buzul aşındırması
- C) Dağ sıralarının kıyıya göre konumu
- D) Dalga biriktirmesi
- E) Buzul biriktirmesi

7. I. Okyanus kıyılarında gel git genliği iç denizlerden fazladır.
II. Tektonik hareketler sırasında akarsu vadilerinin deniz suyu altında kalması rialı kıyıları oluşturur.
III. Alçak enlemlerde fiyortlu kıyılara rastlanmaz.
IV. Dalmaçya tipi kıyılarda dağ sıraları kıyı çizgisine dik uzanır.

Yukarıda verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

8. Gel git etkisindeki kıyılarda akarsu ağızlarının açılıp genişlemesi sonucu haliçler oluşur.

Buna göre, haliçli bir kıyıda,

- I. deniz suyu seviyesinin gün içinde değiştiği,
II. gel git akıntılarının oluştuğu,
III. turistik önemi fazla olan kumsalların yer aldığı,
IV. deniz ulaşımına elverişsiz olduğu

özelliklerinden hangilerinin görüldüğü söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. **Deniz seviyesinde zaman içinde herhangi bir değişimin görülmediği, dağ sıralarının kıyıya çok yakın ve kıyı çizgisine paralel sıralar şeklinde uzandığı bir kıyı bölgesi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

- A) Kıyı ile iç bölgeler arasındaki ulaşım zordur.
B) Kıyıda falez oluşumu kolaydır.
C) Kıyı ile iç bölgeler arasındaki iklim farkı belirgindir.
D) Kıyıda koy ve körfez sayısı azdır.
E) Kıyının gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark fazladır.

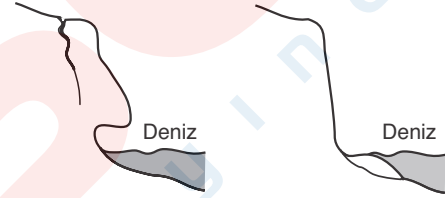
10. **Aşağıdakilerden hangisi bir kıyı bölgesinde dalgaların biriktirme yaptığına kanıt olur?**

- A) Akarsu ağızlarındaki deltaların büyüüp genişlemesi
B) Kıyı dikliklerinin gerilemesi
C) Kıyıdan denizin içine doğru uzanan bir kum setinin bulunması
D) Moren tepeliklerinin deniz suyu altında kalması
E) Dip akıntılarının kuvvetli olması

11. **İki denizi birbirine bağlayan dar bir boğazda kuvvetli yüzey akıntılarının bulunması, bu iki deniz ile ilgili aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?**

- A) Yüzölçümleri arasında belirgin fark olduğunu
B) Seviyelerinin birbirlerinden farklı olduğunu
C) Derinliklerinin fazla olduğunu
D) Aynı enlemde bulunduklarını
E) Tuzluluklarının birbirinden farklı olduğunu

12.

Yukarıdaki şekillerde bir kıyı bölgesinde kıyı dikliğinin iki farklı zamandaki görünüşü gösterilmiştir.

Buna göre, bu kıyının şekillenmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Organik tortul kayaçların
B) Kıyıya ulaşan akarsuların
C) Dalga aşındırmasının
D) Toprak kaymalarının
E) Dalga biriktirmesinin

13. **Bir kıyı yöresinde moren depolarından meydana gelmiş çok sayıda küçük adacık bulunması bu kıyı yöresi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?**

- A) Nüfuslanmaya elverişli olduğuna
B) Gel git etkisinde bulunduğuna
C) Şekillenmesinde buzul etkisinin fazla olduğuna
D) Verimli zonal topraklara sahip olduğuna
E) Sürekli rüzgarların etkisinde olduğuna

1. Bir akarsu havzasını tümüyle gösteren ayrıntılı bir izohips haritasından yararlanılarak;

- I. akarsuyun kaynak kesimiyle ağız kesimi arasındaki yaklaşık yükselti farkı,
- II. akarsu vadisindeki eğim değişiklikleri,
- III. akarsuda akım yükselmelerinin görüldüğü mevsim,
- IV. akarsudaki taşkın sayısı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Akarsuyun herhangi bir kesitinden bir saniyede geçen suyun m^3/sn cinsinden miktarına debi (akım) denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi herhangi bir akarsuyun aşağı çıkışında akımın yükselmesine neden olacak bir durum değildir?

- A) Akarsu havzasında buharlaşmanın şiddetlenmesi
- B) Akarsuyun orta çıkışındaki barajdan su bırakılması
- C) Akarsuyu besleyen yeraltı kaynaklarında debinin yükselmesi
- D) Akarsu havzasında sağanak yağış gürülmesi
- E) Akarsu havzasında kar ve buz erimelerinin başlaması

3. Akarsular beslenme durumuna göre, yağmur rejimli, kar ve buz rejimli, karma rejimli akarsular şeklinde gruplandırılabilir.

Buna göre, kar ve buz rejimli bir akarsu ile ilgili;

- I. havzasında yaz kuraklığı görüldüğü,
- II. havzasındaki yağış dönemi ile akım yükselme döneminin birbiriyle örtüşmediği,
- III. rejimin düzensiz olduğu,
- IV. kış aylarında taşkın yapma ihtimalinin fazla olduğu

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

4. Bir akarsuyun aylık ortalama akım miktarını gösteren bir grafikten yararlanılarak;

- I. akarsuyun akış hızı,
- II. akarsuyun akım düzeni,
- III. akarsudaki alüvyon miktarı,
- IV. akarsu uzunluğu

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) I, III ve IV

5. Bir fay hattı boyunca pek çok noktada derin yer altı sularının yeryüzeyine çıktığı gözlenmektedir.

Bu su kaynaklarının aşağıdaki avantaşlardan hangisini sağlayacağı söylenemez?

- A) Isı enejisi üretme
- B) Elektrik enerjisi üretme
- C) Sağlık turizmini geliştirme
- D) Sulama suyu elde etme
- E) Konutları ısıtma

6. Aşağıdakilerden hangisi bir yörenin açık havza olduğunu kanıtlar?

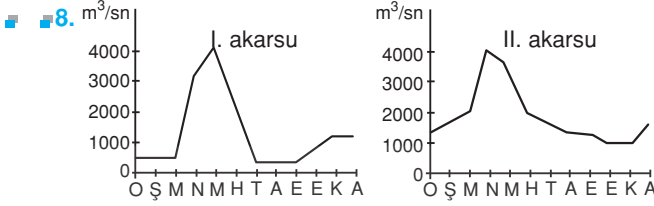
- A) Yeraltı su rezervlerinin fazla olması
- B) Hiç göl çanağı bulunmaması
- C) Yüzey sularının denize ulaşması
- D) Yağışla yeryüzüne inen suyun buharlaşmayla kaybedilenden fazla olması
- E) Yeryüzeyinin dağlık ve engebeli olması

7. Bir akarsuda yatak eğimi ve su miktarının fazla olmasının,

- I. akarsuyun akış hızının fazla olması,
- II. akarsuyun aşındırmasının fazla olması,
- III. vadide suyun yeraltına sızmasının kolay olması,
- IV. akarsu yüzeyinden buharlaşmanın kolay olması

sonuçlarından hangilerine neden olması beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

Yukarıda Kuzey Yarımküre'de bulunan ve yalnızca yağmur sularıyla beslendiği bilinen iki akarsuyun akım grafikleri verilmiştir.

Grafiklerden yararlanılarak akarsularla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. akarsuyun şubat ayındaki akım miktarı II. akarsudan azdır.
- B) Her iki akarsuyun maksimum akım dönemleri arasında yaklaşık bir ay fark vardır.
- C) II. akarsuyun yıllık akım miktarı daha fazladır.
- D) II. akarsuyun havzası daha geniştir.
- E) I. akarsuyun akım miktarında Ocak - Mart arası dönemde önemli bir değişme olmamıştır.

9. Bir akarsuyun herhangi bir kesitinden birim zamanda geçen su miktarı yıl içinde az veya çok değişir.

Bu değişimde aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Havzasındaki buharlaşma şiddeti
- B) Kar ve buz erimeleri
- C) Havzadaki kayaç türü
- D) Havzadaki tarım faaliyetleri
- E) Akarsuyu besleyen kaynakların akım düzeni

10. Akarsular ile ilgili verilen aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bir kara kütlesinin epirojenik hareketlerle toptan yükselmesi akarsuların denge profilinin bozulmasına neden olur.
- B) Delta ovaları akarsuların mekanik yolla aşındırdığı malzemenin birikmesi sonucu oluşur.
- C) Ortalama yüseltisi fazla olan arazilerde akarsuyun derine aşındırması kuvvetlidir.
- D) Sularını farklı iklim bölgelerinden toplayan akarsulara karma rejimli akarsu denir.
- E) Akarsu havzasında geçirimsizlik arttıkça akarsuyun akımı yükselir.

11. Güney Yarımküre'de okyanus ve denizlerin kapladığı alan Kuzey Yarımküre'den fazladır.

Bu durumun Güney Yarımküre'de aşağıdaki özelliklerden hangisinin ortaya çıkmasına neden olduğu söylenebilir?

- A) Dalga ve akıntılarının yeryüzeyinin şekillenmesi üzerindeki etkisinin fazla olması
- B) Yaz ve kış sıcaklık ortalamaları arasındaki farkın az olması
- C) Kuzeyden güneye doğru ilerleyen akıntılarının sıcaklığı artırıcı yönde etki yapması
- D) Buzulların deniz seviyesine kadar indiği yörelerin bulunması
- E) Okyanuslarda aynı enlemde yol alındığında sıcaklık ortalamaları birbirinden farklı yüzeylerden geçilmesi

12. Atlas Okyanusu'nun yüzölçümü Büyük Okyanus'tan azdır. Buna rağmen Atlas Okyanusu'nun özellikle Kuzey Atlantik'in dünya deniz ticaretindeki önemi çok fazladır.

Bu durumu aşağıdakilerden hangisi daha iyi açıklar?

- A) Çevresinde çok gelişmiş bölgelerin bulunması
- B) Kıyılarında liman olmaya elverişli koy ve körfezlerin olması
- C) Ulaşımı engelleyecek ters akıntılarının fazla olmaması
- D) Çok sisli ve çok rüzgarlı bölgelerinin iyi biliniyor olması
- E) Üzerinde çok uzun zamandır ulaşım yapılıyor olması

13. Gölden beslenen bir akarsuyun yaz mevsimi boyunca beslenme kaynağını kaybettiği, bu nedenle akarsu rejiminin düzensiz olduğu bilinmektedir.

Akarsuyun kaynağını kaybetmesi aşağıdakilerden hangisiyle ilişkili olabilir?

- A) Akarsuyun suyunun yoğun bir şekilde kullanılması
- B) Akarsuyu besleyen gölün su seviyesinin yaz mevsimi boyunca düşük olması
- C) Akarsuyu besleyen gölün tektonik oluşumlu olması
- D) Akarsuyun kapalı bir havzaya sahip olması
- E) Akarsu üzerinde çok sayıda baraj bulunması

1. Aşağıdakilerden hangisi bir gölün tuzluluk oranının artmasına neden olur?

- A) Gölü besleyen akarsuya yeni bir kol katılması
- B) Göl havzasında şiddetli kuraklık yaşanması
- C) Göl havzasında kar erimelerinin başlaması
- D) Havzasında yer altı su rezervlerinin artış göstermesi
- E) Göl havzasında sağanak yağışların başlaması

2. Lut Gölü, yeryüzünde tuzluluğu en fazla olan göllerden birisidir.

Bu bilgi göl ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisini doğrulamak için kullanılabilir?

- A) Yüzölçümünün küçük olduğunu
- B) Tektonik oluşumlu olduğunu
- C) Bir gidegeninin olmadığını
- D) Göl çanağının derin olduğunu
- E) Havzasının engebeli yapıda olduğunu

3. Kanada, Finlandiya, Norveç gibi ülkelerde çok sayıda göl vardır.

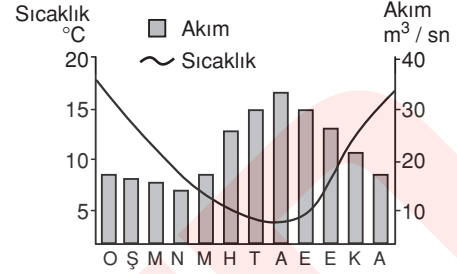
Bu ülkelerdeki göl çanaklarının oluşumunda aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tektonik faaliyetler
- B) Karstik kayaçların varlığı
- C) Buzul aşındırması
- D) Heyelan ve toprak kaymaları
- E) Volkanik faaliyetler

4. Aşağıdaki özelliklerden hangisi bir kaynak suyunun gayzer olduğuna kanıt olur?

- A) Akımının mevsimler arasında belirgin farklılık göstermesi
- B) Levha sınırında yer alması
- C) Akım miktarının fazla olması
- D) Aralıklarla sıcak su fışkırtması
- E) İçindeki mineral miktarının fazla olması

5.

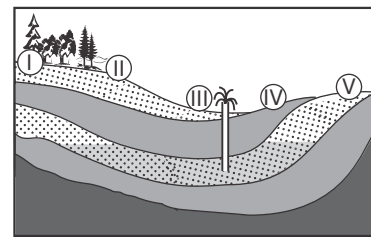
Yukarıdaki grafikte Kuzey Yarımküre'de yer alan bir kaynak suyunun su sıcaklığının ve akım durumunun aylara göre değişimi gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak bu kaynak suyu ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Su sıcaklığı mevsimler arasında belirgin farklılık gösterir.
- B) Yaz mevsiminde akım yükselmesi görülür.
- C) Beslenmesinde yüzey suları etkilidir.
- D) Karstik kaynaktır.
- E) Akımının en yüksek olduğu dönemde sıcaklık en düşüktür.

6. Aşağıdakilerden hangisinin yeraltı sularının beslenmesini kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) İklim çeşitliliğinin fazla olması
- B) Arazide ortalama yükseltinin fazla olması
- C) Arazide geçirirliliği fazla kayaçların olması
- D) Bölgede çok sayıda göl çanağı olması
- E) Toprağın killi yapıda olması

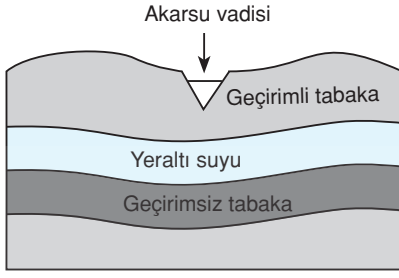
- Geçirimsiz tabaka
- Geçirirli tabaka
- İçinde yeraltı suyu bulunan tabaka

Yukarıdaki şekilde kıvrımlı arazide, iki geçirimsiz tabaka arasında bulunan artezyen suyu gösterilmiştir.

Buna göre, şekilde numaralandırılarak gösterilen merkezlerin hangisinden yeraltına sızan suların bu kaynağın beslenmesinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8.

Yukarıdaki şekilde içinde yeraltı suyu bulunan bir arazi-
nin kesiti gösterilmiştir.

**Aşağıda verilenlerden hangisi bu arazideki yeraltı
suyunun bir kaynaktan yeryüzüne çıkmasına ola-
nak sağlar?**

- A) Akarsuyun su miktarının artması
- B) Akarsuyun, vadisinde derine aşındırma yapması
- C) Yer yüzeyinde tarım amacıyla tıraşa yapılması
- D) Yer yüzeyinde buharlaşmanın şiddetlenmesi
- E) Bölgede ağaçlandırma yapılması

9.

- Su sıcaklığı 75 °C dir. Sıcaklığında yıl içinde belir-
gin bir değişme olmaz.
- İçinde bol miktarda madensel mineral bulunur.

**Yukarıda bazı özellikleri verilen kaynak aşağıdaki-
lerden hangisidir?**

- A) Artezyen
- B) Gayzer
- C) Karstik kaynak
- D) Yamaç kaynağı
- E) Fay kaynağı

**10. İzlanda ve Yeni Zelanda gayzer ve fay kaynakları bakı-
mından zengin ülkelerdir.**

Bu durum ülkelerin,

- I. yerçekilleri,
- II. jeolojik yapı,
- III. matematik konum,
- IV. iklim

özelliklerinden hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

**11. Maar Gölü çanaklarının oluşumunda aşağıdakiler-
den hangisi etkilidir?**

- A) Buzullaşma
- B) Heyelan
- C) Karstik aşınma
- D) Volkanizma
- E) Tektonik hareketler

**12. Doğal set göllerinin oluşumunda aşağıdakilerden
hangisinin etkisi yoktur?**

- A) Karstik arazide suyun kimyasal aşındırma yapması
- B) Heyelan sırasında yamaçtan dökülen kayaların bir
derenin yatağına dolması
- C) Volkanik lavların akarsu akışını kesmesi
- D) Dalgaların kıyı boyunca taşıdığı kumları bir körfezin
önünü kapatacak şekilde biriktirmesi
- E) Akarsu ve sel sularının taşıdığı alüvyonları bir vadi
önünde birikmesi

13.

X ve Y gölleri aynı iklim bölgesinde yer alır. Ancak X
gölünün kapladığı alan yaz mevsiminde yarı yarıya
azalırken Y gölünün alanında belirgin bir değişme ol-
maz.

**Bu durum X ve Y göllerinin hangi özelliğinin birbi-
rinden farklı olmasıyla ilişkilendirilebilir?**

- A) Göl çanaklarındaki derinlik
- B) Sularının kimyasal özelliği
- C) Göl çanaklarının kayaç yapısı
- D) Göl havzasındaki bitki varlığı
- E) Göl çanağının oluşum özelliği

**14. Aşağıdakilerden hangisi yapay set göllerinin yapı-
lış amaçlarından birisi değildir?**

- A) Akarsu taşkınlarını kontrol etme
- B) Tarım alanlarına su sağlama
- C) İçme suyu elde etme
- D) Enerji üretme
- E) Akarsu aşındırmasını önleme

**15. Karstik yeraltı sularını artezyen sularından ayıran
en belirgin özellik aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Sularındaki kireç miktarının fazla olması
- B) Yeryüzeyinden beslenmeleri
- C) Kıvrımlı yapıdaki arazilerde bulunmaları
- D) İçme suyu sağlamaları
- E) Geçirimsiz tabakalar arasında bulunmaları

İç Kuvvetler 1 / 4

Yer kabuğu magmadaki konveksiyonel akımlar nedeniyle bir bütün halinde yükselir, alçalır veya yatay yönde yer değiştirir. Bu sırada Sial ve Sima'nın birbirinden farklı hareket ettiği söylenemez.

(A) ● (C) (D) (E)

İç Kuvvetler 1 / 12

Bir volkanik dağın yamaçlarında ve çevresindeki lav örtülü düzlüklerde öncelikle dış püskürük kayalarla rastlanır. Kumtaşı ise fiziksel tortul bir kayadır.

(A) ● (C) (D) (E)

İç Kuvvetler 2 / 8

Kıvrımlı bir arazinin yükselen kısmına antiklinal alçalan kısmına senklinal adı verilir.

(A) (B) ● (D) (E)

İç Kuvvetler 2 / 14

Epirojenik hareketler sırasında deniz seviyesinin yükselmesi için kara kütlelerinin alçalması gerekir. Bir kara kütlelerinin alçalması için ise kara kütlelerinde ağırlığın artmasına neden olacak bir olayın gerçekleşmesi beklenir. Buzul depoları bu duruma neden olabilir.

● (B) (C) (D) (E)

İç Kuvvetler 3 / 5

Graben düzlüklerine kırıklı yapılarda rastlanır. Şekil IV ve V de arazinin kırıklı yapıda olduğu ve çevresine göre alçak düzlüklerin bulunduğu söylenebilir.

(A) (B) (C) (D) ●

İç Kuvvetler 3 / 9

Bir volkanın çıkardığı lavın akışkanlığı fazla ise bu lav çevreye kolay yayılır. Bu durumda yüksekliği az, basık bir volkanik dağ oluşur.

(A) (B) ● (D) (E)

İç Kuvvetler 3 / 11

Şekilde kırılan blokların yalnızca birbirine göre yer değiştirdiği görülmektedir. Bir blok diğerine göre daha yüksek bir hal almamıştır.

(A) ● (C) (D) (E)

İç Kuvvetler 4 / 2

Şekilde deniz seviyesinden yüksekte denizel tortullar olduğu görülmektedir. Bu bilgiden yararlanılarak deniz tabanlarının zaman içinde kara haline geçtiği söylenebilir.

(A) (B) ● (D) (E)

İç Kuvvetler 4 / 7

Okyanusal levhaların birbirinden uzaklaşacak şekilde hareket etmesi, okyanus tabanının açılmasına ve tektonik hareketliliğin artmasına neden olur. Bu hareketler deprem ve volkanizma oluşturabilir.

(A) ● (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 1 / 4

Taşınmış topraklarda toprak horizonu belirgin değildir. Bu topraklarda mineral çeşitliliği fazladır. Ancak humus bakımından zengin oldukları kesin değildir. Humus, bölgedeki iklim ve bitki varlığıyla ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) ●

Dış Kuvvetler 1 / 8

X yöresinde tuzlu topraklar bulunduğu göre bu bölge kurak bir alandır. Kurak alanlarda kimyasal çözülmenin şiddetli olduğu söylenemez.

(A) (B) (C) (D) ●

Dış Kuvvetler 2 / 4

Şekilde eğimli bir yüzeyde kırgıbayır oluşumu gösterilmiştir. Yüzey eğimi fazla olan bir arazide akarsuyun menderes oluşturması beklenmez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 2 / 9

Şekilde akarsu vadisinde yana ve derine aşındırma gösterilmiştir. Bu yöndeki aşındırmalar vadiyi genişletir. Vadi tabanını deniz seviyesine yaklaştırır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 2 / 12

Dağ yüzeylerinde taşınmış topraklar bulunur. Böyle bir yüzeyde zonal olan terra rosa topraklarına rastlanması beklenmez.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 3 / 5

I numaralı şekil karstik arazideki lapyayı, IV numaralı şekil obruğu göstermektedir. Bu şekiller suların kimyasal aşındırma yapması sonucu oluşmuştur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 3 / 11

Uvala ve dev kazanı yeryüzünde aşınma sonucu oluşan çukurluklar şeklindedir. Aşınma devam ederse bu çukurluklar büyür ve genişler.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 4 / 10

Kıyı önündeki kumsallar ve kum setleri dalga biriktirmesi sonucu oluşur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Dış Kuvvetler 4 / 11

Denizlerde tuzluluk ve yoğunluk farkı dip akıntılarının oluşmasında, seviye farkı yüzey akıntılarının oluşmasında etkili olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Varlığı 1 / 2

Akarsu havzasında buharlaşmanın şiddetlenmesi su kaybına neden olur. Bu durum akarsudaki su miktarını azaltır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Varlığı 1 / 13

Gölden çıkan bir akarsu, göl seviyesi düşerse beslenme kaynağını kaybeder.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Varlığı 2 / 7

Yüzey sularının geçirimsiz bir tabakadan yeraltına sızması mümkün olmadığına göre şekildeki I, II, III ve IV numaralı yüzeylerden yeraltı suyunun beslenmesi beklenmez. Beslenme sadece V numaralı yüzeyden meydana gelebilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Varlığı 2 / 8

Şekildeki akarsu vadisini yeraltı suyunun bulunduğu yere kadar aşındırırsa yeraltı suyu kaynaklardan yüzeye çıkabilir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Su Varlığı 2 / 13

Derinliği fazla olmayan sık göller, kurak dönemde buharlaşma sonucu sahip olduğu alanı büyük oranda kaybeder.

(A) (B) (C) (D) (E)

1. Yer kabuğunda bulunan ve dirençleri fazla olan granit kayaların aşağıdakilerden hangisi sonucu gnays kayalarına dönüşmesi beklenir?

- A) Aşınma ve ayrışma
- B) Tortullanma
- C) Isı ve basınç
- D) Çözünme
- E) Soğuma ve katılaşma

2. İzlanda'da 2010 yılında aktif hale geçen ve çok miktarda volkanik materyal çıkaran volkanın;

- I. Batı Avrupa ile Kuzey Amerika arasındaki hava ulaşımının aksaması
- II. hava kirliliğinin artması
- III. Batı Avrupa'da su kaynaklarının azalması
- IV. İzlanda'da deniz seviyesinin alçalması

olaylarından hangilerine neden olduğu söylenmez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) II, III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisi okyanus kenarlarında bulunan ve sık sık deprem yaşanan bir ülkede, depremin oluşturacağı zararı azaltmak amacıyla alınacak önlemlerden birisi değildir?

- A) Kıyı boyunca dalga setleri inşa etmek
- B) Depreme karşı güvenli konutlar yapmak
- C) Binaları sağlam zeminler üzerinde inşa etmek
- D) Kent yerleşmelerinde nüfus artışını önlemek
- E) Halkı deprem öncesinde yapılması gerekenler konusunda bilinçlendirmek

4. Akarsu veya sel sularının taşıyarak biriktirdiği malzemeden oluşan ve horizonları bulunmayan topraklara

- I. plato yüzeyi,
- II. delta ovası,
- III. birikinti konisi,
- IV. sander ovası

alanlarından hangilerinde rastlanır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

- 5. • Kalkerli arazi üzerinde bulunurlar.
- Makiler ve kızılçam ormanları altında gelişme gösterirler.

Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Podzol
- B) Kahverengi orman
- C) Terra rosa
- D) Kestane renkli step
- E) Hidromorfik

6. Akarsular tarafından derince yarılmış yüksek düzlüklere ne ad verilir?

- A) Plato
- B) Peneplen
- C) Vadi
- D) Delta
- E) Senklinal

7. Aşağıda akarsuların aşındırma veya biriktirme faaliyetleri sonucu oluşmuş bazı şekiller verilmiştir.

Bunlardan hangisine bir akarsuyun aynı kesiminde rastlanması beklenmez?

- A) Irmak adası - Menderes
- B) Menderes - Alüvyal tabanlı vadi
- C) Alüvyal tabanlı vadi - Taraça
- D) Dev kazanı - Birikinti konisi
- E) Menderes - Delta

8. Akarsuların taşıdığı alüvyonları denize ulaştığı yerde biriktirmesiyle delta ovaları oluşur.

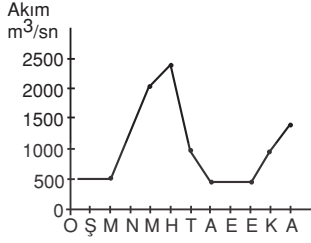
Buna göre, bir akarsuyun deltasının büyüüp gelişmesi konusunda,

- I. akarsuyun denge profilinin bozulması,
- II. akarsu vadisinin çeşitli kesimlerinde baraj inşa edilmesi,
- III. havzasında ağaçlandırma yapılması,
- IV. akarsuya yeni bir kol katılması

durumlarından hangilerinin etki yapacağı söylenbilir?

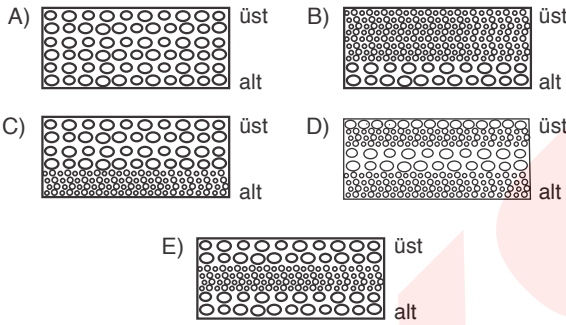
- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

9.

Yukarıdaki grafik bir akarsuyun aylara göre akım miktarını göstermektedir.

Akarsuların akımı ile taşıyıp depoladığı malzeme arasındaki ilişki dikkate alındığında, aşağıdaki alüvyal depolardan hangisinin akım durumu gösterilen akarsuya ait olduğu söylenebilir?

10. Mendereslerin yaygın olduğu bir yüzey ile ilgili olarak,

- I. eğimin az olduğu,
- II. akarsuyun yatak değiştirdiği,
- III. akarsu rejiminin düzensiz olduğu,
- IV. akarsu vadisinde taraça oluştuğu

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

11. Aşağıda zaman zaman taşkın oluşturan bazı akarsuların vadi şekilleri verilmiştir.

Bu akarsulardan hangisinde taşkın döneminde, vadi çevresindeki daha geniş bir arazinin su altında kalacağı söylenebilir?

- A) Alüvyal tabanlı
B) Çentik
C) Yatık yamaçlı
D) Boğaz
E) Kanyon

12.

- Karstik arazide aşınma sonucu oluşmuş en küçük şekil
- Rüzgarın kurak bölgelerden yarıkurak sahalara taşıyıp biriktirdiği, verimliliği yüksek topraklar
- Rüzgar etkisindeki sahalarda bulunan hilal şeklindeki kum tepeleri

Yukarıda tanımlaması yapılan şekiller aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Lapy, Lös, Barkan
B) Obruk, Moren, Mantarkaya
C) Polye, Lös, Barkan
D) Lapy, Moren, Mantarkaya
E) Polye, Barkan, Tafoni

13. Bir akarsuyun,

- taşıdığı alüvyon miktarının yıl boyunca fazla olduğu,
- ulaştığı kıyıda gel git genişliğinin düşük olduğu,
- döküldüğü denizin sığ olduğu

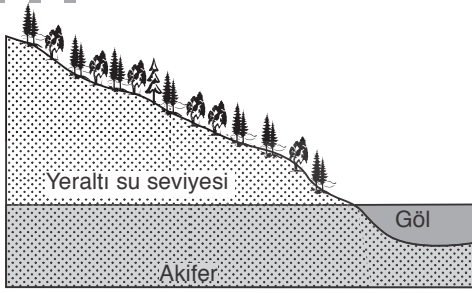
bilindiğine göre, bu durumun akarsuyun aşağı çıkışında aşağıdakilerden hangisinin oluşumunu kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) Taraçalı vadi
B) Delta düzlüğü
C) Vadi kaynağı
D) Birikinti konisi
E) Kanyon yamacı

14. Aşağıdakilerden hangisi Amazon ve Kongo nehirlerinin akımlarının düzenli olmasına öncelikle etki etmiştir?

- A) Açık havzada akış göstermeleri
B) Havzalarında yağış rejiminin düzenli olması
C) Tropikal bölgede yer almaları
D) Akımlarının fazla olması
E) Çevrelerinde nüfuslanmanın az olması

15.

Yukarıdaki şekilde bir bölgedeki arazi yapısı ve yer altı su seviyesi gösterilmiştir.

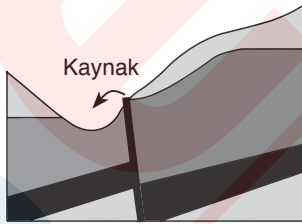
Bu bölgede,

- I. gölden tarım faaliyetlerinde kullanılmak amacıyla aşırı su çekme,
- II. arazideki eğimli yüzeyleri tarımlaştırma,
- III. ormanda aşırı ağaç kesme

uygulamalarından hangilerinin yapılmasının yer altı su seviyesinin düşmesine neden olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

16.

Yukarıda bir kaynağın bulunduğu arazinin jeolojik yapısı gösterilmiştir.

Bu kaynak ile ilgili,

- I. mineral zenginliğinin fazla olduğu,
- II. su sıcaklığının yüksek olduğu,
- III. zeminin karla örtülü olduğu günlerde su sıcaklığının belirgin şekilde düştüğü

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

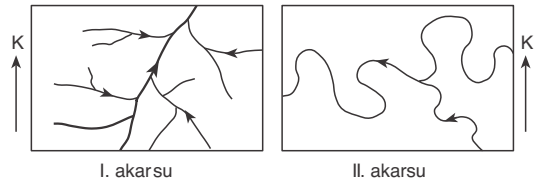
17. Aşağıdakilerden hangisi sıcak ve kurak bölgelerde yayılış gösteren toprakların özelliklerinden biri değildir?

- A) Mekanik çözülme kuvvetlidir.
B) Kimyasal çözülme yetersizdir.
C) Verimlilik fazladır.
D) Humus oranı azdır.
E) Tuzluluk oranı fazladır.

18. Her mevsim bol su taşıyan bir akarsuyun taşıdığı alüvyon miktarının az olması aşağıdakilerden hangisi ile ilgili olamaz?

- A) Açık havzada akış göstermesiyle
B) Havzasındaki bitki örtüsünün gür olmasıyla
C) Havzasındaki akarsu erozyonunun az olmasıyla
D) Havzasındaki kayaların dirençli olmasıyla
E) Havzasında engebelliğin az olmasıyla

19. Aşağıda iki farklı akarsuyun kollarıyla birlikte oluşturduğu şekiller gösterilmiştir.

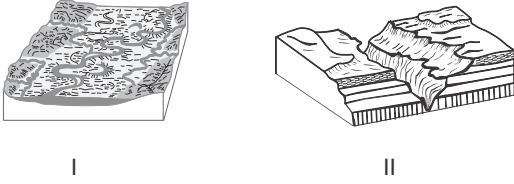
Şekiller incelendiğinde akarsular ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı akarsuya katılan kol sayısı daha fazladır.
B) II numaralı akarsu, yatağında biriktirme yapar.
C) I numaralı akarsuyun akış gösterdiği yerde kuzeyden güneye doğru gidildikçe yükselti genel olarak artar.
D) II numaralı akarsuyun hidroelektrik potansiyeli daha azdır.
E) Her iki akarsuyun akım rejimi düzenlidir.

20. Aşağıdaki oluşumlardan hangisinin büyümesi ve kapladığı alanın genişlemesi dağ eteği ovalarının oluşumuna neden olur?

- A) Irmak adası B) Birikinti konisi
C) Taban seviyesi ovası D) Kırgıbayır
E) Akarsu taraçası

21.

Yukarıda iki akarsu vadisinin profili gösterilmiştir.

Şekiller incelendiğinde bu vadileri oluşturan akarsular ve vadi tipleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. akarsu vadisinde hem aşındırma hem biriktirme faaliyetleri görüldüğüne
B) II. akarsuyun her mevsim yağışlı bölgede yer aldığına
C) I. akarsuyun akış hızının az olduğuna
D) I. akarsuyun vadi tabanında alüvyal topraklara rastlanacağına
E) II. akarsu vadisinin yamaçlarında farklı dirençte tabakalar bulunduğu

22. • Dağ sıraları kıyı çizgisine paralel uzanışlıdır.
• Kıyıda koy, körfez, ada ve yarımada gibi oluşumlara rastlanmaz.
• Yörenin kıyı kesimleriyle iç kesimleri arasında belirgin iklim farkı vardır.

Yukarıda bir kıyı yöresinin bazı özellikleri verilmiştir.

Bu yörede aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisinin bulunduğu söylenebilir?

- A) Dalmaçya B) Boyuna C) Enine
D) Haliç E) Ria

23. • Birikinti konisi
• Tafoni
• Tekne vadi
• Sarkıt
• Dev kazanı

Yukarıda aşağıdaki dış kuvvetlerden hangisinin aşındırma veya biriktirme yoluyla oluşturduğu herhangi bir şekle yer verilmemiştir?

- A) Yeraltı suları B) Dalgalar
C) Rüzgarlar D) Buzullar
E) Akarsular

24. Karstik arazilerde suların kimyasal aşındırma yapması sonucu oluşan şekiller arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Traverten B) Dolin
C) Polye D) Obruk
E) Lapy

25. Laterit topraklarının yaygın olduğu bir yöreyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlış olur?

- A) Sıcaklık ortalamaları yüksektir.
B) Kimyasal çözülme yetersizdir.
C) Yıllık yağış miktarı fazladır.
D) Toprak humus bakımından fakirdir.
E) Toprak tuz ve kireç bakımından fakirdir.

26.

Sıcaklık	Su özelliği
20° ve daha az	Soğuk
20° – 37°	Ilık
37° – 42°	Sıcak su
42° ve daha sıcak	Çok sıcak su

Yukarıdaki tabloda yer altı sularının su sıcaklıkları verilmiştir.

Buna göre bazı yer altı sularının su sıcaklıklarının fazla olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) İçindeki eriyik madde miktarının fazla olması
B) Sularının yerin derinliklerinden gelmesi
C) Sıcak iklim bölgelerinde yer almaları
D) Yüzey sularıyla beslenmeleri
E) Debilerinin yüksek olması

DÖRT KÖŞE

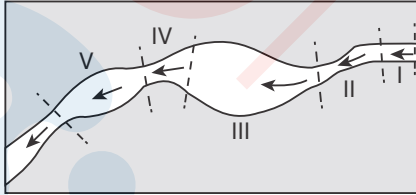
1. I. Birinci derecedeki deprem alanları
II. Okyanus ortası sırtları
III. Okyanus çukurları
IV. Taşkömürü ve linyit yatakları

Yerkabuğu on tane büyük çok sayıda küçük levhadan oluşmuştur. Yer kabuğunu oluşturan bu levhalar akışkan olan magma üzerinde hareket eder. Levhaların hareket halinde olması, levha sınırlarında pek çok oluşumun meydana gelmesine neden olmuştur.

Yukarıda verilenlerden hangileri bu oluşumlar arasında sayılamaz?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

2.

Yukarıdaki haritada bir akarsu vadisinin bazı kesimleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı kesimlerden hangisinde kum adasına rastlanma ihtimalinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Buzul sonrası dönemde İskandinav Yarımadası'nın ortalama yükseltisinin artması
II. Üçüncü jeolojik dönemde Avrupa'nın güneyindeki denizel tortulların kıvrılarak su üzerine çıkması
III. 2010'da İzlanda'da volkanizmanın aktif hale geçmesi
IV. 2011'de Büyük Okyanus'da meydana gelen tsunaminin Japonya kıyılarını etkilemesi

Yukarıda verilen olaylardan hangilerinin epirojenik harekete örnek olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

- Ülkenin kıyı kesimlerinde denizden kara içlerine doğru km lerce uzanan fiyortlar vardır.
- Ülke kıyıları boyunca moren depolarından meydana gelmiş adalar bulunur.

Yukarıda bir ülkenin kıyılarına ait özellikler verilmiştir.

Yalnız verilenlerden yararlanılarak ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Kıyı şekillenmesinde dış kuvvetlerin etkili olduğu
B) Kıyı boyunca soğuk okyanus akıntılarının etkili olduğu
C) Kıyı gerisinde ortalama yükseltinin az olduğu
D) Kıyılarında hinterlandı geniş limanlar bulunduğu
E) Kıyıların gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki farkın az olduğu

04

Beşeri Sistemler

- Nüfus ve Yerleşme
- Tablo ve Grafik Yorumları
- Genel Tekrar

NÜFUS VE YERLEŞME / I

1. Bir ülkenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ülkede beş yıl arayla yapılan nüfus sayımı sonuçlarından yararlanılarak belirlenemez?

- A) Kır ve kent nüfus oranındaki değişme
- B) Üçüncül faaliyet grubundaki nüfus oranı
- C) Okur yazar nüfus oranı
- D) Demografik yatırımlara ayrılan kaynak miktarı
- E) Kişi başına düşen milli gelir

! Nüfusa yönelik yatırımlara (eğitim ve sağlık harcamaları gibi) demografik yatırım denir.

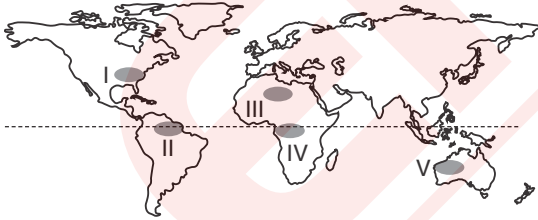
2. Nüfus artışının yüksek olduğu bir ülkede kalkınma hızının da uzun bir süre çok düşük seviyelerde kalması,

- I. işsizlik oranının artması,
- II. kişi başına düşen gelirin azalması,
- III. tarım kesiminde çalışan nüfusun azalması,
- IV. okullaşma oranının azalması

sorunlarından hangilerine neden olmaz?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) I, III ve IV

3. Yeryüzünde doğal, beşeri ve ekonomik nedenlerle nüfuslanmanın çok az olduğu tenha yöreler bulunur.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanlardan hangisinin bu yörelerden birisi olduğu söylenemez?

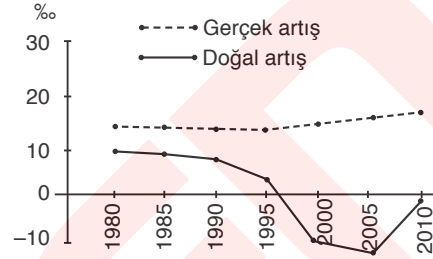
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. I. Kadın nüfus oranının erkek nüfus oranından fazla olması
II. Ortalama ömürün uzun olması
III. Çalışma yaşının yüksek olması
IV. Doğum oranlarının düşük olması

Bir ülkenin yukarıda verilen özelliklerden hangisi iki-sine sahip olması ülkede yaşlı nüfus oranının yükselmesine neden olur?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Aşağıdaki grafik bir ülkenin 1980 - 2010 yılları arasındaki doğal nüfus artışı ile gerçek nüfus artışı oranlarını göstermektedir.

Grafikten yararlanılarak ülke ile ilgili,

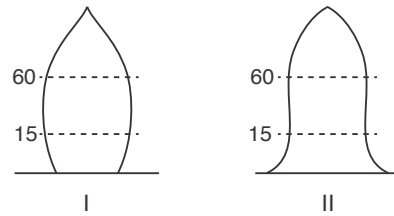
- I. nüfusun verilen dönemde arttığı,
- II. 2005'te doğal nüfus artışı ile gerçek nüfus artışı arasındaki farkın en fazla olduğu,
- III. 2000 - 2010 yılları arası dönemde ülkedeki doğum oranlarının ölüm oranlarından fazla olduğu,
- IV. her dönem göç aldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

! Doğum oranları ile ölüm oranları arasındaki fark doğal artış oranlarını verir.

6.

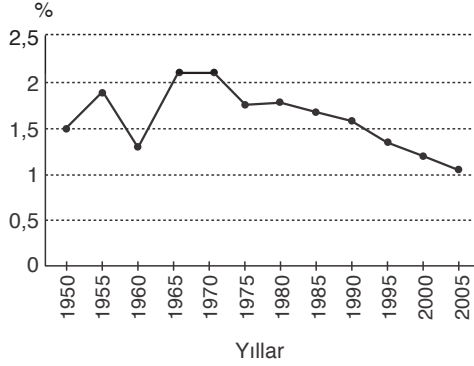

Yukarıdaki birinci grafikte bir ülkenin günümüzdeki nüfus yaş piramidi gösterilmiştir.

Bu ülkenin nüfus yaş piramidinin 15 yıl sonra ikinci grafikteki şekli alması için ülkede aşağıdakilerden hangisi gözlenmelidir?

- A) İşçi göçü alışı hızlanmalı
- B) Ölüm oranları azalmalı
- C) Doğum oranları artmalı
- D) Çalışma yaşı düşürülmeli
- E) Okullaşma oranı artırılmalı

7. Aşağıdaki grafikte dünya nüfusunun 1950 - 2005 yılları arasındaki artış oranı gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak dünya nüfusuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) 1960 - 1965 yılları arasında dünya nüfusu en fazladır.
- B) 1970 - 1985 yılları arasında dünya nüfus artış oranında önemli bir değişme olmamıştır.
- C) Dünya'nın her bölgesinde nüfus artışı % 1 in üzerindedir.
- D) 1955 - 1960 arası dönem ile 1990 - 1995 arası dönemde aynı nedene bağlı olarak dünya nüfus artış oranı düşmüştür.
- E) Dünyadaki nüfus artış oranı 1985'ten sonra sürekli olarak düşmüştür.

8. Bir ülkede son 30 yıllık dönemde,
- Çalışan nüfus içinde tarım kesiminde çalışanların oranının belirgin bir şekilde azaldığı,
 - Kırsal kesimde kadın nüfus oranının arttığı,
 - nitelikli iş gücünün önem kazandığı

bilinmektedir.

Bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kırsal nüfus oranı düşmektedir.
- B) Nüfus artış hızı yükselmiştir.
- C) Kalkınma hızı yükselmektedir.
- D) Nüfusun sektörel dağılımı değişmektedir.
- E) İç göç yaşanmaktadır.

9. Yeryüzünde nüfuslanmanın en az olduğu yerlerden birisi Amazon Nehri havzasıdır.

Bu havzanın az nüfuslanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) İklim koşullarının elverişsiz olması
- B) Sık bir orman örtüsü bulunması
- C) Yeni yerleşilen bir alan olması
- D) Bataklık alanların fazla olması
- E) Tarım olanaklarının yetersiz olması

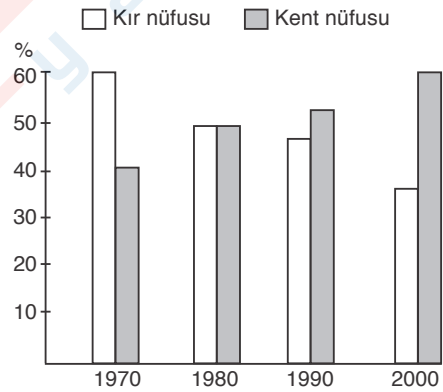
10.

	I. Ülke	II. Ülke	III. Ülke
Doğal artış (%)	13	24	32
Gerçek artış (%)	17	16	24

Yukarıda üç farklı ülkenin doğal ve gerçek nüfus artış oranları (%) verilmiştir.

Bu ülkelerde doğal artış ile gerçek artış arasındaki farkın göç olgusu ile ilgili olduğu bilindiğine göre hangi ülkelerin göç nedeniyle nüfus kaybettiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

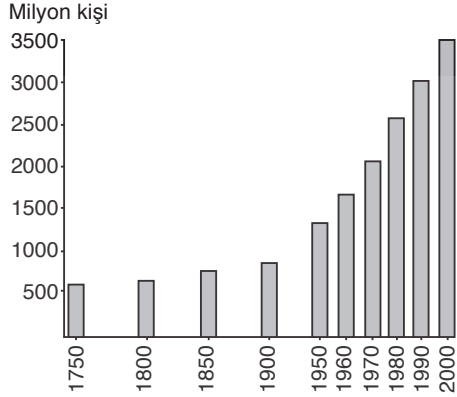
Yukarıdaki grafikte bir ülkenin 1970 - 2000 yılları arasındaki kırsal ve kent nüfus oranı gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ülkede nüfus artış hızının yükselme eğiliminde olduğuna
- B) 1980'de ülke nüfusunun yaklaşık yarısının kırsal yerleşmelerinde bulunduğu
- C) Ülkede çok sayıda büyük kent yerleşmesi bulunduğu
- D) Ülkedeki kırsal yerleşmelerinin dağınık dokuda olduğuna
- E) Verilen dönemde kent yerleşmelerindeki doğum oranının kırsaldan fazla olduğuna

NÜFUS VE YERLEŞME / 2

1.

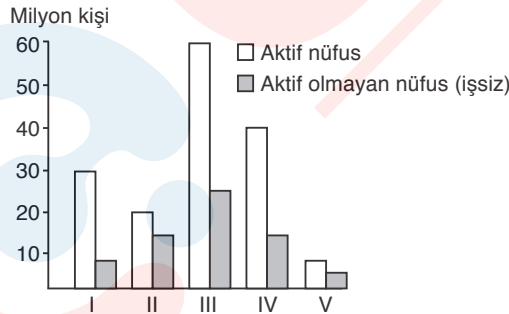
Yukarıdaki grafikte Asya Kıtası nüfusunun 1750-2000 yılları arasındaki değişimi gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Son 50 yıllık dönemde Asya nüfusu iki katına çıkmıştır.
- B) Asya'nın nüfus yoğunluğu verilen dönemde sürekli artmıştır.
- C) Asya'nın 1970 yılı nüfusu 2 milyarın üzerindedir.
- D) 1900-1950 arası dönemde nüfus artış oranı en yüksek kıta, Asya olmuştur.
- E) Asya'nın 1960-1970 arası dönemdeki nüfus artış oranı 1950-1960 arası dönemden fazladır.

2.

Bir ülkede 15-64 yaş grubunda olup çalışan nüfusa aktif nüfus, çalışmayan nüfusa aktif olmayan (işsiz) nüfus denir.

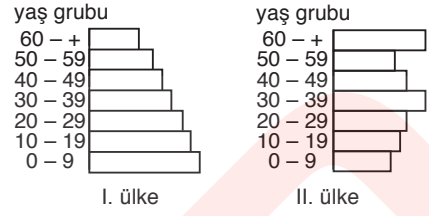

Yukarıdaki grafikte beş farklı ülkenin aktif ve aktif olmayan nüfusları verilmiştir.

Buna göre, verilen ülkelerden hangisinde çalışma çağındaki nüfus içinde işsiz nüfus oranının en az olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3.

Yukarıdaki grafikte iki ülkenin nüfus yaş piramidi gösterilmiştir.

Bu ülkelerde görülen,

- I. bebek ölüm oranlarının yüksek olması,
- II. konut ihtiyacının karşılanamaması,
- III. doğum oranlarının düşük olması,
- IV. işsizlik oranlarının fazla olması

sorunlarından hangilerinin ikinci ülkeye ait olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4.

İnsanların doğadan doğrudan faydalanmasını sağlayan ekonomik faaliyetlere birincil faaliyetler denir.

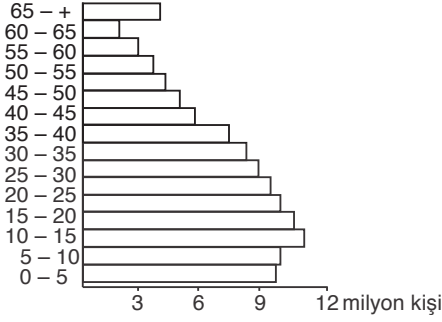
Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin birincil gruptaki bir ekonomik faaliyet olduğu söylenemez?

- A) Norveç'teki açık deniz balıkçılığı
- B) Bangladeş'teki pirinç tarımı
- C) İzlanda'daki sera sebzeçiliği
- D) Suudi Arabistan'daki petrol üretimi
- E) Bursa'daki ipekl dokumacılık

5.

Aşağıdaki bölgelerden hangisinde yerleşme üst sınırının düşük olduğu ve enlem etkisinden dolayı nüfusun bölgenin daha çok güneyinde toplandığı söylenebilir?

- A) İskandinav Yarımadası
- B) Muson Asyası
- C) Orta Afrika
- D) Güney Amerika
- E) Avustralya

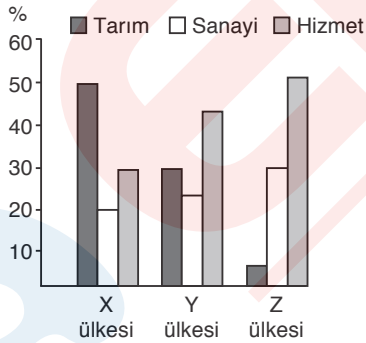

Yukarıda bir ülkenin 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre hazırlanmış nüfus yaş piramiti gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak ülke ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ülkedeki toplam nüfusa
- B) 65 yaş üzeri nüfusun toplam nüfus içindeki oranına
- C) Herhangi bir yaş grubunun bir önceki sayım dönemindeki nüfus miktarına
- D) Nüfusu en fazla olan yaş grubuna
- E) Nüfusu 9 milyonun üzerinde olan yaş gruplarına

7. Aşağıdaki grafikte üç farklı ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılımı gösterilmiştir.

Grafik X, Y ve Z ülkeleriyle ilgili,

- I. çalışma çağındaki nüfus miktarı,
- II. gelişmişlik seviyesi,
- III. tarım ürünü çeşidi,
- IV. maden zenginliği

bilgilerinden hangilerine ulaşılmasına olanak sağlar?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. Aşağıdaki özelliklerden hangisinin bir ülkede nüfusun ikiye katlanma süresinin uzamasına neden olacağı söylenebilir?

- A) Nüfus miktarının fazla olması
- B) Sağlık yatırımlarının artması
- C) Beslenme koşullarının iyileşmesi
- D) Doğum oranının düşük olması
- E) Ölüm oranlarının düşük olması

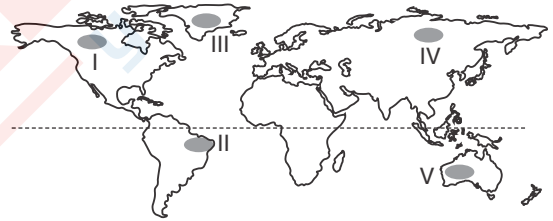

Bir X ülkesinin toplam milli gelirinde 2000-2010 yılları arasında herhangi bir değişme olmamasına rağmen ülkede kişi başına düşen gelir 2500 dolardan 2000 dolara düşmüştür.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Ülke nüfusunun arttığına
- B) İşsiz nüfus oranının arttığına
- C) Çalışma çağındaki nüfusun azaldığına
- D) Ülke dışına göç yaşandığına
- E) Demografik yatırımların arttığına

10.

Yukarıdaki haritada numaralanan merkezlerden hangisinde nüfuslanmanın az olması kuraklığın şiddetli olmasıyla ilgilidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. I. Kuzey Yarımküre'de 60° enlemlerindeki yüksek dağlık alanlar

II. Batı Avrupa'da haliç kenarındaki limanlar

III. 30° enlemlerindeki dinamik yüksek basınç alanları

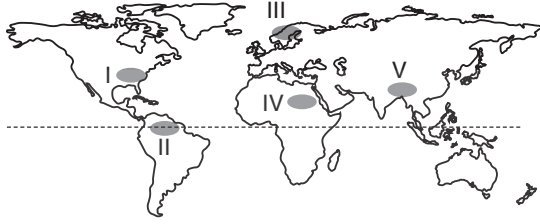
IV. Muson iklimindeki delta ovaları

Yukarıdaki alanlardan hangileri yeryüzünün sık nüfuslu yerleri arasında gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) I, II ve III

İklimin elverişli olduğu, ekonomik faaliyetlerin gelişme gösterdiği bölgelerde nüfus yoğunudur.

1.

Bir bölgede uzun süreli bir kurak dönem yaşanması su kaynaklarının azalmasına, tarım topraklarında verimin düşmesine neden olur. Böyle bir durum özellikle ekonominin tarıma dayalı olduğu bölgelerde toplu göçlere neden olur.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanlardan hangilerinde söz konusu nedene bağlı olarak sık sık göç hareketlerinin görüldüğü söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdakilerden hangisi bir ülkedeki iç göç hareketlerinin başlamasına neden olacak bir durum değildir?**

- A) Büyük kentlerdeki konut açığının kapatılabilmesi için toplu konut yapımının hızlanması
B) Tarım topraklarında makine kullanımının yaygınlaşması
C) Yerleşmelerin gelişmişlik düzeyi arasındaki farkın artması
D) Tarım topraklarında ve otlaklarda verimin azalması
E) Bir doğal afet nedeniyle bazı yerleşmelerde ekonomik durgunluk yaşanması

3. **Aşağıdakilerden hangisi bir yerleşmenin göç nedeniyle plansız büyüme gösterdiğini kanıtlayacak bir durumdur?**

- A) Hizmet sektöründe istihdam edilmiş nüfus oranının fazla olması
B) Trafığe çıkan araç sayısının fazla olması
C) Alt yapıda yenileme ve düzenleme çalışmalarının başlatılması
D) Ulaşımda toplu taşıma araçlarının yaygınlaştırılmaya çalışılması
E) İmalat sanayisine ait çok sayıda fabrikanın yerleşim alanları içinde bulunması

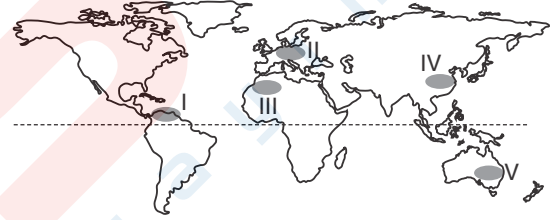
4.

- Dünyanın gelişmiş ve az gelişmiş bölgeleri arasındaki gelişmişlik farkının artmasına neden olur.
- Göç, kitlesel bir göç hareketi değildir. Göçe katılan kişi sayısı azdır.
- Göç hareketi göç alan bölgede mekansal bir sorun oluşturmaz.

Yukarıda bazı özellikleri verilen göç türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mübadele göçü
B) İşçi göçü
C) Beyin göçü
D) Mevsimlik göç
E) Doğal afet göçü

5.

15. yüzyıldaki Coğrafi Keşifler döneminde keşfedilen topraklara özellikle 19. yüzyılın başlarında önemli oranda göç olmuştur. Bu göçe katılanların daha çok siyasi baskılardan kaçmak, dini inançlarını özgürce yaşamak amacıyla göç ettikleri bilinmektedir.

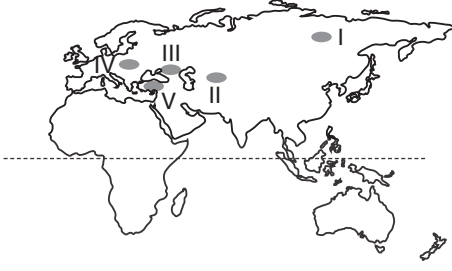
Yukarıdaki nedene bağlı göç hareketinin haritada belirtilen bölgelerden hangisinin daha çok nüfus kaybetmesine neden olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Gelişmişlik seviyesi yüksek olan ülkeler endüstrinin iş gücü açığını kapatmak amacıyla gelişmekte veya az gelişmiş ülkelere göç alırlar.

Buna göre, aşağıdaki ülke çiftlerinden hangisi arasında bu nedenle bir göç hareketi yaşanması beklenmez?

- A) Fransa – Tunus
B) Hindistan – İngiltere
C) Almanya – Norveç
D) Norveç – Türkiye
E) Türkiye – Kanada

4. yüzyılın sonlarına doğru Orta Asya'da görülen elverişsiz iklim koşulları bu coğrafyada yaşayan kavimleri göçe zorlamıştır.

Bu göç hareketinin sonucunda yukarıdaki haritada numaralandırılan alanların hangisinin etnik yapısında bir değişme gözlemlendiği söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin beyin göçü aldığı söylenemez?

- A) ABD
B) İngiltere
C) Kanada
D) Özbekistan
E) Birleşik Arap Emirlikleri

! Gelişmişlik seviyesi yüksek veya sermaye birikiminin fazla olduğu ülkeler daha fazla beyin göçü alır.

9. Aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkardığı göç hareketinin kısa süreli olduğu söylenemez?

- A) Brezilya'daki Rio Karnavalı
B) Kanada'daki Kış Olimpiyatları
C) Batı Anadolu'daki İzmir Fuarı
D) Çukurova'daki pamuk hasadı
E) Almanya'nın Hamburg kentindeki liman faaliyetleri

10. Ekonomik olarak güçlü ve planlı, büyük bir yerleşmenin yapılan antlaşmalarla ülke dışından göç alması aşağıdakilerden hangisine neden olmaz?

- A) Alt yapının yetersiz kalması
B) Tüketime artması
C) Nüfus yapısının değişmesi
D) Yerleşmede ticaretin canlanması
E) Kişi başına düşen yeşil alan miktarının azalması

11. Bir Afrika ülkesi olan Uganda 1970'lerde çoğunluğu ticaretle uğraşan hemen tüm Asya kökenlilerin ülkeden çıkarılmasına karar vermiştir. Seçenekleri olmayan bu Asyalılar doğdukları ülkeye dönmeye karar vermişler ve yalnızca üzerlerindeki eşyalarla ülke dışına çıkarılmışlardır.

Yukarıda verilen bilgiden yararlanılarak göç olayı ile ilgili;

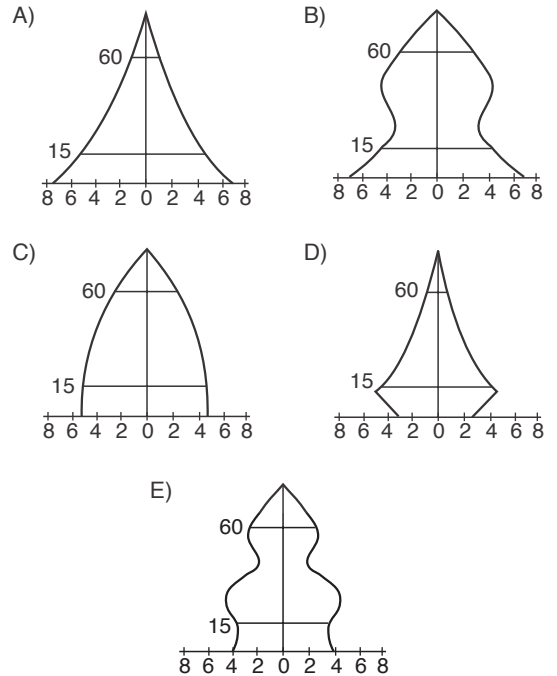
- I. siyasi bir göç olduğu,
II. zorunlu olduğu,
III. göçe katılan nüfusun yaş ortalamasının düşük olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Aşağıda bazı ülkelerin nüfus yaş piramidi verilmiştir.

Bu ülkelerden hangisinde doğum ve ölüm oranlarının yüksek olduğu söylenebilir?

1. Bir yerleşmenin geçici olması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Nüfus büyüklüğüyle
- B) Gelir düzeyiyle
- C) Ekonomik faaliyetin niteliğiyle
- D) Konut yetersizliğiyle
- E) Yüzölçümüyle

2. I. İşsizlik ve kaynak yetersizliği baskısının azalması
II. Uyum sorunun oluşturduğu gerginlik ve çatışmalar
III. İş gücü fazlalığına bağlı olarak oluşan işsizlik
IV. Nitelikli iş gücü kaybı

Yukarıda verilenlerden hangileri göç nedeniyle nüfusu hızla artan bir yerleşmede karşılaşılabilecek sorunlar arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisi Asya kıtasında yerleşmeyi sınırlandıran faktörlerden birisi değildir?

- A) Çöller
- B) Bataklıklar
- C) Yüksek dağlar
- D) Kestane renkli bozkır toprakları
- E) Tundra toprakları

4. I. İkincil ekonomik faaliyetlerde imalat esastır.
II. Madencilik, birincil ekonomik faaliyetler arasında yer alır.
III. Birincil ekonomik faaliyetlerde çalışan nüfus oranının fazla olduğu ülkelerin gelişmişlik seviyesi fazladır.
IV. Kırsal yerleşmelerde üçüncül faaliyetlerde çalışan nüfus fazladır.

Yukarıda verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

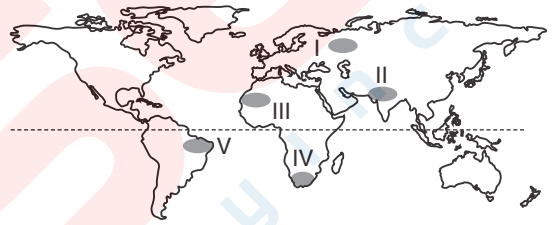
5. Avrupa'nın kuzey kesiminde çok nüfuslu şehir yerleşmelerinin bulunmamasında,

- I. geçim kaynaklarının sınırlı olması
- II. iklimin elverişsiz olması
- III. yerçekillerinin engebeli olması
- IV. su varlığının az olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan merkezlerden hangisi yeryüzünün ilk yerleşim alanlarından birisidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

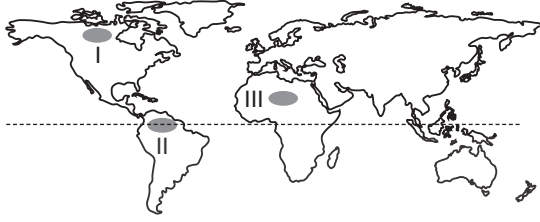
7. Aşağıdakilerden hangisi bir yerleşmenin kent yerleşmesi olduğunu kanıtlar?

- A) Konutların yapı malzemesinin yakın çevreden karşılanması
- B) Nüfus artışının % 17'nin üzerinde olması
- C) Yerleşmenin çizgisel gelişme göstermesi
- D) Mevsimlik göç alışının fazla olması
- E) Hizmet sektörünün istihdamdaki payının fazla olması

8. New York, Tokyo ve Hamburg yerleşmeleri için aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Yerleşme alt sınırı yüksektir.
- B) Hizmet sektöründeki istihdam oranı fazladır.
- C) Ticaret kapasitesi fazladır.
- D) Fonksiyonel çeşitlilik fazladır.
- E) Doğal çevrenin yerleşme üzerindeki olumsuz etkisi azdır.

9.

Yukarıdaki haritada numaralı alanlarda büyük kent yerleşmelerine rastlanmaz.

Bu duruma neden olan faktörler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Düşük sıcaklık	Aşırı yağış	Kuraklık
B) Kuraklık	Ulaşım zorluğu	Engebililik
C) Yerçekilleri	Aşırı yağış	Kuraklık
D) Düşük sıcaklık	Engebililik	Ulaşım zorluğu
E) Yerçekilleri	Kuraklık	Düşük sıcaklık

10. Aşağıdaki köy altı yerleşmelerinden hangisinin çevresinde geniş ve verimli tarım alanları olduğu söylenebilir?

- A) Kom B) Çiftlik C) Oba
D) Yayla E) Mezra

11.

	Kişi (milyon)
2000	6.059
2005	6.410
2010	7.000
2025	8.472

Yukarıdaki tabloda bazı tarihlerde dünya toplam nüfusu ile 2025 yılındaki tahmini nüfus miktarı verilmiştir.

Buna göre, her 10 yılda dünya nüfusuna yaklaşık 1 milyar kişinin eklenmesi ve bu artışın önümüzdeki dönemde de devam edeceğinin ön görülmesi aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) Sağlık koşullarının iyileşmesi
B) Hayat standartlarının yükselmesi
C) Beslenme olanaklarının artması
D) Ölüm oranlarının azalması
E) Çalışan kadın nüfus oranının artması

12.

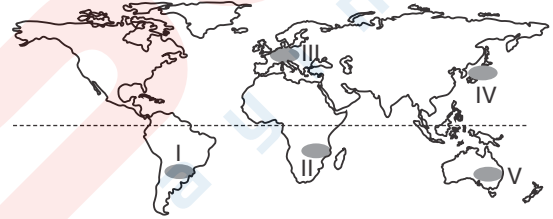
- Çok dağlık ve engebeldir.
- Tarım alanları dar ve parçalıdır.
- Ulaşım zordur.
- Tarımsal üretimde sulama suyu ihtiyacı yoktur.

Yukarıda bir yörenin bazı özellikleri verilmiştir.

Doğal çevre koşulları dikkate alındığında bu yöredeki kır yerleşmeleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kerpiç meskenlerden oluşurlar.
B) Dağın dokuludurlar.
C) Çizgisel gelişme gösterirler.
D) Yerleşme üst sınırı düşüktür.
E) Akarsu boyu yerleşmeleridir.

13.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen bölgelerden hangisinde,

- nüfus artışı hızının düşük,
- ortalama ömür beklentisinin uzun,
- nüfus yoğunluğunun az

olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

- Yayla
- Kom
- Oba

Yukarıda verilen yerleşmelerle ilgili olarak

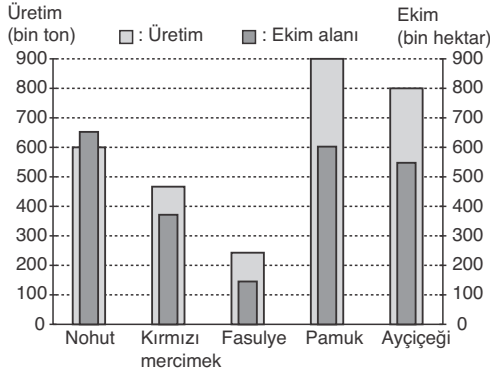
- I. köy altı yerleşmeleri oldukları,
II. idari açıdan köy merkezi durumunda bulundukları,
III. en önemli kuruluş nedenlerinin hayvancılık faaliyetleri olduğu

yargılarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

TABLO VE GRAFİK YORUMLARI / I

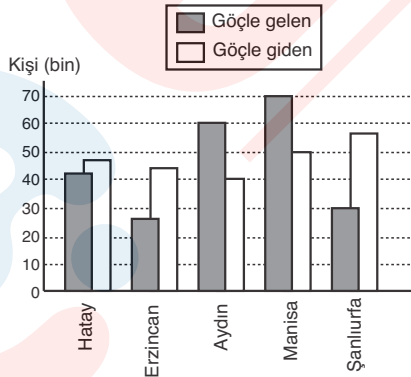
1. Aşağıdaki grafikte bazı tarım ürünlerinin 2003 yılında Türkiye'deki ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir.

Grafiğe bakılarak, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Fasulye ekim alanı ve üretim miktarı diğer ürünlere göre daha azdır.
- B) Türkiye'de yaklaşık 150 bin hektarlık bir alanda fasulye üretimi yapılmıştır.
- C) Üretim miktarı en fazla, ekim alanı en geniş olan ürün pamuktur.
- D) Ayçiçeği ile kırmızı mercimeğin üretim miktarları arasındaki fark 300 bin tondan daha fazladır.
- E) Nohut ekim alanından elde edilen verim diğer ürünlere göre azdır.

2.

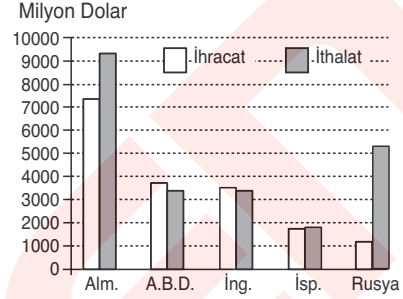

Yukarıdaki grafikte 1990 yılında bazı kentlere göçle gelen nüfus ile göç eden nüfus gösterilmiştir.

Buna göre, bu kentlerden hangisinde göç nedeniyle nüfus kaybı en fazladır?

- A) Hatay
- B) Erzincan
- C) Aydın
- D) Manisa
- E) Şanlıurfa

3. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 2004 yılında bazı ülkelerle yaptığı dış alım (ithalat) ve dış satım (ihracat) miktarları gösterilmiştir.

Grafiğe bakılarak, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Almanya ile olan ticaret hacmi diğer ülkelere göre fazladır.
- B) Rusya Federasyonu ile yapılan ticaretten oluşan dış ticaret açığı diğer ülkelere göre fazladır.
- C) ABD, İngiltere ve Almanya ile yapılan ticaretten elde edilen toplam gelir, giderden fazladır.
- D) İspanya ile olan dış ticaret hacmi 4 milyar dolardan azdır.
- E) Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat miktarı, Almanya'dan yapılan ithalat miktarından azdır.

4.

Otomotiv sanayi	1990	1994	1997
Otomobil	166.222	208.531	236.419
Traktör	30.739	24.249	48.681
Otobüs	1.663	1.020	3.448
Kamyon	16.679	11.235	43.618

Yukarıdaki tabloda Türkiye'deki otomotiv sektörünün 1990, 1994 ve 1997 yıllarında ürettiği araç sayıları (adet) verilmiştir.

Yalnızca tablodaki bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Verilen yıllarda otomobil üretim miktarı en fazla olmuştur.
- B) 1994'te traktör ve otobüs üretiminde bir önceki yıla göre azalma olmuştur.
- C) 1997'de otomobil üretimi, diğer araçların toplam üretiminden fazladır.
- D) Verilen yıllar arasında yalnız otomobil üretiminde sürekli olarak artış görülmüştür.
- E) Otomobillerin ihracattaki payı, diğer araçların ihracattaki payından fazladır.

5. Aşağıdaki tabloda Türkiye’de 1992 - 1996 yılları arasında çay yetiştiren çiftçi sayısı, üretilen yaş çay yaprağı miktarı ve elde edilen kuru çay yaprağı miktarı gösterilmiştir.

	1992	1993	1994	1995	1996
Çay Yetiştiren çiftçi sayısı	215.388	214.542	201.558	201.657	201.844
Elde edilen yaş çay yaprağı (ton)	724.383	578.500	654.000	532.465	600.000
Elde edilen kuru çay (ton)	144.025	117.099	134.350	102.713	114.540

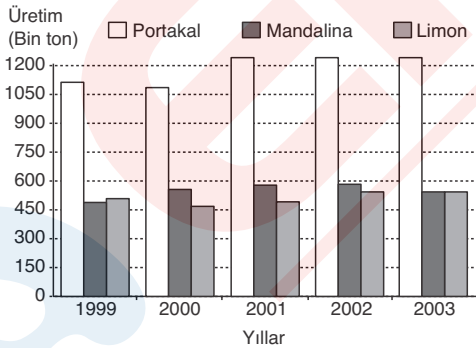
Tablodan yararlanılarak;

- çay yetiştiren çiftçi başına düşen yaş çay yaprağı miktarı,
- yıllara göre kuru çay yaprağı üretim miktarındaki değişme oranı,
- çay dikili alanlarda hektar başına elde edilen verim,
- ihracatta yer alan kuru çay yaprağı miktarı,
- çay tarımıyla uğraşan çiftçi sayısındaki değişim miktarı

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I, II ve V E) III, IV ve V

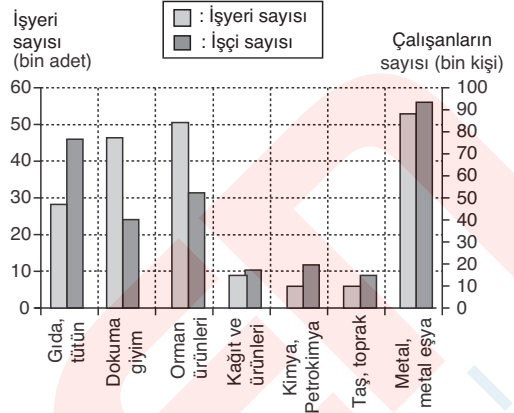
6. Aşağıdaki grafikte 1999 - 2003 yılları arasında Türkiye’deki portakal, mandalina ve limon üretiminin değişimi gösterilmiştir.

Grafiğe bakılarak, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

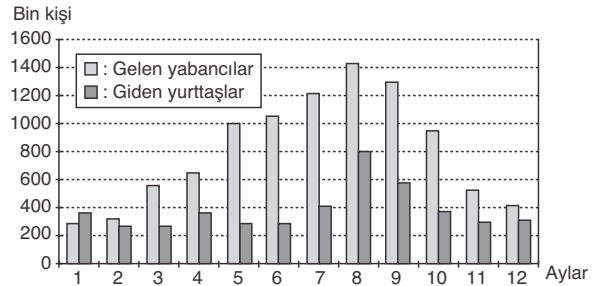
- 2001 - 2003 yılları arasında portakal üretim miktarı fazla değişmemiştir.
- Portakal üretim miktarının en az olduğu yıl, limon üretim miktarı da en azdır.
- Verilen yıllar arasında mandalina üretim miktarı 600.000 tonun üzerine çıkmamıştır.
- 2003 yılında mandalina ve limon üretim miktarı aynıdır.
- Türkiye’nin toplam turuncuğil üretimi içinde limonun payı 2002 ve 2003’te aynıdır.

7. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de imalat sanayi kollarında çalışan işçi sayısı ile işyeri sayısı verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- Metal ve metal eşya sanayi kolundaki işyeri ve işçi sayısı en fazladır.
 - Kimya - petrokimya ile taş - toprak sanayi kollarındaki işyeri sayısı birbirine yakındır.
 - Gıda ve tütün sanayi kolundaki işçi sayısı, işyeri sayısına oranla daha fazladır.
 - İşyeri sayısının en az olduğu iş kolunda, çalışan işçi sayısı da en azdır.
 - Orman ürünleri sanayi kolundaki işyeri ve işçi sayısı, dokuma ve giyim sanayine göre daha fazladır.
8. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de 1997 yılında aylara göre gelen yabancıların ve yurt dışına giden yurttaşların sayıları gösterilmiştir.

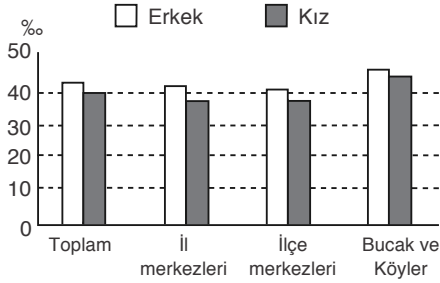

Grafiğe bakılarak, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Ocak ve ağustos ayları arasında gelen yabancıların ve yurt dışına giden yurttaşların sayısı düzenli bir şekilde artmıştır.
- Ağustos ayında gelen yabancıların sayısının en fazla olmasına bağlı olarak turizmden elde edilen gelir en fazla olmuştur.
- Gelen yabancıların ve yurt dışına giden yurttaşların sayısı, eylül - ekim ayları arasında en fazla azalmıştır.
- Gelen yabancıların sayısı, yurt dışına giden yurttaşların sayısından ocak ayı hariç her ay daha fazla olmuştur.
- Yurt dışına giden yurttaşların sayısı şubat - mart ayları arasında en az artmıştır.

TABLO VE GRAFİK YORUMLARI / 2

1. Aşağıdaki grafik, Türkiye'de 2005 yılında yerleşim birimlerine göre bebeklik çağındaki erkek ve kız çocuklarında ölüm oranlarını göstermektedir.

Grafığe göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bucak ve köylerdeki doğum oranı ilçe merkezlerinden yüksektir.
 B) Türkiye'de bir yıl içinde doğan erkek bebek sayısı kız bebek sayısından fazladır.
 C) Bucak ve köylerde bebeklik çağındaki ölüm oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir.
 D) Türkiye'nin toplam nüfusu içinde bebeklik çağındaki nüfus oranı % 40 kadardır.
 E) Türkiye'de bebeklik çağındaki nüfus oranı yaşlılık çağındaki nüfus oranından fazladır.

2. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de yağlı tohumlu bitkilerin bazı yıllardaki ekim alanı ve üretim miktarı verilmiştir.

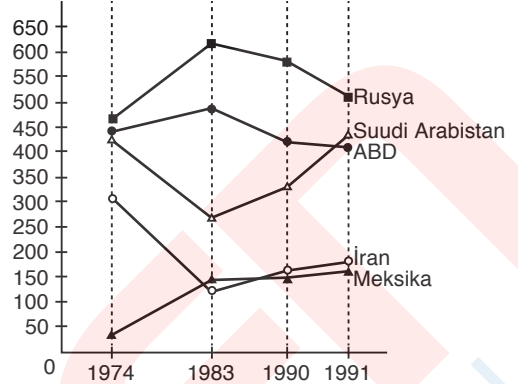
Yıl	Ekiliş (bin ha.)	Üretim (bin ton)
1940	481	228
1960	940	550
1980	1.361	1.653
1990	1.556	2.181
1995	1.521	2.366

Tabloya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) 1940 - 1960 yılları arasında yağlı tohumlu bitkilere ayrılan arazide önemli oranda artış olmuştur.
 B) Türkiye'de yağlı tohumlu bitkilerin üretimi verilen yıllar arasında sürekli artış göstermiştir.
 C) 1980'de yağlı tohumlu bitkilere ayrılan arazilerden elde edilen verim 1960'ta elde edilen verimden fazladır.
 D) Türkiye'nin 1990'da elde ettiği yağlı tohumlu bitkilerin yaklaşık yarısı ihtiyaç fazlasıdır.
 E) 1995'te yağlı tohumlu bitkilerin ekim alanı bir önceki döneme göre azalmasına rağmen üretim miktarı artış göstermiştir.

- 3.

milyon ton

Yukarıdaki grafikte Dünyanın bazı büyük petrol üreticileri ve bazı tarihlerdeki üretim miktarları verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) 1974 - 1983 arası dönemde Rusya'nın petrol üretim miktarındaki artış oranı diğer ülkelere göre fazladır.
 B) Yalnız Meksika verilen dönemde petrol üretimini sürekli artırmıştır.
 C) 1974'de Suudi Arabistan ile Rusya'nın petrol ürünlerinden elde ettiği gelir aynıdır.
 D) Verilen dönemlerde ABD'nin petrol üretimi İran ve Meksika'nın toplam petrol üretim miktarından fazladır.
 E) Rusya'nın dünya toplam petrol üretimindeki payı ABD'den fazladır.

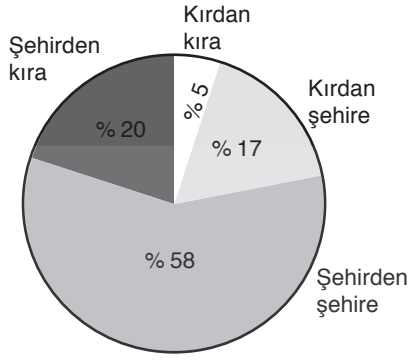
Yıllar	Yangın sayısı	Yanan Orman Alanı (ha)
1937 - 1949	9.204	671 062
1950 - 1969	14.299	422 936
1970 - 1995	35.356	355 905

Yukarıdaki tabloda Türkiye'de yıllara göre orman yangını sayısı ve yanan orman alanı (hektar) verilmiştir.

Buna göre, tabloda aşağıdakilerden hangisini doğrulayacak bir bilgi vardır?

- A) Yanan orman alanlarında yenileme çalışması yapıldığı
 B) Verilen dönemde orman yangınlarının kontrol altına alınma süresinin önemli oranda uzadığı
 C) Orman yangınlarının Türkiye'nin önemli endemik bitki alanlarına zarar verdiği
 D) Yangınlarda kaybedilen orman arazisi miktarının önemli oranda azalması nedeniyle, yangınlarla mücadele eden ekim sayısının da azaltıldığı
 E) Yangın başına kaybedilen orman arazisi miktarının geçmişten günümüze doğru azaltıldığı

5.

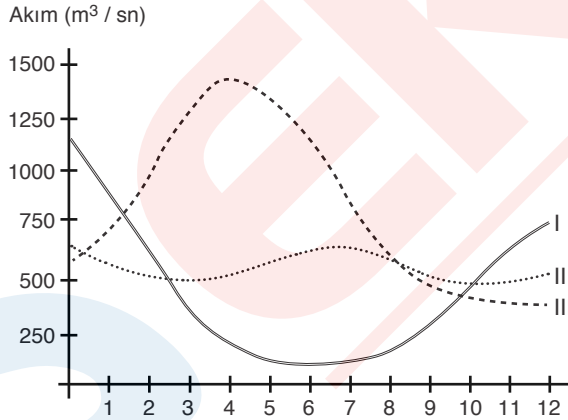

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de 1995 - 2000 arası dönemde göçün yerleşim yerlerine göre oranı gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir bilgiye ulaşılabılır?

- A) Göç hareketinde kırdan şehire göç oranının daha fazla olduğuna
- B) Kırsal bölgelerin şehirlerden göç aldığına
- C) Şehir nüfusları içinde göçle gelenlerin oranının sürekli arttığına
- D) Orta büyüklükteki şehirlerin küçük şehirlere göç verdiğine
- E) Göç nedeniyle tüm şehirlerde nüfusun arttığına

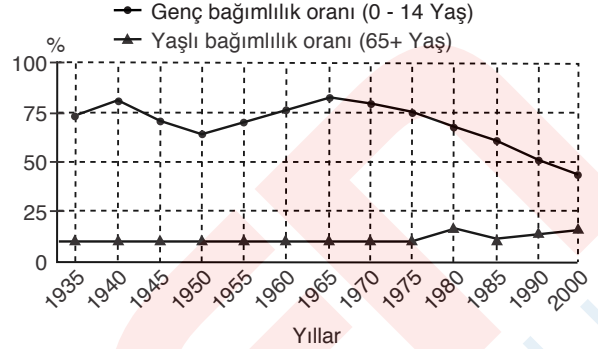
6. Aşağıda Güney Yarımküre'ye ait üç farklı akarsuyun aylık akım grafiği verilmiştir.

Grafik aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir bilgiye ulaşılmasına olanak sağlar?

- A) I. akarsuyun kar suları ile beslendiği
- B) III. akarsuyun akımının yıl boyunca diğer akarsulardan fazla olduğu
- C) II. akarsuyun akım miktarındaki değişimin belirgin olmadığı
- D) III. akarsuyun kaynak kısmıyla ağız kısmı arasındaki yükselti farkının daha fazla olduğu
- E) I. akarsuyun akımının en düşük olduğu dönemde III. akarsuyun akımının en yüksek olduğu

7. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de 0 - 14 yaş arası bağımlı nüfus oranı ile 65 yaş ve üzeri bağımlı nüfus oranı gösterilmiştir.

Grafikte aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir bilgi yoktur?

- A) Türkiye'de 65 yaş üstü bağımlı nüfus oranı son dönemde artmıştır.
- B) 1935'te Türkiye nüfusunun % 75'i 14 yaşın altındadır.
- C) 1980'de Türkiye nüfusu 1985'ten azdır.
- D) Türkiye'de 0 - 14 yaş nüfus oranı 1965'ten sonra sürekli azalmıştır.
- E) 1975 - 2000 arası verilere göre Türkiye nüfusu yaşlanma eğilimindedir.

8.

Enlem derecesi (Kuzey ve Güney Yarımküre)	En uzun gündüz	En kısa gündüz
0	12.00	12.00
20	13.10	10.50
30	14.00	10.00
40	14.58	9.02
60	18.45	5.15
66.33	24.00	00.00

Yukarıdaki tabloda bazı enlemlerdeki en uzun ve en kısa gündüz süreleri yaklaşık olarak verilmiştir.

Tabloya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) 40° kuzey enleminde en uzun ve en kısa gündüz süresi arasındaki fark yaklaşık 6 saattir.
- B) 60° enleminde gündüz uzunluğunun yıl içindeki değişimi 40° enleminden fazladır.
- C) Ekvator'da yıl içinde gece veya gündüz uzunluğunun değiştiği gözlenmez.
- D) 30° enleminde yıl içindeki en uzun gecenin süresi 14 saattir.
- E) 30° kuzey enlemindeki merkezlerde güneş yıl boyunca 20° kuzey enlemindeki merkezlerden önce doğar.

TABLO VE GRAFİK YORUMLARI / 3

1. Dünya Bankası yoksulluk çizgisini günlük bir dolar olarak belirlemiştir.

Aşağıdaki tabloda 1999 ve 2001 yıllarında bölgelere göre günlük bir doların altında geçinen nüfus miktarı (milyon kişi) verilmiştir.

Bölgeler	1999	2001
Doğu Asya ve Pasifik	282	284
Çin	224	212
Avrupa ve Orta Asya	30	18
Latin Amerika ve Karayipler	54	50
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	8	7
Güney Asya	453	428
Orta ve Güney Afrika	292	314

Yalnız tablodan yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) 1999 yılında Çin'de yoksulluk çizgisinin altındaki nüfus oranı Güney Asya'dakinden azdır.
 B) Verilen yıllar arasında yoksulluk çizgisi altındaki nüfus miktarında en büyük artış Orta ve Güney Afrika bölgesinde olmuştur.
 C) Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde yoksulluk çizgisinin altındaki nüfusun az olması bölgenin petrol gelirleriyle ilgilidir.
 D) Güney Asya'da temel besin maddelerindeki tüketim miktarı Orta ve Güney Afrika'dan azdır.
 E) Avrupa ve Orta Asya'da yoksulluk çizgisinin altındaki nüfusun yaş ortalaması daha yüksektir.

2.

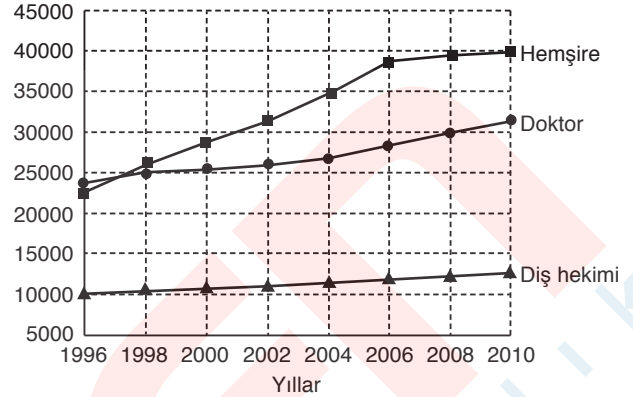
Bölgeler	1990	2000
I	9.913.306	11.608.868
II	8.136.713	8.439.213
III	7.594.977	8.938.781
IV	7.026.489	8.706.005
V	5.348.512	6.137.414

Yukarıdaki tabloda 1990 ve 2000 nüfus sayımlarına göre beş bölgenin nüfusu verilmiştir.

Buna göre, verilen on yıllık dönemde hangi bölgenin nüfus artış oranının en düşük olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

Yukarıdaki grafikte bir ülkenin sağlık personeli sayısının yıllara göre değişimi gösterilmiştir.

Grafığe göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ülkede hizmet sektöründeki nüfus, tarım sektöründeki nüfustan fazladır.
 B) 2004 - 2006 arası dönemde hemşire sayısındaki artış oranı 2006 - 2008 arası dönemdeki artış oranından azdır.
 C) Verilen dönemde doktor sayısındaki artış oranı hemşire sayısındaki artış oranından fazladır.
 D) 2000 - 2002 yılları arasında sağlık personeli içinde diş hekimi oranı değişmemiştir.
 E) Ülkede kişi başına düşen, diş hekimi sayısı doktor sayısından azdır.
4. Bir bölge nüfusunun bölge yüzölçümüne bölünmesiyle aritmetik nüfus yoğunluğu elde edilir.

Bölgeler	Aritmetik nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)
K	17
L	95
M	82

Yukarıdaki tabloda nüfusları birbirine çok yakın olan üç bölgenin aritmetik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Buna göre, K, L ve M bölgeleriyle ilgili,

- I. K da yerleşiklerinin daha engebeli olduğu,
 II. L nin yüzölçümünün daha küçük olduğu,
 III. M den K ya doğru göç yaşanacağı
 IV. L de nüfusun bölge içindeki dağılışının daha düzenli olduğu

bilgilerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

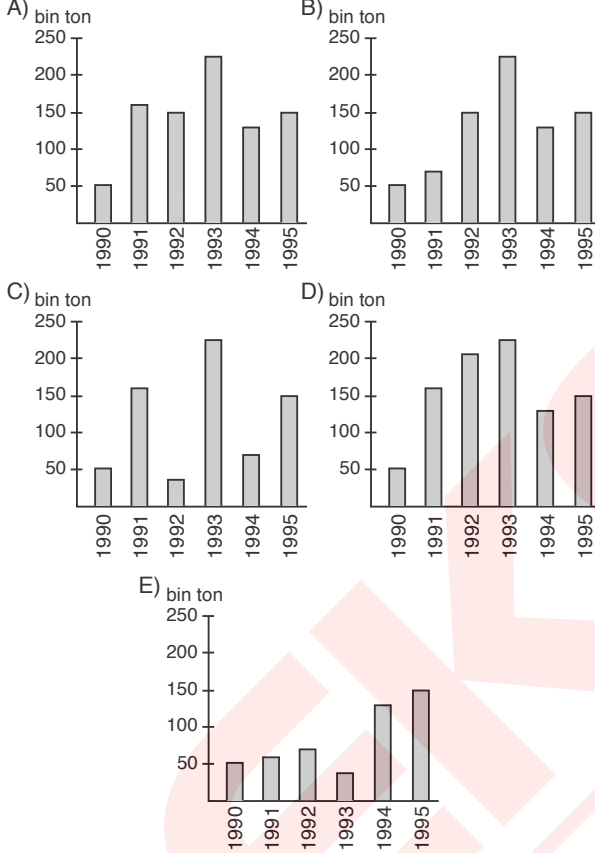
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

5.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Artış oranı %	10	220	-6	50	-40	12

Yukarıdaki grafikte bir ülkede tarımı yapılan X bitkisinin yıllara göre üretim artışı gösterilmiştir.

Bu ürünün yıllara göre üretim miktarı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

6. Buğday, arpa, yulaf, çavdar türü bitkiler tahıl grubu bitkiler arasında yer alır.

Yıllar	1927	1950	1980	1985	1990
Tahıllar (milyon ton)	2,5	7,8	24,3	26,4	30,1
Buğday (milyon ton)	1,3	3,8	16,5	17,0	20,0

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de yıllara göre tahıl tarımı yapılan araziler ile bu araziler içinde buğday tarımı yapılan araziler gösterilmiştir.

Buna göre, hangi yılda tahıl ekim alanları içinde buğday tarımına ayrılan arazi oranının daha az olduğu söylenebilir?

- A) 1927 B) 1950 C) 1980 D) 1985 E) 1990

7.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 1990 - 1993 yılları arasında bazı ürünlerin kişi başına yıllık tüketim miktarları gösterilmiştir.

Ürün	Yıllar			
	1990	1991	1992	1993
Hampetrol (kg)	422	393	406	430
Elektrik enerjisi (kws)	835	860	921	989
Yumurta (adet)	137	134	140	167
Et (kg)	9	8	8	7

Tablodan yararlanılarak;

- Kişi başına elektrik enerjisi tüketimi verilen yıllar arasında sürekli artmıştır.
- Türkiye'de bir yılda tüketilen toplam et miktarında 1991 - 1992 yılları arasında herhangi değişim gözlenmemiştir.
- 1992 - 1993 arası dönemde kişi başına yumurta tüketimindeki artış oranı bir önceki dönemden fazla olmuştur.
- Türkiye'nin kişi başına hampetrol tüketiminin yıllara göre artış ve azalışı yumurta tüketimindeki artış ve azalışlara benzemektedir.

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

8.

Bölgeler	Ormanlık alan %
Karadeniz	27
Akdeniz	22
Marmara	13
Ege	17
İç Anadolu	8
Doğu Anadolu	10
Güneydoğu Anadolu	3

Yukarıdaki tabloda Türkiye'deki orman varlığının coğrafi bölgelere dağılışı oranı verilmiştir.

Yalnız tablodaki bilgilerden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- Karadeniz Bölgesi'nde orman üst sınırı daha yüksektir.
- Akdeniz Bölgesi'nde ormanı oluşturan ağaç çeşitliliği Marmara Bölgesi'nden fazladır.
- Türkiye ormanlarının yaklaşık yarısı yalnız iki coğrafi bölgede bulunur.
- Türkiye'deki orman kayıpları karasal bölgelerde daha fazladır.
- Doğu Anadolu Bölgesi'nin % 10'u nitelikli ormanlarla kaplıdır.

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Nüfus ve Yerleşme 1 / 2

Bir ülkenin nüfus artış hızı yüksek ancak kalkınma hızı düşük ise ülkede kişi başına düşen gelir ve nüfusa yönelik yatırımlar azalır. İşsizlik artar. Bu özellikteki bir ülkede tarımda çalışanların azaldığını söylemek yanlış olur.

☐ A ☒ B ☐ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 1 / 5

Grafik incelendiğinde 2000 - 2010 arası dönemde doğal nüfus artış oranının sıfırın altında olduğu görülür. Bu durumun gözlenmesi için doğum oranının ölüm oranından az olması gerekir.

☐ A ☒ B ☐ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 1 / 11

Grafik incelendiğinde 1980'de ülkede kırsal ve kent nüfusu oranının birbirine eşit olduğu görülmektedir. Buna göre 1980'de ülke nüfusunun yarısının kırsal yerleşmelerinde bulunduğu ulaşılabılır.

☐ A ☒ B ☐ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 2 / 6

Sorudaki nüfus piramidi yalnız 2000 yılı nüfusu ile ilgili verileri göstermektedir. Piramitte herhangi bir yaş grubunun bir önceki sayım dönemi ile ilgili nüfus bilgisi yoktur.

☐ A ☐ B ☒ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 2 / 9

Bir ülkenin toplam milli geliri değişmemesine rağmen kişi başına düşen gelir azalıyorsa, bu durum ülke nüfusunun arttığını gösterir.

☒ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 3 / 4

Beyin göçü bireysel bir göç hareketidir. Bu tür bir göç hareketi kitlesel göçlerin oluşturduğu mekansal sorunlara neden olmaz. Beyin göçleri ülkeler arası gelişmişlik farkını artırır.

☐ A ☐ B ☒ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 3 / 10

Ekonomik olarak güçlü bir kentin yapılan antlaşmalar sonucu göç alması, göç hareketinin planlı olduğunu gösterir. Bu tür bir göçün alt yapı hizmetlerini yetersiz bırakması beklenmez.

☒ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 4 / 3

Kestane renkli bozkır toprakları, karasal iklim bölgelerinde yayılış gösterir. Bu alanlarda tahıl tarımı veya küçükbaş hayvancılık yapılır. Sulama ile tarım ürünü çeşidi artırılabilir. Bu nedenle bu bölgelerin yerleşmeyi engellediği söylenemez.

☐ A ☐ B ☐ C ☒ D ☐ E

Nüfus ve Yerleşme 4 / 5

Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya'nın kuzey kesimlerinde tundra iklimi yayılış gösterir. Bu alanlarda iklimin elverişsiz, geçim kaynaklarının az olması nedeniyle çok nüfuslu yerleşmelere rastlanmaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

Nüfus ve Yerleşme 4 / 12

Bir yörede tarım alanlarının dar ve parçalı, suyun bol olması durumunda dağınık dokudaki kır yerleşmelerine rastlanması kolay olur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Tablo ve Grafik Yorumları 1 / 1

Grafik incelendiğinde, üretim miktarı en fazla olan ürünün pamuk olduğu görülür. Ancak ekim alanı en geniş olan ürün nohuttur.

(A) (B) (C) (D) (E)

Tablo ve Grafik Yorumları 1 / 6

Grafik incelendiğinde 2002 ve 2003 yıllarında üretilen limon miktarının birbirine yakın olduğu görülür. Ancak limonun toplam turuncgil üretimi içindeki oranının aynı olduğu söylemek için diğer ürünlerin üretim miktarının da değişmemiş olması gerekir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Tablo ve Grafik Yorumları 2 / 2

Tabloda, Türkiye'deki yağlı tohumlu bitkilerin ekim alanı ve üretim miktarı verilmiştir. Ancak elde edilen ürünün ihtiyacı karşılamadığı veya ihtiyaçtan fazla olduğu ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

(A) (B) (C) (D) (E)

Tablo ve Grafik Yorumları 2 / 4

Tablo incelendiğinde verilen yıllar arasında orman yangını sayısının arttığı ancak yanan orman alanının azaldığı görülür. Buna göre verilen dönemde yangın başına kaybedilen orman arazisi azalmıştır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Tablo ve Grafik Yorumları 2 / 5

Grafiğe göre Türkiye'deki göçün % 20'si şehirden kıra doğrudur. Buna göre Türkiye'de kırsal bölgeler şehirlerden göç almaktadır.

(A) (B) (C) (D) (E)

Tablo ve Grafik Yorumları 3 / 7

Tablo incelendiğinde, verilen yıllar arasında kişi başına et tüketiminin 1991 ve 1992 yıllarında aynı olduğu görülür. Ancak bu dönemde Türkiye'nin toplam nüfusunun hangi yönde değiştiği bilinmediğine göre, toplam et tüketiminin de hangi yönde değiştiğine ulaşılamaz.

(A) (B) (C) (D) (E)

1. Bir ülkenin aşağıdaki nüfus özelliklerinden hangisi ülkenin gelişmişlik seviyesinin yüksek olduğuna kanıt olur?

- A) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
- B) Yerleşme üst sınırının yüksek olması
- C) Doğal koşulların nüfusun dağılışı üzerindeki etkisinin fazla olması
- D) Tüketici nüfusun fazla olması
- E) Kişi başına düşen günlük gazete sayısının fazla olması

2. Bir yerleşmede, 2005-2010 yılları arasında doğal nüfus artışı % 10 olarak gerçekleşmiş ancak yerleşmenin nüfusu verilen süreçte 50 binden 48 bine düşmüştür.

Verilen bilgiden yararlanılarak yerleşme ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Göç nedeniyle nüfus kaybetmiştir.
- B) Ölüm oranlarında bir önceki döneme göre artış olmuştur.
- C) Nüfus yoğunluğu artmıştır.
- D) Yaşlı nüfus oranı azalmıştır.
- E) Ticaret kapasitesi artmıştır.

3. I. Bebeklik çağındaki nüfus içinde ölüm oranlarının düşmesi
II. Evlenme yaşının yükselmesi
III. Doğum oranlarının yükselmesi
IV. İşçi göçü nedeniyle nüfus kaybetmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri bir ülkede doğal nüfus artışının yükselmesine neden olur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Sanayi Devrimi dünya nüfusunun artış oranında yükselme görülmesine neden olmuştur.

Bu durum sanayileşme sürecinin,

- I. üretimde makine kullanımını artırması,
- II. gıda üretimini artırması,
- III. göçe katılan nüfusu artırması,
- IV. tıp alanında ilerleme sağlaması

etkilerinden hangilerinin sonucudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. I. Zengin kömür rezervlerinin işletmeye alınması
II. Tarım arazilerindeki hasat çalışmalarının tamamlanması
III. Yüksek okul sayısının artırılması
IV. Yerleşme içindeki dokuma sanayisine ait atölyelerin yerleşme dışına çıkarılması

Yukarıda verilenlerden hangileri bir yerleşmede göç nedeniyle nüfus artışı görülmesine neden olamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Tek ev ile köy arasındaki geçiş tipi yerleşmelere köyaltı yerleşmesi denir.

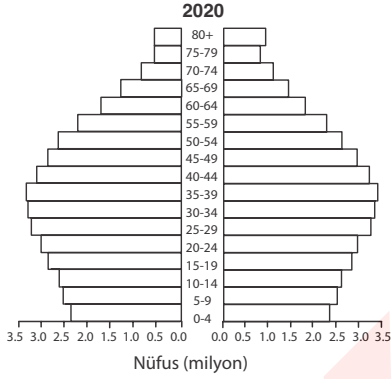
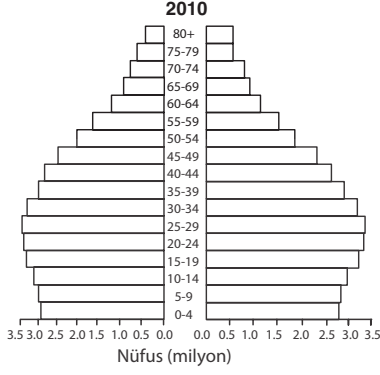
Bu yerleşme birimlerinin ortaya çıkmasında;

- I. engebeli yüzeyler nedeniyle tarım arazilerinin parçalanmış olması,
- II. güvenlik endişesinin artması,
- III. hayvanlar için otlak ihtiyacı olması,
- IV. tarımı yapılan ürün çeşidinin artması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7.

Yukarıda bir ülkenin 2010 yılı nüfusu ile 2020 yılı tahmini nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımını gösteren nüfus piramitleri verilmiştir.

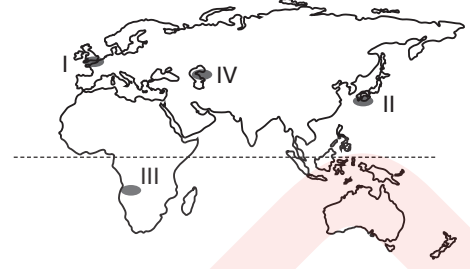
Nüfus piramitlerinden yararlanılarak ülkede verilen dönemde aşağıdakilerden hangisinin gözlemleneceği söylenebilir?

- A) Genç nüfus oranının azalacağı
- B) Bebek ölüm oranlarının azalacağı
- C) Nüfusun birincil ekonomik faaliyet kollarındaki istihdam oranının artacağı
- D) İşsiz nüfus oranının artacağı
- E) Köyden kente göçün azalacağı

8. Aşağıdaki ülkelerden hangisinde yeryüzündeki ilk yerleşmelere ait kalıntılara rastlanılması beklenmez?

- A) Çin
- B) Mısır
- C) Irak
- D) Hindistan
- E) Rusya

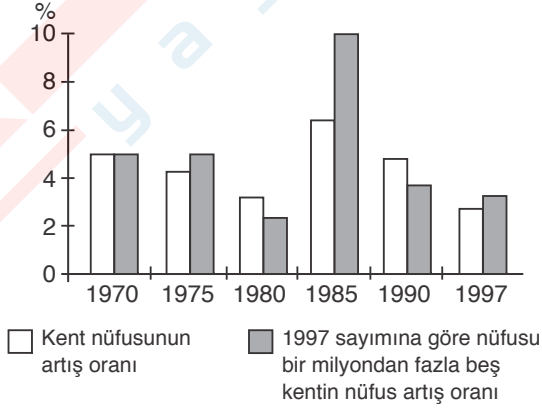
9.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen yörelerin hangisinde liman fonksiyonuna bağlı gelişme göstermiş büyük yerleşmelerin bulunduğu, şehirleşme oranının yüksek olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de kentli nüfusun yıllara göre artış oranı ile 1997 sayımına göre nüfusu bir milyonun üzerindeki beş büyük kentin nüfus artış oranı verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye'de kent nüfusunun artış oranı kır nüfusunun artış oranından fazladır.
- B) Türkiye'de kent sayısı sürekli artmaktadır.
- C) Türkiye'de her dönem büyük kentlerin nüfus artış oranı küçük kentlerden fazla olmuştur.
- D) Türkiye'de 1985'te nüfus artış oranı % 10'un üzerinde olan kent yerleşmeleri vardır.
- E) Türkiye'de 1985 - 1990 yılları arasında kentli nüfus miktarı azalmıştır.

Nüfus	Milyon kişi
Çalışma çağındaki	46
Çalışan	25
Okuma yazma bilen	51
Kırsal	28
Kentsel	32

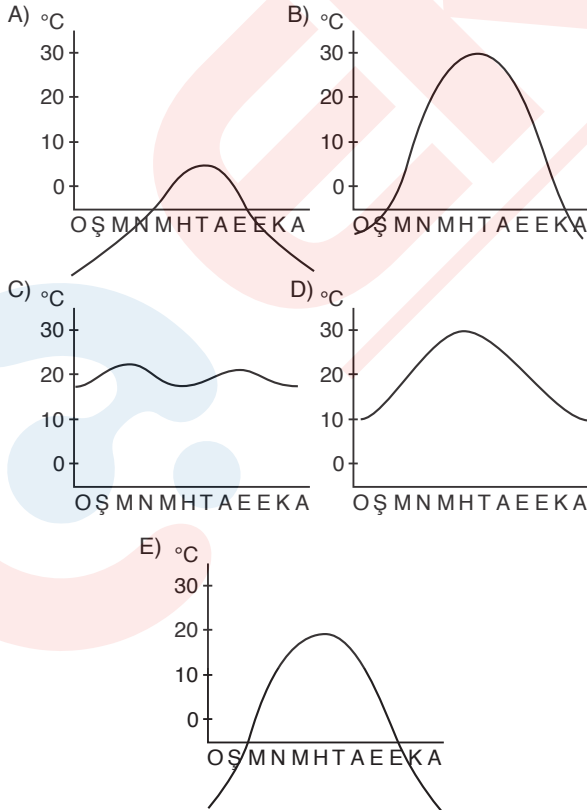
Yukarıdaki tabloda bir ülkenin nüfus bilgileri verilmiştir.

Tablodaki bilgilere aşağıdakilerden hangisi sonucu ulaşılmıştır?

- A) İletişim teknolojilerinin gelişmesi
- B) Alt yapı hizmetlerinin tamamlanması
- C) Nüfus sayımı yapılması
- D) Gelişmişlik seviyesinin yüksek olması
- E) Nüfus planlaması yapılması

12. Bir X bitkisinin çimlenmesi ve meyve olgunlaştırması için sıcaklık ortalamasının 10 °C nin üzerinde olması gerekmektedir. Bu sıcaklığın altında bitkinin gelişimi tamamen durur. Uygun sıcaklık koşullarında bitki en erken 90 gün içinde meyve olgunlaştırıp hasat edilebilir.

Yetiştirme koşulları dikkate alındığında X bitkisinin aşağıda aylık sıcaklık ortalamaları verilen merkezlerden hangisinde yetiştirilmesi beklenmez?

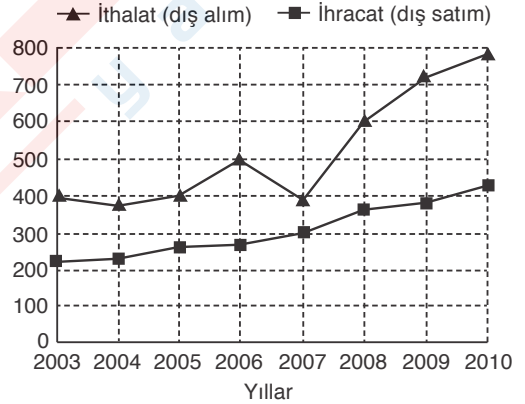

13. Nüfus artış oranının düşük olduğu, sanayileşmiş ülkeler diğer ülkelerden işçi göçü alır. Ancak nüfus artış hızı düşük olmadığı halde dışarıdan yoğun bir şekilde işçi göçü olan ülkeler de bulunmaktadır.

Bu ülkelere aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilebilir?

- A) Afganistan
- B) Suriye
- C) Bulgaristan
- D) Yunanistan
- E) Birleşik Arap Emirlikleri

14. Aşağıdaki grafikte bir ülkenin kişi başına ithalat ve ihracat miktarının yıllara göre değişimi gösterilmiştir.

grafiğe göre bu ülke ile ilgili;

- I. 2010 yılı ticaretinde toplam dış alım dış satımdan fazladır.
- II. 2007 yılından sonra kişi başına düşen dış alım miktarı sürekli artmıştır.
- III. Ülkenin dış satımında daha çok tropikal meyveler ve metal nedenler bulunur.
- IV. Ülkenin dış ticaret hacmi verilen yıllar arasında sürekli artmıştır.
- V. Ülke 2005'te kişi başına yaklaşık 400 dolar ithalat yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

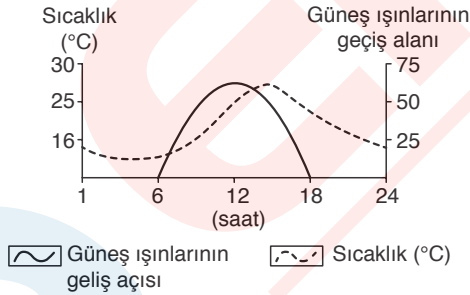
- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) I, III ve V

15. Sibirya'nın Tamir Yarımadası'nın en batı ucunda yer alan Dikson kenti Kuzey Kutup Noktası'na en yakın yerleşmedir. Sovyetler Birliği döneminde askeri üs olan bu nedenle daha kalabalık bir nüfus bulunduran kentte, madencilik faaliyetleri nedeniyle 3000 civarında nüfus bulunur. Yazların ılık geçtiği yerleşmede yıl içinde yaklaşık üç ay güneşin doğmadığı bir dönem vardır.

Yukarıdaki parçada Dikson kentinin hangi özelliğiyle ilgili bir bilgiye yer verilmemiştir?

- A) Coğrafi konum B) Ekonomik faaliyet
C) İklim D) Nüfus
E) Yükselti

16. Aşağıdaki grafik bir merkezde 21 Mart günü güneş ışınlarının geliş açısının gün içindeki değişimi ile sıcaklık değişimini göstermektedir.

Grafiğe bakıldığında;

- Güneş ışınlarının en büyük açı ile geldiği an sıcaklık en yüksektir.
- Günün en soğuk anı, Güneş doğmadan önce veya Güneş'in doğuş vaktidir.
- Günlük sıcaklık ortalamasını belirleyen temel faktör güneş ışınlarının geliş açısıdır.
- Güneş ışınlarının aynı açı ile geldiği vakitlerde sıcaklık değerleri aynıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

17. Bir ülkedeki toplam nüfusun ülke yüzölçümüne bölünmesiyle aritmetik nüfus yoğunluğu, toplam nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle ise fizyolojik nüfus yoğunluğu elde edilir.

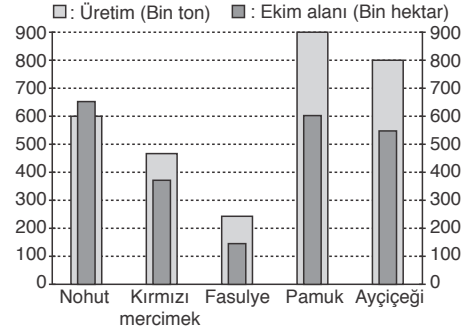
	Aritmetik yoğunluk	Fizyolojik yoğunluk
Türkiye	65	184
İran	27	268

Yukarıdaki tabloda Türkiye ve İran'ın aritmetik ve fizyolojik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Tabloya bakılarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Türkiye'nin nüfusu, İran'ın nüfusundan fazladır.
B) İran'da tarım faaliyetinde çalışan nüfus daha azdır.
C) Türkiye'de kent nüfusu, kırsal nüfusundan fazladır.
D) İran'da tarım alanlarının ülke yüzölçümü içindeki oranı daha azdır.
E) Türkiye'de kadın nüfus, erkek nüfustan daha fazladır.

18. Aşağıdaki grafikte bazı tarım ürünlerinin 2003 yılında Türkiye'deki ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir.

Grafiğe bakılarak, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Fasulye ekim alanı ve üretim miktarı diğer ürünlere göre daha azdır.
B) Pamuk ekim alanından elde edilen verim, bir önceki yıla göre artış göstermiştir.
C) Üretim miktarı en fazla, ekim alanı en geniş olan ürün pamuktur.
D) Ayçiçeği ile kırmızı mercimeğin üretim miktarları arasındaki fark 300 bin tondan daha fazladır.
E) Nohut ekim alanından elde edilen verim diğer ürünlere göre daha azdır.

DÖRT KÖŞE

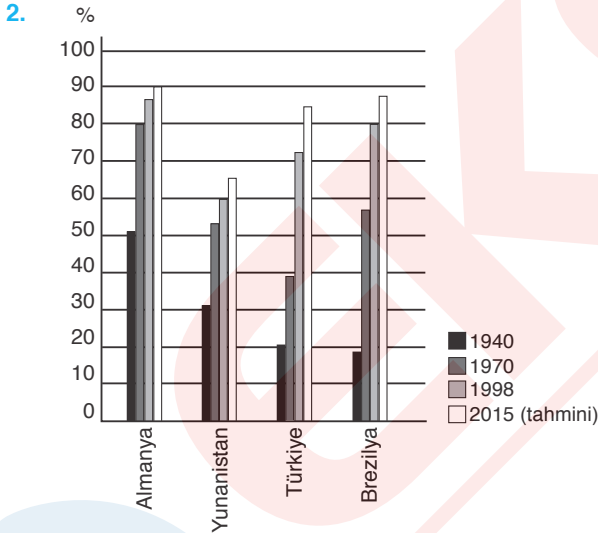
1. Türkiye'den Avrupa ülkelerine yönelik ilk işçi göçü 1958 - 1961 yılları arasında yaşanmıştır. Bu tarihten sonra başta Almanya olmak üzere bazı Avrupa ülkeleriyle işçi göçü antlaşmaları yapılmış ve çok sayıdaki iş gücü Avrupa ülkelerine göç etmiştir.

Bu göç hareketinin Türkiye'de,

- I. işsizlik oranının azalması,
- II. mülteci durumundaki nüfusun artması
- III. kaynak yetersizliği baskısının azalması
- IV. kültürel uyum sorunlarının artması

durumlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki grafikte bazı ülkelerin yıllara göre kent nüfusu oranları ile 2015 teki tahmini kent nüfusu oranları verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak

- I. ülkelerin toplam nüfus miktarı
- II. 1998 - 2015 arası dönemde tahmini nüfus artışları,
- III. 1940 - 1970 arası dönemde kentli nüfus oranlarının değişimi
- IV. iç göç hareketlerinin yönü

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıdaki tabloda üç ülkenin nüfusu ve nüfuslarının ikiye katlanma süreleri verilmiştir.

Bölgeler	Nüfus (milyon kişi)	Nüfusun ikiye katlanma süresi (yıl)
X	72.4	33
Y	75.0	151
Z	156.3	95

Tablodan yararlanılarak,

- I. X ülkesinde nüfus artış hızının daha yüksek olduğu,
- II. 30 yıl sonra Y ülkesinin nüfus sıralamasında üçüncü sırada yer alacağı,
- III. Z ülkesinde nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdaki tabloda Kuzey ve Güney Yarımküre ile Dünya genelindeki sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

	Sıcaklık Ortalaması (°C)		
	Ocak	Temmuz	Yıllık
Kuzey Yarımküre	8.1	22.4	15.1
Güney Yarımküre	17	9.7	13.3
Dünya	12.5	16.1	14.2

Tablodaki bilgilerden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kuzey Yarımküre'de yıllık sıcaklık farkı Güney Yarımküre'den fazladır.
- B) Her iki yarımkürenin en sıcak dönemi birbirinden farklıdır.
- C) Güney Yarımküre'nin yıllık sıcaklık ortalaması Dünya ortalamasının altındadır.
- D) Temmuz ayında dünya üzerindeki herhangi bir noktadan kuzeye doğru giden bir kişi sıcaklık ortalamasının arttığını gözlemler.
- E) Ocak ayında Kuzey ve Güney Yarımküre arasındaki sıcaklık farkı temmuz ayından azdır.

05

Mekansal Bir Sentez: Türkiye

- ▶ Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü
- ▶ Türkiye'nin Yerşekilleri
- ▶ Türkiye'nin Toprak ve Su Varlığı
- ▶ Türkiye'nin Şekillenmesinde Etkili Olan Süreçler
- ▶ Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme
- ▶ Genel Tekrar

TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 1

1. Türkiye 36° – 42° kuzey paralelleri, 26° – 45° doğu meridyenleri arasında yer alır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun Türkiye iklimi üzerindeki etkileri arasında yer almaz?

- A) Yağış ve sıcaklık ortalamalarında kısa mesafeler içinde belirgin farklılık görülmesi
- B) Güney sektörlü rüzgarların hava sıcaklığını artırması
- C) Mevsimlerin yıl içinde belirgin olarak yaşanması
- D) Dağların güney yamaçlarında orman üst sınırının daha yüksek olması
- E) İklim üzerinde cephe yağışlarının etkili olması

- Türkiye arazisinin üç tarafı denizlerle çevrilidir.
- Türkiye'nin pek çok yerinde kıyı dağlarının kıyı çizgisine paralel uzanışlı olduğu görülür.

Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'nin yukarıda verilen özelliklerinin sonucu olduğu söylenebilir?

- A) Kıyı ile iç bölgeler arasında kar örtülü gün sayıları bakımından belirgin farklar olması
- B) Kuzey kıyıları ile güney kıyıları arasında 7-8 °C sıcaklık farkı olması
- C) Güney kıyılarında güneşlenme süresinin kuzey kıyılarından fazla olması
- D) Büyük bir kısmının kış mevsiminde Sibiry antisiklonunun etkisinde kalması
- E) Batıdan doğuya doğru gidildikçe yıllık sıcaklık farkında artış olması

3. Zonguldak'ın aylık sıcaklık ortalamaları Antalya'dan 6-7 °C daha düşüktür.

Bu duruma neden olan faktör aşağıdakilerden hangisi üzerinde de etkilidir?

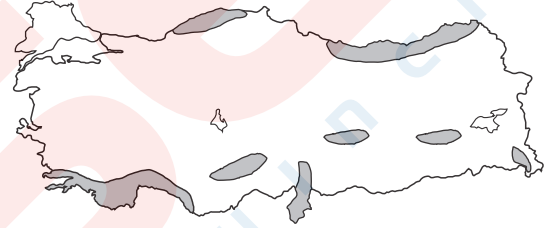
- A) Rize'de günlük sıcaklık farkının Erzurum'dan az olması
- B) Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe bitki türlerinin kuşaklar oluşturması
- C) Adana'da mart ayı sıcaklık ortalamasının eylül ayı sıcaklık ortalamasından 11-12 °C düşük olması
- D) Konya'da yıllık sıcaklık farkının İzmir'den az olması
- E) İzmir'in yıllık sıcaklık ortalamasının İstanbul'dan yüksek olması

! Türkiye'nin güney kıyıları ile kuzey kıyıların sıcaklıkları arasında fark olması enlem etkisi ile ilgilidir.

4. Türkiye'nin aşağıda verilen özelliklerinden hangisinin iklimin şekillenmesi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Dağ sıralarının genellikle doğu batı yönünde uzanması
- B) Arazinin çok dağlık ve engebeli olması
- C) Güneş ışınlarının geliş açısının yıl içinde belirgin farklılık göstermesi
- D) Çok çeşitli toprak türlerinin bulunması
- E) Kuzey Yarımküre'nin Orta kuşağında yer alması

5.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de yıllık yağış miktarı 1000 mm'nin üzerinde olduğu yerler taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre, Türkiye'de kıyı boyunca yağış miktarı birbirinden farklı yöreler bulunması,

- I. yükselti farkları,
- II. dağ sıralarının kıyıya göre konumu,
- III. bitki tür ve çeşitliliği,
- IV. ekonomik faaliyetler

faktörlerinden hangilerinin yağış üzerinde etkili olduğuna kanıt olur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) I, II ve III

6.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin hangisinde yıllık yağış miktarının az, ilkbahar yağışı oranının fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki üç merkezin temmuz ve ocak ayı sıcaklık ortalaması ile yıllık sıcaklık ortalaması verilmiştir.

Merkezler	Temmuz (°C)	Ocak (°C)	Yıllık Sıcaklık Ortalaması (°C)
I	19.6	-3.9	8.6
II	24.5	5.3	14.6
III	31.0	1.6	15.8

Buna göre, merkezler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Diyarbakır	Bursa	Kars
B) Kars	Sivas	Diyarbakır
C) Sivas	Bursa	Diyarbakır
D) Van	Diyarbakır	Bursa
E) Bursa	Kars	Sivas

8. Sivas'ın gerçek sıcaklığı ile indirgenmiş sıcaklığı arasındaki fark Manisa'dan fazladır.

Bu durum Sivas'ın hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Deniz etkisine uzak olması
- B) Yükseltisinin fazla olması
- C) Atmosfer nemliliğinin az olması
- D) Daha kuzeyde yer alması
- E) Kuzey rüzgarlarına açık olması

9. Türkiye yaz mevsimi boyunca subtropikal yüksek basıncın etkisinde kalır.

Bu basınç merkezinin Türkiye'nin genelinde etkili olduğu bir dönemle ilgili olarak,

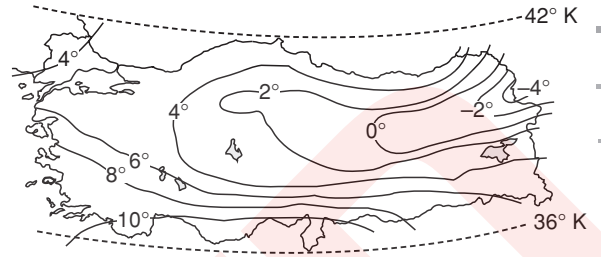
- I. güneşlenme sürelerinin arttığı,
- II. sıcaklık ortalamalarının yükseldiği,
- III. kuzey yönlü rüzgarların şiddetinin arttığı,
- IV. gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın azaldığı

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Subtropikal yüksek basınç alçalıcı hava hareketi oluşturur.

10. Aşağıda Türkiye'nin ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Haritadan yararlanılarak aşağıdaki yorumlarından hangisi yapılamaz?

- A) Akdeniz kıyılarının sıcaklık ortalaması Güneydoğu Anadolu'dan fazladır.
- B) Tuz Gölü çevresinde sıcaklık ortalaması 4 °C den düşüktür.
- C) Kıyılarda sıcaklık ortalaması kara içlerinden yüksektir.
- D) 40 °C kuzey paraleli üzerindeki merkezlerin sıcaklık ortalamaları birbirine yakındır.
- E) Ege kıyıları boyunca kuzeye gidildikçe sıcaklık ortalamaları düşmektedir.

11. Türkiye'nin indirgenmiş sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış temmuz ayı izoterm haritası incelendiğinde en yüksek sıcaklık ortalamalarının Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülür.

Bu durum bölgenin

- I. Türkiye'nin güneyinde yer alması,
- II. engebeliliğinin az olması,
- III. deniz etkisine kapalı olması,
- IV. güney sektörlü rüzgarlara açık olması

özelliklerinden hangilerinin ortak sonucudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, III ve IV

12. Türkiye'de bozkırların yayılış gösterdiği alanları çayır alanların yayılış gösterdiği alanlardan ayıran en belirgin özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıllık sıcaklık ortalamasının düşük olması
- B) Yağış rejiminin düzensiz olması
- C) Yaz kuraklığının belirgin olması
- D) Kar yağışlı gün sayısının fazla olması
- E) Yıllık sıcaklık farkının fazla olması

TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 2

1. Türkiye'de;

- doğal bitki örtüsü çeşitliliği fazla
- yerşekilleri dağlık ve engebeldir.

Bu durum Türkiye ile ilgili aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Yıl içinde dört mevsimin belirgin olarak yaşandığını
- B) İklim çeşitliliğinin fazla olduğunu
- C) Yüzölçümünün geniş olduğunu
- D) Üç tarafının denizlerle çevrili olduğunu
- E) Tarım gelirlerinin fazla olduğunu

2. Sıcaklık ortalamasının 0 °C nin altına düştüğü günler donlu gün olarak ifade edilir. Yıl içindeki donlu gün sayısı Diyarbakır'da 62, Van'da 131 dir.

Buna göre, Diyarbakır ve Van'ın donlu gün sayıları arasında belirgin fark olması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Karasallık
- B) Bakı
- C) Nemlilik
- D) Yükselti
- E) Bitki örtüsü

3. Türkiye'nin güney kıyıları ile kuzey kıyıları iklim özellikleri bakımından birbiriyle karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi güney kıyıları için söylenemez?

- A) Yıllık sıcaklık ortalaması yüksektir.
- B) Kurak geçen gün sayısı fazladır.
- C) Güneşlenme süresi uzundur.
- D) Orman üst sınırı yüksektir.
- E) Yamaç yağışları fazladır.

4. Basra ve Sibiry basınç merkezleri Türkiye iklimi üzerinde etkilidir.

Bu basınç merkezleri için aşağıdakilerden hangisinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Türkiye kıyılarında yağış oluşma ihtimalini artırır.
- B) Etkili oldukları dönemde sıcaklığı mevsim normalerinin altına düşürürler.
- C) Türkiye'nin batı bölgelerinde etkileri daha fazladır.
- D) Termik oluşumlu basınç merkezleridir.
- E) Türkiye iklimi üzerinde yıl boyunca etkilidirler.

5.

	Yükselti (metre)	Yıllık Sıcaklık Ortalaması (°C)
Kırşehir	1000	11.3
Erzincan	1218	10.6
Bursa	100	14.6

Yukarıdaki tabloda bazı merkezlerin yükseltileri ile yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

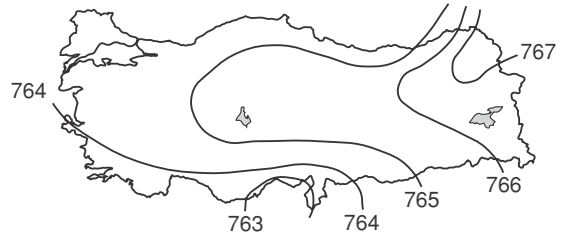
Buna göre, merkezlerin indirgenmiş sıcaklığı fazla olandan az olana sıralanışı nasıl olmalıdır?

- A) Bursa – Kırşehir – Erzincan
- B) Kırşehir – Erzincan – Bursa
- C) Erzincan – Kırşehir – Bursa
- D) Bursa – Erzincan – Kırşehir
- E) Erzincan – Bursa – Kırşehir

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yerşekillerinin iklim üzerindeki etkisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Rize ve Artvin'in kıyı kesimleri ile iç kesimleri arasında yıllık yağış miktarı bakımından belirgin fark olması
- B) Antalya'da sıcaklık ortalaması 20 °C nin üzerinde olan ay sayısının İstanbul'dan fazla olması
- C) Gaziantep'te güneşlenme süresinin yaz ve kış dönemi arasında belirgin farklılık göstermesi
- D) Edirne'de mart ayı sıcaklık ortalamasının eylül ayı sıcaklık ortalamasından düşük olması
- E) Antalya ve Adana'da yağış rejiminin düzensiz olması

7.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de herhangi bir dönemdeki basınç durumu eşbasınç eğrileriyle gösterilmiştir.

Buna göre, Türkiye'nin bu dönemde aşağıdaki yerel rüzgarlardan hangisinin etkisinde kaldığı söylenebilir?

- A) Lodos
- B) Yıldız
- C) Samyeli
- D) Karayel
- E) Poyraz

! Rüzgarlar yüksek basınç alanından alçak basınç alanına doğru eser.

8.

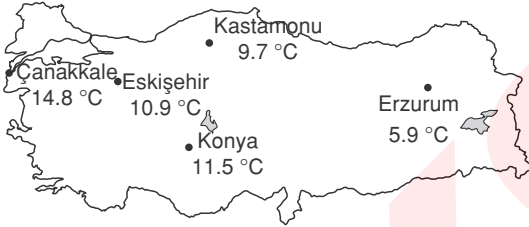
- Yaz mevsimi sıcak ve kuraktır.
- Yıllık yağış miktarı 1000 mm den fazladır.
- Kış sıcaklık ortalaması 7.5 °C kadardır.

Yukarıda Türkiye'deki bir yörenin iklimi ile ilgili bazı özellikler verilmiştir.

Buna göre, yörede aşağıdaki doğal bitki türlerinden hangisinin yayılış gösterdiği söylenebilir?

- Maki
- Bozkır
- Çayır
- Geniş yapraklı orman
- Karışık orman

9.

Yukarıdaki haritada Türkiye'deki bazı merkezlerin yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Buna göre, hangi iki merkezin sıcaklıkları arasındaki farkın enlem etkisiyle açıklanacağı söylenebilir?

- Çanakkale – Konya
- Konya – Eskişehir
- Eskişehir – Erzurum
- Erzurum – Kastamonu
- Çanakkale – Eskişehir

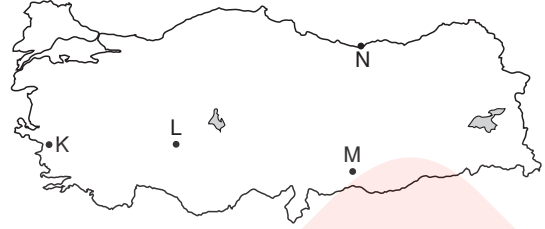
10.

- Yıllık yağış miktarı 1500 mm den fazla olan yöreler bulunması
- Kuzey sektörlü rüzgarların etkili olduğu merkezlerde hava sıcaklığını düşürmesi
- Bazı merkezlerin kış sıcaklıkları üzerinde föhn rüzgarlarının belirleyici olması
- Batı Anadolu'da Akdeniz ikliminin etki sahasının iç kesimlere doğru genişlemesi

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye iklimi üzerinde matematik konumun etkili olduğuna kanıt olur?

- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- II ve IV
- III ve IV

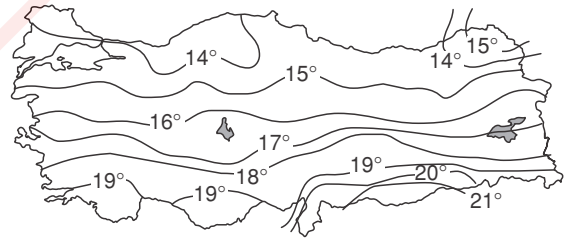
11.

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerin iklim özellikleriyle ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- K ve M de en yağışlı mevsim kıştır.
- N de yıllık sıcaklık farkı M den azdır.
- L de yağış miktarı az, yağış rejimi düzensizdir.
- L de föhn rüzgarlarının iklim üzerindeki etkisi belirgindir.
- K da orman üst sınırı N den yüksektir.

12.

Yukarıda Türkiye'nin indirgenmiş yıllık sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış izoterm haritası verilmiştir.

Haritadan yararlanılarak,

- yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisi,
- Türkiye'nin kuzey kıyıları ile güney kıyıları arasındaki sıcaklık farkı,
- enlemin sıcaklık üzerindeki etkisi,
- yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu yöre

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- Yalnız I
- I ve IV
- II ve III
- II ve IV
- III ve IV

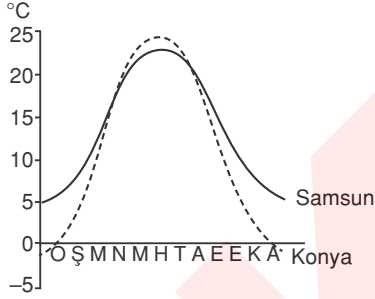
Haritanın indirgenmiş yıllık sıcaklık ortalamalarını gösterdiğini hatırlayın.

TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 3

1. Aşağıdakilerden hangisi yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Erzurum'da yıllık sıcaklık ortalamasının Ankara'dan düşük olması
- B) Ocak ayında kıyı bölgelerinin sıcaklık ortalamasının iç bölgelerden fazla olması
- C) Doğu Anadolu'da sıcaklık ve yağışın kısa mesafelerde belirgin farklılık göstermesi
- D) Adana'da temmuz ve ocak ayı sıcaklıkları arasında belirgin fark olması
- E) Kıyı Ege'de maki üst sınırının Akdeniz Bölgesi'nden düşük olması

2.

Yukarıdaki grafikte Konya ve Samsun'un aylık sıcaklık ortalamaları gösterilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Her iki merkezin sıcaklık ortalamalarının bazı aylarda birbirine eşit olduğuna
- B) Konya'da yıllık sıcaklık farkının daha fazla olduğuna
- C) Samsun'da donlu gün sayısının daha az olduğuna
- D) Samsun'da yaz sıcaklıklarının daha düşük olduğuna
- E) Samsun'da yağışlı gün sayısının daha fazla olduğuna

3. Atmosfer nemliliğinin sıcaklık üzerindeki etkisi dikkate alındığında aşağıdaki merkezlerden hangisinde günlük sıcaklık farkının en az olması beklenir?

- A) Afyon
- B) Denizli
- C) Ordu
- D) Erzincan
- E) Tokat

Nemlilik arttıkça günlük sıcaklık farkı azalır.

4. Aşağıda verilenlerden hangisinin iklim ile ilişkilendirilmesi beklenemez?

- A) Alanya'da deniz turizmi sezonunun Gökçeada'dan uzun olması
- B) Batı Anadolu'da gür sıcak su kaynaklarına rastlanması
- C) Karadeniz Dağları'nın kuzey yamaçlarında 2000 metreden yükseklerde orman ağaçlarına rastlanmaması
- D) Marmara Bölgesi'nin doğal bitki çeşitliliği bakımından zengin olması
- E) İç Anadolu'da küçükbaş mera hayvancılığının yaygın olması

5. Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nin genelinde etkili olan step ikliminin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yaz mevsimi sıcak ve kuraktır.
- B) Yıllık yağış miktarı 400 mm den azdır.
- C) İlkbahar yağışları konveksiyonel oluşumludur.
- D) Kış sıcaklık ortalaması 5 °C kadardır.
- E) Yıllık sıcaklık farkı 20 °C den fazladır.

6.

Yukarıdaki haritada Türkiye'deki üç merkezde don olayının gözlemlendiği gün sayısı verilmiştir.

Buna göre, merkezlerin donlu gün sayıları arasında fark olmasının nedeni aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

Edirne – Zonguldak	Zonguldak – İzmir
A) Enlem	Yükselti
B) Yükselti	Bakı
C) Karasallık-denizellik	Enlem
D) Bakı	Yükselti
E) Yükselti	Karasallık-denizellik

Edirne'de karasal iklim özellikleri görülür.

7. Aşağıda verilen kent çiftlerinden hangisi yağışın aylara dağılışı bakımından birbirine daha çok benzer?

- A) Adana - Trabzon B) Rize - Konya
C) Konya - Kars D) Kars - Urfa
E) Adana - İzmir

8. Yaz erken gelir. Sıcak ve kurak olur. Kış erken gelir, soğuk olur. En fazla yağış ilkbahar aylarında görülür.

Yukarıda Türkiye'deki bir yörenin iklim özelliğiyle ilgili bilgi verilmiştir.

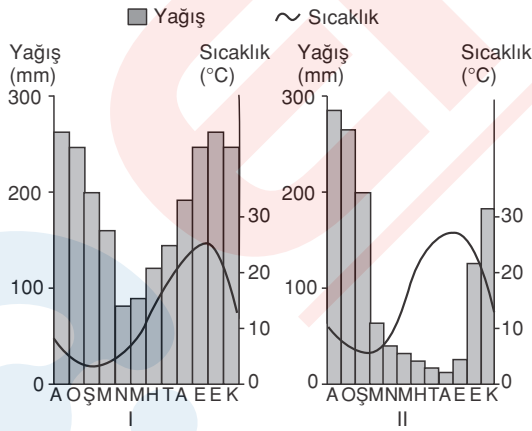
Buna göre, bu yöre ile ilgili;

- I. doğal bitki örtüsünün bozkır olduğu,
II. güneşlenme süresinin ilkbahar aylarında en uzun olduğu,
III. bağıl nem oranının yaz mevsimi boyunca düşük olduğu,
IV. yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

9.

Yukarıda aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamaları verilen merkezler aşağıdakilerden hangisidir?

I	II
A) Rize	Antalya
B) Sivas	Muğla
C) Antalya	Sivas
D) Muğla	Rize
E) Ankara	Antalya

10. • En yağışlı mevsim sonbahardır.
• Yıllık sıcaklık ortalaması 13.8 °C dir.
• Kışlar ılık, yazlar serin geçer.
• Güneşlenme süresi kısadır.

Yukarıda iklimi ile ilgili bazı özellikleri verilen merkez aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rize B) Kars C) Anamur
D) Afyon E) Edirne

11.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'deki iki merkezin aylara göre ortalama bağıl nem oranları gösterilmiştir.

Türkiye'nin iklim özelliği dikkate alındığında bu merkezlerin aşağıdakilerden hangisinde doğru verildiği söylenebilir?

X merkezi	Y merkezi
A) Zonguldak	Samsun
B) Diyarbakır	Erzurum
C) Zonguldak	Siirt
D) Siirt	Diyarbakır
E) Diyarbakır	Zonguldak

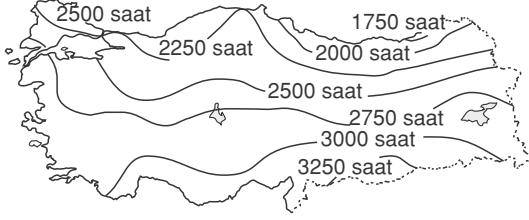
12. Türkiye'nin çevresindeki büyük kara kütleleri üzerindeki mevsimlik ısınma farkı, mevsimlik basınç alanlarının oluşmasına neden olur. Bu basınç alanları Türkiye ikliminin şekillenmesi üzerinde de etkilidir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda sözü edilen basınç merkezlerinden birisidir?

- A) Basra alçak basıncı
B) İzlanda alçak basıncı
C) Azor yüksek basıncı
D) Kuzey Afrika yüksek basıncı
E) Havai yüksek basıncı

TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 4

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yıllık güneşlenme süresinin dağılışı gösterilmiştir.

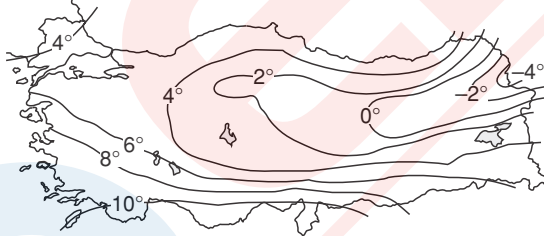
Harita incelendiğinde

- I. aynı enlemde güneşlenme süresinin aynı olduğu,
- II. güneyden kuzeye doğru genel olarak güneşlenme süresinin azaldığı,
- III. Türkiye'de güneşlenme süresinin 3000 saatin üzerinde olduğu yerlerin deniz etkisinde bulunduğu,
- IV. Doğu Karadeniz'de güneşlenme süresinin en az olduğu

yargılarından hangilerinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I, III ve IV

2.

Yukarıda Türkiye'nin ocak ayı ıngirgenmiş sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış izoterm haritası verilmiştir.

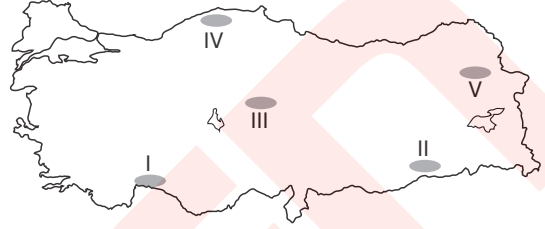
En düşük sıcaklıkların Erzurum-Kars çevresinde görülmesi,

- I. yükselti,
- II. karasallık,
- III. soğuk hava kütlelerine açık olma,
- IV. engebeli olma

faktörlerinden hangileriyle daha çok ilgilidir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Türkiye'de kıydan iç kesimlere, batıdan doğuya doğru gidildikçe kar örtülü ve donlu gün sayıları genel olarak artar.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin hangi ikisinin karlı ve donlu gün sayıları arasında fark olması yukarıda verilenlerden farklı bir nedene bağlıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) I ve V E) III ve V

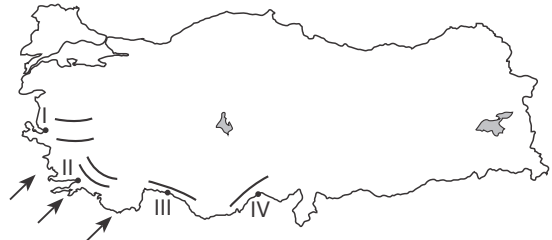
4.

- I. Mevsimlik rüzgarların Türkiye'deki etki alanı geniştir.
- II. Türkiye'de cephe yağışları genellikle kış mevsiminde görülür.
- III. Türkiye'de yıllık yağış miktarı 250 mm nin altında olduğu yöreler vardır.
- IV. Türkiye'de dağ sıralarının kıyı çizgisine paralel uzanması kıyı ile iç kesimler arasındaki iklim farkının belirgin olmasına neden olmuştur.
- V. Türkiye'nin bütün kıyı bölgelerinde orman alt sınırı deniz seviyesindedir.

Türkiye iklimi ile ilgili yukarıda verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I, III ve V E) II, III ve IV

5. Aşağıdaki haritada bazı yörelerde kıyı dağlarının kıyıya göre konumu gösterilmiştir.

Türkiye'ye güneybatı yönünden yaklaşan şekildeki rüzgarların numaralı kıyı yörelerinden hangilerinde daha çok yağış bırakması beklenir?

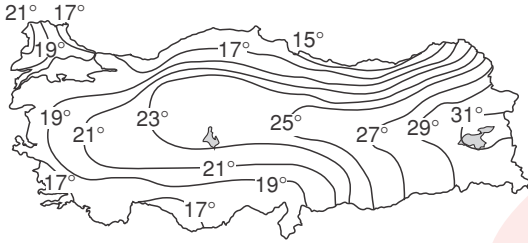
- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) II, III ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yıllık yağış miktarının fazla olduğu yerler arasında gösterilemez?

- A) Iğdır Yöresi
- B) Doğu Karadeniz kıyıları
- C) Menteşe Yöresi
- D) Antalya Körfezi çevresi
- E) Zonguldak çevresi

7.

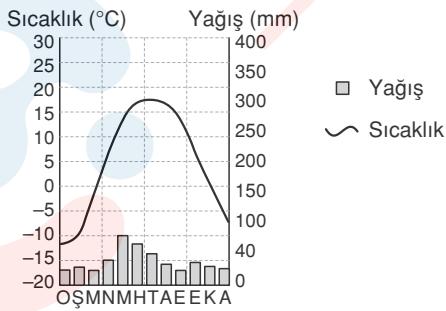

Yukarıdaki haritada Türkiye'de yıllık sıcaklık farkının dağılışı gösterilmiştir.

Haritadan yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yaz sıcaklık ortalaması en yüksek olan yörelere
- B) Enlemin sıcaklık üzerindeki etkisine
- C) Yaz kuraklığı belirgin olan yörelere
- D) Yıllık sıcaklık ortalaması en düşük olan yörelere
- E) Yıllık sıcaklık farkı 15 °C den az olan kıyı yörelere

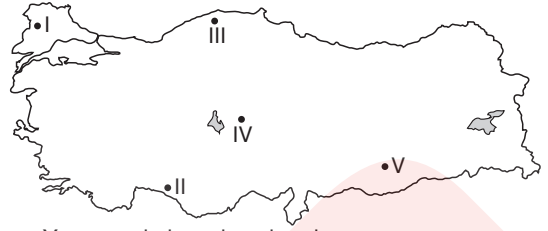
8.

Yukarıda aylara göre sıcaklık ve yağış ortalamaları verilen merkez aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konya
- B) Kars
- C) Afyon
- D) Diyarbakır
- E) Balıkesir

9.

- Yaz mevsimi sıcak ve kurak geçer.
- Kış mevsimi ılık ve yağışlıdır.
- Kar örtülü gün sayısı azdır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen merkez haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10.

- I. Etezyen
- II. Poyraz
- III. Lodos
- IV. Föhn

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'de etkili soğuk yerel rüzgarlar arasında gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

! Etezyen, Ege kıyılarına kuzey yönünden gelen bir yerel rüzgardır.

11.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin hangisinde doğal bitki örtüsünün maki olduğu ve maki üst sınırının daha yüksek olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

! Bir bitkinin yetişme üst sınırı, sıcak bölgelerde daha yüksektir.

12.

Yeryüzünün sadece belli bölgelerinde görülen ve başka hiçbir yerde rastlanmayan bitkilere endemik bitki denir. Türkiye endemik bitki varlığı bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden birisidir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin endemik bitki listesinde yer almaz?

- A) Sığla ağacı
- B) Kasnak meşesi
- C) Anzer çayı
- D) Kazdağı göknarı
- E) Lavanta çiçeği

TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 5

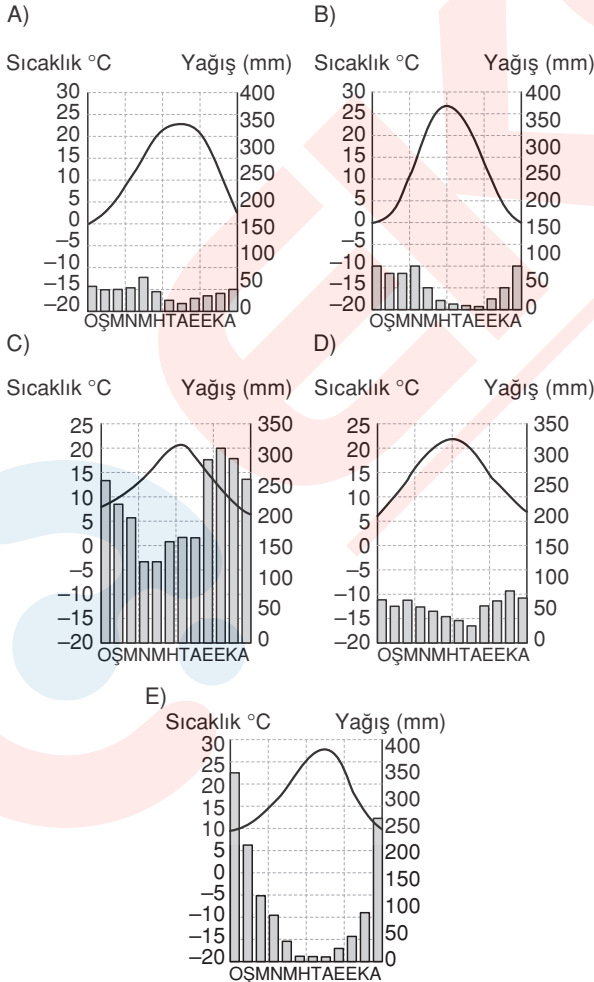
1. Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu tipi karasal iklimin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Kış yağışı oranının fazla olması
- B) Bitki örtüsünün bozkır olması
- C) Yaz sıcaklıklarının yüksek olması
- D) Güneşlenme süresinin uzun olması
- E) Konveksiyonel yağışların etkisinin fazla olması

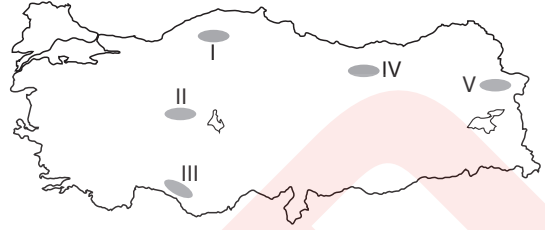
2. • Yıllık yağışın yarıdan fazlası kış aylarında düşer.
• Sıcaklık ve güneşlenme isteği fazla olan bitki türleri yayılış gösterir.
• Yıllık sıcaklık farkı 18 °C kadardır.
• Kar yağışlı ve donlu gün sayısı çok azdır.

Yukarıda Türkiye'deki bir merkezin iklimiyle ilgili bilgiler verilmiştir.

Buna göre, bu merkezin aylık sıcaklık ve yağış ortalamalarını gösteren grafik aşağıdakilerden hangisidir? (□ Yağış, — Sıcaklık)

3.

Türkiye'nin tümüyle kuzey sektörlü rüzgarların etkisinde olduğu bir dönemde, haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangilerinde föhn rüzgarlarının oluşması beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

- I. Dağların güney yamaçlarında kalıcı kar sınırının kuzey yamaçlardan yüksek olması
- II. Lodos rüzgarlarının etkili olduğu günlerde hava sıcaklığının artması
- III. Van Gölü çevresinde ve Iğdır ovasında yıllık yağış miktarının az olması
- IV. Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesimi ile iç kesimleri arasında iklim özellikleri bakımından belirgin fark olması

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'de yükselti ve yerçekillerinin iklim üzerinde etkili olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

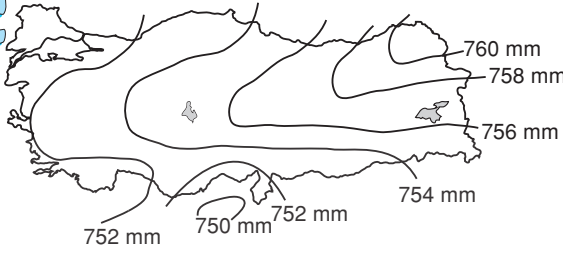
- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
- D) II ve III E) III ve IV

5.

Türkiye'de yayılış gösteren doğal bozkırlar aşağıda verilen yörelerden hangisinin iklim özellikleriyle daha fazla özdeşleşmektedir?

- A) Erzurum – Kars platoları
- B) Konya – Nevşehir çevresi
- C) Adana – Mersin kıyı kuşağı
- D) Mentеше yöresi
- E) Sinop – Zonguldak kıyı kuşağı

! Türkiye'nin deniz etkisine uzak bazı yörelerinde doğal, bazı yörelerinde antropojen bozkırlar yayılış gösterir.

Yukarıdaki haritada ocak ayındaki herhangi bir günde Türkiye üzerindeki basınç durumu eşbasınç eğrileriyle gösterilmiştir.

Haritaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Akdeniz'in doğusunda bir alçak basınç merkezi vardır.
- B) Türkiye, kuzeydoğu yönünden gelen rüzgarların etkisindedir.
- C) Marmara Bölgesi'nde basınç değeri İç Anadolu'dan düşüktür.
- D) Kıyı bölgelerinde basınç 752 mm den azdır.
- E) İzobar eğrileri enleme uygun uzanış göstermemektedir.

7.

	Ocak ayı ortalama sıcaklık (°C)
Samsun	6.5
Sivas	-4

Yukarıdaki tabloda Samsun ve Sivas'ın ocak ayı sıcaklık ortalaması verilmiştir.

Buna göre, Sivas'ın sıcaklık ortalamasının Samsun'dan düşük olması aşağıdakilerden hangisiyle sıcaklık arasındaki ilişkiye ters düşer?

- A) Karasallık
- B) Yükselti
- C) Enlem
- D) Yerçekilleri
- E) Nemlilik

8. Şanlıurfa'nın yıllık yağış miktarı 460 mm, Konya'nın yıllık yağış miktarı 330 mm dir.

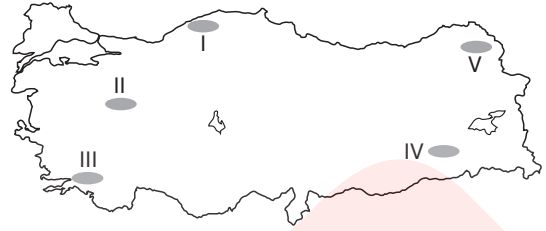
Şanlıurfa'da yıllık yağış miktarı Konya'dan fazla olmasına rağmen bu kentte kuraklığın daha şiddetli olmasının nedeni,

- I. buharlaşma şiddetinin fazla olması,
- II. sıcak yerel rüzgarlara açık olması,
- III. kurakçıl bitki türlerinin yayılış göstermesi,
- IV. yağış rejiminin düzensiz olması

faktörlerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen merkezlerden hangisinde orman alanlarının tahrip edilmesi durumunda çalı türü bitkilerden oluşan ve psödomaki adı verilen doğal bitki örtüsünün yayılış göstereceği söylenebilir?

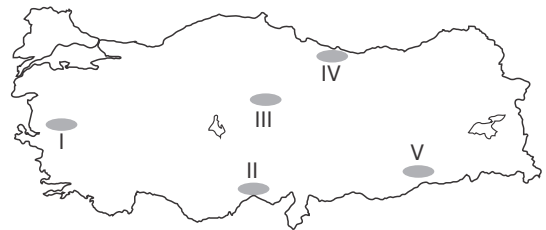
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Rize'de pazartesi günü % 75 olarak ölçülen bağıl nem salı günü sabah % 25'e düşmüştür.

Kentte aşağıdakilerden hangisi sonucu bu durumun gözlemlendiği söylenebilir?

- A) Kuzeydoğudan nemli bir hava kütesinin yaklaşması
- B) Bulutluluk oranının artması
- C) Kentte föhn rüzgarının etkili olması
- D) Hava sıcaklığının düşmesi
- E) Hava kütlelerinin yamaç boyunca yükselmesi

11.

Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde numaralandırılan merkezlerden hangisinde temmuz-ağustos döneminde maksimum nemin daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Maksimum nem sıcaklık ile doğru orantılıdır.

TÜRKİYE'NİN YERŞEKİLLERİ / I

1. Türkiye'de rastlanan aşağıdaki oluşumlardan hangisinin III. jeolojik zamanda meydana geldiği söylenebilir?

- A) Çanakkale Boğazı
- B) Zonguldak kömür havzası
- C) Toros Dağları
- D) Çarşamba Deltası
- E) Kula T epeler

2.

Yükselti Kuşakları (m)	Kapladığı Alan (km ²)	Toplam Alana Oranı (%)
0 — 250	79.254	10.4
250 — 500	53.912	7.1
500 — 1000	201.999	26.6
1000 — 1500	230.775	30.4
1500 — 2000	118.284	15.5
2000'den fazla	75.754	10.0
Toplam	759.987	100.0

Yukarıdaki tabloda Türkiye arazisinin yükselti basamaklarına göre kapladığı alan ve bu alanların toplam arazi içindeki oranları verilmiştir.

Tablodan yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

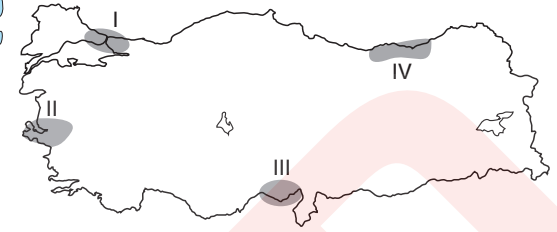
- A) Türkiye'de yüksek düzlüklerin geniş yer kapladığına
- B) Türkiye'de 1000 metrenin üzerinde bulunan arazilerin ülke yüzölçümünün yarısından fazla olduğuna
- C) Türkiye'nin doğusunda engebeliğin fazla olduğuna
- D) Türkiye'de yükseltisi 500 metreden az olan arazilerde daha çok tahıl tarımı yapıldığına
- E) Türkiye toplam arazisinin % 10 nun 2000-3000 metre arasında yükseltiye sahip olduğuna

3. Türkiye'de çökme depremlerinin yaygın olarak görüldüğü yörelerin aşağıdakilerden hangisi bakımından birbirine daha çok benzerlik gösterdiği söylenebilir?

- A) İklim özelliği
- B) Ortalama yükselti
- C) Kayaç türü
- D) Fay hatlarına yakınlık
- E) Nüfus yoğunluğu

! Çökme depremleri karstik arazideki mağara tavanlarının çökmesi sonucu meydana gelir.

4.

Yukarıdaki haritada bazı yöreler taralı olarak gösterilmiştir.

Bu yörelerde aşağıdakilerden hangisinin oluşumu iç kuvvetlerle açıklanamaz?

- A) I. yöredeki kıyı tipi
- B) IV. yöredeki dağ sıraları
- C) III. yöredeki toprak türü
- D) II. yöredeki graben düzlüğü
- E) I. ve II. yörelerdeki kırıklık yapı

5. Türkiye arazisi IV. jeolojik zaman başında toptan yükselmiştir.

Bu yöndeki bir tektonik hareketin Anadolu'da aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

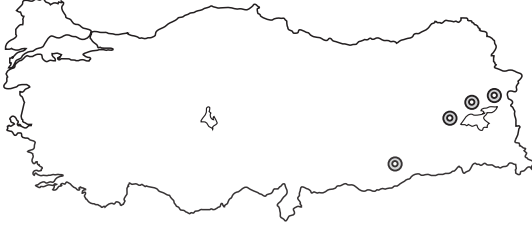
- A) Kıyı çizgisinin yer değiştirmesi
- B) Ortalama yükseltinin artması
- C) Akarsuların denge profilinden uzaklaşması
- D) Akarsu vadilerinin derinleşmesi
- E) Maar çukurlarının oluşması

6. I. Nemrut Gölü
II. Kula Tepeleri
III. İzmir Körfezi
IV. Damlatış Mağarası

Yukarıda verilen oluşumlardan hangileri Türkiye arazisinin volkanik faaliyetlerden etkilendiğine kanıt olarak gösterilemez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7.

Yukarıdaki haritada Türkiye'deki volkanik dağlardan bazıları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi haritada gösterilen dağlar arasında yer almaz?

- A) Karacadağ B) Nemrut C) Süphan
D) Melendiz E) Tendürek

8. Aşağıdaki dağlık yörelerden hangisinin oluşumu orojenik hareketlerle açıklanamaz?

- A) Bey Dağları
B) Tahtalı Dağları
C) Menteşe Dağları
D) Erciyes Dağı
E) Canik Dağları

9. Türkiye'de kırıklı yapının yaygınlığı,

- I. aşınım düzlüğü platoları,
II. birinci derecede deprem bölgeleri,
III. kaplıca ve ılıcalar,
IV. kahverengi step toprakları

unsurlarından hangilerinin yaygın olmasıyla ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki yerçekillerinin genel özellikleri arasında yer almaz?

- A) Ortalama yükselti 1000 metreden fazladır.
B) Türkiye'deki ovaların tümü tektonik hareketler sırasında oluşmuş çukurluklara yerleşmiştir.
C) Ova ve plato düzlüklerinin yükseltisi genel olarak batıdan doğuya doğru artış gösterir.
D) Akarsular denge profiline ulaşmamıştır.
E) Yeryüzeyi çok eğimli ve engebelidir.

11. Türkiye'de yeryüzeyinin çok eğimli ve engebeli olması aşağıdakilerden hangisini olumlu yönde etkilemiştir?

- A) İklim çeşitliliğinin fazla olması
B) Ulaşım ağının sık olması
C) Maden çeşitliliğinin fazla olması
D) Epirojenik hareketliliğin devam etmesi
E) Kaplıca ve ılıcaların yaygın olması

12. Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'ndeki Boz Dağlar ve Yunt Dağları'nı Akdeniz Bölgesi'ndeki Bey Dağları'ndan ayıran bir özellik değildir?

- A) Yamaçlarında Akdeniz iklimi özelliklerinin görülmesi
B) Kırıklı yapıda olmaları
C) Çevrelerinde nüfuslanmanın fazla olduğu ovaların bulunması
D) Kıyı çizgisine dik uzanmaları
E) Denizel iklimin etki alanını genişletecek şekilde uzanmaları

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yörelerin yerçekilleri ve jeolojik yapılarıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yörede akış gösteren akarsular graben düzlüklerine yerleşmiştir.
B) II numaralı yörede deprem riski I numaralı yöreden azdır.
C) III numaralı yörede plato düzlükleri geniş yer kaplar.
D) IV numaralı yörede ortalama yükselti fazla, yerçekilleri dağlık ve engebelidir.
E) II numaralı yöre epirojenik hareketler nedeniyle toptan alçalmaktadır.

TÜRKİYE'NİN YERŞEKİLLERİ / 2

1.

Türkiye'de faylanmaya uğramış arazilerde inceleme yapan bir bilim insanının araştırma bölgesinin, yukarıdaki haritada numaralı güzergahlardan hangisi olması beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

	Ova	Oluşum özelliği
I	Konya	Göl tabanı
II	Bursa	Delta
III	Elmalı	Karstik
IV	Çarşamba	Delta
V	Pasinler	Taban seviyesi

Yukarıdaki tabloda bazı ovalar oluşum özellikleriyle eşleştirilmiştir.

Yapılan eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve V E) IV ve V

3.

Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu'daki faylar yanal rekete sahip iken Batı Anadolu'daki fayların hareketi düşey doğrultudur.

Bu durumun Kuzey ve Doğu Anadolu'dan farklı olarak Batı Anadolu'da ortaya çıkardığı en önemli özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcak su kaynaklarının yaygın olması
B) Zaman zaman şiddetli depremlerin meydana gelmesi
C) Horst ve graben sisteminin oluşması
D) Tektonik hareketliliğinin günümüzde de devam etmesi
E) Volkanik arazilerin oluşması

4.

- Ağrı Dağı
- Küre Dağları
- Gediz Grabeni

Yukarıda verilen yerşekilleri için,

- I. oluşumlarında iç kuvvetlerin etkili olması,
II. çevrelerine göre yüksek şekiller olmaları,
III. kıyı bölgelerinde yer almaları,
IV. akarsular tarafından derince aşınmış olmaları

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve IV

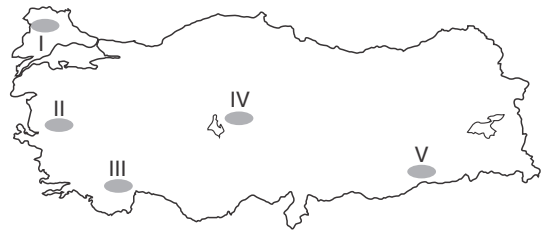
5.

Kütahya, Bursa ve Afyon sıcak su kaynakları bakımından zengin iken, Edirne ve Kırklareli sıcak su kaynakları bakımından zengin sayılmaz.

Bu durum merkezlerin hangi özelliğinin birbirinden farklı olduğuna kanıt olur?

- A) Kayaç türü
B) İklim özelliği
C) Matematik konum
D) Ortalama yükselti
E) Jeolojik yapı

6.

Türkiye çevresindeki denizlerde II. jeolojik zaman boyunca tortullanan malzemeler III. jeolojik denemede meydana gelen Alp orojenezi sonucu kıvrılarak su üzerine çıkmıştır. Bu arazilerde II. zamana ait tortullar ve deniz canlılarına ait fosiller bulunur.

Buna göre, haritada numaralandırılan yörelerden hangisinde araştırma yapan bir jeolog araştırma bölgesinin yukarıda verilen özelliklere sahip olduğunu söyleyebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'nin bazı yörelerinde yüzölçümü küçük sirk gölleri bulunur.

Bu göllerin varlığı aşağıdakilerden hangisine kesinlikle kanıt olur?

- A) Yer yüzeyinin engebeli olduğuna
- B) Yer yer buzul aşındırmasının görüldüğüne
- C) Türkiye'de su potansiyelinin fazla olduğuna
- D) Türkiye arazisinin farklı jeolojik dönemlerde oluştuğuna
- E) Türkiye'de kimyasal çözülmenin kuvvetli olduğuna

8. Aşağıda verilen yerlerden hangisi kırıklı yapının yaygın olması nedeniyle I. derecede deprem alanları arasında yer alır?

- A) Taşeli Platosu
- B) Menteşe Yöresi
- C) Mardin çevresi
- D) Tuz Gölü çevresi
- E) Ergene Havzası

9. Aşağıdaki nehirlerden hangisi Türkiye kıyılarında delta oluşturmamıştır?

- A) Seyhan
- B) Çoruh
- C) Gediz
- D) Göksu
- E) Yeşilırmak

! Türkiye'den kaynağını alan akarsulardan bazıları Türkiye kıyılarında bazıları ise Türkiye dışından denize ulaşmaktadır.

10. Akdeniz Bölgesi'nde yer alan polye ovaları ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tabanlarında zonal topraklar bulunur.
- B) Çevrelerine göre alçak düzlükler oluştururlar.
- C) Aşınma sonucu meydana gelmişlerdir.
- D) Oluşumlarında karstik süreçlerin etkisi vardır.
- E) Tarım faaliyetleri için uygun değildir.

11. Türkiye'nin güneyinde geniş yüzeyli karstik platolar bulunur.

Aşağıdakilerden hangisi bu plato alanlarında karşılaşılan bir özellik olamaz?

- A) Yüzeylerinde karstik aşınım izleri vardır.
- B) Yüzey suları bakımından fakir alanlardır.
- C) Nüfuslanmaları azdır.
- D) Yüzeylerinde lapy, uvala gibi şekiller bulunur.
- E) Yamaçlarında sık sık toprak kayması ve heyelan görülür.

! Karstik arazilerde geçirimsizlik fazladır. Bu nedenle bu arazilerde yüzeyde fazla su tutmaz.

12. Türkiye'nin kuzey kesiminde doğu-batı uzanırlı uzun bir fay hattı vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu fay hattının oluşumunu en iyi açıklar?

- A) Türkiye arazisinin III. jeolojik zaman sonu ile IV. jeolojik zaman başında toptan yükselmesi
- B) Arap levhasının kuzeye doğru hareketi sırasında Türkiye'nin masif (sert) arazilerinin sıkışması
- C) Türkiye kıyılarındaki denizel tortulların kıvrılarak su üzerine çıkması
- D) Farklı sertlikteki kayaların Türkiye arazisinde yatay tabakalar oluşturması
- E) Akarsuların aşındırma gücünün fazla olması

13. Türkiye'nin kıyıları boyunca geniş delta ovalarının bulunması aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Akarsuların bol alüvyon taşıdığına
- B) Akarsu havzalarının geniş olduğuna
- C) Türkiye'de toprak çeşitliliğinin fazla olduğuna
- D) Akarsu rejimlerinin düzensiz olduğuna
- E) Kıyılarında falez oluşumunun kolay olduğuna

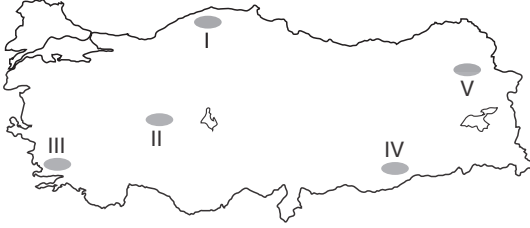
14. Türkiye'nin gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki fark fazladır.

Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'nin bu özelliğini açıklamak için kullanılır?

- A) Karstik arazinin geniş yer kaplaması
- B) Kaplıca ve ılıcaların yaygın olması
- C) Akarsu boylarının kısa olması
- D) Etrafı dağlarla çevrili çok sayıda ova bulunması
- E) Volkanizmanın aktif halde olmaması

TÜRKİYE'NİN TOPRAK VE SU VARLIĞI / I

1.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan merkezlerin hangisinde kahverengi orman topraklarının yayılış gösterdiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Türkiye'de kalsimorfik topraklara rastlanması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) İklim özellikleriyle
B) Yer şekilleriyle
C) Kayaç yapısıyla
D) Bitki örtüsüyle
E) Su varlığıyla

3. Akarsuların taşıyarak biriktirdiği malzemeler alüvyal toprakları oluşturur.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerden hangisinde alüvyal toprakların bulunduğu söylenemez?

- A) Çarşamba Deltası
B) Sakarya Ovası
C) Ergene Havzası
D) Küçük Menderes grabeni
E) Erciyes Dağı yamaçları

4. Türkiye'de fiziksel çözülmenin şiddetli olduğu bir merkezde;

- I. atmosfer nemliliğinin az olması,
II. günlük sıcaklık farkının fazla olması,
III. alüvyal toprakların yayılış göstermesi,
IV. yağışların yıl boyunca yağmur şeklinde olması

özelliklerinden hangilerinin görüldüğü söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

5.

Türkiye'nin Akdeniz iklimi bölgelerinde kimyasal çözülme etkilidir. Ancak bu bölgelerde yaz mevsiminde kimyasal çözülmenin yavaşladığı görülür.

Bu durum bölgenin hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yaz sıcaklık ortalamasının yüksek olması
B) Yer yüzeyinin engebeli olması
C) Bitki örtüsünün maki olması
D) Yaz mevsiminin kurak olması
E) Karstik kayaçların bulunması

6.

Türkiye'de çernezyom topraklarının yayılış alanlarında,

- I. yaz mevsimi serin ve yağışlı,
II. doğal bitki örtüsü çayır,
III. kış mevsimi ılık ve yağışlı,
IV. sebze tarımına ayrılan arazi oranı fazla

özelliklerinden hangileri görülmez?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7.

Taban suyunun yüzeye yakın olduğu kapalı havza veya eski göl tabanı topraklarıdır.

Topraktaki tuzun fazlalığına bağlı olarak tarım yapılamaz.

Yukarıda özelliği verilen topraklara haritada belirtilen yörelerden hangisinde rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Türkiye'nin toprak varlığı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Geniş yapraklı orman bölgelerinde pozdol topraklar yayılış gösterir.
- B) Türkiye arazisi dağlık ve engebeli olduğundan kolivyal topraklar yaygın olarak bulunur.
- C) Terra rossa topraklarının yayılış alanı Akdeniz iklimi bölgeleriyle büyük oranda örtüşür.
- D) Türkiye'nin delta alanlarında toprak horizonlarına rastlanmaz.
- E) Türkiye'de erozyonun şiddetli olması pekçok yerde toprak kalınlığını azaltmıştır.

9. Türkiye'de toprak çeşitliliği fazladır.

Bu durum,

- I. iklim çeşitliliğinin fazla olması,
- II. beşeri faaliyetlerin çeşitli olması,
- III. yeryüzeyinin eğimli ve engebeli olması,
- IV. tarım alanlarında nöbetleşe ekim yapılması

faktörlerinden hangileriyle ilişkilidir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. – Yıllık yağış miktarının 400 mm nin üzerinde olduğu bozkır alanlarında görülür.
- Organik madde bakımından zengin topraklardır.
- Tahıl tarımına ve küçükbaş hayvancılığa uygun topraklardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen toprakların aşağıdaki yörelerden hangisinde görüldüğü söylenebilir?

- A) Taşeli Platosu
- B) Sakarya Nehri'nin aşağı kesimleri
- C) Tuz Gölü çevresi
- D) Kızılırmak Nehri'nin yukarı kesimleri
- E) Amik Ovası

11. Fırat ve Kızılırmak nehirleri karma rejimlidir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Vadilerinde derine aşındırma yaptıklarına
- B) Akım düzenleriyle havzalarındaki yağış düzeni arasında bir paralellik olmadığına
- C) Üzerlerinde ulaşım yapılamadığına
- D) Akımlarının düzensiz olduğuna
- E) Akış hızlarının fazla olduğuna

12. Batı Anadolu'daki akarsuların,

- genellikle doğudan batıya doğru akış gösterdiği,
- vadilerinde menderesler oluşturduğu

görülmür.

Bu durum Batı Anadolu'nun hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) İklim özelliğiyle
- B) Yer şekilleriyle
- C) Kıyı tipiyle
- D) Kayaç yapısıyla
- E) Matematik konumuyla

13.

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerin toprak türleri verilmiştir.

Bu merkezler ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) III. merkezdeki toprak varlığı akarsu faaliyetleriyle ilgilidir.
- B) IV. merkezde toprak yağışların etkisiyle daha fazla yıkanmıştır.
- C) I. merkezde toprak turuncgil tarımına uygundur.
- D) II. merkezdeki toprak merkezin iklimiyle ilgili bilgi verir.
- E) IV. merkezde toprağın mineral çeşitliliği II. merkezden fazladır.

TÜRKİYE'NİN TOPRAK VE SU VARLIĞI / 2

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yeraltı su seviyesinin yükselmesine neden olacak bir durumdur?

- A) Akarsu vadilerine taşkın setlerinin yapılması
- B) Tarım alanlarında sulama suyu ihtiyacının artması
- C) Kar erimelerinin başlaması
- D) Akarsu havzalarının yabani otlardan temizlenmesi
- E) Toprakta buharlaşma şiddetinin artması

2. – Su sıcaklığı yüksek, mineral miktarı fazladır.
– Sularının sıcak olmasında iklimin etkisi yoktur.
– Bulundukları bölgenin turist alışını artırır.

Yukarıda özellikleri verilen kaynak türüne haritada numaralı merkezlerin hangisinde rastlanmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Batı Toroslar'da yer alan karstik göller için aşağıda verilen yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Göl çanaklarında kimyasal aşınma vardır.
- B) Kar ve buz sularıyla beslenirler.
- C) Çevrelerinde mikroklima alan oluşturmuşlardır.
- D) Su sıcaklıkları yüksektir.
- E) Turizm potansiyelleri fazladır.

4. Türkiye akarsularının kaynak kısımlarıyla ağız kısımları arasındaki yükselti farkı fazladır.

Bu bilgi Türkiye akarsularıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisini doğrulamaz?

- A) Akış hızlarının fazla olduğunu
- B) Derine ve geriye aşındırma yaptıklarını
- C) Denge profiline ulaşmadıklarını
- D) Havzalarının dar olduğunu
- E) Ulaşım elverişsiz olduklarını

! Kaynak kısımlarıyla ağız kısımları arasındaki yükselti farkı olan akarsuların yatak eğimleri fazladır.

5. I. Havzasının yalnız yukarı kesimi Türkiye topraklarındadır. Turizm ve hidroelektrik potansiyeli fazladır.
II. Karstik sularla beslenir. Ağız kısmında bir delta oluşmamıştır.
III. Vadisinin aşağı kesimi graben düzlüğünde bulunur. Orta kesiminde Demirköprü barajı bulunur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen akarsular aşağıdakilerden hangisinde doğru belirtilmiştir?

I	II	III
A) Çoruh	Manavgat	Gediz
B) Sakarya	Asi	Çoruh
C) Asi	Çoruh	Manavgat
D) Çoruh	Sakarya	Asi
E) Sakarya	Manavgat	Çoruh

6. Akdeniz Bölgesi'ndeki Manavgat ve Köprü Çayı'nın akımı sıcak ve kurak geçen yaz döneminde yükselir.

Kurak dönemde gözlenen akım yükselmeleri aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Bölge yüzeyinin engebeli olmasıyla
- B) Akarsuların açık havzada akış göstermesiyle
- C) Akarsuların beslenmesinde kaynak sularının etkili olmasıyla
- D) Bölgedeki tarım çalışmalarında su ihtiyacının artmasıyla
- E) Akarsuların farklı bölgelerden su toplamasıyla

7. – Türkiye'nin en sığ göllerinden birisidir.
– Göl havzasında yaz mevsimi sıcak ve kuraktır.
– Gölün dışı akışı yoktur. Tuzluluk oranı fazladır.

Yukarıda Tuz Gölü'nün özellikleriyle ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Göl alanının yaz döneminde daraldığına
- B) Kapalı havzada yer aldığına
- C) Tarım çalışmalarında göl suyunun kullanılmadığına
- D) Tektonik oluşumlu olduğuna
- E) Ulaşım elverişli olmadığına

8. Türkiye'nin Karadeniz kıyılarında dağ sıraları kıyı çizgisine paralel uzanır. Bu bölgedeki dağların ortalama yükseltisi fazladır ve kıyıya yakın konumda bulunur.

Yerçekilleri özellikleri dikkate alındığında bu bölgedeki akarsular için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlış olur?

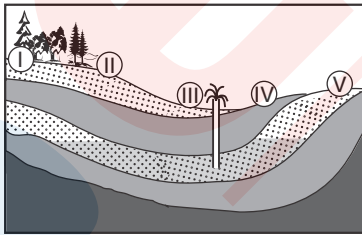
- A) Dağlık alanın denize dönük yamaçlarından doğan akarsular kısa boylu ve hızlı akışlıdır.
- B) Dağlık alanın iç bölgelerinden geçerek denize ulaşan akarsular boğaz vadiler oluşturur.
- C) Denize dönük yamaçlarda açık akarsu havzaları yer alır.
- D) Bölge akarsuları denge profiline ulaşmamıştır.
- E) Bölge akarsularının aşağı kesimlerinde taşkın görülme ihtimali azdır.

9. Güney Marmara'da yer alan Manyas Gölü tatlı su gölüdür.

Gölün bu özelliği kazanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Kuşların göç yolları üzerinde bulunması
- B) Dışa akışlı olması
- C) Göl havzasının geniş olması
- D) Beslenmesinde akarsuların etkili olması
- E) Göl çanağının ortalama yükseltisinin az olması

10. Aşağıdaki şekilde içinde yer altı suyu bulunan bir arazinin jeolojik yapısı ve açılan kuyu gösterilmiştir.

- Geçirimsiz tabaka
- ▨ Geçirimli tabaka
- ▤ İçinde yeraltı suyu bulunan tabaka

Bu kaynakla ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Yeraltı suyu senklinalde açılan kuyudan yeryüzüne çıkarılmaktadır.
- B) Kaynak alanında derin faylar bulunur.
- C) Su sıcaklığı yüksek, akım düzensizdir.
- D) Su potansiyeli elektrik enerjisi üretiminde kullanılır.
- E) Kaynak suyundaki mineral oranı fazladır.

11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye akarsularının kullanım alanlarından biri değildir?

- A) Balıkçılık
- B) Su sporları
- C) Enerji üretimi
- D) Tuz üretimi
- E) Sulama suyu sağlama

12. Aşağıdaki göllerden hangisinin oluşum özelliği diğerlerinden farklıdır?

- A) Uluabat Gölü
- B) İznik Gölü
- C) Tuz Gölü
- D) Sapanca Gölü
- E) Abant Gölü

13. Türkiye'yi çevreleyen denizlerde gel-git genliğinin az olması, bu denizlerin hangi özelliğiyle ilgilidir?

- A) Üzerinde güçlü akıntıların olmaması
- B) İç deniz olmaları
- C) Derinliklerinin az olması
- D) Güçlü rüzgarların etkisinde olmamaları
- E) Orta enlemlerde bulunmaları

14. Uluabat ve Sapanca gölleri Türkiye'de dışa akışı olan göller arasında yer alır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine olanak sağlamıştır?

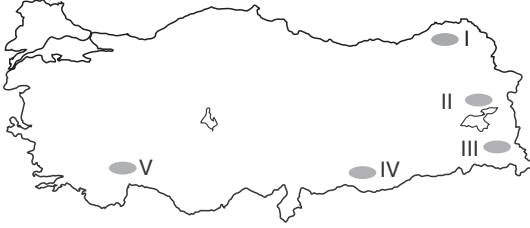
- A) Göl sularının tatlı olması
- B) Göl üzerinde ulaşım yapılabilmesi
- C) Göllerin su seviyesinin yıl içinde aşırı farklılık göstermemesi
- D) Göl suyunda kimyasal kirlilik görülmemesi
- E) Su sıcaklığının yüksek olması

15. Türkiye'deki bir akarsudan rafting amacıyla yılın ancak belirli bir kesiminde yararlanılabiliyorsa, bu durum akarsuyun öncelikle hangi özelliğiyle ilgili olabilir?

- A) Uzunluğu
- B) Yatak eğimi
- C) Rejimi
- D) Vadi tipi
- E) Yükü

TÜRKİYE'NİN ŞEKİLLENMESİNDE ETKİLİ OLAN SÜREÇLER / I

1.

Yukarıda verilen yörelerden hangisi buzul aşındırma ve biriktirme şekilleri üzerinde araştırma yapmayı planlayan bir grubun araştırma bölgesi olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Türkiye'de rüzgarların yeryüzeyi üzerindeki şekillendirici etkisi Konya Karapınar yöresinde fazladır.

Bu durum yörenin hangi özelliğiyle ilişkili olamaz?

- A) Atmosfer nemliliğinin az olması
B) Mekanik çözülmenin kuvvetli olması
C) Bitki örtüsünün cılız olması
D) Yeryüzeyinin engebesiz olması
E) Çevresine göre çukurda yer alması

3.

Ege kıyılarında;

- I. koy ve körfez oluşumu fazladır.
II. yıllık güneşlenme süresi 2700 saatin üzerindedir.
III. kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım kolaydır.
IV. denizel iklimin etkili alanı geniştir.

Buna göre, verilenlerden hangilerinin yöredeki kıyı tipiyle ilişkilendirilmesi beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

Türkiye'de dalmaçya tipi kıyının bulunduğu bir yöre hangi özelliğiyle boyuna kıyılarının bulunduğu yörelerden ayrılır?

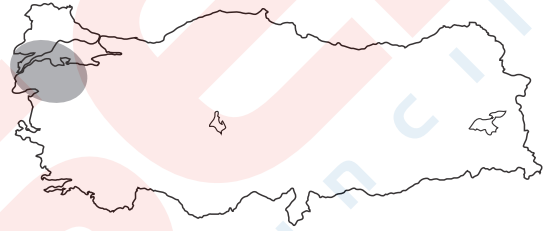
- A) Dağ sıralarının kıyıya paralel uzanması
B) Yer yer falezlere rastlanması
C) Kıyı önünde adaların bulunması
D) Kıyı ile iç kesimler arasında belirgin iklim farkı olması
E) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım zorluklarının olması

5.

Aşağıdaki oluşumlardan hangisinin meydana gelmesinde akarsuların etkili olduğu söylenemez?

- A) Ege Bölgesi'ndeki Kula Tepelerinin
B) Doğu Anadolu'daki taraça düzlüklerinin
C) Tortum şelalesinin düştüğü yerdeki dev kazanının
D) Sakarya Nehri çevresindeki taban seviyesi ovasının
E) Karadeniz'deki boğaz vadilerinin

6.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yörede aşağıdaki oluşumlardan hangisine rastlanmaz?

- A) Ria tipi kıyı
B) Tombolo
C) Tektonik oluşumlu göl çanağı
D) Aşınım düzlüğü platosu
E) Akarsu vadisi

7.

- I. Akarsuların menderes oluşturması
II. Akarsu ağının sık olması
III. Kıyılarda sığ deniz tabanlarının bulunması
IV. Gel git genişliğinin az olması
V. Akarsuların bol alüvyon taşıması

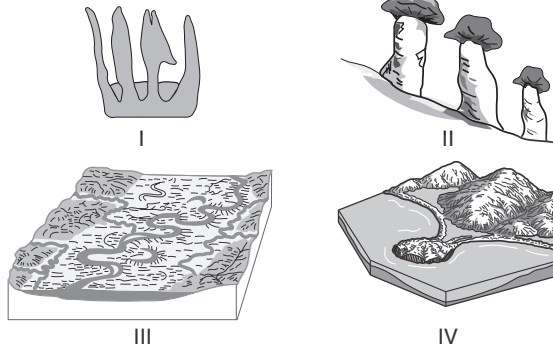
Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye kıyılarında delta oluşumunu kolaylaştıracak etki yapmamıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

8.

Akdeniz Bölgesi'nde bulunan aşağıdaki oluşumlardan hangisi bölgede kalker kayaların yaygın olmasıyla ilişkilendirilemez?

- A) Göksu Kanyonu
B) Damlatış Mağarası
C) Antalya falezleri
D) Tefenni Polyesi
E) Cennet Cehennem Obruğu

Türkiye'de yukarıda verilen şekillerden hangisine rastlanması kayaç yapısıyla ilişkilendirilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Kuzey Anadolu'da yer alan falezlerin gerilemesi aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Anadolu kıyılarında gel-git genliğinin düşük olduğuna
B) Kıyı bölgelerinin dağlık ve engebeli olduğuna
C) Kıyılarda dalga aşındırma faaliyetlerinin devam ettiğine
D) Kuzey Anadolu'da heyelan ve toprak kaymalarına sık rastlandığına
E) Kuzey Anadolu'da akarsu aşındırmasının şiddetli olduğuna

11. Türkiye'de tombolo ve lagün oluşumlarına rastlanması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Pekçok yerde dağ sıralarının kıyı çizgisine paralel uzanmasıyla
B) Dalgaların kıyı önünde kum biriktirmesiyle
C) Türkiye'nin orta enlemlerde yer almasıyla
D) Türkiye kıyılarının çok girintili çıkıntılı olmasıyla
E) Türkiye kıyılarında akarsuların biriktirme yapmasıyla

12. Türkiye'de peribacası oluşumu gözlenen bir yüzeye ilgili olarak;

- I. yüzey sularının aşındırma yaptığı,
II. volkanik malzemenin kalın depolar oluşturduğu,
III. karstik kayaçların yaygın olduğu,
IV. krater çukurlarının bulunduğu
- yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

13. Türkiye'nin yüzey şekilleri ile ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisinin ortaya çıkmasında ki temel etken doğru olarak verilmiştir?

Özellik	Temel etken
A) Fiyort ve skyer tipi kıyılara rastlanmaz.	Matematik konum
B) Akarsu vadilerinde genellikle şelalelere ve dev kazanlarına rastlanır.	Üç tarafının denizlerle çevrili olması
C) Toprak kaymaları ve heyelanların yüzeyin şekillenmesi üzerindeki etkisi fazladır.	Yükselti
D) Akarsu ağzlarında geniş delta ovaları bulunur.	İklim
E) Lapy, obruk, dolin adı verilen şekillere rastlanır.	Volkanik yapı

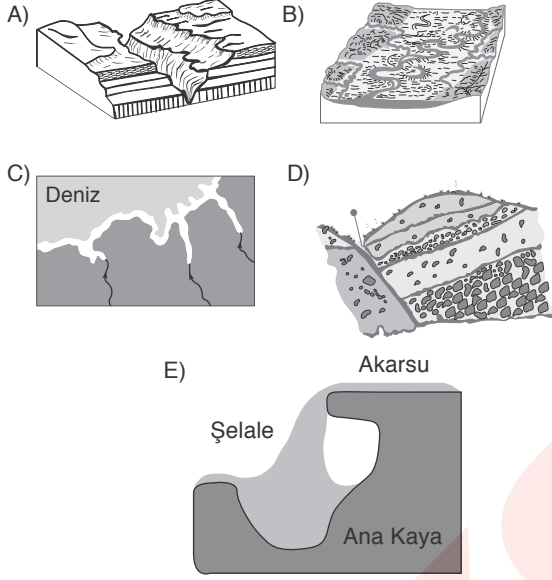
14. Erzurum Ovası, Erzincan Ovası ve Ege grabenlerinin çevresinde birikinti yelpazelerinin üzerinde kurulmuş çok sayıda köy yerleşmesi bulunur. Bu yerleşmeler yeşillik ve ağaçlık alanlar olarak göze çarpar.

Yukarıda sözü edilen köy yerleşmelerinin kurulduğu yüzeylerin oluşumunu aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Sel ve selinti sularının etkisiyle yamaçlardan sürüklenen malzemelerin dağ eteklerinde depolanması
B) Yer hareketleri sırasında faylarla parçalanmış bazı yüzeylerin çökmesi
C) Akarsuların dağ yamaçlarında çentik vadi oluşturması
D) Rüzgarların etkisiyle ova tabanlarından taşınan malzemenin rüzgar hızının azaldığı yerde birikmesi
E) Heyelan sırasında yamaçtan kopan malzemenin dağ eteğinde depolanması

TÜRKİYE'NİN ŞEKİLLENMESİNDE ETKİLİ OLAN SÜREÇLER / 2

1. Türkiye'nin şekillenmesinde etkili süreçler dikkate alındığında, yurdumuzda aşağıdaki oluşumlardan hangisine rastlandığı söylenemez?

2. Türkiye'de yükseltisi 1000 metreden az olan arazilerde aşağıdaki oluşumlardan hangisine rastlanmaz?

- A) Kanyon vadisi
B) Dev kazanı
C) Sirk çukuru
D) Taban seviyesi
E) Falez

3.

Olay	Dış kuvvet
Konya-Karapınar çevresinde kumul hareketine neden olur.	I
Kaçkar Dağları'nın yüksek kesimlerindeki göl oluşumlarının nedenidir.	II
Erzurum-Kars platolarının derince yarılmasına neden olmuştur.	III

Yukarıdaki tabloda verilen olayların oluşmasına neden olan dış kuvvetler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Rüzgar	Buzul	Akarsu
B) Gel-git	Akarsu	Buzul
C) Buzul	Akarsu	Volkanizma
D) Rüzgar	Volkanizma	Buzul
E) Akarsu	Rüzgar	Akarsu

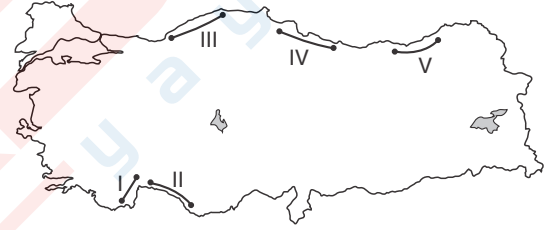
4. Akdeniz Bölgesi'ndeki karstik arazi içinde aşağıdaki oluşumlardan hangisine rastlandığı söylenemez?

- A) Bol kireçli su kaynakları
B) Dolin çukurları
C) Terra-rosa toprakları
D) Peribacaları
E) Polye ovaları

5. Türkiye'de görülen aşağıdaki oluşumlardan hangisinin oluşum nedeni diğerlerinden farklıdır?

- A) Delta
B) Irmak adası
C) Tombolo
D) Dağ içi ovası
E) Taban seviyesi ovası

6.

Yukarıdaki haritada numaralı güzergahlar boyunca kıyı incelemesi yapan gruplardan hangisinin kıyı boyunca yaygın bir şekilde dalga aşınım üzerine rastlaması beklenmez?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

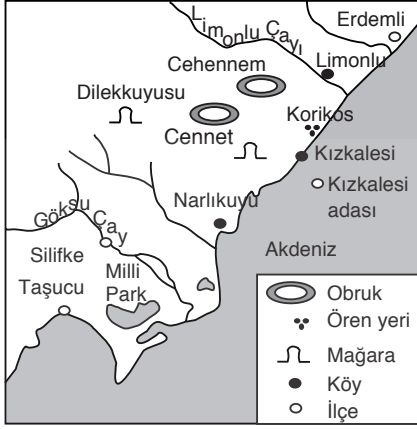
! Dağ sıralarının kıyıya yakın ve yüksek olduğu yörelerde dalgalar aşındırma yapar.

7. Türkiye'de yeryüzeyinin şekillenmesinde buzul etkisi çok azdır.

Yurdumuzun buzul etkisindeki yöreleri için aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Deniz etkisine kapalı karasal alanlardır.
B) Ortalama yükselti fazladır.
C) Orman varlığı fazladır.
D) Volkanik kayalar bulunur.
E) Dağlık alanların kuzey yamaçlarında yer alır.

8.

Yukarıda Türkiye'nin bir kıyı yöresi gösterilmiştir.

Yöre ile ilgili,

- I. turistik önemi olan doğal oluşumların bulunduğu,
- II. karstik kayalara rastlandığı,
- III. akarsu ağzlarında koy ve körfezlerin bulunduğu,
- IV. akarsuların taşıdığı alüvyon miktarının az olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

9.

- I. Fethiye'deki Ölüdeniz'de bir kıyı oku körfezin önüne ilerlemiş ve körfez büyük oranda denizden kopmuştur.
- II. Obruk Platosunda bir mağara tavanının çökmesi sonucu dik yamaçlı derin kuyu şeklindeki Çıralıobruk oluşmuştur.

Yukarıdaki oluşumlar aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

I	II
A) Dalga biriktirmesi	Karstik aşındırma
B) Akarsu biriktirmesi	Akarsu aşındırması
C) Rüzgar aşındırması	Buzul aşındırması
D) Dalga biriktirmesi	Akarsu aşındırması
E) Karstik aşındırma	Rüzgar biriktirmesi

10. Irmak adaları, akarsu yatağının genişlediği ve akış hızının azaldığı yerlerde oluşur. Susurluk Nehri vadisinde ırmak adasına rastlanırken Çoruh Nehri vadisinde ırmak adası oluşumu zordur.

Buna göre, Çoruh Nehri için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Havzası dardır.
B) Rejimi düzensizdir.
C) Yatak eğimi fazladır.
D) Havzasında erozyon şiddetlidir.
E) Yatağında kayaç direnci azdır.

! Akarsular, akış hızlarının fazla olduğu yerlerde aşındırma, yavaş akışlı oldukları yüzeylerde biriktirme yapar.

11. Türkiye'de bir akarsu vadisi boyunca,

- çentik,
- yatık yamaçlı,
- boğaz,
- alüvyal tabanlı

vadi türlerine rastlanabilir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Akarsu uzunluklarıyla
B) Türkiye'nin yerçekimleri ve yükseltisiyle
C) Akarsuların kol sayısı ile
D) Akarsuların akım düzeni ve su miktarıyla
E) Türkiye arazisinin toprak ve kayaç özelliğiyle

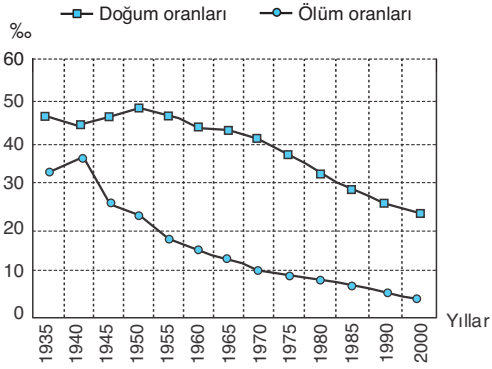
12. İstanbul Boğazı Türkiye'deki ria tipi kıyılara örnek verilebilir.

Bu boğaz bölgesi için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Güçlü yüzey akıntıları ve dip akıntıları vardır.
B) Deniz tabanında eski akarsu vadisi izlerine rastlanır.
C) İki kıyısı boyunca plato alanları bulunur.
D) Balıkların göç yolları üzerindedir.
E) Boğaza yakın haliç oluşumları vardır.

TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YERLEŞME / I

1.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de yıllara göre doğum ve ölüm oranları gösterilmiştir.

Grafik incelendiğinde,

- doğal nüfus artış oranının en yüksek olduğu yıl,
- yaşlı nüfus içindeki ölüm oranı,
- 2000 yılı toplam nüfus miktarı,
- doğum oranının yıllara göre değişimi

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

Yıl	Nüfus artış oranı %
1970	25.19
1980	20.65
1990	21.71
2000	18.35

Yukarıdaki tabloda Türkiye'nin bazı yıllardaki nüfus artış oranları gösterilmiştir.

Tablodaki bilgiler aşağıdakilerden hangisine ulaşılmasına olanak sağlar?

- A) Türkiye'nin 1970 yılı nüfusu 1980 yılı nüfusundan fazladır.
B) Türkiye'de nüfusun ikiye katlanma süresi uzamaktadır.
C) Türkiye'de 1980-2000 yılları arası dönemde ölüm oranları azalmıştır.
D) Türkiye'de 65 yaş üzeri nüfus oranı düşmektedir.
E) Türkiye göç nedeniyle nüfus kaybetmektedir.

3.

Türkiye'de nüfusun ikiye katlanma süresi 33 yıldır.

Bu sürenin bugünkünden uzun olması için,

- ortalama ömrün uzaması,
- doğum oranının düşmesi,
- genç nüfus oranının artması,
- iç göç hareketinin hızlanması

koşullarından hangilerinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

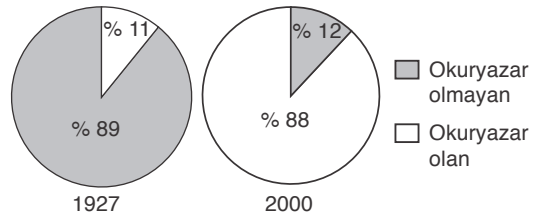
4.

Türkiye'de 1950-1960 arası dönemde nüfus artış hızı çok yüksek seyretmiştir.

Bu dönemde nüfus artış hızının yüksek olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Bağımlı nüfus oranının artması
B) Kırsal kesimden kentlere doğru göç yaşaması
C) Kişi başına düşen gelirin azalması
D) Çalışanların yaş ortalamasının düşmesi
E) Doğuşta beklenen yaşam süresinin uzaması

5.

Yukarıdaki grafiklerde Türkiye'de 1927 ve 2000 yıllarındaki okuma yazma oranı gösterilmiştir.

Grafiklerden yararlanılarak,

- 1927'deki okur yazar nüfusun yaş ortalaması,
- 2000 yılında lise çağındaki okullaşma oranı,
- okuryazar nüfusun cinsiyete göre dağılışı,
- verilen yıllar arasında okur yazar olmayan nüfus oranının değişimi

bilgilerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

6. Türkiye'de

- Ortalama yaşam süresi uzamaktadır.
- 0-14 yaş arası bağımlı nüfus oranı azalmaktadır.
- Ortanca yaş artış göstermektedir.

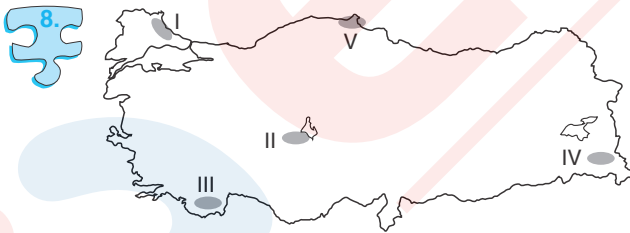
Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında Türkiye'nin nüfus özelliğiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Erkek nüfus kadın nüfustan fazladır.
- B) Türkiye nüfusu yaşlanma eğilimindedir.
- C) Nüfusun ikiye katlanma süresi kısalmaktadır.
- D) İşsiz nüfus oranı azalmaktadır.
- E) Okullaşma oranı artış göstermektedir.

7. Türkiye'de birincil ekonomik faaliyetlerden ikincil veya üçüncül ekonomik faaliyetlere geçiş süreci devam etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sürecin devam etme nedenlerinden birisidir?

- A) Tarımsal üretimin azalması
- B) Kırsal kesimden kentlere doğru göç yaşanması
- C) Demografik yatırımların yetersiz olması
- D) Doğum oranlarının düşmesi
- E) Nüfus yaş ortalamasının yükselmesi

Yukarıdaki haritada Türkiye'nin seyrek nüfuslu yörelerinden bazıları gösterilmiştir.

Bu yörelerden hangisinin seyrek nüfuslanmasının nedeni yanlış verilmiştir?

Yöre	Neden
A) I	Ana ulaşım yollarına sapa olması
B) II	Toprak tuzlanmasının fazla olması
C) III	Geçirimliliğin fazla olması nedeniyle yüzey suları bakımından fakir olması
D) IV	Yerçekillerinin çok eğimli ve engebeli olması
E) V	İklimin elverişsiz olması

9. Türkiye nüfusunun her sayım döneminde bir önceki sayım dönemine göre artış gösterdiği belirlenmiştir.

Bu bilgiye göre,

- I. Türkiye'de genç nüfus oranının arttığı
- II. Türkiye'nin nüfus yoğunluğunun sayım dönemleri boyunca artış gösterdiği
- III. Türkiye'de nüfusun coğrafi dağılışının düzensiz olduğu

yargılarından hangilerine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

! Bir ülkenin nüfus yoğunluğu toplam nüfusun yüzölçümün bölünmesiyle bulunur.

10. Türkiye'de doğumlarda cinsiyet dengesi bulunan bir yörenin aktif nüfusu içindeki erkek nüfus oranının belirgin bir şekilde düşük olduğu gözlenmiştir.

Yörenin hangi özelliğinin bu duruma neden olduğu söylenebilir?

- A) Çalışan nüfus içinde erkek nüfus oranının fazla olması
- B) Göç nedeniyle nüfus kaybetmesi
- C) Okuma yazma oranının düşük olması
- D) Kadın başına doğum oranının düşük olması
- E) İleri yaş nüfustaki boşanma oranlarının yüksek olması

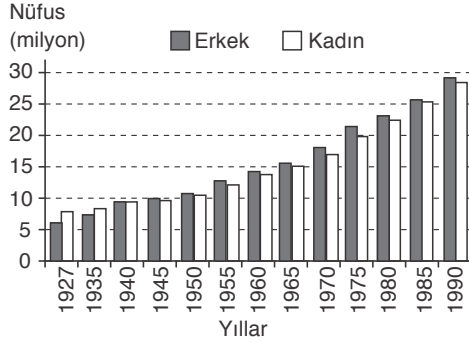
11. I. 30 Haziran 1939'da Hatay ana vatana katılma kararı almıştır.
- II. 1960-1965 arası dönemde 200 bin kadar işçi çalışmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerine gitmiştir.
- III. 1980'de Türkiye'nin kır nüfusu oranı kent nüfusu oranına eşitlenmiştir.
- IV. 1923-1960 arası dönemde çok çocuklu aileler yol vergisinden muaf tutulmuştur.

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Türkiye'de nüfus artış hızının yükselmesine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) I, III ve IV

TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YERLEŞME / 2

1. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de sayım yıllarına göre kadın ve erkek nüfus verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- Türkiye'de nüfus genel olarak sürekli artmıştır.
- Türkiye'nin ileri yaş nüfusu içinde kadın nüfus erkek nüfustan azdır.
- Türkiye nüfusu 1945-1975 arası dönemde ikiye katlanmıştır.
- 1985'te Türkiye nüfusu 50 milyonu aşmıştır.
- Türkiye'de 1975-1980 arası dönemde kadın nüfusun artış oranı bir önceki dönemden düşük olmuştur.

2. I. Doğu Karadeniz'de dağlık kıy yerleşmelerine rastlanması
II. İzmit ve İzmir körfezi çevresinde nüfus artış oranının yüksek olması
III. Anadolu'daki kıy yerleşmelerinin daha çok dağların güney yamaçlarında yoğunlaşması
IV. Antalya ve Adana'da nüfusun mevsimlik değişiminin belirgin olması

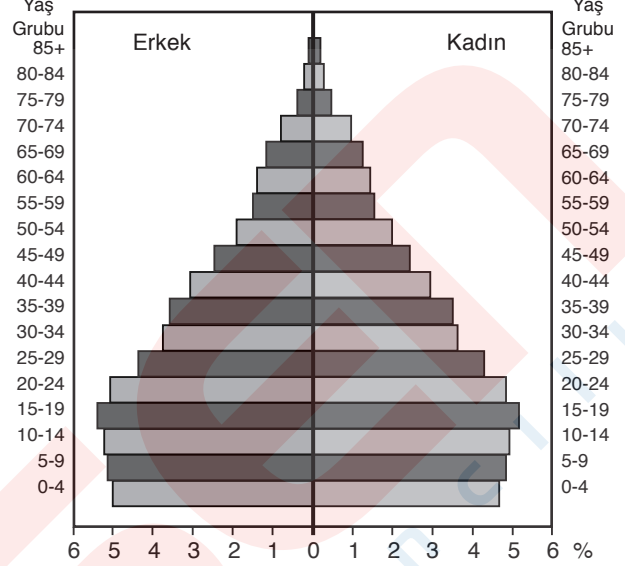
Yukarıda verilenlerden hangileri nüfus ve yerleşme üzerinde doğal koşulların etkili olduğuna örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'daki düz arazilerde büyük toplu köy yerleşmelerinin kuruluş yeri seçilirken öncelikle aşağıdakilerden hangisinin dikkate alındığı söylenebilir?

- A) Matematik konum
- B) Su varlığı
- C) Doğal bitki türü
- D) Ortalama yükselti
- E) Büyük kentlere yakınlık

4.

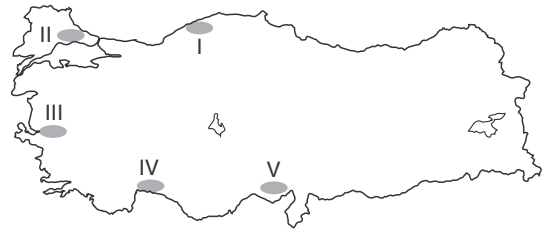

Yukarıdaki yaş piramidi Türkiye'nin 2008 yılı nüfus verilerine göre nüfus yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus dağılımını göstermektedir.

Nüfus yaş piramidinden yararlanılarak Türkiye nüfusuyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 65 ve üzeri yaş grubunda kadın ve erkek nüfus açısından bir dengesizlik olduğu
- B) Türkiye'de 10-14 yaş arası nüfusun 15-19 yaş arası nüfustan az olduğu
- C) Türkiye'de doğum oranlarının genel olarak düştüğü
- D) Türkiye nüfusunun % 8 den fazlasının 25-29 yaş arası grupta bulunduğu
- E) 0-4 yaş arası nüfusta ölüm oranlarının 5-9 yaş arası nüfustan fazla olduğu

5.

Yukarıdaki haritada gösterilen kıyı yörelerinden hangisi sanayi tesislerinin varlığına bağlı olarak nüfusun yoğunlaştığı yerlerden birisi değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Türkiye'de nüfusu 10 000'in altında bulunan yerleşmelerde yaşayan nüfusa kırsal nüfus denir. Kırsal nüfusun geçimi önemli ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'nin kırsal nüfusu toplam nüfusun büyük bir kısmını oluşturmaktaydı. 1927'de ülkemiz nüfusunun % 83.8'i kır yerleşmelerinde yaşıyordu. İlk olarak 1980 de şehir nüfusu kır nüfusundan daha yüksek sayıya ulaşmıştır. Gelişmiş ülkelerde ise kır nüfusu oranı toplam nüfusun % 10'unu geçmemektedir.

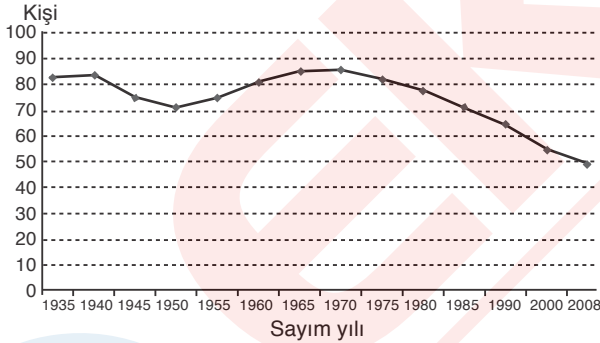
Yukarıdaki parça Türkiye nüfusu ve Türkiye'deki yerleşme ile ilgili,

- I. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki toplam nüfus miktarı,
- II. kır yerleşmelerindeki temel ekonomik faaliyet,
- III. 1927-1980 arası dönemde şehir nüfusu oranındaki değişim,
- IV. 1980'deki kırsal yerleşme sayısı

bilgilerinden hangilerine ulaşılmasına olanak sağlar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) II, III ve IV

7. Bir ülkedeki toplam yaşlı bağımlılık oranı 15-64 yaş grubundaki her 100 kişi için "0-14" ve "65 ve üstü" yaş grubundaki kişi sayısını göstermektedir.

Yukarıdaki tabloda Türkiye'nin toplam yaş bağımlılık oranının yıllara göre değişimi gösterilmiştir.

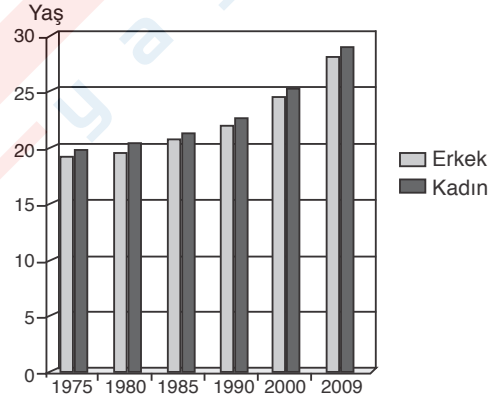
Tabloya göre aşağıdaki yargılardan hangisine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) 1970'den sonra 15-64 yaş arası nüfus oranının sürekli arttığına
- B) Yaşlı nüfus oranının verilen yıllar arasında azaldığına
- C) Kişi başına düşen gelirin 1950 ve 1985 yılları arasında birbirine eşit olduğuna
- D) Türkiye'nin toplam nüfusunun yıllara göre farklılık gösterdiğine
- E) Her dönem yaş bağımlılık oranının % 60'ın üzerinde olduğuna

8. Türkiye nüfusu ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Çalışan nüfus içinde erkek nüfus oranı son 30 yıllık süreçte artmıştır.
- B) Okuma yazma oranı yükselmiştir.
- C) Hizmet sektöründe istihdam edilen nüfus oranı tarım sektörünü geçmiştir.
- D) Göç nedeniyle bazı illerde nüfus % 50 oranında artış gösterirken bazı illerde % -50 oranında artış göstermektedir.
- E) Şehir nüfusu oranı kır nüfusu oranından fazladır.

9. Ortanca yaş nüfusun % 50'sinin bu yaştan büyük ve % 50 sinin küçük olduğu değeri gösterir.

Yukarıdaki grafik Türkiye'nin 1975 ve 2009 yılı arası dönemde kadın ve erkek nüfusunun ortalanca yaşını göstermektedir.

Grafikten yararlanılarak,

- I. Türkiye nüfusunun yaşlanma eğiliminde olduğu
- II. verilen dönemde kadın nüfusta ortalanca yaşın erkek nüfustan yüksek olduğu
- III. 1975'te Türkiye'de 20 yaş altı nüfusun % 50 den fazla olduğu
- IV. 2000 yılında 25 yaş üstü kadın nüfusun erkek nüfusa eşit olduğu

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YERLEŞME / 3

1. I. Nüfus miktarı
II. İdari yapı
III. Fonksiyonel çeşitlilik
IV. Ortalama yükselti ve yüzölçüm

Türkiye'deki bir yerleşmenin kent sayılmasında yukarıda verilenlerden hangilerinin göz önünde bulundurulduğu söylenemez?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

2. Sinop, Kırşehir ve Sivas'ta kadın nüfus erkek nüfustan fazladır.

Bu durum

- I. kadınlarda ortalama ömrün erkeklerden uzun olması,
II. yerleşmelerin göç nedeniyle nüfus kaybetmesi,
III. 0-14 yaş arası nüfus oranlarının yüksek olması,
IV. kır nüfusu oranlarının fazla olması

faktörlerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

3. – Birbirinden uzakta kurulmuş olan ve birlikte bir köy oluşturan mahallelerin her birine ----- denir.

- Köy altı yerleşmelerinin en yaygın türü ----- yerleşmeleridir.

Bu yerleşmeler yazın gür otlakların bulunduğu yüksek ve serin yerlerde geçici olarak kurulur.

- ----- yerleşmeleri köy ve şehirlerden uzakta geniş tarım arazileri üzerinde kurulmuştur. Trakya, Ege ve Akdeniz'de yaygındır.

Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

I	II	III
A) Yayla	Divan	Mezra
B) Çiftlik	Yayla	Divan
C) Divan	Yayla	Çiftlik
D) Kom	Oba	Mezra
E) Çiftlik	Mezra	Divan

4. Aşağıdaki yerleşim birimlerinden hangisinin gelişmesinde yeraltı zenginliği, sanayi tesislerinin varlığı ve liman fonksiyonu birlikte etkili olmuştur?

- A) Sinop B) Batman
C) Zonguldak D) Antalya
E) Trabzon

5. Aşağıdaki yerleşmelerden hangisinin fonksiyonel özelliği nedeniyle nüfus miktarının yıl içinde belirlenim farklılık gösterdiği söylenebilir?

- A) Çorlu B) Alanya C) Bafra
D) Erciş E) Edirne

! Tarım, turizm, sanayi, ticaret gibi faaliyetler yerleşmelerin fonksiyonları olarak sayılabilir.

6. Artvin ile Diyarbakır yerleşme özellikleri bakımından birbirleriyle karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi Artvin için söylenemez?

- A) Dağın dokudaki kır yerleşmelerinin bulunması
B) Çarpık kentleşme ve gecekondulaşmanın fazla olması
C) Ahşap konutlara rastlanması
D) Nüfus artış hızının düşük olması
E) Nüfus yoğunluğunun az olması

7. Türkiye'de yüzölçümü büyük bir tatlı su gölünün kenarında bulunan köy yerleşmesinde,

- balıkçılığın sürdürülebilmesi ve elde edilen gelirin artırılması için gerekli çalışmalar yapılması,
- eğitim ve sağlık alanlarındaki eksiklerin giderilmesi,
- balık ürünleri için yeni pazarların araştırılması,
- gölün turizm potansiyelinin değerlendirilmesi

amacıyla çalışmalar yapılması kararlaştırılmıştır.

Tüm bu çalışmaların öncelikle aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Çevrenin korunup güzelleştirilmesi
B) Göç nedeniyle nüfus kaybının önlenmesi
C) Köyün yerleşme dokusunun değiştirilmesi
D) Doğal unsurların beşeri faaliyetler üzerindeki olumsuz etkisinin azaltılması
E) Konut yetersizliğine çözüm bulunması

8. Türkiye'de 1995-2000 arası dönemde 407 bin kişi ile sayı olarak en fazla net göç alan il İstanbul olmuştur. Bu ili 120 bin kişi ile İzmir, 91 bin kişi ile Ankara takip etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kentlerde göçün neden olduğu mekansal sorunlardan birisi değildir?

- A) Belediye hizmetlerinin aksaması
- B) Konut ihtiyacının artması
- C) Kişi başına düşen yeşil alanların azalması
- D) Trafik sorununun artması
- E) Okullaşma oranının artması

9. Net göç, belirli bir alanın aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farkı ifade eder.

Dönem	Bilecik	Samsun
1975-1980	-3	-13
1980-1985	8	-14
1985-1990	20	-29
1990-1995	58	-46

Yukarıdaki tabloda Bilecik ve Samsun'un bazı dönemlerdeki net göç oranları verilmiştir.

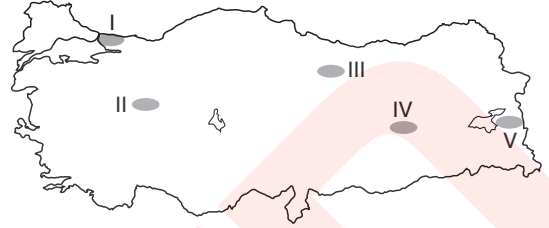
Tabloya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Samsun'un nüfusu Bilecik'ten azdır.
- B) Samsun'un her dönem aldığı göç verdiği göçten azdır.
- C) Bilecik'in her dönem göç nedeniyle nüfusu artmıştır.
- D) Samsun'un nüfusu verilen dönemde sürekli azalmıştır.
- E) Samsun'da göçün mekan üzerindeki olumsuz etkisi daha fazladır.

10. Aşağıdaki yerleşmelerden hangisinin gelişmesine neden olan fonksiyonel özellik diğerlerinden farklıdır?

- A) Kırıkkale
- B) Batman
- C) Karabük
- D) İskenderun
- E) Yalova

11. Türkiye'de nüfus hareketleri nedeniyle doğduğu ilde bulunan nüfusun oranı illere göre farklılık göstermektedir.

Buna göre, haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinde doğduğu ilde bulunan nüfus oranının daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- C) IV
- E) V

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin genç nüfuslu bir ülke olduğunu kanıtlamaz?

- A) Çalışanların yaş ortalamasının düşük olması
- B) Nüfus artış hızının yüksek olması
- C) 0-14 yaş arası bağımlı nüfus oranının fazla olması
- D) Son 20 yıllık süreçte hizmet sektöründe çalışan nüfus oranının % 35 ten % 49'a çıkması
- E) Nüfus yaş piramidinin geniş tabanlı üçgen şeklinde olması

13. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin nüfus yaş yapısında değişmeye neden olacak bir durumdur?

- A) Bir şehirden başka bir şehre doğru olan göçlerde artış olması
- B) Kırsal kesimde yatırımların artırılması
- C) Çalışanların yaş ortalamasının düşmesi
- D) Doğum oranlarının azalması, ortalama ömrün uzaması
- E) Toplu köylerin dağılma özelliği göstermesi

14. Türkiye'de kır yerleşmelerinden kent yerleşmelerine doğru olan göçler toplam göç hareketinin yaklaşık % 17 sini oluşturur.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür göçlerin itici nedenleri arasında yer almaz?

- A) Kırsal kesimde tarım makinesi kullanımının yaygınlaşması
- B) Tarım arazilerinin çok dar ve parçalı olması
- C) Kırsal kesimde eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olması
- D) Kır nüfusu oranının kent nüfusu oranından düşük olması
- E) Tarım alanlarında verim düşüklüğü görülmesi

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 1/2

Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili olmasına rağmen dağların kıyıya paralel şekilde uzanması deniz etkisinin iç kısımlara ulaşmasını engeller. Bu durum kıyı ile iç bölgeler arasında sıcaklık, yağış, kar örtülü gün sayısı ve bitki örtüsü bakımından fark oluşturur.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 1/11

Temmuz ayında Türkiye'nin en sıcak bölgesinin Güneydoğu olması; bu bölgenin güneyde olması, karasal olması ve sıcak rüzgarlara açık olmasıyla ilgilidir.

(A) (B) (C) (D) ● (E)

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 2/5

İndirgenmiş sıcaklık değerleri belirlenirken merkezin yükselti nedeniyle kaybettiği sıcaklık, gerçek sıcaklığına eklenir.

Buna göre Kırşehir'in indirgenmiş sıcaklığı:

$$1000 \div 200 = 5$$

$$11.3 + 5 = 16.3^{\circ}\text{C}$$

Erzincan'ın indirgenmiş sıcaklığı

$$1218 \div 200 = 6$$

$$10.6 + 6 = 16.6^{\circ}\text{C}$$

Bursa'nın indirgenmiş sıcaklığı

$$14.6 + 0,5 = 15.1^{\circ}\text{C} \text{ olur.}$$

(A) (B) ● (D) (E)

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 3/7

Türkiye'nin farklı bölgelerinde yağışın mevsimlik dağılışı farklılık gösterir. Adana, İzmir ve Urfa'da en yağışlı mevsim kış, Rize ve Trabzon'da sonbahar, Konya'da ilkbahar, Kars'ta ise yaz yağışı oranı fazladır.

Buna göre, Adana ve İzmir'in yağış dağılışı bakımından birbirine daha çok benzediği söylenebilir.

(A) (B) (C) (D) ● (E)

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 4/4

Özel konumu nedeniyle Türkiye'de mevsimlik rüzgarlar etkili değildir. Yıllık yağış mutlaka 250 mm nin üzerindedir. Bu değer altındaki yağışlar çöl bölgelerinde görülür. Karadeniz ikliminde ormanlar deniz seviyesinden başlarken Akdeniz ikliminde deniz seviyesinde çalı türü (maki) bitkiler yayılış gösterir.

(A) (B) (C) ● (D) (E)

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 4/6

Deniz etkisine kapalı ve etrafına göre çukurda bulunan yerlerde yıllık yağış miktarının fazla olduğu söylenebilir.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü 5/6

Akdeniz ve Ege kıyılarında basınç değeri 752 mm nin altında olmasına rağmen Karadeniz kıyılarında bu değer 752 mm ile 760 mm arasında değişmektedir.

(A) (B) (C) ● (D) (E)

Türkiye'nin Yer Şekilleri 1/4

III numaralı yörede akarsuyun taşıyarak biriktirdiği alüvyal topraklar yayılış gösterir. Bu toprakların oluşumu iç kuvvetlerle açıklanamaz.

(A) (B) ● (D) (E)

Türkiye'nin Yer Şekilleri 1/13

II numaralı yörede Taşeli Platosu yer alır. Bu plato alanı zaman içinde yükselmiştir.

(A) (B) (C) (D) ● (E)

Türkiye'nin Yer Şekilleri 2/4

Soruda verilen yerşekillerinin tümü iç kuvvetlerin etkisiyle oluşmuştur. Küre Dağları kıvrımlı yapıda, orojenez sonucu oluşmuş bir dağ sırasıdır. Ağrı Dağı volkanizma sonucu oluşmuştur. Gediz Grabeni ise kırıklı yapıdaki arazinin çökmesiyle meydana gelmiştir.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiye'nin Yer Şekilleri 2/12

Türkiye'deki fay hatları esnekliğini kaybetmiş, sert (masif) arazilerin yan basınçlar sonucu sıkışmasıyla oluşmuştur.

(A) ● (C) (D) (E)

Türkiye'nin Toprak ve Su Varlığı 1/5

Sıcaklığın yüksek, yağışın bol olduğu yerlerde kimyasal çözülme şiddetlidir. Buna göre, Akdeniz ikliminde yaz mevsiminde kimyasal çözülmenin yavaşlaması yağışın azalması, kuraklığın artmasıyla ilişkilendirilebilir.

(A) (B) (C) ● (E)

Türkiye'nin Toprak ve Su Varlığı 2/12

Abant Gölü heyelan set gölü, soruda verilen diğer göller tektonik oluşumludur.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin Şekillenmesinde Etkili Olan Süreçler 1/9

I. şekildeki lapya karstik kayalarda, II. şekildeki peribacaları volkanik kayalarda oluşur. III. şekildeki men-deres oluşumu ile IV. şekildeki tombolo oluşumu kayaç türüyle ilişkilendirilemez.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiye'nin Şekillenmesinde Etkili Olan Süreçler 2/9

Kıyı okları dalga biriktirmesi sonucu, yeraltı mağaraları yeraltı sularının karstik arazide aşındırma yapması sonucu oluşur.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiyede Nüfus ve Yerleşme 1/2

Nüfus artış hızının yüksek olduğu ülkelerde nüfus daha kısa bir sürede ikiye katlanırken (20 - 30 yıl gibi) nüfus artışının düşük olduğu ülkelerde nüfus daha uzun bir sürede ikiye katlanır. (100 - 150 yıl gibi) Tabloya göre Türkiye'nin nüfus artış hızı düşmektedir. Buna göre nüfusun ikiye katlanma süresi uzamaktadır.

(A) ● (C) (D) (E)

Türkiyede Nüfus ve Yerleşme 1/8

V numaralı yörede ılıman yağışlı Karadeniz iklimi görülür. Bu iklim özelliği yerleşme için elverişlidir. Ancak yörede yerçekillerinin engebeli, kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın zor olması nedeniyle nüfuslanma azdır.

(A) (B) (C) (D) ●

Türkiyede Nüfus ve Yerleşme 2/3

Kurak veya yarıkurak bölgelerde yerleşmeler su kaynaklarına yakın yerlerde ve toplu dokuda olur.

(A) ● (C) (D) (E)

Türkiyede Nüfus ve Yerleşme 3/6

Çarpık kentleşme ve gecekondulaşma göç nedeniyle nüfusu hızla artan yerleşmelerde görülür. Artvin bu özellikte değildir.

(A) ● (C) (D) (E)

Türkiyede Nüfus ve Yerleşme 3/11

İstanbul'un aldığı göç oranı çok fazla olduğu için bu yerleşmenin nüfusu içinde, doğduğu ilde bulunan nüfus oranı daha azdır.

● (B) (C) (D) (E)

Türkiyede Nüfus ve Yerleşme 3/13

Doğum oranlarının azalması, ortalama ömrün uzaması Türkiye nüfusunun yaşlanmasına neden olur.

(A) (B) (C) ● (E)

1.

	Kar örtülü gün sayısı	Donlu gün sayısı
Anamur	0.1	0.4
Erzurum	112.2	155.7

Yukarıda Anamur ve Erzurum'da yıllık ortalama kar örtülü ve donlu gün sayıları verilmiştir.

Buna göre, merkezlerin kar örtülü ve donlu gün sayısının farklılık göstermesi merkezlerin hangi bakımdan farklı olmasıyla ilişkilendirilemez?

- A) Enlem
B) Yükselti
C) Denizellik
D) Karasallık
E) Yağış miktarı

2.

	Yıllık sıcaklık farkı (°C)	Yıllık yağış miktarı (mm)
I	15.6	833
II	19	690
III	26	460

Yukarıdaki tabloda Türkiye'deki bazı merkezlerin yıllık sıcaklık farkı (°C) ve yıllık yağış miktarı (mm) verilmiştir.

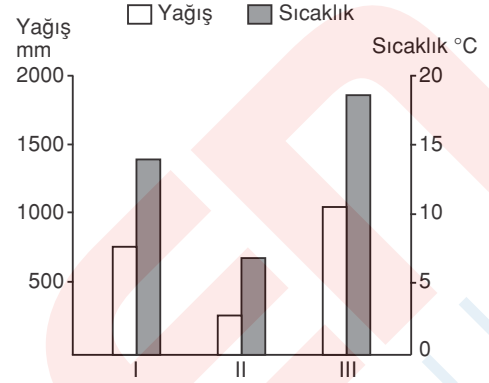
Bu merkezler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Trabzon	Urfa	İzmir
B) Trabzon	İzmir	Urfa
C) Urfa	Rize	İzmir
D) İzmir	Urfa	Trabzon
E) Urfa	Trabzon	Rize

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de sıcaklığın yükselişine bağlı değişme gösterdiğine kanıt olmaz?**

- A) Dağ sıralarının güney yamaçlarında kalıcı kar sınırının yüksek olması
B) Yozgat'taki meyve ağaçlarının Erzurum'dan önce çiçek açması
C) Rize'de yağmur bırakan bir hava kütesinin Kaçkar Dağları'nda kar yağışına neden olması
D) Doğu Anadolu'da yıllık sıcaklık farkının İç Anadolu'dan fazla olması
E) Kuzey Anadolu dağlarının yamaçlarında bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması

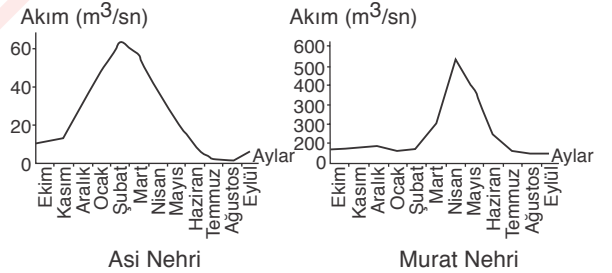
4. **Aşağıdaki grafikte üç kentin yıllık yağış miktarı ve sıcaklık ortalaması verilmiştir.**

Bu kentler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

I	II	III
A) Samsun	Antalya	Van
B) Samsun	Van	Antalya
C) Van	Samsun	Antalya
D) Antalya	Van	Samsun
E) Van	Antalya	Samsun

5.

Yukarıda Asi ve Murat nehirlerinin aylık akım ortalamalarını gösteren grafikler verilmiştir.

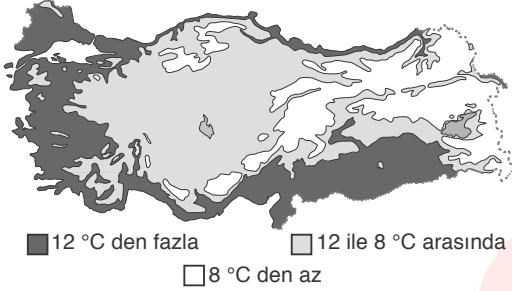
Grafiklerden yararlanılarak bu nehirlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Her iki nehrin akım yükselme dönemleri arasında birkaç ay fark vardır.
B) Murat Nehri'nin her dönem akımı Asi Nehri'nden fazladır.
C) Her iki akarsuyun rejimi düzensizdir.
D) Asi Nehri'nin havzası Murat Nehri'nden geniştir.
E) Murat Nehri'nin yılın yaklaşık yarısında aylık akım miktarı 100 m³/sn den azdır.

6. Nevşehir yakınlarındaki Acıgöl ile Konya Karapınar'daki Meke tuzlası gölü çanağının oluşumunu aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Buzul aşındırması
- B) Rüzgar aşındırması
- C) Lav depolanması
- D) Volkanik arazide gaz patlaması
- E) Akarsu biriktirmesi

7.

Yukarıda Türkiye'nin gerçek sıcaklık ortalamalarına göre hazırlanmış yıllık izoterm haritası verilmiştir.

Haritadan yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kıyı bölgelerinin sıcaklık ortalamasının iç bölgelerden fazla olduğuna
- B) Doğu Anadolu Bölgesi'nin sıcaklık ortalamasının iç Anadolu'dan düşük olduğuna
- C) Batı Karadeniz'de ortalama sıcaklığı 8 °C den düşük yöreler bulunduğuna
- D) Bazı yörelerde sıcaklık ortalamalarının kısa mesafelerde belirgin farklılık gösterdiğine
- E) Türkiye genelinde enleme bağlı sıcaklık farkının 4 °C den fazla olduğuna

8. Doğu Karadeniz Dağları doğu-batı yönünde ve kıyı çizgisine paralel sıralar şeklinde uzanır.

Dağlık alının bu özelliği yörede,

- I. her mevsimi yağışlı ılıman iklim koşullarının görülmesi,
- II. kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın zor olması,
- III. denizel iklimin etki alanının dar olması,
- IV. dağ yamaçlarında orman üst sınırının yaklaşık 2200 metre olması

sonuçlarından hangilerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. Türkiye arazisi Avrasya, Afrika ve Arap levhaları arasında yer alır. Bu levhaların hareketi Türkiye arazisinin şekillenmesi üzerinde etkili olmuştur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin levha hareketleriyle ilişkilendirilmesi beklenmez?

- A) Zonguldak taşkömürü havzasının oluşumu
- B) Batı Anadolu'daki horst ve graben yüzeyleri arasındaki yükselti farkının artması
- C) Kuzey Anadolu'daki fay bloklarının birbirine göre yer değiştirmesi
- D) Van Gölü çevresinde şiddetli bir deprem meydana gelmesi
- E) Türkiye'nin çevresindeki denizel tortulların III. jeolojik zamanda kıvrılarak su üzerine çıkması

10. Genellikle doğu-batı yönünde uzanan Güneydoğu Toroslar için aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) III. jeolojik zamanda Alp orojenezi sonucu oluşmuştur.
- B) Güney yamaçlarında güneşlenme süresi kuzey yamaçlarından uzundur.
- C) Kıvrımlı yapıdadır.
- D) Yamaçlarında karasal iklim özellikleri görülür.
- E) Güney yamaçları boyunca bir sıra volkanik dağ bulunur.

11. I. Bütün akarsuların ağız kısımlarında delta ovaları bulunur.
II. Akarsuların tümü yağmur rejimlidir.
III. Taşıdıkları alüvyon miktarı fazladır.
IV. Hidroelektrik potansiyelleri genel olarak fazladır.
V. Kuzeybatı Anadolu akarsuları kapalı havzada akış gösterir.

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye akarsularının özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I, II ve V
- E) II, III ve IV

12. Türkiye'nin Akdeniz ve Karadeniz kıyıları fiziki özellikleri bakımından birbiriyle karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi Akdeniz için doğru olmaz?

- A) Deniz suyu tuzluluğu daha fazladır.
- B) Güneşlenme süresi daha uzundur.
- C) Kıyı turizmine daha elverişlidir.
- D) Deniz ürünlerinden elde edilen gelir daha fazladır.
- E) Yaz kuraklığı daha şiddetlidir.

13. Aşağıdakilerden hangisi doğal setleşme sonucu oluşan göller arasında yer almaz?

- A) Moğan
- B) Van
- C) Tortum
- D) Köyceğiz
- E) Nemrut

14. Gediz ve Bakırçay, Batı Anadolu'daki graben düzlüklerinde akış gösteren akarsulardır.

Bu akarsuların düzlüklerde akış gösterdiğine aşağıda verilenlerden hangisi kanıt olur?

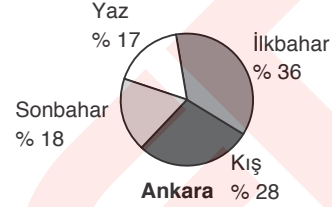
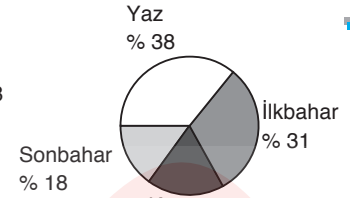
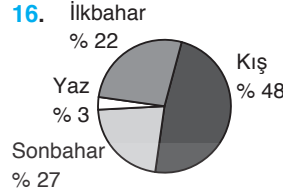
- A) Rejimlerinin düzensiz olması
- B) Boylarının kısa olması
- C) Taşıdıkları alüvyon miktarının fazla olması
- D) Büklümler çizerek akmaları
- E) Kıyıda delta oluşturmaları

15.

Yıl	2009
Gözlem	İç Anadolu'daki bazı göller tamamen kurumuş, bazı göller alanının büyük bir kısmını kaybetmiştir.
Nedeni	-----

Yukarıdaki tabloda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması uygun olmaz?

- A) Kurak dönemin uzaması
- B) Göl havzalarında yağışların azalması
- C) Gölleri besleyen akarsuların suyunun tarım çalışmalarında aşırı kullanılması
- D) Tarım çalışmaları nedeniyle yeraltı su seviyesinin aşırı düşürülmesi
- E) Göllerde aşırı avlanma yapılması

Yukarıda bazı merkezlerde yağışın mevsimlere dağılışı oranı gösterilmiştir.

Grafiklerden yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Ankara'da kar örtülü gün sayısı Kars'tan fazladır.
- B) İzmir'in yıllık yağış miktarı Ankara'dan fazladır.
- C) Sonbahar döneminde Ankara ve Kars'taki bulutluluk oranı aynıdır.
- D) Ankara'nın ilkbahar yağışları konveksiyonel oluşumludur.
- E) İzmir'de yıllık yağışın yaklaşık yarısı kış mevsiminde düşer.

17. I. Verdiği göçler nedeniyle nüfusu azalır.
II. Kırsal kesiminde dağınık dokuda köylere rastlanılır.
III. Erkek nüfusu kadın nüfusundan belirgin olarak fazladır.

Yukarıda Türkiye'deki kent yerleşmeleriyle ilgili bazı bilgilere yer verilmiştir.

Buna göre, verilen kent yerleşmeleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Tunceli	Artvin	İzmit
B) Bursa	Konya	Ankara
C) Erzurum	Ankara	Bursa
D) Tunceli	Erzurum	İzmit
E) İzmit	Artvin	Tunceli

18.

Olgu	Neden
I. Anadolu'nun ilk yerleşim alanlarından birisi olması	Coğrafi konum
II. İç Anadolu'da toplu kır yerleşmelerinin bulunması	Yükselti
III. Kuzey Anadolu'nun kırsal kesiminde ahşap konutlara rastlanması	Yerşekilleri
IV. Anadolu'nun yüksek kesimlerinde yayla yerleşmelerinin bulunması	Ekonomik faaliyet

Yukarıda bazı olgular nedeniyle eşleştirilmiştir.

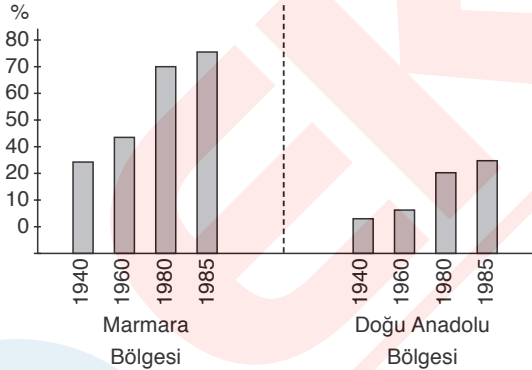
Yapılan eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

19. Türkiye'deki bir kır yerleşmesinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde doğal unsurların etkili olduğu söylenemez?

- A) Yerleşme dokusu
B) Temel ekonomik faaliyet
C) Mesken özellikleri
D) Hizmet sektörüne ait beşeri yapı sayısı
E) Nüfus büyüklüğü

20.

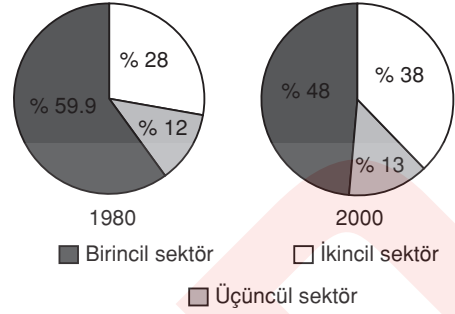

Yukarıdaki grafikte Marmara ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nin bazı tarihlerdeki kent nüfusu oranları verilmiştir.

Yalnız grafikten yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Verilen dönemlerin tümünde Marmara Bölgesi'nin kent nüfusu kır nüfusundan fazla olmuştur.
B) Türkiye'de kentleşme oranının en düşük olduğu bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir.
C) Her iki bölge de verilen dönemde bölge dışından göç almıştır.
D) 1985'te Marmara Bölgesi nüfusu Doğu Anadolu'dan fazladır.
E) Verilen dönemde bölgelerin kent nüfusu oranı sürekli artış göstermiştir.

21.

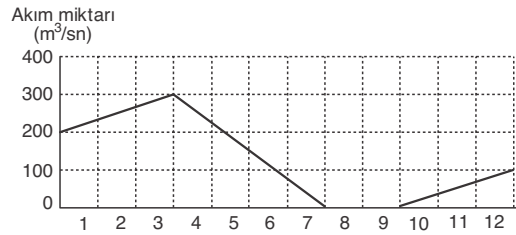

Yukarıdaki grafiklerde Türkiye'de çalışan nüfusun sektörlere dağılışı oranı verilmiştir.

Grafiklerden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye gelişmekte olan bir ülkedir.
B) Verilen dönemde birincil ve üçüncül sektörlerde çalışan nüfus oranları arasındaki fark azalmıştır.
C) Verilen dönemde ikincil sektörde çalışanların oranındaki değişim daha azdır.
D) Türkiye'de birincil sektördeki nüfus oranı verilen dönemde azalmıştır.
E) Verilen dönemde üçüncül sektörlerdeki nüfusun yaş ve cinsiyet yapısı daha fazla değişmiştir.

22. Aşağıda Türkiye'deki bir akarsuyun yıllık akım grafiği gösterilmiştir.

Buna göre, sadece grafikteki bilgilere bakılarak, bu akarsu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulaşım elverişli değildir.
B) Ağustos ve eylül aylarında kurumaktadır.
C) En yüksek akım miktarına mart ayında ulaşmaktadır.
D) Rejimi düzensizdir.
E) Sıcaklığın azaldığı aylarda akımı artmaktadır.

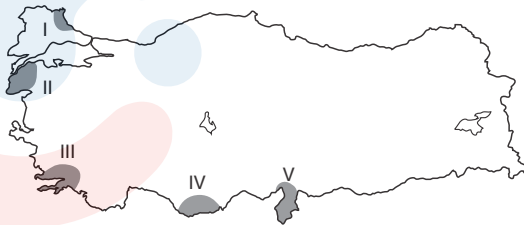
DÖRT KÖŞE

- Üzeri lav örtüleriyle kaplıdır.
 - Ortalama yükseltinin fazla olması tarım alanlarından yüksek verim elde edilmesini engellemektedir.
 - Çevresi akarsular tarafından derince yarılmış yüksek düzlükler şeklindedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yerşekli aşağıdakilerden hangisidir?

- Erzurum Platosu
- Antep Platosu
- Amik Ovası
- Teke Platosu
- Giresun Dağları

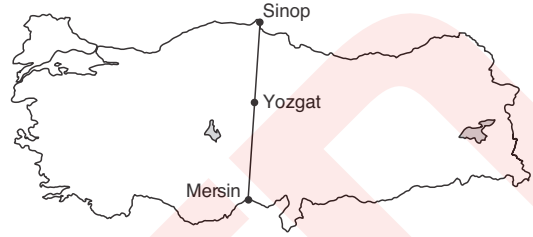
- Türkiye’de nüfusun büyük bir kısmı iklim şartlarının elverişli olduğu kıyı bölgelerinde toplanmıştır. Ancak bu bölgelerin bazı yörelerinde nüfus oldukça az olduğu görülür.

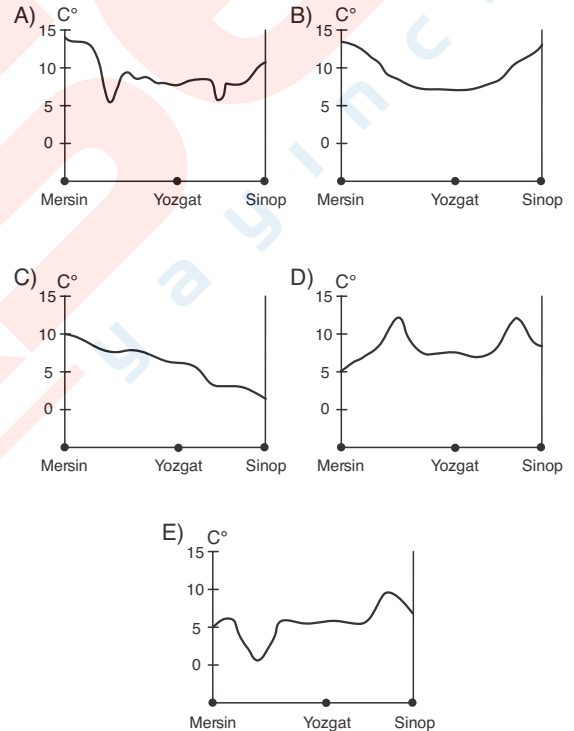
Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen yörelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- I
- II
- III
- IV
- V

- Sıcaklığın dağılışında denize göre konum, yükselti, enlem gibi faktörler etkilidir.

Buna göre, Sinop - Yozgat - Mersin arasında çizilecek bir hat boyunca yıllık sıcaklık ortalamalarının değişimini gösteren grafik aşağıdakilerden hangisidir?

- Yeraltı sularının yeryüzeyinde biriktirme yapmaları sonucu meydana gelmiş bir oluşumdur.
 - Turistik önemi fazladır.
 - Oluşumunda karstik süreçler etkilidir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yerşekli aşağıdakilerden hangisidir?

- Ürgüp peribacaları
- Şile falezleri
- Meke tuzlası maarı
- Konya Kızören obruğu
- Pamukkale travertenleri

06

Ortak Payda Bölge

- ▶ Ortak Payda Bölge
- ▶ Coğrafi Keşifler, Teknolojinin gelişmesi, Doğa ve İnsan
- ▶ Dünyayı Birbirine Bağlayan Ağlar
- ▶ Doğal Afetler ve Toplum

ORTAK PAYDA: BÖLGE

1.

- Orman bölgelerinden bozkır bölgelerine geçilirken bozkır ve orman karışımından oluşan bitki bölgelerinin bulunması
- Kıyı Ege'deki Akdeniz iklimi bölgesinden İç Anadolu'daki karasal iklim bölgesine geçilirken arada her iki iklimin özelliğini de yansıtan bir geçiş bölgesinin bulunması

Yukarıda verilenler aşağıdakilerden hangisini kanıtlamak için kullanılabilir?

- A) Bölge sınırlarının zaman içinde değişebileceği
- B) Bölgelerin kesin sınırlarla birbirinden ayrılmasının zor olduğu
- C) Yeryüzünde pekçok farklı özelliğe göre bölge oluşturulabileceği
- D) Bazı bölgelerin büyük ölçüde birbiriyle örtüştüğü
- E) Fiziki bölgelerin idari sınırlarla örtüşmediği

2. Değişik ölçütler göz önüne alınarak çizilen bölgelerin sınırları bazı durumlarda siyasi sınırlarla örtüşürken bazı durumlarda farklılık gösterir.

Buna göre, aşağıda verilen bölgelerin hangisinin sınırlarının siyasi sınırlarla daha fazla örtüştüğü söylenebilir?

- A) Asya'da muson iklimi bölgesi
- B) Karadeniz Ekonomik İşbirliği üye ülkeler bölgesi
- C) Avrupa'da İtalyanca konuşanlar bölgesi
- D) Asya'da Türk kültürü bölgesi
- E) Asya'da demir çelik sanayi bölgesi

3. Yeryüzündeki tayga ormanları bölgesi ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bölge genelinde kış sıcaklık ortalamaları düşüktür.
- B) Bölge Asya ve Avrupa kıtasında geniş alan kaplar.
- C) Bölge genelinde ortalama yükselti fazla yerçekilleri engebelidir.
- D) Bölge kağıt ve kereste üretimine olanak sağlar.
- E) Bölge sınırı siyasi sınırlarla örtüşmez.

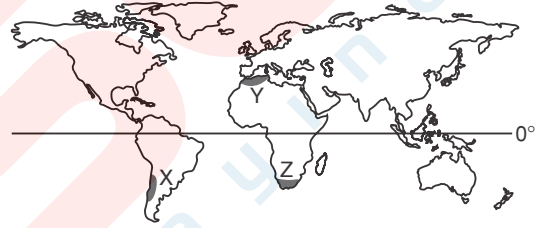
4.

- I. Rus kültürü bölgesi
- II. Birinci derecede deprem bölgesi
- III. Tundra bölgesi
- IV. Çok nüfuslu bölge

Dünya genelinde oluşturulan yukarıdaki bölgelerden hangilerinin Asya kıtasının kuzey kesimlerini içine alması beklenemez?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen X, Y ve Z alanları aşağıdakilerden hangisine göre yapılan bir bölgelendirmede aynı bölge içinde bulunur?

- A) Kültürel özellik
- B) Din ve dil özelliği
- C) İklim özelliği
- D) Yerçekilleri
- E) Jeolojik yapı

6. Yeryüzündeki buzul bölgeleri ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bölgenin tümü kutup kuşağında yer alır.
- B) Bölgede ekonomik faaliyet yok denecek kadar azdır.
- C) Bölge sınırları IV. jeolojik dönemde belirgin olarak değişmiştir.
- D) Bölgede sıcaklık ortalamaları yıl boyunca 0 °C nin altındadır.
- E) Bölge fiziki özelliklere göre belirlenmiştir.

Yeryüzünde kalıcı karlara nerelerde rastlanacağına örnekler verelim.

7. Değişik ölçütler göz önüne alınarak çizilen bölgelerin sınırları bazı durumlarda birbiriyle örtüşürken bazı durumlarda farklılık gösterir.

Buna göre, aşağıda verilen bölgelerin hangisinin birbiriyle daha az örtüştüğü söylenebilir?

- A) Güneydoğu Asya'da pirinç tarımı bölgesi - Güneydoğu Asya'da muson iklimi bölgesi
- B) Afrika'da düşük gelirli bölge - Afrika'da doğum oranı yüksek bölge
- C) Türkiye'de maki bitki bölgesi - Türkiye'de Akdeniz iklimi bölgesi
- D) Avrupa'da Romence konuşanlar bölgesi - Avrupa'da turizm geliri yüksek bölge
- E) Güney Amerika'da kahve tarımı bölgesi - Güney Amerika'da tropikal orman bölgesi

8. Bölge sınırları zaman içinde genişleyebilir.

Buna göre,

- I. AB üye ülkeler bölgesi,
- II. internet kullanım bölgesi,
- III. karstik arazi bölgesi,
- IV. çernozyom toprakları bölgesi

bölgelerinden hangilerinin sınırlarının zaman içinde genişlediği söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. Aşağıdakilerden hangisinin oluşturduğu bölgenin sınırlarının zaman içinde değişmesi beklenmez?

- A) Avrupa'da gel-git etkisindeki kıyı bölgesi
- B) Güney Asya'daki düşük gelirli ülkeler bölgesi
- C) Orta Anadolu'daki tahıl tarımı bölgesi
- D) Asya'da İslam kültürü bölgesi
- E) İngiltere'de sel ve taşkın bölgesi

10. Aşağıdaki özelliklerden hangisine göre oluşturulan bir bölgenin Türkiye'de geniş yer kapladığı söylenemez?

- A) Tahıl tarımı bölgesi
- B) Dağlık engebeli bölge
- C) Taşkömürü üretim bölgesi
- D) Plato düzlüğü bölgesi
- E) Üzüm tarımı bölgesi

11. Dünya genelinde oluşturulan aşağıdaki bölgelerden hangisinin Batı Avrupa ülkelerini kapsaması beklenmez?

- A) Ilıman okyanus iklimi bölgesi
- B) Yüksek gelirli bölge
- C) Yoğun nüfuslu bölge
- D) Okuma yazma oranı yüksek bölge
- E) Terra rossa toprak bölgesi

! Batı Avrupa kıyılarında her mevsim yağışlı, ılıman iklim özellikleri görülür.

12. I. Güney Afrika'da elmas çıkarım bölgesi
II. OPEC üyesi ülkeler bölgesi
III. Avrupa'da alpin çayır bölgesi
IV. Asya'da çok nüfuslu bölge

Yukarıdakilerden hangileri ekonomik özelliklere göre oluşturulan bölgeler arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

13. Basra Körfezi'ne kıyısı bulunan ülkelerin oluşturduğu bir bölge ile ilgili,

- I. petrol üretim miktarının fazla olduğu
- II. ihracatlarında sanayi ürünleri payının fazla olduğu
- III. çöl iklimi özelliklerinin görüldüğü
- IV. doğum oranlarının düşük olduğu

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

COĞRAFI KEŞİFLER, TEKNOLOJİNİN GELİŞMESİ, DOĞA VE İNSAN

1. 15. yy'ın sonlarında başlayıp 16. yy'da da devam eden Coğrafi Keşifler döneminde öncelikli amaç Hindistan ve Çin'e ulaşan deniz yollarını keşfetmektir.

Avrupalıların bu keşif yolculuklarının,

- I. mevcut ticaret yollarının önemini kaybetmesi,
- II. doğu ve batı arasında doğal kaynak bakımından farklılıkların azalması,
- III. yeryüzünün önemli oranda tanınması

sonuçlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Avrupa'dan yola çıkarak sürekli batıya doğru giden bir kişinin de Çin'e ve Hindistan'a ulaşacağına inanan Kristof Colomb bu amaçla uzun süreli bir deniz yolculuğuna başlamıştır.

Ünlü seyyahın bu düşüncesi aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Avrupalıların ticarete söz sahibi olmak istediklerine
B) Avrupa'da tüketimin üretimi karşılayamaz duruma geldiğine
C) Avrupa'da coğrafi bilgi birikiminin arttığına
D) Avrupalıların yalnız kendi kontrollerinde yollar bulmak istediklerine
E) Avrupalıların denizcilikte üstünlüklerini kabul ettirmek istediklerine

3. ----- bulunması yazılı kültürden basılı kültüre geçilmesine olanak sağladı.

----- geliştirilmesi okyanus ötesi yayınların yapılmasına imkan sağladı.

----- bilgi toplama ve bilgi kaynağına ulaşmayı kolaylaştırdı.

Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yere getirilmesi gerekenler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

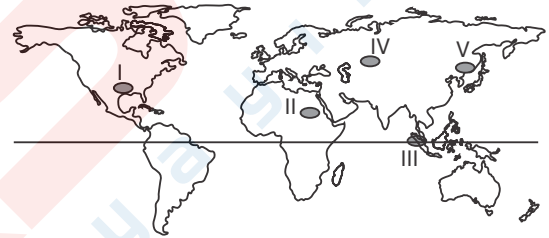
I	II	III
A) Matbaa	Haberleşme uydusu	İnternet
B) Kağıt	Radio istasyonu	Telgraf
C) Telgraf	İnternet	Radio istasyonu
D) Matbaa	Radio istasyonu	Matbaa
E) Kağıt	Haberleşme uydusu	Telgraf

4. Akdeniz'in matematik konumu tarihsel süreçte değişmemiştir. Ancak yaşanan bazı olaylar bu iç denizin öneminin zaman içinde artması veya azalmasında rol oynamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu olaylardan birisi değildir?

- A) Akdeniz kıyılarında denizci karakterli uygarlıkların kurulması
B) Süveyş Kanalı'nın açılması
C) Ümit Burnu'nun keşfedilmesi
D) Akdeniz limanlarının yükleme boşaltma kapasitelerinin artması
E) Panama Kanalı'nın açılması

5.

Yukarıdaki haritada numaralı bölgelerden hangisinin sosyo - kültürel yapısının "Coğrafi Keşifler Dönemi" sonrasında büyük oranda değiştiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Coğrafi Keşifler dönemi sonrasında yeni keşfedilen bölgelerin sosyo-kültürel özellikleri değişmiştir.

6. Doğal ve beşeri unsurlar birbirleriyle karşılıklı etkileşim içindedir.

Aşağıdakilerden hangisinin doğal çevre üzerindeki olumsuz etkisi daha fazladır?

- A) Tarımsal üretim amacıyla mera alanlarında tarla açılması
B) İletişim teknolojilerini geliştirmek amacıyla atmosfere haberleşme uydusu yerleştirilmesi
C) Büyük kentlerin çevresinde kümes hayvancılığı yapılması
D) Mercan kayalıklarında nükleer denemeler yapılması
E) Çok nüfuslu bölgelerde petrol sondajları yapılması

7. Coğrafi Keşiflerin başlamasında

- I. coğrafi bilgi birikiminin artması,
- II. pusula kullanımının yaygınlaşması,
- III. gelir seviyesi yüksek toplumların gezme - görme isteyinin artması,
- IV. Orta Asya'daki kavimlerin dünyanın farklı bölgelerine göç etmesi

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde haberleşmede uydu olanaklarının daha fazla kullanıldığı, daha kısa sürede daha çok bilgiye ulaşılacak teknik alt yapının bulunduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Aşağıdakilerden hangisi iletişimin kolaylaşmasına neden olan bir gelişme değildir?

- A) Matbaanın icat edilmesi
- B) Yazının icat edilmesi
- C) Telefon kablosu üzerinden gönderi yapabilen faksın geliştirilmesi
- D) Radyo istasyonlarının kurulması
- E) Pusulanın icadı

- 10. I. Ses kayıt cihazının yapılması
- II. Yazının bulunması
- III. Matbaanın icat edilmesi
- IV. Kağıdın kullanılması
- V. İlk fotoğraf makinesinin yapılması

Yukarıda verilen teknolojik gelişmelerin kronolojik sırası aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) II - III - IV - I - V
- B) II - I - III - V - IV
- C) II - IV - III - V - I
- D) IV - II - III - I - V
- E) III - IV - II - V - I

- I. Farklı kültürler arasında etkileşimi sağlamıştır.
- II. Doğunun zenginlik kaynaklarının batıya taşınmasında kullanılmıştır.
- III. Hazar havzasının önemini artırmıştır.
- IV. Orta Asya'daki kavimlerin denizcilikte gelişmelerini sağlamıştır.

Yukarıda verilenlerden hangileri Tarihi İpek Yolu ile ilgili değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12. Aşağıdakilerden hangisi insanın doğaya müdahale-si sonucu ortaya çıkan sorunlardan birisi değildir?

- A) Tarım topraklarının kullanılmayacak oranda azalması
- B) Bitki ve hayvanlarda tür kayıplarının artması
- C) Deprem ve volkan püskürmesi sıklığının artması
- D) Havada ve su kaynaklarında kirliliğin artması
- E) Sulak alanların kaybolması

Uluslararası pazarlara yönelik dayanaklı ev aletleri üretimi yapan bir firmanın internet kullanımı,

- I. teknolojik gelişmeleri takip etmek,
- II. yeni pazarlar bulmak,
- III. nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılamak,
- IV. ulaştırma masraflarını azaltmak

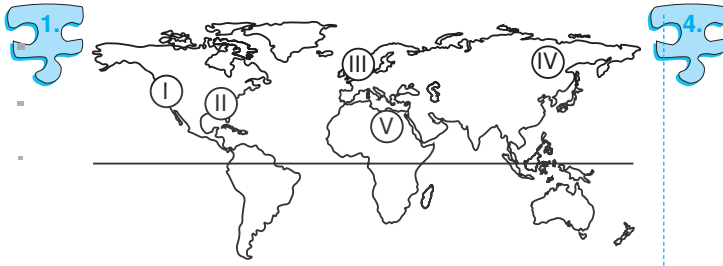
amaçlarından hangilerine yönelik olamaz?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

14. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgede beşeri ve ekonomik faaliyetlerin yürütülmesinde doğal çevreden yararlanıldığına kanıt olmaz?

- A) Karadeniz Bölgesi'nin kırsal kesiminde konut yapımında ahşap kullanımının yaygın olması
- B) Akdeniz iklim bölgelerinde zeytin ve turuncgil üretim miktarının fazla olması
- C) Norveç'te açık deniz balıkçılığının gelişmiş olması
- D) Endonezya'nın kereste ihracatının fazla olması
- E) Japonya limanlarının yükleme boşaltma kapasitelerinin fazla olması

DÜNYA'YI BİRBİRİNE BAĞLAYAN AĞLAR

Yukarıdaki haritada numaralı merkezlerden hangilerinde kara ve demir yolu ağının yoğun olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

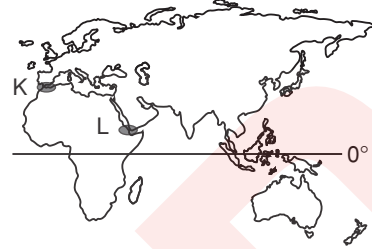
Kara, demir, deniz ve hava yolu bağlantılarının tümünü kullanarak çevresindeki ülkelerle bağlantı kuran ve dış ticaretinde bu sektörlerin herbirinden yararlanabilen ülkeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Japonya B) Fransa
C) Avusturya D) İzlanda
E) İsviçre

3. • Peru ile Japonya arasında gerçekleştirilecek bir ticarete kullanılacak en kısa deniz yolu I den geçer.
• İki kıyısı arasında bir günlük tarih farkı olması II boğazını dünyadaki diğer boğazlardan ayırır.
• Coğrafi Keşifler sırasında Güney Afrika'dan geçerek Hindistan'a giden yolun bulunması III'in küresel ticaretteki önemini azaltmıştır.

Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere getirilmesi gerekenler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Pasifik	Bering	Akdeniz
B)	Atlantik	Panama	Süveyş
C)	Akdeniz	Bering	Atlantik
D)	Akdeniz	Süveyş	Pasifik
E)	Pasifik	Malakka	Akdeniz

Yukarıdaki haritada K ve L ile belirtilen boğazlar için;

- I. Asya ve Avrupa kıtaları arasında bulunmaları,
II. Dünya ticaretinde önemli doğal su yolları olmaları,
III. çevrelerindeki ülkelerin jeopolitik önemini artırmaları,
IV. Avrupalılar tarafından ilk kez Coğrafi Keşifler döneminde geçilmeleri

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Kuveyt, Bahreyn, Katar ülkelerinden ayrılan bir geminin açık denizlere ulaşması için aşağıdaki boğazlardan hangisini geçmesi gerekir?

- A) Süveyş B) Hürmüz
C) Babül Mendep D) Malakka
E) Sunda

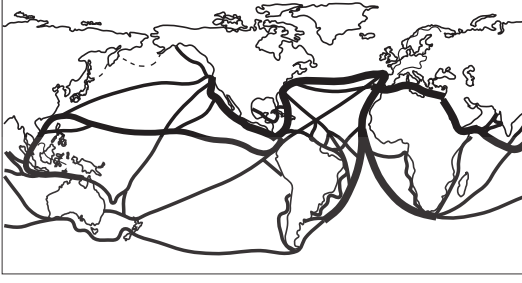
! Kuveyt, Bahreyn ve Katar Basra Körfezi'nin kıyısında olan ülkelerdir.

6. • Bazı güzergahlarda ulaşım süresinin kısalması, yakıt masraflarının azalması
• Ticaret yollarının değişmesi
• Macellan Boğazı'nın küresel ticaretteki öneminin azalması

Yukarıda verilenlerin oluşumundaki ortak etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Atlas Okyanusu'nun dünya deniz ticaretindeki öneminin fazla olması
B) Panama Kanalı'nın açılması
C) 15. yüzyılda uzun mesafeli deniz seyahatlerinin yapılması
D) Deniz yolu araçlarının modernize edilmesi
E) İletişim teknolojilerinin gelişmesi

7.

Yukarıdaki haritada dünyadaki başlıca deniz yolu güzergahları, bu yollardaki trafik yoğunluğuna paralel kalınlıktaki çizgilerle gösterilmiştir.

Haritaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Akdeniz'in dünya deniz yolu ulaşımındaki önemi fazladır.
- B) Kuzey Amerika ile Avusturalya arasındaki en kısa deniz yolu Büyük Okyanus'tan geçer.
- C) Avusturalya çevresinde deniz trafiği Grönland çevresinden yoğundur.
- D) Bir kıyı bölgesinin gelişmişliği ile deniz trafiğinin yoğunluğu arasında paralellik vardır.
- E) Okyanus akıntılarının hareket yönü deniz yolu güzergahlarının belirlenmesinde etkilidir.

8. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünde ulaşım teknolojilerinin gelişmesi ve ulaşım hatlarının yaygınlaşmasının sonuçları arasında yer almaz?

- A) Bölgeler ve ülkeler arası etkileşimin artması
- B) Tarım ürünlerinin yetiştirme bölgeleri dışında da bol miktarda bulunabilmesi
- C) Küresel ticarete önemi fazla olan ürünlerin akış hızının artması
- D) Kıtalar arası ulaşım süresinin kısalması
- E) Ürünlerin yerel pazarlarda kalış süresinin kısalması

9. İstanbul Boğazı'nın kaza riski en yüksek su yollarından birisi olması,

- I. oluşumunda tektonik hareketlerin etkili olması
- II. keskin dönüşleri olan dar bir su yolu olması
- III. güçlü güney rüzgarlarının ters akıntı oluşturmaması
- IV. yer yer farklı derinliklere sahip olması

özelliklerinden hangileriyle ilişkilidir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, II ve III

10. Kıtaları ve Okyanusları birbirine bağlayan su yollarının uluslararası ticarete önemli yeri vardır. Ancak iki kıta arasında bulunan Bering Boğazı'nın bu özellikte olduğu söylenemez.

Bu durum boğaz bölgesinin hangi özelliğiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Matematik konumu
- B) Kıyılarındaki ülkelerin politik kaygıları
- C) Oluşum zamanı
- D) Kuvvetli akıntıların varlığı
- E) Boğaz bölgesine alternatif ulaşım güzergahlarının bulunması

- 11. I. Rusya'nın Avrupa Birliği ülkeleriyle yapmış olduğu "nükleer atıkların Rusya'da depolanması" antlaşması**
- II. Güney Avrupa'ya ulaştırılmak istenen Orta Asya ham petrolünün boru hattıyla karadeniz limanlarına taşınması**
- III. Boğazın iki yakasının 3. köprü ve tüp tünelle birbirine bağlanması**

Yukarıda verilenlerden hangilerinin İstanbul Boğazı'nda deniz yolu trafiğinin artış göstermesine neden olacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

- 12. • İlk kez 19. yüzyılın başında yük taşımak amacıyla, buharla çalışan makinelerin icad edilmesi sonucu başlamıştır.**
- Orta Kuşak sanayi bölgelerinde yoğun bir ağ oluşturur. Afrika'da ise özellikle maden bölgelerini limanlara bağlayan daha kısa yollar şeklinde oldukları görülür.**

Yukarıda özellikleri verilen ulaştırma sektörü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava yolu
- B) Kara yolu
- C) Deniz yolu
- D) Demir yolu
- E) Boru hattı

13. Aşağıdaki ülkelerin hangisinden ayrılan bir geminin İtalya'ya ulaşması için kesinlikle İstanbul Boğazı'ndan geçmesi gerekmektedir?

- A) Romanya
- B) Yunanistan
- C) Suriye
- D) Finlandiya
- E) Tunus

DOĞAL AFETLER VE TOPLUM / I

1. I. Kuraklık
II. Deprem
III. Tropikal siklon
IV. Volkan püskürmesi

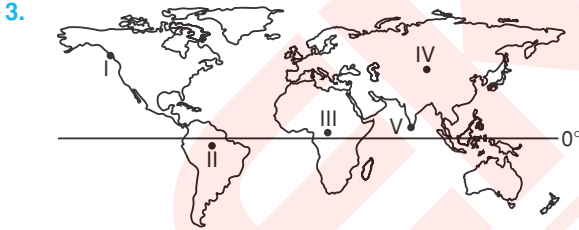
Yukarıda verilenlerden hangileri jeolojik yapıya bağlı doğal afetler arasında yer almaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Sel, taşkın, toprak kayması, heyelan gibi doğal afetlerin oluşturacağı zarar doğal afetin şiddetine göre farklılık gösterir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söz konusu doğal afetlerin şiddetinin artmasında ortak etkiye sahiptir?

- A) Aşırı yağışlar B) Akarsu uzunluğu
C) Toprak tipi D) Yükselti
E) Aşırı düşük sıcaklıklar

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde beşeri ve ekonomik faaliyetler sonucu bozulmuş orman alanlarının kendini yenilenmesinin daha zor olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Güney Atlantik'te meydana gelen büyük bir depremin neden olduğu bir tsunaminin,

- I. Brezilya kıyıları,
II. Gine körfezi kıyıları,
III. Doğu Avustralya,
IV. Kuzey Afrika kıyıları

bölgelerinin hangilerinde etkili olması beklenmez?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. Kuraklık → Orman yangını
II. Deprem → Yer göçmesi
III. Heyelan → Orman yangını
IV. Orman yangını → Erozyon

Yukarıda oluşumları birbirini etkileyen bazı doğa olayları sebep-sonuç ilişkisi içinde eşleştirilmiştir.

Buna göre, yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki ülke çiftlerinden hangisinin hem deprem hem de tropikal fırtına bölgesinde yer aldığı söylenebilir?

- A) Meksika – Filipinler B) İzlanda – Hollanda
C) İtalya – İzlanda D) Japonya – Hollanda
E) Filipinler – Almanya

7. Bir bölgede toprağın kullanılamayacak kadar azalması veya yok olmasına erozyon denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin erozyon şiddetinin artmasına neden olduğu söylenemez?

- A) Nüfusun coğrafi dağılışının düzensiz olması
B) Bitki örtüsünün yok denecek kadar az olması
C) Yer yüzeyinin eğimli ve engebeli olması
D) Ani sağanak yağışların görülmesi
E) Otlak alanlarında aşırı hayvan otlatılması

8. Bir bölgede sıcaklık ortalamalarının yükselmesi ve kuraklığın şiddetlenmesi orman yangını görülme riskini artırır.

Buna göre, aşağıdaki iklim bölgelerinden doğal koşulların orman yangını riskini daha fazla artırdığı söylenebilir?

- A) Muson iklimi
B) Ilıman okyanus iklimi
C) Akdeniz iklimi
D) Sert karasal iklim
E) Ekvatorial iklim

9. İzlanda'da aktif hale geçen bir volkandan atmosfere yayılan çok miktardaki külün aşağıdakilerden hangisine neden olması beklenmez?

- A) Toprak yapısının değişmesi
- B) Fay sularında sıcaklığın düşmesi
- C) Hava ulaşımının aksaması
- D) Hava sıcaklıklarının düşmesi
- E) Su kaynaklarının kirlenmesi

10.

Yukarıdaki dünya haritasında numaralı alanların hangisinde hem volkanik hem de şiddetli bir tektonik deprem görülme olasılığı fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- Tarım alanlarında anız örtüsünün yakılması
- Meralarda aşırı otlatma yapılması
- Eğimli yüzeylerdeki tarım arazilerinin eğim yönünde sürülmesi

Yukarıdaki uygulamaların aşağıdaki doğa olaylarından hangisinin şiddetinin artmasına neden olacağı söylenbilir?

- A) Sel ve taşkın B) Erozyon
- C) Toprak kayması D) Çığ düşmesi
- E) Kuraklık

12. Kuraklık yalnızca bir doğa olayı değildir. Kuraklığın görüldüğü bölgelerde çevresel, ekonomik ve sosyal problemler de görülür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi kuraklığın ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sorunlar arasında yer almaz?

- A) Tarım gelirlerinin azalması
- B) Kitleli göç hareketlerinin yaşanması
- C) Sıcak çatışma ortamlarının oluşması
- D) Sağlık sorunlarının artması
- E) Yer göçmelerinin artması

13. Hint Okyanusu'nda Endonezya açıklarında meydana gelen bir deprem sonucunda oluşan tsunami dalgaları, Endonezya kıyılarına 30 dakika sonra, Hindistan kıyılarına 3 saat 20 dakika sonra ulaşmıştır.

Bu bilgiden yararlanılarak tsunami ile ilgili,

- I. önenebilir bir doğa olayı olduğu,
- II. erken uyarısının yapılabileceği,
- III. deprem bölgesine olan uzaklığın doğal afetin etki zamanı üzerinde belirleyici olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
- D) II ve III E) I, II ve III

14. Doğal afetler can ve mal kayıplarına neden olan doğal olaylardır. Bu tür doğa olayları yeryüzünde her zaman olmuştur. Bu günden sonra da olacaktır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğa olaylarının ortaya çıkarabileceği zararı azaltmak amacıyla alınacak önlemler arasında yer almaz?

- A) Erken uyarı sistemleri kurmak
- B) Risk bölgelerinde yerleşme oluşturmamak
- C) Doğal afetlere karşı toplumu bilinçlendirmek
- D) Beşeri ve ekonomik faaliyetlerin doğal çevre üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak
- E) Tarım bölgelerinde hayvancılığı teşvik etmek

Yeryüzünde en sık görülen doğal afetlerden birisi depremlerdir.

Aşağıda depremler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Okyanus tabanlarındaki depremler tsunami oluşumuna neden olur.
- B) Deprem, erken uyarısı yapılamayan bir doğa olayıdır.
- C) Yeryüzündeki şiddetli depremlere çoğunlukla levha sınırında rastlanır.
- D) Levha hareketleri ve volkanik püskürmeler deprem oluşumuna neden olabilir.
- E) Heyelan oluşumları tektonik deprem görülme ihtimalini artırır.

DOĞAL AFETLER VE TOPLUM / 2

1. I. Konutlar esnek, hafif ve dayanıklı malzemelerden yapılmalı
II. Deprem tatbikatlarında öğrenilenler eksiksiz ve zaman geçirilmeden uygulanmalıdır.
III. Yerleşim alanları fay hatlarından uzakta ve sağlam zeminler üzerinde kurulmalı
IV. İletişim araçları ve yollar gereksiz kullanılmamalı
V. Elektrik nakil hatları, köprüler ve binalardan uzak durulmalı

Deprem sık görülen ancak erken uyarısı yapılamayan bir doğa olayıdır. Buna rağmen alınacak önlemlerle depremin ortaya çıkacağı zararlar azaltılabilir.

Buna göre, yukarıdakilerden hangileri olabilecek bir depremin zararını azaltmak amacıyla deprem öncesinde yapılacak çalışmalar arasında yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) IV ve V E) I, III ve IV

Aşağıdakilerden hangisi bir doğal afet oluşumuna neden olmaz?

- A) Okyanus suyu sıcaklığının aşırı yükselmesi
B) Taş ocaklarının işletmeye açılması nedeniyle yamaç dengesinin bozulması
C) Levha hareketleri nedeniyle fay hatlarında gerilimin artması
D) Akarsular üzerinde baraj inşa edilmesi
E) Orman alanlarının uzun bir süre hızlı esen föhn rüzgarının etkisinde kalması

3. I. Türkiye – toprak kayması ve heyelan
II. Meksika – tropikal fırtına
III. Filipinler – Deprem
IV. Yunanistan – Orman yangını

Yukarıda bazı ülkeler bu ülkelerde sık görülen bazı doğal afetlerle eşleştirilmiştir.

Bu ülkelerden hangilerinde verilen doğal afetin belli bir mevsimde yoğunlaştığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Meteorolojik kökenli doğal afetler için belli bir dönemde yoğunlaştığını söylemek doğru olabilir.

4. I. Yüksek bir ses, önemsenmeyecek bir hareket veya herhangi bir kaynağa ait zayıf bir titreşim olayın başlamasına ve can kayıplarının görülmesine neden olabilir.
II. MeteOrolojik oluşumlu bir doğa olayıdır. Genellikle alçak enlemlerde görülür. Deniz suyunda yüksek dalgalar ve kıyı taşkınları meydana getirebilir. Daha çok okyanuslardan kara içlerine doğru ilerler.

Yukarıda özellikleri verilen doğal afetler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I	II
A) Çığ	Tropikal fırtına
B) Toprak kayması	Tsunami
C) Çığ	Toprak kayması
D) Yıldırım düşmesi	Tsunami
E) Yıldırım düşmesi	Tropikal fırtına

5. – Deniz suyunun nehir suyuna karışmasına neden oldu. Kısa bir süre nehir suyunun akış yönünün değiştiği gözlemlendi
– Nehrin aşağı kesiminde yer alan kara yolu köprüsü yıkıldı
– Kıyıda yer alan turistik tesislerin boşaltılmış olması muhtemel ölümleri azalttı

Yukarıda bir doğal afetin zararları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Bu doğal afetin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Kıyı taşkını B) Toprak kayması
C) Volkan püskürmesi D) Erozyon
E) Çığ

6. **Rüzgar erozyonunun etkisindeki bir yörede;**

- I. tarım faaliyetlerinde makine kullanımının artırılması,
II. meralarda aşırı otlatma yapılmasının önlenmesi,
III. rüzgar yönüne dik ağaçlandırma yapılması,
IV. miras yoluyla tarım arazilerinin küçük parçalara bölünmesinin önlenmesi

uygulamalarından hangileri erozyonu azaltmaya yönelik çalışmalar arasında yer alır?

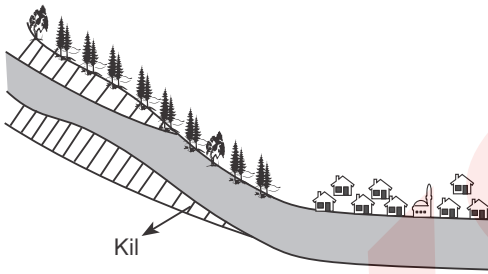
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. – Eğimli yüzeylerde toprak örtüsünün incelmesi
– İrmak adası ve birikinti konisi gibi şekillerin hem büyümesi hem de sayıca artış göstermesi
– Tarım alanlarında verimin düşmesi

Yukarıda verilenler aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Çığ düşmeleri
B) Volkan püskürmeleri
C) Erozyon
D) Kuraklık
E) Taşkın

8.

Yukarıda bir kesiti gösterilen arazide toprak kayması ve heyelan olaylarının görüldüğü bilinmektedir.

Bu olayların arazide ortaya çıkaracağı en önemli sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yamaç boyunca toprak oluşumunun hızlanması
B) Yağışların artması
C) Akarsuların taşıdığı su miktarının azalması
D) Yamacın doğal görünümünün bozulması
E) Kimyasal çözülmenin şiddetlenmesi

9. İngiltere'de taşkınlar sıklıkla meydana gelen doğal afet niteliğindeki önemli problemlerdendir. Ülkede 1.3 milyon insan taşkın riski altında yaşamaktadır. Taşkın önlenemez ancak İngiltere gibi zengin ülkelerde taşkın riski ve şiddeti azaltılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkede taşkın riski ve şiddetini azaltmaya yönelik uygulamalar arasında yer almaz?

- A) Risk altındaki köy yerleşmelerinin boşaltılması
B) Yağış, akarsu seviyesi ve deniz koşullarının izlenmesi
C) Taşkınlara karşı halkın uyarılması
D) Alt yapının güçlendirilmesi
E) Yüzeysel akış gösteren küçük derelerin yer altı akışına alınması

10. Bir akarsuyun orta çığırı ile aşağı çığırında akım miktarı tesbit edilmiş her iki kesimde akarsuyun birim zamanda aktığı su miktarının yaklaşık aynı olduğu tesbit edilmiştir.

Buna rağmen akarsuyun yalnız aşağı kesimi için taşkın uyarısı yapılması aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Akarsuyun vadi tipi
B) Akarsu vadisindeki kayaç türü
C) Çevredeki bitki varlığı
D) Akarsuyun taşıdığı alüvyon miktarı
E) Akarsuyun hidroelektrik potansiyeli

11. I. Yamaç eğimlerinin fazla olması
II. Üçüncü jeolojik dönemde oluşmuş arazilerin varlığı
III. Kar yağışlarının fazla, kar örtüsünün kalın olması
IV. Ocak, şubat ve mart aylarında sıcaklık ortalamalarının 0 °C nin altında olması

Norveç ve Şili'de çığ olayları görülen yöreler için yukarıda verilenlerden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) I, III ve IV

12.

Yukarıdaki haritada yeryüzündeki üç farklı bölgede en etkisi en çok olan doğal afetler verilmiştir.

Harita incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) I. bölgenin jeolojik yapısı doğal afet oluşumunda etkilidir.
B) II. bölgede yağış rejiminin düzensiz olması çeşitli doğal afetlerin görülmesine neden olmaktadır.
C) I. ve II. bölge bazı doğal afetler ve bunların oluşum sıklığı bakımından birbirine benzemektedir.
D) III. bölgenin coğrafi konumu oluşan doğal afet üzerinde etkilidir.
E) Üç bölgede de meteorolojik kökenli doğal afetler görülmektedir.

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Ortak Payda: Bölge / 1

Orman bölgelerinden bozkır bölgelerine geçilirken ağaçlar kesin bir çizgide ortadan kalkarak yerlerini bozkırlara bırakmaz. Bu iki bölgenin arasında seyrek ağaçların olduğu bozkır alanları bulunur. Bu durum bölge sınırlarının belirlenmesinin zor olduğunu kanıtlar.

(A) ● (C) (D) (E)

Ortak Payda: Bölge / 4

Asya Kıtası'nın kuzeyi levha sınırlarına uzak, eski bir kıta çekirdeğidir. Bu bölgede deprem olması beklenmez. İklim koşulları da elverişsiz olduğundan çok nüfuslu bir bölge sayılmaz.

(A) (B) (C) ● (E)

Ortak Payda: Bölge / 8

Fiziki özellikler dikkate alınarak belirlenen bölgelerin (iklim, yerşekilleri, kayaç türü gibi) sınırlarının zaman içinde değişmesi beklenmez.

(A) (B) (C) (D) ●

Ortak Payda: Bölge / 10

Türkiye'de taş kömürü üretimi yalnız Zonguldak ve Karabük Havzası'nda yapılır.

(A) (B) ● (D) (E)

Coğrafi Kesifler, Teknolojinin Gelişmesi, Doğa ve İnsan / 2

Avrupa'dan yola çıkılarak batıya doğru giden bir kişinin Hindistan'a ulaşacağına inanması Dünya'nın küresel bir şekle sahip olduğunu düşünmesiyle ilgili olabilir. Bu durum coğrafi bilgi birikiminin arttığına kanıt olur.

(A) (B) ● (D) (E)

Coğrafi Kesifler, Teknolojinin Gelişmesi, Doğa ve İnsan / 8

Gelişmişlik seviyesi yüksek toplumlar, haberleşmede uydu olanaklarını daha fazla kullanır. Bu toplumlarda daha çok bilgiye ulaşılabilecek teknik alt yapı mevcuttur.

● (B) (C) (D) (E)

Coğrafi Kesifler, Teknolojinin Gelişmesi, Doğa ve İnsan / 11

Orta Asya'daki kavimler bölgenin coğrafi konumu nedeniyle denizcilikte gelişme göstermemiştir. İpek Yolu bölgenin sosyo kültürel yapısını ve ticaret potansiyelini etkilemiştir.

(A) ● (C) (D) (E)

Coğrafi Kesifler, Teknolojinin Gelişmesi, Doğa ve İnsan / 13

Bir ülkenin bir bölgeden başka bir bölgeye ulaştırılması sırasında oluşacak masraflar internet kullanımıyla giderilemez.

(A) ● (C) (D) (E)

Dünyayı Birbirine Bağlayan Ağlar / 1

Gelişmişlik seviyesi düşük nüfus yoğunluğu az olan bölgelerde kara ve demir yolu ağının sık olduğu söylenemez.

(A) (B) (C) (D) ●

Dünyayı Birbirine Bağlayan Ağlar / 2

Japonya ve İzlanda'nın hiç bir ülkeye kara sınırı bulunmaz. Avusturya ve İsviçre'nin ise denize kıyısı yoktur. Soruda verilen ülkeler içinde tüm ulaşım sektörlerini kullanabilecek ülke Fransa olur.

(A) ● (C) (D) (E)

Dünyayı Birbirine Bağlayan Ağlar / 4

Soruda K bölgesi Cebelitarık, L bölgesi Babül Mendep boğazını göstermektedir. Bu boğazlar dünya ticaretinde önemli su yollarıdır. Çevrelerindeki ülkelerin jeopolitik önemini artırır.

(A) (B) ● (D) (E)

Dünyayı Birbirine Bağlayan Ağlar / 13

Soruda verilen ülkeler içinde Karadeniz'e kıyısı olan tek ülke Romanya'dır. Bu ülkeden ayrılan bir geminin İtalya'ya ulaşması için kesinlikle İstanbul Boğazı'ndan geçmesi gerekir.

● (B) (C) (D) (E)

Doğal Afetler ve Toplum 1 / 4

Atlas Okyanusu'nun Güney Yarımküre'de yer alan kesimine Güney Atlantik denir. Burada olacak bir depremin meydana getirdiği tsunaminin Afrika'nın kuzeyinde ve Avustralya'nın doğusunda etkili olması beklenmez.

(A) (B) (C) (D) ●

Doğal Afetler ve Toplum 1 / 8 soru

Akdeniz ikliminin sıcak geçen yaz aylarında belirgin bir kuraklık yaşandığı için burada orman yangını riskini daha fazla olduğu söylenebilir.

(A) (B) ● (D) (E)

Doğal Afetler ve Toplum 1 / 11 soru

Anız yakmak ve meralarda aşırı otlatma yapmak bitki örtüsüne zarar verdiği için buralarda erozyon şiddetlenir.

(A) ● (C) (D) (E)

Doğal Afetler ve Toplum 1 / 15 soru

Depremler heyelan oluşturur. Ancak bir heyelanın tektonik deprem oluşturması beklenmez.

(A) (B) (C) (D) ●

Doğal Afetler ve Toplum 2 / 2 soru

Doğal afetler can ve mal kaybına neden olan doğal olaylardır. Baraj inşa etmenin böyle bir olaya neden olması beklenmez.

(A) (B) (C) ● (E)

Doğal Afetler ve Toplum 2 / 11 soru

Norveç ve Şili farklı yarım kürelerdedir. Bu ülkelerdeki çığ olaylarının farklı aylarda görülmesi beklenir.

(A) ● (C) (D) (E)

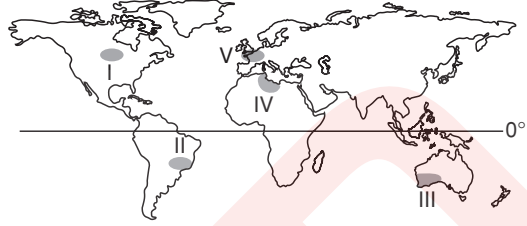
DÖRT KÖŞE

1. Vasco de Gama Afrika'nın güneyindeki Ümit Burnu'nu geçerek Hindistan'a ulaşan ilk denizci olmuştur.

Bu seyahatin aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Küresel ticarette deniz yollarının öneminin artması
- B) Akdeniz'in ticaretteki öneminin azalması
- C) Orta Doğu'nun ticaretteki öneminin azalması
- D) Kıtalar arasında ticareti yapılan ürünlerin değişmesi
- E) Yeni ticaret yollarının bulunması

3.

Yukarıdaki haritada numaralı alanlardan hangisi,

- iklim olarak Akdeniz iklim bölgesi
- ekonomik olarak yüksek gelirli bölge
- dil olarak İngilizce konuşanlar bölgesi

sınırları içinde yer aldığı söylenebilir?

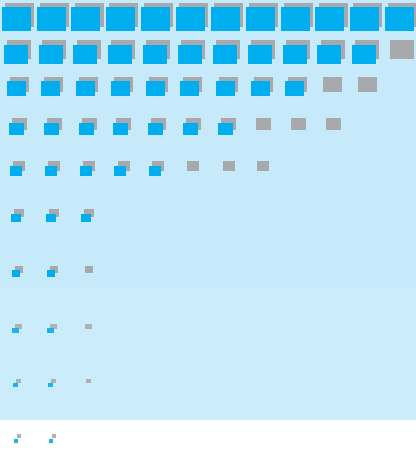
- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Malakka ve İstanbul boğazları için aşağıda verilenlerden hangisinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Kıyıları boyunca Avrupa kıtasına ait topraklar bulunması
- B) Uluslararası ticarette kullanılan su yolları olmaları
- C) Coğrafi keşifler döneminde önemlerinin büyük oranda artması
- D) Her iki kıyısında aynı ülkeye ait topraklar bulunması
- E) İç denizleri okyanuslara bağlamaları

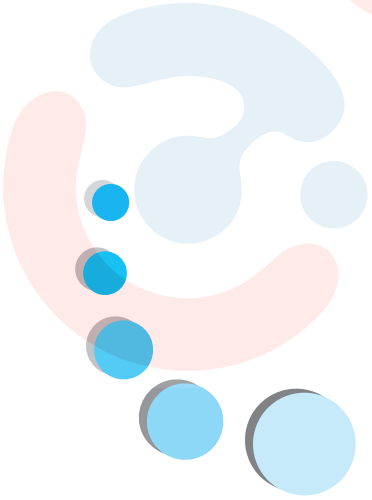
4. Çığ ve toprak kayması aşağıdaki özelliklerden hangisi bakımından birbirine en çok benzer?

- A) Araziyi oluşturan tabakaların eğim yönünde uzandığı bölgelerde görülmeleri
- B) Sıcaklık ortalamalarının düşük olduğu kış aylarında oluşmaları
- C) Çok eğimli ve engebeli yüzeylerde görülmeleri
- D) Arazinin doğal görünümünü değiştirmeleri
- E) Kil kayaların bulunduğu arazilerde daha etkili olmaları

cevap anahtarı

UYSAL YAYINCILIK

KONU TESTLERİ CEVAPLARI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
COG. KONUM - YEREL SAATLER / 1	E	D	D	A	B	E	C	D	C	B	B	C								
COG. KONUM - YEREL SAATLER / 2	D	B	C	E	C	B	D	C	A	A	E	D								
COG. KONUM - YEREL SAATLER / 3	B	C	B	D	D	B	E	C	B	A	C	A	A	E						
COG. KONUM - YEREL SAATLER / 4	E	D	E	B	C	C	C	A	B	D	D	A								
COG. KONUM - YEREL SAATLER / 5	C	E	C	B	E	A	D	D	E	C	C	B	B							

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DUNYANIN ŞEKLİ VE HAR. / 1	E	D	B	C	B	E	D	A	A	D	C	C								
DUNYANIN ŞEKLİ VE HAR. / 2	A	E	D	C	A	B	B	E	B	A	C	E	D							
DUNYANIN ŞEKLİ VE HAR. / 3	D	A	B	C	B	B	E	A	A	A	E	E								
DUNYANIN ŞEKLİ VE HAR. / 4	E	E	A	C	E	D	C	A	C	B	E	B								
DUNYANIN ŞEKLİ VE HAR. / 5	B	D	E	C	A	A	A	E	D	B	C									

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
HARİTA VE ÖLÇEK / 1	A	C	B	E	D	B	B	C	D	A	C	A	E							
HARİTA VE ÖLÇEK / 2	C	A	D	C	B	B	D	A	E	C	B	E	D	E						
HARİTA VE ÖLÇEK / 3	A	B	C	C	E	E	E	B	C	D	B	B	D							

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
İZOHİPSLER / 1	A	D	B	C	E	B	B	E	C	D	A	B								
İZOHİPSLER / 2	D	B	C	C	A	C	D	E	A	D										

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 1	D	E	B	A	E	B	A	A	D	D	B	E	B	B	B	E	C	E	A	E
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	D	C	D																	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 2	C	C	E	D	C	D	B	A	A	A	D	B	E	B	A	E	B	B	C	B
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	B	A	C																	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DÖRT KÖŞE	D	B	D	B																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
SICAKLIK / 1	E	C	B	C	E	D	C	D	A	A	E	E								
SICAKLIK / 2	D	A	E	C	B	E	C	B	A	C	C	D								
SICAKLIK / 3	E	A	C	A	B	D	D	C	B	B	A									
SICAKLIK / 4	D	B	E	C	E	A	C	C	A	E	B	B								
SICAKLIK / 5	B	D	C	E	B	A	D	E	B	A										

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BASINÇ VE RÜZGARLAR / 1	B	D	A	B	C	A	C	E	B	E	A	D								
BASINÇ VE RÜZGARLAR / 2	E	E	D	D	B	A	C	C	A	C	B	B								
BASINÇ VE RÜZGARLAR / 3	A	E	A	C	A	D	E	C	B	E	B	D								

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
NEM VE YAĞIŞ / 1	D	C	A	B	A	A	B	A	B	D	E	D								
NEM VE YAĞIŞ / 2	B	A	C	E	E	E	D	D	B	C	C	A	B							
NEM VE YAĞIŞ / 3	D	A	C	A	E	B	C	C	E	B	D									

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
İKLİM TİPLERİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 1	A	C	D	B	E	A	C	B	D	E	E	C	B	B						
İKLİM TİPLERİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 2	B	A	C	E	B	B	E	A	C	D	D									
İKLİM TİPLERİ ve BİTKİ ÖRTÜSÜ / 3	D	E	C	C	D	B	A	D	E	B	C	A								

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 3	E	D	C	A	D	D	B	A	E	B	B	E	B	B	B	C	B	E	B	B
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	C	B																		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 4	A	E	E	B	E	E	C	B	A	A	C	A	A	B	B	C	A	D	B	A
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	E	A																		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DÖRT KÖŞE	D	D	D	A																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
İÇ KUVVETLER / 1	E	D	C	B	B	A	D	C	D	A	E	B	B							
İÇ KUVVETLER / 2	C	E	D	B	A	C	B	C	D	A	E	D	B	A						
İÇ KUVVETLER / 3	D	C	C	A	E	A	E	B	C	D	B									
İÇ KUVVETLER / 4	B	C	A	B	C	D	B	A	B	B	D	E								

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DIŞ KUVVETLER / 1	D	C	E	E	D	B	C	E	B	A	A	A								
DIŞ KUVVETLER / 2	D	E	A	E	C	D	A	B	B	C	B	D								
DIŞ KUVVETLER / 3	E	A	E	A	C	C	A	E	A	A	B	D	B	D	B					
DIŞ KUVVETLER / 4	E	C	B	D	A	D	B	A	E	C	B	C	C							

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
SU VARLIĞI / 1	B	A	D	E	D	C	E	D	C	E	B	A	B							
SU VARLIĞI / 2	B	C	C	D	D	C	E	B	E	B	D	A	A	E	A					

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 5	C	D	D	D	C	A	D	D	D	E	A	A	B	B	D	B	C	A	E	B
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	B	C	B	A	B	B														

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DÖRT KÖŞE	B	C	A	A																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
NÜFUS VE YERLEŞME / 1	D	A	A	D	B	C	E	B	C	E	B									
NÜFUS VE YERLEŞME / 2	D	A	B	E	A	C	B	D	A	E	C									
NÜFUS VE YERLEŞME / 3	D	A	E	C	B	C	B	D	E	A	C	A								
NÜFUS VE YERLEŞME / 4	C	B	D	E	C	B	E	A	A	B	E	B	C	D						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TABLO VE GRAFİK YORUMLARI / 1	C	E	C	E	C	E	E	D												
TABLO VE GRAFİK YORUMLARI / 2	C	D	C	E	B	C	C	E												
TABLO VE GRAFİK YORUMLARI / 3	B	B	E	B	A	B	A	C												

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 6	E	A	C	D	D	C	A	E	C	D	C	A	E	D	E	B	D	B		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DÖRT KÖŞE	B	B	E	D																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve B. ÖRT. / 1	A	A	E	D	B	B	C	B	E	D	E	C								
TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve B. ÖRT./ 2	B	D	E	D	C	A	E	A	B	A	D	B								
TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve B. ÖRT./ 3	D	E	C	B	D	C	E	B	A	A	C	A								
TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve B. ÖRT./ 4	B	C	C	D	B	A	E	B	B	E	D	E								
TÜRKİYE'NİN İKLİMİ ve B. ÖRT./ 5	E	E	B	C	B	D	C	C	A	C	D									

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TÜRKİYE'NİN YERŞEKİLLERİ / 1	C	B	C	C	E	E	D	D	D	B	A	A	E							
TÜRKİYE'NİN YERŞEKİLLERİ / 2	C	D	C	A	E	C	B	B	B	E	E	B	A	D						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TÜRKİYE'NİN TOP. VE SU VAR. / 1	A	C	E	C	D	E	C	A	B	D	B	B	E							
TÜRKİYE'NİN TOP. VE SU VAR. / 2	C	E	A	D	A	C	D	E	B	A	D	E	B	A	C					

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TÜRKİYE'NİN ŞEK. ET. OL. SÜR. / 1	D	E	B	C	A	D	B	C	E	C	B	E	A	A						
TÜRKİYE'NİN ŞEK. ET. OL. SÜR. / 2	C	C	A	D	C	D	B	E	A	C	B	E								

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YER. / 1	C	B	A	E	B	B	B	E	B	B	C									
TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YER. / 2	B	B	B	E	D	D	A	A	B											
TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YER. / 3	B	C	C	C	B	B	B	E	B	E	A	D	D	D						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
GENEL TEKRAR / 7	E	B	A	B	D	D	E	C	A	E	D	D	E	D	E	E	A	D	D	E
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
	E	E																		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DÖRT KÖŞE	A	E	A	E																

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ORTAK PAYDA: BÖLGE	B	B	C	D	C	A	D	E	A	C	E	E	D							
COĞ. KEŞ. TEK. GEL. DOĞ VE İNS.	D	C	A	E	A	D	B	A	E	C	B	C	B	E						
DÜNYAYI BİRBİRİNE BAĞL. AĞLAR	E	B	A	C	B	B	E	E	C	A	C	D	A							
DOĞAL AFETLER VE TOPLUM / 1	C	A	D	E	B	A	A	C	B	D	B	E	D	E	E					
DOĞAL AFETLER VE TOPLUM / 2	B	D	B	A	A	C	C	D	E	A	B	C								

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
DÖRT KÖŞE	D	B	C	C																